Ministerie van Buitenlandse Zaken

Algemeen ambtsbericht Syrië

Datum	December 2024
Status	Definitief

Colofon

Versienummer	1.0
Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Afdeling Ambtsberichten (AB)

Inhoud

Colofon **3**

Inleiding **7**

1 Veiligheidssituatie **8**
1.1 Ontwikkelingen in de veiligheidssituatie 8
1.2 Gewapend conflict 8
1.3 Internationale vredesinitiatieven 11
1.3.1 Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties 11
1.3.2 Speciaal Gezant voor Syrië 11
1.3.3 Grondwettelijk comité 12
1.3.4 Astana-proces 12
1.4 Normalisering internationale betrekkingen 12
1.5 Sancties 13
1.6 Controlegebieden 13
1.6.1 Regeringsgebied 14
1.6.2 DAANES-gebied 17
1.6.3 SIG-gebied 20
1.6.4 SSG-gebied 21
1.7 Burgerslachtoffers 23
1.7.1 Aantal burgerdoden 24
1.7.2 Verantwoordelijken 25
1.8 Verdwijningen/ontvoeringen in de verschillende controlegebieden 25
1.9 Buitengerechtelijke executies en moorden 27
1.10 Arrestaties en detenties van burgers 28
1.10.1 Aantallen en verantwoordelijken 28
1.10.2 Voornaamste redenen voor arrestaties en detenties 29
1.11 Ernstige mishandeling, marteling en foltering 30
1.12 Criminaliteit en straffeloosheid 32
1.13 Bescherming en onttrekking 33
1.14 Passeren van grensovergangen en controleposten 34
1.14.1 Grensovergangen naar het regeringsgebied 34
1.14.2 Controleposten 34
1.15 Amnestieregelingen 36
1.16 Smeergeld en losgeld 37
1.17 Rekrutering van minderjarigen 38
1.18 ISIS 39
1.19 Veiligheidssituatie per provincie 41
1.19.1 Damascus 41
1.19.2 Ruraal Damascus 45
1.19.3 Quneitra 50
1.19.4 Daraa 52
1.19.5 Suweida 58
1.19.6 Tartous 62
1.19.7 Latakia 65
1.19.8 Homs 68
1.19.9 Hama 71
1.19.10 Idlib 73
1.19.11 Aleppo 78
1.19.12 Raqqa 82

1.19.13 Hasaka 84
1.19.14 Deir ez-Zor 88

2 Mensenrechten 92
2.1 Religieuze en etnische groepen 92
2.1.1 Belemmeringen en ernstige discriminatie 92
2.1.2 Afvalligheid 94
2.1.3 Palestijnen in Syrië 94
2.1.4 Koerden 96
2.2 Militaire dienst 97
2.2.1 Militaire dienstplicht in het regeringsgebied 97
2.2.2 Militaire dienstplicht in het DAANES-gebied 108
2.3 Vrijheid van meningsuiting 111
2.3.1 (Vermeende) opposanten 111
2.3.2 Kritiek op machthebbende partijen/groepen 113
2.3.3 Familieleden van politieke activisten en opposanten 113
2.3.4 Syriërs die in het buitenland verbleven 114
2.3.5 Duidelijkheid over de gevaren bij terugkeer 114
2.3.6 Detentie, marteling en verdwijning bij terugkeer 114
2.3.7 Opvattingen of uitingen die de regering Assad als kritiek kon opvatten 115
2.3.8 Oppositionele activiteiten uit het verleden 115
2.3.9 Positie van journalisten 115
2.3.10 Vrouwen en kinderen van mannen die vermist waren 116
2.3.11 Verhoogde aandacht voor Syriërs die uit een specifiek land terugkeren 116
2.3.12 Illegale uitreis 117
2.3.13 Monitoring van sociale media 117
2.3.14 Monitoring van het mobiele telefoonverkeer in verschillende controlegebieden 118
2.3.15 Anonieme simkaarten 118
2.3.16 Wachtwoorden van sociale media-accounts 118
2.4 Lhbtiq+ 119
2.4.1 Positie van lhbtiq+ 119
2.4.2 Strafbaarstelling seksuele handelingen 119
2.4.3 Strafvervolging van lhbtiq+ 119
2.4.4 Discriminatie en geweld jegens lhbtiq+ 120
2.4.5 Beschermingsmogelijkheden 121
2.5 Vrouwen 121
2.6 Bloedwraak 121
2.7 (Alleenstaande) minderjarigen 122
2.7.1 Opvang van minderjarigen 122
2.7.2 Soorten opvang 122
2.7.3 Gezinsgeboden opvang in regeringsgebied 122
2.7.4 Opvang in de overige controlegebieden 122
2.7.5 Tijdelijke voogdij 123
2.7.6 Opvoeding door familieleden 124

3 Leefomstandigheden 125
3.1 Algemeen 125
3.2 Economie 125
3.3 Basisvoorzieningen 126
3.4 Verschillen tussen de controlegebieden 128

4 Bewegingsvrijheid 130
4.1 Reismogelijkheden tussen de controlegebieden 130
4.2 Officiële uitreismogelijkheden 131

4.3 Illegale uitreis 131
4.4 Luchthaven van Damascus 132

5 Rechtsbescherming 134
5.1 Functioneren rechtspraak in de verschillende controlegebieden 134
5.1.1 Rechtspraak in regeringsgebied 134
5.1.2 Rechtspraak in het DAANES-gebied 134
5.1.3 Rechtspraak in het SIG-gebied 134
5.1.4 Rechtspraak in het SSG-gebied 135
5.2 Rechtsbescherming 135
5.3 Detentieomstandigheden 136
5.4 Corruptie en omkoping 136

6 Ontheemden 137
6.1 Situatie van binnenlands ontheemden 137
6.2 Terugkeer naar vroegere woonplaats 138
6.3 Vrouwen en kinderen van vermisten 138

7 Terugkeer 139
7.1 Aantallen 139
7.2 Tijdelijke terugkeer 140
7.3 Terugkeer vanuit Turkije 141
7.4 Terugkeer vanuit Libanon 142
7.5 Controles bij de grensovergangen met Libanon 144
7.6 Terugkeer vanuit Jordanië 145
7.7 Terugkeer vanuit Irak 145
7.8 Terugkeer vanuit landen in Europa en de VS 145
7.9 Controlegebieden waarnaar werd teruggekeerd 146
7.10 Voorwaarden voor terugkeer naar regeringsgebied 147
7.11 Voorwaarden voor terugkeer naar andere controlegebieden 149
7.12 Problemen na aankomst in Damascus 149
7.13 Behandeling in de verschillende controlegebieden 150
7.13.1 Regeringsgebied 150
7.13.2 DAANES-gebied 153
7.13.3 SIG-gebied 153
7.13.4 SSG-gebied 154
7.14 Soort document bij terugkeer 154
7.15 Groepen met een verhoogde kans op detentie, marteling en/of verdwijning 155
7.16 Eerdere illegale uitreis 156
7.17 Organisaties die ondersteuning bieden aan teruggekeerde Syriërs 156
7.18 Regelingen van buurlanden voor tijdelijke terugkeer 157
7.19 Terugkeer naar regeringsgebied van personen uit oppositiegebied 158
7.20 Terugkeer naar de oorspronkelijke woonplaatsen 159

8 Bijlagen 161
8.1 Lijst van gebruikte afkortingen 161
8.2 Rapporten en publicaties 162
8.3 Websites 185
8.4 Nieuwsbronnen 186
8.5 Wet- en regelgeving 186
8.6 Kaart van Syrië met provincies en hoofdsteden 187

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (TOR) van het ministerie van Asiel en Migratie. De TOR voor dit ambtsbericht is vastgesteld op 12 augustus 2024.

Dit algemeen ambtsbericht beschrijft de situatie in Syrië tot aan de start van het grootschalig grondoffensief op 27 november 2024. Dit offensief leidde tot het vertrek van president Bashar al-Assad (hierna: Assad) uit Syrië. Dit ambtsbericht is een actualisering van het algemeen ambtsbericht van augustus 2023.[1] De verslagperiode beslaat de periode van 1 augustus 2023 tot 27 november 2024. Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsdocument en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid jegens Syrië weer. Het ambtsbericht bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, van informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), van rapporten van (Europese) *Country of Origin Information* (COI)-organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij het gaat om algemeen onbetwiste feiten of anders staat aangegeven. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in hoofdstuk 8 van dit ambtsbericht.

Voor dit ambtsbericht is ook gebruikgemaakt van informatie die is verkregen via interviews met relevante en deskundige bronnen. Deze zijn deels in persoon – met name tijdens een dienstreis naar Turkije, Jordanië en Zwitserland – en deels online gehouden tijdens het onderzoek voor dit ambtsbericht. Daarnaast is bepaalde vertrouwelijke informatie afkomstig van de diplomatieke vertegenwoordigingen van Nederland in het buitenland. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datumaanduiding. Waar mogelijk wordt de informatie afkomstig van een vertrouwelijke bron ondersteund door informatie van een andere bron.

Hoofdstuk 1 behandelt de veiligheidssituatie. Hoofdstuk 2 bespreekt de mensenrechtensituatie. Hoofdstuk 3 gaat in op de leefomstandigheden in Syrië. Hoofdstuk 4 behandelt de bewegingsvrijheid. Hoofdstuk 5 gaat in op rechtsbescherming. Hoofdstuk 6 bespreekt de situatie van ontheemden. Het ambtsbericht sluit af met een hoofdstuk over terugkeer.

[1] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, url.

1 Veiligheidssituatie

1.1 Ontwikkelingen in de veiligheidssituatie

In de verslagperiode bleef de veiligheidssituatie in grote delen van Syrië onvoorspelbaar. Dat kwam mede door de burgeroorlog die in Syrië woedde. Ook de regionale spanningen hadden invloed op de stabiliteit in Syrië (zie paragraaf 1.6).[2] Syrië behoorde tot de minst vreedzame landen ter wereld. Dat was onder meer terug te zien in de *Global Peace Index 2024* van het *Institute for Economics & Peace* (IEP). In deze ranglijst van 163 landen stond Syrië op de 156ste plaats.[3]

In het vierde kwartaal van 2023 was er een piek in het aantal veiligheidsincidenten. Dit nam in het eerste kwartaal van 2024 af om vanaf begin oktober 2024 weer toe te nemen.[4] Tegen het einde van de verslagperiode ervoer Syrië de grootste militaire escalatie in jaren. In de ochtend van 27 november 2024 begon een brede coalitie van gewapende oppositiegroepen, geleid door de Bevrijdingsorganisatie voor de Levant (*Hay'at Tahrir al-Sham*, HTS),[5] vanuit het noordwesten van Syrië aan een grootschalig grondoffensief tegen regeringsstrijdkrachten in de richting van de stad Aleppo.[6]

1.2 Gewapend conflict

In maart 2011 braken anti-regeringsdemonstraties uit. Het Syrische militaire en veiligheidsapparaat onder leiding van president Assad sloeg deze protesten hardhandig neer. Dit leidde tot een burgeroorlog die uitmondde in een complex, geïnternationaliseerd gewapend conflict, waarbij de Russische Federatie, Iran, Turkije, de Verenigde Staten en Israël betrokken waren.[7]

Als gevolg van het conflict vluchtten miljoenen Syriërs naar het buitenland. Volgens de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, de UNHCR, waren er in 2023 5,1 miljoen vluchtelingen en asielzoekers uit Syrië.[8] Volgens de Wereldgezondheids-organisatie (*World Health Organization*, WHO) telde de bevolking in 2023 ongeveer 23,6 miljoen personen.[9]

---

[2] Atlantic Council, *Economic recovery in opposition-held Syria is challenging but still possible,* 4 juni 2024; OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 23 oktober 2024; UNHCR, *Syria Arab Republic. Operational update (June-July 2024),* 16 september 2024; UNHCR, *Syria Arab Republic. Operational update (August-September 2024),* 30 oktober 2024.

[3] IEP, *Global Peace Index 2024,* 12 juni 2024, p. 9.

[4] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 1; UN, *As Syria's humanitarian crisis worsens, delegates in Security Council stress need for Damascus to re-engage with Constitutional Committee*, 27 februari 2024; OHCHR, *UN Commission of Inquiry: "Syria, too, desperately needs a ceasefire",* 11 maart 2024; WHO, *Unprecedented number of Syrians in need of aid after 13 years of war,* 16 maart 2024; INSO, *Safety and access review Q4 2023*, 2024, p. 31; OSES, *United Nations special envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 30 mei 2024; OHCHR, *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns,* 1 november 2024; ICG, *CrisisWatch: Syria, October 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[5] In het Arabisch kan *Al-Sham* verwijzen naar Damascus, Groot-Syrië of naar de Levant. Dat laatste is een gebied ten oosten van de Middellandse Zee waartoe vaak Syrië, Libanon, Israël, de Palestijnse gebieden, Jordanië, de provincie Hatay in Turkije en een deel van Irak worden gerekend.

[6] The Guardian, *Syrian rebels enter Aleppo three days into surprise offensive,* 30 november 2024.

[7] CFR, *Conflict in Syria,* 13 februari 2024; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 6.

[8] UNHCR, *Syria situation*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[9] WHO, *Syrian Arab Republic,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.

De meeste Syrische vluchtelingen hadden een registratie bij de UNHCR of de autoriteiten in een van de buurlanden.[10] Volgens informatie van de UNHCR van 30 november 2024 waren er 4.963.814 geregistreerde Syrische vluchtelingen in de regio. Turkije had het grootste aantal met 3.085.056 personen (62,2%),[11] gevolgd door Libanon met 768.353 personen (15,5%), Jordanië met 619.559 personen (12,5%), Irak met 299.124 personen (6,0%) en Egypte met 148.439 personen (3,0%). In de rest van Noord-Afrika verbleven nog eens 43.283 geregistreerde Syrische vluchtelingen (0,9%).[12]

Het aantal gevluchte Syriërs in de buurlanden lag in de praktijk aanzienlijk hoger, omdat lang niet iedereen was geregistreerd. Volgens verschillende bronnen verbleven in Jordanië en Libanon bijna twee keer zoveel Syriërs in deze landen dan dat er daar geregistreerd waren (zie paragrafen 7.4 en 7.5).[13] Behalve naar de buurlanden, waren sinds het begin van het conflict ook honderdduizenden Syriërs naar Europa en daarbuiten gevlucht. In de Europese Unie was Duitsland het land dat de meeste Syriërs herbergde. In 2024 ging het om ruim 972.000 personen.[14] Verder waren als gevolg van het conflict miljoenen Syriërs ontheemd geraakt. Volgens het *Internal Displacement Monitoring Centre* (IDMC) waren er eind 2023 ongeveer 7,2 miljoen binnenlands ontheemden.[15]

In Syrië werden in de verslagperiode verschillende gewapende conflicten uitgevochten. Zo waren er de conflicten tussen de door de Russische Federatie en Iran gesteunde Syrische regeringsstrijdkrachten[16] en HTS in het noordwesten van Syrië.[17] In het noorden was sprake van conflicten tussen de regeringsstrijdkrachten, de Syrische Democratische Strijdkrachten (*Syrian Democratic Forces*, SDF) en de facties van het Syrische Nationale Leger (*Syrian National Army*, SNA).[18] Verder voerde Turkije al geruime tijd een grote militaire operatie uit tegen de Koerdische Arbeiderspartij (*Partiya Karkerên Kurdistan*, PKK). Volgens Turkije was de SDF gelieerd aan de PKK. Om die reden voerden de Turkse strijdkrachten en de SNA-facties militaire operaties uit tegen de SDF in het noordoosten van Syrië. Deze operaties leidden tot veel destructie van civiele infrastructuur.[19] In het oosten van het land waren conflicten tussen de SDF, Arabische tribale milities en de Islamitische Staat in Irak en Al-Sham (ISIS). In het zuiden deden zich conflicten voor tussen regeringsstrijdkrachten, (tribale) milities en lokale gewapende groepen.[20]

---

[10] Ter vergelijking: In 2023 woonden er iets minder dan 150.000 mensen van Syrische origine (migranten en hun kinderen) in Nederland; WODC, *Syrische Nederlanders op sommige gebieden nu minder goed af dan eerste jaren na aankomst,* 21 september 2023.
[11] In het geval van Turkije baseert UNHCR zich op Turkse overheidsinformatie.
[12] UNHCR, *Operational Data Portal. Syria Regional Refugee Response*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[13] Carnegie Endowment for International Peace, *Syrian refugees in Jordan: A crisis of dwindling humanitarian aid,* 9 januari 2024; FP, *Syrians in Lebanon are stuck in limbo,* 9 juli 2024; UNHCR, *UNHCR Lebanon: Fact sheet, July 2024,* 6 augustus 2024, p. 1; TIMEP, *Syrian refugees in Lebanon face a crisis within a crisis,* 10 oktober 2024.
[14] Statistisches Bundesamt, *Foreign population by selected citizenships and years*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[15] IDMC, *Global report on internal displacement 2024,* 14 mei 2024, p. 124.
[16] Daartoe behoorden onder meer het Syrische regeringsleger (*Syrian Arab Army*, SAA), de Syrische zeestrijdkrachten, de Syrische luchtmacht, de Syrische luchtverdedigingskrachten, de militaire inlichtingendienst, de luchtmacht-inlichtingendienst, de algemene inlichtingendienst, het directoraat Politieke Veiligheid en de nationale zelfverdedigingsmilities (*National Defence Forces*, NDF).
[17] AA, *Syrian army, Iranian-backed groups attack Syria's Idlib,* 19 maart 2024; Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, mid-2024,* 2 juli 2024; BBC Monitoring, *HTS claims retaliatory strikes on Hezbollah in Syria's Idlib,* 21 september 2024; North Press Agency, *Iranian militia sends reinforcements to Idlib amid military tension,* 14 oktober 2024.
[18] Niet te verwarren met het regeringsleger, de *Syrian Arab Army* (SAA).
[19] HRW, *Northeast Syria: Turkish strikes disrupt water, electricity,* 26 oktober 2023; The New Humanitarian, *Turkish airstrikes in northeast Syria leave millions short of power, fuel, and water,* 21 februari 2024; INSO, *Safety and access review Q1 2024,* 2024, p. 31; Asharq Al-Awsat, *Syrian army confronts attack by SDF in Deir Ezzor, state news agency says,* 3 december 2024.
[20] The Syrian Observer, *After targeting of commander. Clashes between Eights Brigade and Popular Committees in Daraa*, 10 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 3; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria. July 2024,* 8

De gewapende conflicten en gevechten gingen onder meer vergezeld van artilleriebeschietingen en luchtaanvallen, waaronder met drones. Zij vonden doorgaans plaats om de controle over een gebied te krijgen.[21] Soms ging het om vergelding.[22] Ook groeide soms een tribaal geschil uit tot aanhoudende gevechten tussen gewapende groeperingen.[23]

Daarnaast richtte de door de Verenigde Staten (VS) geleide Globale Coalitie ter Bestrijding van Islamitische Staat in Irak en Al-Sham (hierna: Internationale Coalitie), waar Nederland ook lid van was, zich op het terugdringen van ISIS.[24] Amerikaanse troepen kwamen ook in botsing met door Iran gesteunde milities.[25] Daarnaast vonden er luchtaanvallen plaats op met name de Libanese sjiitische militie *Hezbollah*, door Iran gesteunde milities en Iraanse militaire doelen in Syrië die werden toegeschreven aan de Israëlische strijdkrachten (*Israel Defense Forces*, IDF).[26]

Het *Armed Conflict Location & Event Data Project* (ACLED)[27] registreerde tussen 1 augustus 2023 en 27 november 2024 1.788 lucht- en drone-aanvallen in Syrië. De meeste daarvan schreef ACLED toe aan de luchtmachten van Syrië en de Russische Federatie (890), gevolgd door de Turkse strijdkrachten (365), de Israëlische luchtmacht (259) en de Internationale Coalitie (92).[28]

Burgers werden zwaar getroffen door de gewapende strijd. Er kwamen burgers om het leven, anderen raakten gewond. Tienduizenden burgers en binnenlands ontheemden moesten herhaaldelijk uit hun woongebieden vluchten (zogenoemde secundaire ontheemding) en er was sprake van verwoesting van woningen en civiele infrastructuur.[29] Volgens het IDMC raakten in 2023 ongeveer 174.000 mensen ontheemd.[30]

augustus 2024; SOHR, *For "carrying out operations against SDF". Three people, including leader, arrested in eastern Deir Ezzor countryside,* 22 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Turkish soldier 'killed' in fighting with Kurds in northern Syria,* 25 november 2024.

[21] Syria Civil Defence, *Suicide drone attacks in northwest Syria: A new threat to civilians*, 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[22] ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (June 2024),* 30 juni 2024; Al Jazeera, *Northwest Syria witnesses most intense military escalation in three years,* 31 oktober 2023; Rudaw, *Two dead in suspected Turkish shelling of north Syria: Reports,* 23 oktober 2024; SOHR, *Dramatic military escalation in NE Syria. Turkish forces attack nearly 40 vital institutions in four days and aerial and ground attacks leave 77 civilian casualties,* 27 oktober 2024; The Guardian, *Turkey strikes in Syria and Iraq after attack on defence firm near Ankara,* 24 oktober 2024.

[23] ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024.

[24] Global Coalition, *Partners,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[25] North Press Agency, *Islamic Resistance targets Coalition bases in Syria, Iraq*, 2 januari 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024)*, 31 juli 2024; BBC Monitoring, *US-led forces 'strike' Syria's Iran-backed militias following attack on base*, 23 oktober 2024; AP News, *US military strikes Iranian-backed militia targets in Syria*, 12 november 2024; Al Jazeera, *US military strikes 'Iranian-backed' fighters in Syria for a second day*, 13 november 2024; Syria Weekly, *Special: Syria. Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024.

[26] BBC Monitoring, *Israeli strike in southwestern Syria kills 'officer',* 19 juni 2024; The New York Times, *How Israeli forces destroyed a secret weapons facility in Syria,* 13 september 2024; BBC Monitoring, *Exploding devices target Hezbollah members in Syria again,* 19 september 2024; BBC Monitoring, *Iran IRGC officer killed in suspected Israeli strike in Syria,* 3 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Israel bombs 'military sites', 'missile stores' in central Syria,* 7 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria state media report casualties in Israel raids on Damascus, Homs,* 24 oktober 2024; BBC Monitoring, *Death toll from Israeli strike on Syria rises to 68, including pro-Iran fighters,* 21 november 2024; BBC Monitoring, *Syrian opposition outlet says most people killed in Palmyra attack were officers,* 21 november 2024.

[27] ACLED is een ngo die zich bezighoudt met het verzamelen, analyseren en in kaart brengen van conflictgegevens. Bezoek https://acleddata.com voor meer informatie over ACLED.

[28] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria.

[29] IDMC, *Syria. Disasters compound challenges for IDPs and drive first increase in displacements in four years,* 14 mei 2024; SNHR, *Investigation proving two Russian forces' attacks in Idlib. A massacre in which 11 civilians were killed & the destruction of a power station depriving thousands of civilians of water*, 23 oktober 2024; The New Arab, *Massive displacement in Syria's Idlib amid Assad regime attacks,* 31 oktober 2024.

[30] IDMC, *Global report on internal displacement 2024,* 14 mei 2024, p. 124.

1.3 Internationale vredesinitiatieven

Op 18 december 2015 nam de VN-Veiligheidsraad (VNVR) unaniem resolutie 2254 aan om een weg naar duurzame vrede in Syrië te bewerkstelligen. Er was in de verslagperiode geen vooruitgang in het VN-geleide proces om te komen tot een politieke oplossing voor het conflict die in lijn is met VNVR-resolutie 2254.[31] Hieronder worden enkele van de belangrijkste internationale initiatieven besproken.

1.3.1 Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties

Sinds 2011 was de onafhankelijke onderzoekscommissie van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties (*Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic,* UNCOI) belast met het onderzoeken van (vermeende) mensenrechtenschendingen in Syrië in het algemeen en enkele specifieke incidenten in het bijzonder.[32] Op 4 april 2024 verlengde de Mensenrechtenraad het mandaat van UNCOI met een jaar.[33] In het verslag over de periode 1 juli 2023 tot 31 december 2023 rapporteerde UNCOI dat Syrië de grootste escalatie van vijandigheden ervoer sinds 2019/2020. UNCOI rapporteerde in dit verslag van 9 februari 2024 ernstige schendingen van fundamentele mensenrechten en van het humanitaire recht, verspreid over het hele land.[34] Verder rapporteerde UNCOI in het verslag over de periode 1 januari 2024 tot 30 juni 2024 onder meer dat de humanitaire noden het hoogste waren sinds het begin van het conflict.[35]

1.3.2 Speciaal Gezant voor Syrië

Resolutie 2254 creëerde het Bureau van de Speciale VN-gezant voor Syrië (*Office of the Special Envoy of the Secretary-General for Syria*, OSES).[36] De Noor Geir O. Pedersen bekleedde sinds 31 oktober 2018 de functie van Speciaal Gezant voor Syrië. Hij vatte het jaar 2023 in Syrië als volgt samen:

- In 2023 vond het hevigste geweld in drie jaar tijd plaats. Daarbij vielen ook vele burgerslachtoffers.
- De Syriërs kampten met gevolgen van de ontwikkelingen in de bezette Palestijnse gebieden en Israël, waaronder luchtaanvallen.
- De humanitaire behoeften waren groter dan ooit. De voedselonzekerheid nam toe.
- De economie bereikte een nieuw dieptepunt.
- De vooruitzichten op een veilige, waardige en vrijwillige terugkeer van Syrische vluchtelingen en ontheemden verbeterden niet.[37]

Tijdens zijn briefing voor de VN-Veiligheidsraad van 23 oktober 2024 stelde Pedersen onder meer het volgende:

- In oktober 2024 vond de grootste campagne van Israëlische luchtaanvallen in Syrië in de afgelopen dertien jaar plaats. De Israëlische aanvallen leidden ook tot burgerslachtoffers en schade aan de civiele en economische infrastructuur.
- In het noordwesten hervatte de Russische luchtmacht in oktober 2024 voor het eerst in maanden de luchtaanvallen.

[31] UN, *13 years on, Syria's war requires political solution, sustained aid, end to impunity, secretary-general says, stressing entire generation 'already paid too high a price'*, 9 maart 2024; Arab News, *Why Syria's wars fell off the radar despite continued crisis and suffering,* 30 april 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.
[32] UN, *Press conference by Independent International Commission of Inquiry on Syria,* 28 november 2011.
[33] UN HRC, *Resolution adopted by the Human Rights Council on 4 April 2024 (A/HRC/RES/55/22)*, 9 april 2024, p. 6.
[34] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024.
[35] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 1.
[36] UNSC, *Resolution 2254 (2015), S/RES/2254 (2015),* 18 december 2015, p. 2.
[37] OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 21 december 2023.

- In het noordwesten namen de droneaanvallen en beschietingen door regeringsgezinde troepen aanzienlijk toe.
- Ook het noordoosten werd getroffen door regionale escalatie, met meldingen van hervatting van aanvallen op Amerikaanse militaire bases daar. Dat leidde tot meldingen van Amerikaanse artilleriebeschietingen.[38]

1.3.3 Grondwettelijk comité

Op 30 oktober 2019 werd in de Zwitserse stad Genève het Syrische grondwettelijke comité opgericht, als onderdeel binnen het VN-geleide politiek proces. In juni 2022 kwam dit comité voor de achtste keer in Genève bijeen om een concepttekst van de grondwet te bespreken. In de verslagperiode vond er, wegens gebrek aan consensus over Genève als locatie voor de besprekingen, geen negende bijeenkomst plaats.[39]

1.3.4 Astana-proces

Het Astana-proces was het geheel aan initiatieven en plannen die sinds 2017 door Iran, de Russische Federatie en Turkije waren gelanceerd om de Syrische burgeroorlog tot een einde te brengen. In de verslagperiode zette dit proces zich voort. In januari 2024 vond de 21ste ronde van besprekingen plaats in de Kazachstaanse stad Astana. Daarbij waren ook vertegenwoordigers van de Syrische regering en vertegenwoordigers van een deel van de oppositiegroepen aanwezig.[40] De 22ste ronde vond op 11 en 12 november 2024 plaats. Deze leidde niet tot concrete resultaten.[41]

1.4 Normalisering internationale betrekkingen

Enkele landen zochten in de verslagperiode toenadering tot de regering van Assad om de diplomatieke, veiligheids- en economische banden te herstellen.[42] Zo kwam de ministeriële contactgroep inzake Syrië van de Arabische Liga op 15 augustus 2023 in Caïro bijeen.[43] Verder was president Assad in november 2023 aanwezig op de top van Arabische leiders in Riyad.[44] Syrian Airlines voerde in juli 2024 voor het eerst in twaalf jaar een vlucht uit naar Riyad.[45] In september 2024 opende de ambassade van Saoedi-Arabië in Damascus zijn deuren.[46] Het normalisatieproces met de lidstaten van de Arabische Liga viel nadien stil door een gebrek aan

[38] OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 23 oktober 2024.
[39] OSES, *United Nations Special Envoy for Syria mr. Geir O. Pedersen statement at the conclusion of the eighth session of the small body of the Syrian Constitutional Committee*, 3 juni 2022; Enab Baladi, *Pedersen heads to Damascus to discuss Constitutional Committee file,* 20 november 2024.
[40] Daily Sabah, *Astana talks on Syria to commence in Kazakhstan on Jan 24,* 19 januari 2024; Ministerie van Buitenlandse Zaken van Turkije, *Regarding the High-Level Meeting on Syria held in Astana on 24-25 January 2024*, 25 januari 2024; The Astana Times, *Participants of Astana Process call for humanitarian aid, counter-terrorism cooperation in Syria,* 25 januari 2024; Enab Baladi, *"Astana 21:" Regime remains obstinate, opposition satisfied with outcomes,* 31 januari 2024; Enab Baladi, *Russia prepares for "Astana 22" on Syria,* 10 oktober 2024; The Syrian Observer, *Will Erdogan use the BRICS summit to restart the normalization process with Damascus?,* 23 oktober 2024.
[41] The Astana Times, *Kazakh capital hosts 22nd Syria peace talks,* 11 november 2024; AA, *22nd international meeting on Syria begins in Kazakh capital,* 11 november 2024; Ministerie van Buitenlandse Zaken van Turkije, *Joint statement by representatives of Iran, Russia and Türkiye on outcomes of the 22nd international meeting on Syria in the Astana format, 11-12 November 2024*, 12 november 2024; AA, *Astana format talks on Syria held in Kazakh capital,* 12 november 2024.
[42] BBC Monitoring, *Syrian foreign minister in Saudi Arabia as ties improve,* 9 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Assad arrives in Riyadh for Arab-Islamic summit,* 11 november 2024.
[43] SPA, *Communique of Ministerial Contact Group meeting on Syria,* 16 augustus 2023; Asharq Al-Awsat, *Arab ministerial contact group stresses 'seriousness' in dealing with repercussions of Syria crisis,* 16 augustus 2023.
[44] Enab Baladi, *Assad's presence at Arab-Islamic summit: A show-off opportunity at Gazans' expense,* 14 november 2023.
[45] The New Arab, *Syria's national airline resumes Saudi flights after 12 years,* 10 juli 2024; Saudi Gazette, *First Syrian Air flight arrives in Saudi Arabia after a break of more than 10 years,* 11 juli 2024.
[46] Enab Baladi, *Riyadh appoints charge d'affaires to its embassy in Damascus,* 31 januari 2024; BBC Monitoring, *First direct Syrian flight to Saudi Arabia in 13 years lands in Jeddah,* 28 mei 2024; SANA, *Embassy of Kingdom of Saudi Arabia in Damascus resumes its work,* 10 september 2024; BBC Monitoring, *Saudi embassy in Syria officially announces resumption of operations,* 10 september 2024.

vooruitgang in de onderhandelingen over de terugkeer van Syriërs uit de omringende landen en het tegengaan van captagon- en wapensmokkel vanuit Syrië.[47] Naast bovenstaande vonden ook door de Russische Federatie gefaciliteerde toenaderingspogingen plaats tussen Turkije en Syrië. Deze leken in de verslagperiode niet tot vooruitgang te hebben geleid.[48]

1.5 Sancties

Verschillende entiteiten voerden vanaf 2011 sancties in tegen onder meer bedrijven en prominente zakenmensen die profiteerden van hun banden met de Syrische regering en de oorlogseconomie. Zo voerde de VS sancties in middels de Caesar Act en nam de Europese Unie (EU) sectorale restrictieve maatregelen.[49] Verder nam de EU op 22 januari 2024 sancties aan tegen personen en bedrijven die verbonden waren aan de Syrische regering, en die onder andere mensensmokkeloperaties organiseerden.[50] Op 28 mei 2024 verlengde de Raad van de Europese Unie diens sancties tegen 316 personen en 86 entiteiten tot en met 1 juni 2025.[51]

1.6 Controlegebieden

Syrië was in de verslagperiode de facto opgedeeld in meerdere controlegebieden.[52] In de verslagperiode waren er bijna dagelijks berichten over gewapende confrontaties langs de frontlinies tussen deze controlegebieden (zie paragraaf 1.19).

Tot 27 november 2024 stonden de vier belangrijkste controlegebieden respectievelijk onder invloed van de Syrische regering onder leiding van president Assad (hierna: het regeringsgebied), de *Democratic Autonomous Administration of Northeast Syria* (DAANES),[53] Turkije en de *Syrian Interim Government* (SIG), en de *Syrian Salvation Government* (SSG).

De volgende kaart geeft bij benadering de vier controlegebieden in juni 2024 weer met de volgende kleurcodes: rood is het regeringsgebied, paars is het DAANES-gebied, groen met gele stippen is het SIG-gebied en groen is het SSG-gebied.[54] In de praktijk werden deze gebieden grotendeels door gewapende partijen gecontroleerd, namelijk het militaire- en veiligheidsapparaat van president Assad, en gelieerde milities, in het regeringsgebied, de Syrische Democratische Strijdkrachten (SDF) in het DAANES-gebied, het Turkse leger en de SNA-facties in het SIG-gebied en HTS in het SSG-gebied.

---

[47] Captagonpillen bevatten fenethylline. Deze synthetische drugs is vergelijkbaar met amfetamine; Al Jazeera, *What is Captagon, the addictive drug mass-produced in Syria?,* 9 mei 2023; The New Arab, *Arab League 'suspends meetings' with Syrian regime amid continuing disputes over Captagon, refugees,* 27 september 2023; TWI, *A year of Arab engagement with Assad has failed,* 15 mei 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Assad tells Jordan FM 'safe return of Syrian refugees is priority',* 20 oktober 2024.

[48] BBC Monitoring, *Turkish minister emphasises 'brotherly relations' with Syria at new gate opening,* 13 september 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Turkish FM's remarks on Syria 'normalisation' raise questions,* 4 november 2024; AP News, *Turkey's Erdogan says he remains hopeful about reconciliation with Syria,* 13 november 2024.

[49] TWI, *How the Caesar Act restricts normalisation with Syria,* 17 juni 2023; EUR-Lex, *Beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië,* 13 september 2024, url.

[50] Rijksoverheid, *Sancties tegen een mensensmokkelnetwerk van het Syrische regime,* 25 januari 2024.

[51] Publicatieblad van de Europese Unie, *Besluit (GBVB) 2024/1510 van de Raad van 27 mei 2024 tot wijziging van Besluit 2013/255/GBVB betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië*, 27 mei 2024, url; Raad van de EU en de Europese Raad, *Syrië: Raad verlengt sancties en humanitaire vrijstelling met 1 jaar,* 28 mei 2024.

[52] UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024,* 1 juli 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024.

[53] In december 2023 nam het de facto bestuur in het noordoosten een andere naam aan. Daarbij werd de afkorting AANES gewijzigd in DAANES.

[54] UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024,* 1 juli 2024.

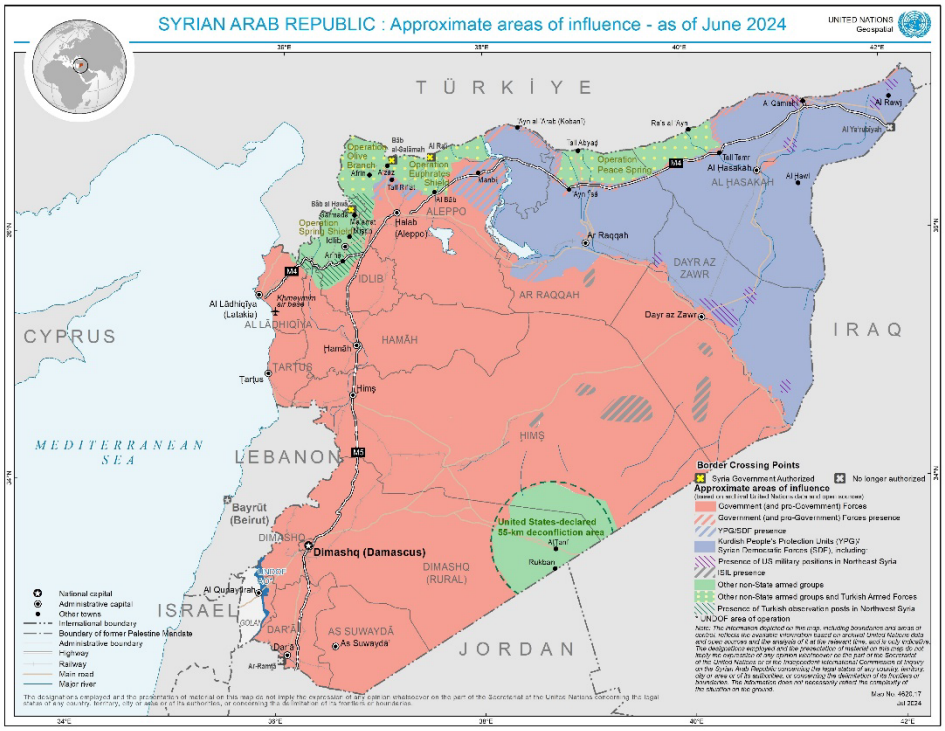

Bron: UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024,* 1 juli 2024.

Hierna volgt een beschrijving van de vier controlegebieden en de gewapende actoren die daar actief waren. Deze beschrijving geeft een beeld van de situatie in deze gebieden vanaf het begin van de verslagperiode tot aan 27 november 2024. Zij pretenderen niet volledig te zijn voor wat betreft de aanwezigheid van gewapende actoren in de verschillende machtsblokken.

1.6.1 Regeringsgebied

President Assad bleef tot 8 december 2024 aan als hoofd van de Arabische Republiek Syrië. Hij regeerde het land sinds juli 2000. Na de presidentsverkiezingen van mei 2021 begon hij aan zijn vierde ambtstermijn van zeven jaar.[55] Als president benoemde hij onder meer de premier en het kabinet.[56] Tevens was hij de opperbevelhebber van de regeringsstrijdkrachten.[57] Hij benoemde de commandanten van de verschillende onderdelen. De voornaamste bestuurlijke- en militaire posities waren doorgaans in handen van alawieten – de bevolkingsgroep waartoe de Assad-familie behoorde - uit de provincies Tartous en Latakia.[58]

Vanuit de hoofdstad Damascus had de regering van president Assad in de verslagperiode grote delen van het westen, midden en zuiden van het land in handen. Daartoe behoorde ook de spaarzaam bewoonde Badia-woestijn in het

[55] Reuters, *Syria's Assad wins 4th term with 95% of vote, in election the West calls fraudulent,* 28 mei 2021.
[56] Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria,* 29 februari 2024.
[57] BBC Monitoring, *Syrian army demobilises more reservists,* 5 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[58] Omran Center for Strategic Studies, *Power centers in the Syrian army: A sectarian approach,* 31 maart 2020; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 5; Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria,* 29 februari 2024; Enab Baladi, *Syrian regime appoints Suhail al-Hassan as commander of Special Forces,* 10 april 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 17; The Economist, *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?,* 11 september 2024.

midden van het land.[59] De regering was voor een groot deel afhankelijk van de financiële en militaire steun van Iran en de Russische Federatie.[60] Sommige delen van het regeringsgebied waren gedurende het hele conflict in handen gebleven van de regering. Dat betrof met name Damascus (met uitzondering van enkele wijken), delen van de provincie Suweida, en de steden in de kustprovincies Latakia en Tartous. Deze laatste twee provincies hadden de reputatie een bolwerk van alawitische steun voor president Assad te zijn (zie paragrafen 1.19.6 en 1.19.7). In deze gebieden nam in de verslagperiode de onvrede onder de bevolking toe en bleef de situatie onrustig.[61] Zo braken in augustus 2023 vreedzame protesten uit in de provincie Suweida nadat een bezuiniging op overheidssubsidies had geleid tot een prijsstijging van brandstof en levensmiddelen. Al snel veranderden de protesten in Suweida in brede anti-overheidsprotesten die ook uiting gaven aan de woede en frustratie over de politieke instabiliteit en blijvende onderdrukking. Tot aan het einde van de verslagperiode bleven in Suweida protesten plaatsvinden (zie paragraaf 1.19.5).[62]

Op 15 juli 2024 vonden in het regeringsgebied parlementsverkiezingen plaats.[63] Volgens de kiescommissie bedroeg het opkomstpercentage van de Syrische inwoners van het regeringsgebied 38%. Daarbij behaalde de Ba'ath-partij en daaraan gelieerde partijen twee derde van de zetels.[64] Verschillende bronnen beschouwden deze verkiezingen als onvrij en oneerlijk.[65] In augustus 2024 kwam het parlement voor het eerst bijeen. Uit hun midden kozen de afgevaardigden Hamouda Sabbagh als parlementsvoorzitter. Dit werd zijn derde termijn als voorzitter.[66] Op 23 september 2024 presenteerde president Assad het kabinet onder leiding van premier Mohammad Ghazi al-Jalali.[67]

Het Russische leger had verspreid over het regeringsgebied verschillende militaire bases.[68] Het Gardekorps van de Islamitische Revolutie (*Islamic Revolutionary Guard Corps,* IRGC) uit Iran had eveneens verspreid over het gebied militaire bases.[69] Daarnaast waren er meerdere door Iran gesteunde, buitenlandse, sjiitische milities aanwezig, zoals de uit Afghanen bestaande *Fatemiyoun* brigade, de uit Pakistanen bestaande *Zainabiyoun* brigade, verschillende tot de *Popular Mobilization Forces*

[59] CFR, *Conflict in Syria,* 13 februari 2024; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 7; USCIRF, *Annual report 2024*, 2 mei 2024, p. 68.
[60] TWI, *Iran's evolving strategy in eastern Syria,* 18 juli 2024; Enab Baladi, *How Russia's involvement in Syria shifted on political and military levels,* 4 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[61] Financial Times, *Economic crisis begins to crack the bedrock of Assad's Alawi support*, 13 april 2021; The New Arab, *Dissent spreads to Syria's Latakia as protests intensify in the south*, 22 augustus 2023; Chatham House, *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections,* 16 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[62] France 24, *New protest in regime-held south Syria over living conditions,* 21 augustus 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; AP News, *Protesters in southern Syria smash statue as they mark 2015 assasination of anti-government leader,* 4 september 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[63] Chatham House, *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections,* 16 juli 2024.
[64] HLN, *Syriërs kunnen in door regering gecontroleerde gebieden stemmen voor nieuw parlement,* 15 juli 2024; HLN, *Partij van president Assad wint Syrische verkiezingen,* 18 juli 2024; BBC Monitoring, *Syria announces parliamentary election results, reports 38% turnout,* 18 juli 2024.
[65] AP News, *Syrians vote for their next parliament, which may pave the way for Assad to extend his rule*, 16 juli 2024; Chatham House, *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections,* 16 juli 2024; SNHR, *The Syrian regime's 2024 parliamentary elections are illegitimate and predetermined by the regime's security apparatus,* 24 juli 2024; Atlantic Council, *Syrian elections are decided before election day*, 25 juli 2024.
[66] BBC Monitoring, *Briefing: Syria's new parliament sworn in, speaker Sabbagh re-elected,* 22 augustus 2024.
[67] BBC Monitoring, *Syrian presidency issues decree naming new cabinet,* 23 september 2024; Reuters, *Syria's Assad appoints a new cabinet,* 23 september 2024.
[68] ISW, *Iran, Russia, and the Syrian regime are coordinating to expel US forces from Syria,* 3 augustus 2023; BBC Monitoring, *Russia sets up new base in Syria's Aleppo province,* 3 augustus 2024; BBC Monitoring, *Russian warplanes strike 'militant' base in Syria – official,* 28 mei 2024; BBC Monitoring, *Russia sets up new military police post in Syria,* 31 augustus 2024.
[69] Jusoor for Studies, *Map of foreign forces' military points in Syria. Mid 2023,* 3 juli 2023; BBC Monitoring, *Briefing: Iran confirms colonel's death in coalition strike in Syria,* 15 augustus 2024.

(PMF) behorende milities uit Irak en Hezbollah uit Libanon.[70] Verder waren er een veelvoud van, onder meer aan de regering gelieerde Syrische – en in verschillende gevallen pro-Iraanse en pro-Russische - milities actief, zoals de nationale zelfverdedigingsmilities (*National Defense Forces*, NDF), de lokale zelfverdedigings-milities (*Local Defense Forces*, LDF), de *Ba'ath* brigades, de Palestijnse Jeruzalem brigade (*Liwa al-Quds al-Filastini*), lokale sjiitische milities, Arabische tribale milities, gewapende groepen druzen en gewapende groepen van voormalige leden van de oppositie die zich met de regering verzoend hadden, zoals de Achtste Brigade. Er waren ook meerdere inlichtingendiensten actief. De vier belangrijkste waren de Militaire Inlichtingendienst,[71] de Luchtmacht-inlichtingendienst,[72] de Algemene Inlichtingendienst[73] en het Directoraat Politieke Veiligheid.[74] Verder waren er meerdere Syrische veiligheidstroepen actief, zoals de Vierde Divisie onder leiding van Maher al-Assad, de broer van de president.[75] Daarnaast waren er ook aan de regering gelieerde criminele bendes actief. Deze bendes werden vaak aangeduid met het begrip *shabiha*.[76]

Volgens een bron had de regering weinig invloed op de vele aanwezige buitenlandse gewapende actoren in het regeringsgebied.[77] Verder oefende de regering vanwege de gefragmenteerde veiligheidssector waarin vele buitenlandse en binnenlandse gewapende actoren actief waren, en het ontbreken van een gecentraliseerde autoriteit, in delen van het regeringsgebied geen effectieve controle uit. Met name langs de grenzen en in de rurale gebieden van de provincies Daraa, Suweida en Homs had de regering weinig tot geen directe controle.[78]

In het regeringsgebied bevonden de conflictgebieden en actieve frontlinies zich voornamelijk in de zuidelijke provincie Daraa, in de centraal gelegen Badia-woestijn, in het noordwesten langs de contactlijnen met het SSG-gebied (zie paragraaf 1.6.4), en in de vallei van de Eufraat in Deir ez-Zor. De regeringsstrijdkrachten bleven in het noordwesten van Syrië beschietingen uitvoeren, waaronder met (raket)artillerie, soms gepaard met luchtaanvallen. De beschietingen bereikten vaak ook ver van de

[70] FP, *Iran's proxies in Syria move toward escalation with Israel,* 10 november 2023; TWI, *Profile: Liwa al-Tafuf (13th PMF Brigade),* 3 februari 2024; Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024; Iran International, *Slain militants from Iran-backed Fatemiyoun Division buried in Mashhad,* 7 februari 2024; Asharq Al-Awsat, *Fatemiyoun: Iran's 'overlooked' arm in Syria,* 20 februari 2024; Iran International, *IRGC 'advisor' killed in Syria during Israeli bombing,* 3 juni 2024; Reuters, *Russian aircraft strike fighters' bases in Syria, military official says,* 7 maart 2024; CBS News, *Israel accused of killing dozens of Syria troops and Hezbollah fighters with major airstrikes near Aleppo,* 29 maart 2024; The Independent, *Everything we know about the exploding pagers in Lebanon and Syria,* 17 september 2024; BBC Monitoring, *Iraqi militia mourns killing of commander in Syria by 'Zionist aggression',* 21 september 2024; Asharq Al-Awsat, *Iran strengthens its militias in Syria,* 20 november 2024.

[71] In het Arabisch: *Shubat al-Mukhabarat al-Askariyya*; UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5)*, 10 juli 2023, p. 5.

[72] In het Arabisch: *Idarat al-Mukhabarat al-Jawiyya*. De naam luchtmacht-inlichtingendienst is enigszins misleidend. Deze inlichtingen-/veiligheidsdienst houdt zich namelijk niet primair bezig met het verstrekken van informatie aan de luchtmacht. De naam had volgens sommigen voor een groot deel te maken met het feit dat Hafez al-Assad, de vader van president Assad, ooit commandant was van de Syrische luchtmacht; The Syrian Observer, *The air force intelligence and its leaders: Who are they?,* 9 december 2019; MEMO, *New Syria intelligence appointments benefit Russia at expense of Iran,* 11 mei 2024.

[73] In het Arabisch: *Idarat al-Mukhabarat al-Ammah*; The Syrian Observer, *General Intelligence chief threatens opponents of the settlement in Talbiseh, Homs countryside,* 23 augustus 2024.

[74] In het Arabisch: *Idarat al-Amn al-Siyasi*; Chatham House, *Syria's transactional state: How the conflict changed the Syrian state's exercise of power,* 3 april 2024.

[75] The Syrian Observer, *Maher al-Assad's Fourth Division distances itself from Hezbollah,* 15 oktober 2024.

[76] Al Jazeera, *Syrian government organised feared 'shabbiha' militias: Report,* 4 juli 2023; Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report Syria*, 19 maart 2024, p. 7; TWI, *Profile: Arab tribal and clan forces,* 15 april 2024; Enab Baladi, *Liwa al-Quds mourns 22 members following attack on military bus in Homs countryside,* 19 april 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[77] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[78] Brookings, *Syria's dissolving line between state and nonstate actors,* 27 januari 2023; Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024; Carnegie Endowment for International Peace, *Borders without a nation: Syria, outside powers, and open-ended instability,* 10 september 2024; Enab Baladi, *Imposed by international interests and managed by local forces. Daraa: Stuck in stalemate despite control changes,* 15 september 2024; Le Monde, *Anarchy reigns in Sweida, Syria's main Druze city,* 18 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

frontlinies gelegen gebieden waar de gewapende oppositie aanwezig was. Sommige aanvallen waren gericht op woongebieden en vitale civiele infrastructuur.[79]

In de zuidelijke provincies verslechterde de veiligheidssituatie onder meer omdat er langs de grenzen met Israël en Libanon sprake was van actief conflict als gevolg van het conflict in Gaza en Libanon. Daarbij vonden er meer dan honderd luchtaanvallen plaats op militaire faciliteiten van het IRGC, Hezbollah en door Iran gesteunde milities die aan de IDF werden toegeschreven (zie paragraaf 1.2).[80] In de verslagperiode vonden er eveneens luchtaanvallen plaats op de internationale luchthavens van Aleppo en Damascus.[81] Vanaf oktober 2024 namen deze luchtaanvallen verder toe.[82] Daarbij waren onder meer enkele grensovergangen doelwit (zie paragraaf 7.1). Er vielen ook meerdere burgerslachtoffers bij deze luchtaanvallen.[83]

Volgens UNCOI was er in de verslagperiode in het regeringsgebied sprake van een verdere verslechtering van de leefomstandigheden, van een risico op willekeurige arrestatie en detentie[84] en van daaraan gerelateerde mensenrechtenschendingen, tegen de achtergrond van aanhoudende onveiligheid en onrust in het zuiden van het land en voortdurende militaire operaties in het noordwesten.[85]

1.6.2 DAANES-gebied

De Syrische Democratische Raad (*Syrian Democratic Council*, SDC) was de politieke vleugel van de SDF en bestuurde het DAANES-gebied vanuit de stad Hasaka. Dit gebied besloeg ongeveer een kwart van het Syrische grondgebied.[86] Het de facto bestuur had het DAANES-gebied onderverdeeld in zeven kantons.[87] De SDC was een confederatie van multi-etnische politieke partijen, verenigingen, maatschappelijke organisaties en lokale activisten die in 2015 tegelijk met de SDF werd opgericht.[88] De dominante politieke partij binnen de SDC was de Koerdische, linksgeoriënteerde Democratische Unie Partij (*Partiya Yekîtiya Demokrat*, PYD).[89] De politieke leiders benadrukten geen autonomie na te streven, maar een federaal systeem, binnen het

[79] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 10.
[80] Crisis24, *Syria: Suspected Israeli airstrikes reported in As-Suwayda and Daraa governates early April 19,* 19 april 2024; Rudaw, *Suspected Israeli strike targets Syria's Daraa: Monitor,* 30 juli 2024; Asharq Al-Awsat, *Israeli strike in Syria's Quneitra kills two,* 12 september 2024; AA, *Israeli army says it killed Hezbollah fighter in southwestern Syria,* 10 oktober 2024; OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 23 oktober 2024.
[81] Reuters, *Israeli attack on Syrian Aleppo airport puts it out of service,* 14 oktober 2023; Reuters, *Syria says Israel strike puts Damascus airport out of service*, 26 november 2023; UN, *De-escalation needed as region already in historic crisis, Deputy Special Envoy for Syria tells Security Council, urging confidence-building measures*, 28 november 2023; ICG, *CrisisWatch: Syria, November 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[82] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 2; ACLED, *Expanding Israeli operations in Lebanon and the escalation of the Middle East crisis,* 4 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Israeli raids target several sites across western Syria,* 10 oktober 2024; BBC Monitoring, *Iran condemns Israel strikes on its field hospital on Syria-Lebanon border,* 11 oktober 2024; The Syrian Observer, *Israeli raid targets Tal al-Jabiya in Daraa countryside, no official comment issued,* 30 oktober 2024; BBC Monitoring, *Death toll from Israeli strike on Syria rises to 68, including pro-Iran fighters,* 21 november 2024.
[83] IFJ, *Syria: Israeli airstrike kills state TV anchor in Damascus,* 1 oktober 2024; Le Monde, *Syria says seven civilians killed in Israel Damascus strike,* 9 oktober 2024; BBC, *Syria says Israeli strike in Damascus killed civilians,* 9 oktober 2024.
[84] Willekeurige arrestatie en detentie is het arresteren en ontnemen van de vrijheid van een persoon zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen.
[85] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 4.
[86] Enab Baladi, *SDC calls on Syrian opposition for dialogue following Aleppo's countryside protests,* 2 juli 2024; Syria Direct, *As Ankara and Damascus inch closer, northeastern Syria stands to lose,* 16 juli 2024.
[87] The Syrian Observer, *SDF towards secession from Syria: New political and social contract for the Kurdish administration,* 15 december 2023; Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024; Syria Direct, *The war over AANES municipal elections in northeastern Syria,* 11 juni 2024.
[88] Enab Baladi, *Mazloum Abdi criticizes Syrian regime and opposition,* 21 december 2023; Enab Baladi, *MSD to open new channels of communication with Arab countries,* 2 mei 2024.
[89] Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 15; The New Arab, *Domestic and foreign threats on the rise for Syria's Kurds,* 2 april 2024; Enab Baladi, *From Germany: Ilham Ahmed promotes Autonomous Administration, attacks Turkey,* 21 juni 2024.

staatsbestel van een soeverein Syrië.[90] Mede door de wijdverbreide corruptie had het de facto bestuur in het noordoosten te kampen met begrotingstekorten en gebrek aan slagkracht.[91]

In december 2023 nam de SDC een sociaal contract aan dat als een tijdelijke grondwet fungeerde. Daarbij besloten zij om het woord 'democratisch' toe te voegen aan de naam van het de facto bestuur.[92] In het DAANES-gebied bestond het voornemen om op 11 juni 2024 lokale verkiezingen te houden onder de naar schatting 2,6 miljoen inwoners, maar onder meer Turkije en de VS uitten hierover hun zorgen.[93] Nadien werden deze verkiezingen enkele malen uitgesteld.[94] In september 2024 kondigde DAANES aan om per kanton verkiezingen te houden.[95]

De SDF functioneerde als de strijdkrachten van het DAANES-gebied. De SDF was een coalitie van onder andere Koerdische, Arabische en Assyrische gewapende groeperingen.[96] Mazloum Abdi was de commandant van de SDF.[97] De belangrijkste onderdelen van de SDF waren de Volksverdedigingseenheden (*Yekîneyên Parastina Gel*, YPG) en de Vrouwelijke Volksverdedigingseenheden (*Yekîneyên Parastina Jinê*, YPJ), waartegen Turkije al jaren strijd voerde.[98]

Het de facto bestuur had niet de volledige controle over het noordoosten. In dit gebied bevonden zich enkele enclaves van de Syrische regering, waaronder twee militaire enclaves in de steden Hasaka en Qamishli. Deze twee enclaves waren omgeven door controleposten van de SDF.[99] De Syrische regering controleerde ook een gebied ten zuiden van Qamishli, de internationale luchthaven van Qamishli, en een gebied ten oosten van Hasaka.[100] Daarnaast waren langs de grens met Turkije en in het gebied rondom de stad Manbij regeringsstrijdkrachten en Russische troepen aanwezig.[101]

Verder waren er in het gebied de overwegend Amerikaanse strijdkrachten van de Internationale Coalitie aanwezig. Zij ondersteunden de SDF bij operaties tegen ISIS.[102] De Internationale Coalitie had in de buurt van de olievelden in Rmelan en Deir ez-Zor militaire bases, alsmede in het zuiden van Syrië rond de plaats Al-Tanf.

[90] TWI, *Northern Syria's new democratic federal system,* 27 mei 2016; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 8.
[91] Enab Baladi, *Reasons for AANES' budget deficit in eastern Syria,* 14 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[92] Kurdistan 24, *New administration name adopted for local administration in northeast Syria,* december 2023; The Syrian Observer, *SDF towards secession from Syria: New political and social contract for the Kurdish administration,* 15 december 2023.
[93] North Press Agency, *AANES getting ready to hold local elections in NE Syria,* 29 april 2024; USAID, *Syria – Complex emergency,* 28 juni 2024; AP News, *Turkey signals a new military intervention in Syria if Kurdish groups hold local elections,* 30 mei 2024; AP News, *Turkey's defense minister says planned elections by Syrian Kurdish groups are 'unacceptable'*, 3 juni 2024; Syria Direct, *The war over AANES municipal elections in northeastern Syria,* 11 juni 2024; USDOS, *Elections in Syria,* 13 september 2024.
[94] BBC Monitoring, *Municipal polls in Kurdish-held northeast Syria postponed*, 6 juni 2024; Rudaw, *Rojava considers delaying local elections indefinitely: Source,* 20 augustus 2024.
[95] Enab Baladi, *AANES announces preparations for municipal elections,* 5 september 2024.
[96] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024.
[97] TWI, *Turkish drone war damages SDF infrastructure in NE Syria, restricts counterterrorism efforts,* 21 november 2023; Enab Baladi, *Mazloum Abdi criticizes Syrian regime and opposition,* 21 december 2023; Enab Baladi, *Political pressures push SDF to seek dialogue with "national parties" in Idlib,* 24 september 2024; AP News, *Kurdish leader in Syria calls for diplomatic solutions to conflict with Turkey,* 29 oktober 2024.
[98] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty,* 6 februari 2024; Hürriyet Daily News, *Turkish forces 'neutralize' 15 PKK members in north Syria,* 27 oktober 2024; AA*, Türkiye 'neutralizes' 16 PKK/YPG terrorists in northern Iraq, Syria*, 8 november 2024.
[99] Enab Baladi, *Northern Syria: "Security squares" manage SDF and regime interests,* 9 oktober 2023; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 10; SOHR, *Major mobilization. Regime forces demand the release of 20 prisoners including officers,* 11 augustus 2024; Enab Baladi, *After al-Hasakah, SDF lifst siege on security square in Qamishli,* 15 augustus 2024.
[100] Levant 24, *SDF reinforces control over regime-controlled Qamishli airport,* 7 juni 2023; Enab Baladi, *Northern Syria: "Security squares" manage SDF and regime interests,* 9 oktober 2023.
[101] Enab Baladi, *What are the implications of the resumption of Russian-Turkish patrols in al-Hasakah?,* 30 augustus 2024.
[102] BBC Monitoring, *Kurdish forces capture suspected IS leader in Syria's Raqqa,* 23 mei 2024; SOHR, *In two security operations. "SDF" arrests seven people accused of belonging to "ISIS" in eastern countryside of Deir Ezzor,* 31 juli 2024.

Van daaruit voerde zij wekelijks patrouilles uit.[103] In de verslagperiode voerden door Iran gesteunde milities meerdere keren aanvallen uit op deze bases met drones en raketten.[104] In reactie daarop voerde het Amerikaanse leger aanvallen uit op Iraanse milities in Syrië.[105]

Buiten het aaneengesloten DAANES-gebied in het noordoosten van Syrië waren er nog enkele aan de DAANES gelieerde enclaves in het noorden van de provincie Aleppo en in de stad Aleppo.[106] In de enclave rondom de stad Tel Rifaat in het noorden van de provincie Aleppo waren de Afrin Bevrijdingstroepen (*Afrin Liberation Forces*, ALF) actief.[107] Deze Koerdische militie voerden soms aanvallen uit op het Turkse leger en de daaraan gelieerde SNA-facties.[108]

Vanaf augustus 2023 waren er meerdere gewapende confrontaties tussen de SDF en Arabische tribale milities langs de oevers van de Eufraat.[109] Deze laatsten kregen in toenemende mate steun van de regeringsstrijdkrachten, de Russische strijdkrachten en door Iran gesteunde milities.[110]

Verder waren er in het noorden en het noordoosten aanhoudende botsingen tussen de Turkse strijdkrachten en de SNA-facties enerzijds en de SDF anderzijds.[111] Daarbij vonden ook luchtaanvallen plaats die gericht waren op de civiele infrastructuur. Dat leidde tot grootschalige stroomuitval en problemen met de drinkwater- en brandstofvoorziening voor meer dan een miljoen inwoners. De inwoners van het DAANES-gebied hadden mede daarom moeite om in hun basisbehoeften te voorzien.[112] Zo vonden tussen 5 en 10 oktober 2023 droneaanvallen plaats in het noordoosten als vergelding voor een aanslag in de Turkse hoofdstad Ankara van een paar dagen eerder.[113] Deze drones werden op verschillende plekken ingezet en droegen bij aan een breed gedeeld gevoel van onzekerheid en angst onder de bevolking.[114] Meerdere leden van de SDF en de

[103] ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024),* 31 juli 2024; BBC Monitoring, *US-led coalition shells Iran-backed militias in east Syria, shoots down drone,* 15 oktober 2024.
[104] North Press Agency, *Islamic Resistance targets Coalition bases in Syria, Iraq,* 2 januari 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024),* 31 juli 2024; BBC Monitoring, *US-led forces 'strike' Syria's Iran-backed militias following attack on base*, 23 oktober 2024; Syria Weekly, *Special: Syria. Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024.
[105] Reuters, *US carried out strikes against Iranian linked targets in Syria,* 11 november 2024; Al Jazeera, *US military says strikes in Syria targeted 'Iranian backed groups',* 12 november 2024.
[106] SNHR, *Distress call to end the suffering of about 2,000 IDP families in al-Shahba area in rural Aleppo who have been struggling for weeks with no access to drinking water,* 4 maart 2024; The Syrian Observer, *Turkish newspaper reveals details of Russian meeting with SDF, Assad regime,* 6 maart 2024; The National, *Syria's sleepy Aleppo civil war front shows signs of awakening,* 20 augustus 2024.
[107] Rudaw, *Kurdish forces kill five Turkish-backed militants in Afrin: Monitor,* 8 september 2024; The New Arab, *Five Turkish-backed Syrian fighters killed by Kurdish forces near Afrin,* 8 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[108] Al-Monitor, *Kurdish forces kill 14 pro-Turkish fighters in north Syria attack,* 18 september 2023; AA, *3 Syrian National Army members killed, 3 injured in PKK/YPG rocket attack in northern Syria,* 16 oktober 2023; SOHR, *Following infiltration operation by "Afrin Liberation Forces". Three members of Turkish-backed faction killed in northern countryside of Aleppo,* 21 juli 2024; The Syrian Observer, *To hinder Damascus-Ankara rapprochement: SDF ignites Turkish occupation fronts north of Aleppo,* 23 juli 2024; Rudaw, *Kurdish forces kill five Turkish-backed militants in Afrin: Monitor,* 8 september 2024.
[109] Al-Monitor, *Clashes between Arab tribes, SDF forces in Syria pose challenge to US,* 8 augustus 2024; Syria Direct, *Deir e-Zor civilians under fire as regime-backed groups attack the SDF,* 12 augustus 2024; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[110] The Syrian Observer, *Syria today – Russia and Turkey "to cooperate in fight against terror"; SDF clashes with Iranian militias; ISIS kills more truffle hunters,* 26 maart 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria,* 31 juli 2024.
[111] AP News, *Turkish drone strikes in Syria kill 4 U.S.-backed fighters, wound 11 civilians, Kurdish group says,* 31 mei 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (Juni 2024),* 30 juni 2024; The New Arab, *Five Turkish-backed Syrian fighters killed by Kurdish forces near Afrin,* 8 september 2024.
[112] HRW, *Northeast Syria: Turkish strikes disrupt water, electricity,* 26 oktober 2023; The New Humanitarian, *Turkish airstrikes in northeast Syria leave millions short of power, fuel, and water,* 21 februari 2024; INSO, *Safety and access review Q1 2024,* 2024, p. 31.
[113] VOA, *Turkey intensifies drone attacks on Kurdish-held northern Syria,* 5 oktober 2023; Al Jazeera, *US shoots down Turkish drone over Syria after attacks near Hasakah,* 6 oktober 2023; MEI, *Turkish escalation in northeastern Syria amid changes in military strategy,* 11 oktober 2023.
[114] Syrian Democratic Times, *Turkish drones return to north-east Syria in force after period of relative calm,* 24 juni 2024.

binnenlandse veiligheidstroepen (*asayish*) kwamen om bij deze aanvallen, die ook aan burgers het leven kostten.[115]

Na een aanslag in de buurt van Ankara op 23 oktober 2024 die werd toegeschreven aan de PKK, vonden er tussen 23 en 27 oktober 2024 opnieuw vergeldingsaanvallen plaats in het DAANES-gebied. Op meerdere plekken in de steden en op het platteland van de provincies Raqqa en Hasaka vonden luchtaanvallen plaats, onder meer met kamikazedrones.[116] Daarbij vielen tientallen slachtoffers. Ook raakten olieraffinaderijen, benzinestations, graansilo's, elektriciteitscentrales en andere vitale infrastructuur beschadigd.[117]

Verder bleef de situatie in het DAANES-gebied onrustig door aanhoudende protesten vanuit de bevolking tegen het beleid van het de facto bestuur. Daarbij was er onder meer sprake van wegblokkades, stakingen en sit-ins.[118]

1.6.3 SIG-gebied

Het SIG-gebied ligt in het noorden van Syrië tegen de Turkse grens aan. Het bestaat uit twee delen. Het westelijk, grotere deel loopt van Afrin tot Jarablus in de provincie Aleppo, en het oostelijk, kleinere deel van Tel Abyad in de provincie Raqqa tot Ras al-Ayn in de provincie Hasaka.[119] Aan het hoofd van het zelfbenoemde de facto bestuur stond premier Abdurrahman Mustafa.[120] De SIG zetelde in de stad Azaz in de provincie Aleppo.[121] Volgens een bron waren de banden tussen de SIG en de lokale gemeenschappen zwak.[122]

In het SIG-gebied waren Turkse strijdkrachten en verschillende gewapende Syrische groepen aanwezig.[123] In 2017 schaarden 41 gewapende facties uit onder meer Latakia, Idlib, Hama, Ghouta en Damascus zich onder de SNA-banier.[124] Deze pro-Turkse coalitie stond onder leiding van majoor-generaal Salim Idris. De SNA-facties hadden echter geen gecentraliseerde commandostructuur. Formeel legden de SNA-facties verantwoording af aan het ministerie van Defensie van de SIG.[125] De SNA-facties kenmerkte zich door interne conflicten en rivaliteiten, waardoor ook het bestuur van het SIG-gebied chaotisch van aard was.[126]

---

[115] Reuters, *Turkey says it killed 58 Kurdish militants in northern Syria,* 7 oktober 2023.
[116] ETANA, *Syria military brief: North-East Syria. October 2024,* 31 oktober 2024. Een kamikazedrone is een gewapende drone die al dan niet volledig automatisch een explosief tot ontploffing brengt bij een vijandelijk doel en daarbij zelf vernietigd wordt.
[117] Rudaw, *Two dead in suspected Turkish shelling of north Syria: Reports,* 23 oktober 2024; Enab Baladi, *Turkey strikes northern Syria following Ankara attack,* 24 oktober 2024; BBC, *Turkey strikes Kurdish sites after attack kills five near Ankara*, 24 oktober 2024; SOHR, *Dramatic military escalation in NE Syria. Turkish forces attack nearly 40 vital institutions in four days and aerial and ground attacks leave 77 civilian casualties,* 27 oktober 2024; AP News, *Kurdish leader in Syria calls for diplomatic solutions to conflict with Turkey,* 29 oktober 2024.
[118] Enab Baladi, *Farmers protest against AANES' wheat purchase price,* 27 mei 2024; Syria Direct, *Wheat price 'disaster' in northeastern Syria spells trouble for next season,* 6 juni 2024; The Syrian Observer, *Why is Manbij an obstacle to the SDF?,* 22 oktober 2024; The Syrian Observer, *SDF arrests five teachers for rejecting curriculum amid protests and tribal threats in Raqqa,* 4 november 2024.
[119] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty*, 6 februari 2024.
[120] Levant 24, *Levant Front calls for vote of no confidence in SIG prime minister,* 5 september 2024; Enab Baladi, *Demands of Shamiya Front to dissolve Interim Govt meet positive responses from National Coalition,* 6 september 2024.
[121] BBC, *Syria: Seven dead after car bomb tears through market in Azaz,* 31 maart 2024; Enab Baladi, *Azaz: Protesters close opposition headquarters rejecting Ankara-Damascus rapprochement,* 13 juli 2024.
[122] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[123] SOHR, *Under pressure from Turkey. "Al-Shahba'a Gathering" faction announces its dissolution and the integration of its military formations into "Al-Jabha Al-Shamiyyah",* 5 april 2024.
[124] GCSP, *The Syrian National Army (SNA): Structure, functions, and three secenarios for its relationship with Damascus,* oktober 2020, p. 3; HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; Daily Sabah, *Syrian National Army launches first military academy,* 3 juni 2024; MEI, *Syrian armed groups divided over Turkey-Syria normalization push,* 11 juli 2024.
[125] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty*, 6 februari 2024; HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[126] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Syria: Abuses, impunity in Turkish-occupied territories,* 29 februari 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Turkey-backed Syrian factions declare brief truce after infighting,* 17

De veiligheidssituatie in het SIG-gebied was instabiel vanwege de aanhoudende spanningen tussen de gewapende groepen, die soms escaleerden tot onderlinge botsingen waarbij doden en gewonden vielen.[127] Ook waren er regelmatig gewapende confrontaties met de SDF, met name langs de contactlijnen in de provincies Aleppo en Idlib.[128]

Begin juli 2024 braken protesten uit in verschillende delen van noordwest Syrië vanwege de toenemende anti-Syriërs retoriek in Turkije en de toenaderingspogingen tussen Ankara en Damascus (zie paragraaf 1.4).[129] Dat leidde tot botsingen met het Turkse leger waarbij minstens zeven mensen om het leven kwamen en meer dan twintig gewonden vielen.[130] Ook waren er protesten in verband met de opening van de Abu al-Zandeen overgang met het regeringsgebied, mede omdat dit geassocieerd werd met de toenadering tussen Turkije en de Syrische regering (zie paragraaf 1.19.11).[131]

Volgens UNCOI gingen in de verslagperiode in het SIG-gebied arrestaties, geweld en afpersing door de SNA-facties door. Koerdische en Arabische vrouwen en mannen die vanuit het regeringsgebied of het DAANES-gebied aankwamen, werden routinematig door de militaire politie opgeroepen en vastgehouden totdat ze werden vrijgesproken of berecht in militaire rechtbanken van de SNA-facties voor vermeende terroristische misdrijven of voor banden met de SDF. UNCOI noemde in zijn rapport van augustus 2024 meerdere voorbeelden, onder wie een Koerdische man die was gemarteld, een Arabische vrouw die was gemarteld, een vijftienjarige Koerdische jongen die was mishandeld en in eenzame opsluiting was geplaatst en een voormalig YPJ-lid dat slachtoffer werd van seksueel geweld.[132]

1.6.4 SSG-gebied

De SSG controleerde delen in het noordwesten van de provincie Idlib en enkele gebieden in de provincies Aleppo, Latakia en Hama.[133] Dit de facto bestuur bestond uit een premier, 11 ministers, een aantal technische directoraten en administratieve raden.[134] In dit dichtbevolkte gebied woonden ongeveer 3,42 miljoen inwoners,

---

oktober 2024; BBC Monitoring, *Fighting resumes between Turkey-backed Syrian factions near Aleppo,* 18 oktober 2024; BBC Monitoring, *Syrian rebel groups split after infighting,* 19 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[127] The Syrian Observer, *Syria today – Israeli attack kills 8; SNA factions clash injures 4,* 26 oktober 2023; Levant 24, *Disputes by SNA factions over lucrative smuggling corridors in Northern Syria,* 9 april 2024; North Press Agency, *2 SNA factions clash in north Syria on smuggling route,* 12 mei 2024; North Press Agency, *Clashes erupt between SNA factions over locals' land in Syria's Afrin,* 3 september 2024; Bianet, *Clashes between Turkish-backed groups in northern Syria spark fire near border,* 17 oktober 2024; BBC Monitoring, *Fighting resumes between Turkey-backed Syrian factions near Aleppo,* 18 oktober 2024; The Syrian Observer, *Hadi al-Bahra condemns infighting among Syrian National Army factions and escalating violence in Northern Syria,* 18 oktober 2024.

[128] Enab Baladi, *National Army exchanges prisoners with SDF east of Aleppo,* 20 april 2024; Enab Baladi, *Targeting and infiltration, skirmishes between SDF and National Army,* 20 juli 2024; North Press Agency, *SDF foils infiltration attempt by SNA factions in Syria's Manbij,* 21 augustus 2024; The New Arab, *Five Turkish-backed Syrian fighters killed by Kurdish forces near Afrin,* 8 september 2024.

[129] BBC Monitoring, *Briefing: Violent anti-Syrian protests escalate across Turkey,* 2 juli 2024; Duvar, *Syrian immigrants in Turkey fearful of leaving homes after flurry of racist attacks,* 7 juli 2024; STJ, *Northwest Syria: Local authorities arrest 15 Syrians for protesting near a Turkish convoy,* 9 juli 2024; Enab Baladi, *Azaz: Protesters close opposition headquarters rejecting Ankara-Damascus rapprochement,* 13 juli 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024.

[130] Al-Monitor, *Seven protesters killed in north Syria clashes with Turkish forces: new toll,* 2 juli 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024.

[131] Enab Baladi, *Opening of Abu al-Zandeen crossing: A step in a Turkish-Russian path,* 30 juni 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024; Enab Baladi, *Demands of Shamiya Front to dissolve Interim Govt meet positive responses from National Coalition,* 6 september 2024; The New Arab, *Syrian rebels cut ties with Turkey-backed opposition 'government' amid disputes over crossing,* 6 september 2024.

[132] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 13-15.

[133] BBC Monitoring, *Syria militant authority restricts events after Paralympic ceremony sparks anger,* 31 augustus 2024.

[134] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty*, 6 februari 2024; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 14; Enab Baladi, *Al-Jolani: The one-man rule,* 22 april 2024.

onder wie 1,43 miljoen ontheemden (42% van de bevolking van het SSG-gebied).[135] Ongeveer 800.000 ontheemden leefden nog in opvangkampen of informele nederzettingen. Zij hadden te kampen met een ernstig gebrek aan voedsel, medicijnen en humanitaire hulp. De grootste concentratie ontheemden bevond zich in het subdistrict Dana van de provincie Idlib, nabij de grens met Turkije.[136]

In het SSG-gebied domineerde HTS. Dit was een in 2017 opgerichte coalitie van gewapende groepen in het noordwesten van Syrië, waarvan de *Jabhat Fatah al-Sham* (voorheen bekend als *Jabhat al-Nusra*) de belangrijkste was.[137] HTS stond onder leiding van Abu Muhammad al-Jolani. Hij leidde eerder de Syrische tak van Al-Qaida.[138] Vanwege zijn historische banden met ISIS en Al-Qaida merkten de VN en verschillende landen HTS aan als een terroristische organisatie. HTS ontwikkelde zich in de afgelopen jaren van een voormalige transnationale salafistisch-jihadistische groep meer richting een lokale Syrisch-islamistische groepering, die soms in botsing kwam met andere radicale islamistische groeperingen zoals ISIS en de aan Al-Qaida gelieerde *Hurras-al-Din*.[139]

In de verslagperiode deden zich in het SSG-gebied veel veiligheidsincidenten voor. Er was sprake van aanhoudende beschietingen door de regeringsstrijdkrachten, die daarbij veelal steun kregen van de Russische luchtmacht, en gevechten tussen HTS en de regeringsstrijdkrachten. Deze aanvallen langs de frontlinies van Latakia, Hama, Idlib en Aleppo vonden wekelijks plaats. Hierbij werd gebruikgemaakt van (raket)artillerie.[140] Bij deze aanvallen werden soms ook burgerdoelen getroffen, zoals scholen, medische centra, moskeeën en markten.[141] In de loop van 2024 werden door regeringsstrijdkrachten steeds vaker kamikazedrones ingezet. Met deze *first-person view* (FPV) drones werden ook woningen van burgers en boerderijen aangevallen.[142] Er werden ook gevallen gedocumenteerd waarin de Syrische en de Russische luchtmacht gebruik maakten van brandwapens en clustermunitie.[143]

Na een niet opgeëiste droneaanval tijdens een afstudeerceremonie op de militaire academie in Homs op 5 oktober 2023 waarbij minstens 89 mensen om het leven kwamen en 277 mensen gewond raakten, voerden de regeringsstrijdkrachten en het Russische leger de aanvallen op het SSG-gebied op. Deze militaire escalatie vond plaats met de inzet van luchtaanvallen en artillerieaanvallen.[144] Deze aanvallen

[135] UNOCHA, *Northwest Syria Factsheet (As of 23 September 2024),* 23 september 2024.
[136] UNOCHA, *North-West Syria. Situation report,* 21 december 2023; UNOCHA, *North-West Syria. Situation report,* 18 oktober 2024.
[137] VOA, *Syria, Russia increase attacks on rebel bases,* 23 augustus 2023; North Press Agency, *Government forces use suicide drones in NW Syria causing casualties,* 16 april 2024; North Press Agency, *Government drone attacks on Aleppo kill 2 people,* 27 mei 2024.
[138] STJ, *Between reformist discourse and actual repression: How Hay'at Tahrir al-Sham handled Idlib protests,* 2 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[139] ACLED, *Actor profile: Hayat Tahrir al-Sham (HTS),* 26 juli 2023; BBC Monitoring, *Explainer: HTS's multi-layered media operation,* 4 december 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[140] ETANA, *Syria situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024; BBC Monitoring, *Russian aircraft bomb rebel-held sites in north-west Syria,* 14 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Escalation reported in north-west Syria as Turkey reinforces troops,* 15 oktober 2024; BBC Monitoring, *Russian planes hit 'militant base' in Syria's Homs province,* 8 november 2024.
[141] SNHR, *Syrian regime forces bombard Shuhada Afis School in E. Idlib, injuring a teacher and three children,* 2 december 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024.
[142] DW, *Syria: Suicide drones increasingly targeting civilians,* 14 maart 2024; Syria Civil Defence, *Suicide drone attacks in northwest Syria: A new threat to civilians,* 30 oktober 2024; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; Syria Weekly, *Special: Syria. Nov 26-Dec 3, 2024,* 3 december 2024.
[143] HRW, *Northwest Syria: Government uses cluster munitions,* 5 november 2023; INSO, *Safety and access review Q1 2024,* 2024, p. 31.
[144] The Guardian, *More than 100 dead in attack on Syrian military academy,* 5 oktober 2023; BBC, *Syria war: Dozens killed in drone attack on graduation ceremony,* 6 oktober 2023; SANA, *Funeral ceremony of martyrs of the terrorist attack on military academy begins with popular and official attendance,* 6 oktober 2023; Al Jazeera,

leidden tot tienduizenden ontheemden.[145] Op 21 december 2023 berichtte het VN-mensenrechtenbureau (*United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*, UNOCHA) dat sinds 5 oktober 2023 minstens 99 burgers waren omgekomen en 400 anderen gewond waren geraakt.[146]

Vanaf 14 oktober 2024 nam het aantal luchtaanvallen, beschietingen en droneaanvallen door de regeringsstrijdkrachten en het Russische leger richting het SSG-gebied opnieuw sterk toe.[147] Bij deze militaire escalatie raakten ook huizen, scholen en elektriciteitscentrales beschadigd.[148] Er vielen tientallen burgerslachtoffers en duizenden mensen raakten ontheemd.[149]

Volgens UNCOI verspreidden vanaf februari 2024 ongekend grote protesten zich over het SSG-gebied. Demonstranten riepen op tot de vrijlating van politieke en veiligheidsgevangenen, tot hervormingen van bestuur en sociaaleconomische hervormingen en tot de verwijdering van HTS-leider Abu Mohammad al-Jolani. De demonstraties werden veroorzaakt door meldingen van marteling en mishandeling van gevangenen door de algemene veiligheidsdienst van HTS, na maandenlange arrestatiecampagnes door HTS gericht op hun eigen leden, evenals leden van andere gewapende groepen en politieke partijen, zoals *Hizb al-Tahrir*.[150] HTS sloeg deze protesten enkele malen met geweld neer, waarbij zij demonstranten mishandelde en arresteerde.[151]

1.7 Burgerslachtoffers

Als gevolg van de gevechten, bombardementen, beschietingen, luchtaanvallen, bomaanslagen, landmijnen en explosieve oorlogsresten, vielen er ook burgerdoden.[152] Verder vonden er door toedoen van de conflictpartijen op grote schaal mensenrechtenschendingen plaats. Burgers werden het slachtoffer van gedwongen verdwijningen[153] en ontvoeringen (zie paragraaf 1.8), buitengerechtelijke executies en moorden (zie paragraaf 1.9), willekeurige arrestaties en detenties (zie paragraaf 1.10) en ernstige mishandeling, marteling of

Syria mourns Homs drone victims as gov't, Russian attacks in Idlib kill 11, 6 oktober 2023; MEE, *Syria: Who is responsible for the Homs Military academy attack?,* 9 oktober 2023; Al Jazeera, *Northwest Syria witnesses most intense military escalation in three years,* 31 oktober 2023; AA, *More than 60 civilians killed, 43 public facilities targeted in October attacks in Syria's Idlib,* 1 november 2023.

[145] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: IDP movements (October 2023),* 22 december 2023.

[146] UNOCHA, *North-West Syria. Situation report,* 21 december 2023.

[147] Levant 24, *Russian jets attack Idlib during UN visit,* 14 oktober 2024; SOHR, *Death toll update. 10 killed and 30 others including 14 children injured under Russian airstrikes on Idlib,* 16 oktober 2024; Daily Sabah, *At least 10 dead, 30 wounded in Russian strikes on northwest Syria,* 17 oktober 2024; UNOCHA, *North-West Syria. Situation report,* 18 oktober 2024; Enab Baladi, *15 civilians killed in Russian-regime shelling since October in northern Syria,* 18 november 2024.

[148] Levant 24, *White Helmets condemn escalating Russian attacks in Northwestern Syria,* 16 oktober 2024; Enab Baladi, *Human rights report holds Russia responsible for civilian deaths in Idlib,* 23 oktober 2024.

[149] UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; SOHR, *Amid displacement of civilians from west Aleppo countryside. Regime forces bombard Al-Atareb city,* 31 oktober 2024; The New Arab, *Massive displacement in Syria's Idlib amid Assad regime attacks,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[150] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 11.

[151] VOA, *Despite crackdowns, protests continue in rebel-held NW Syria,* 1 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 11; NRC, *Protesten herleven in alle hoeken van Syrië*, 16 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[152] SOHR, *Highest annual death toll in three years. 4,361 people killed across Syria in 2023*, 31 december 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 7; SOHR, *War remnants. Man killed and two women injured in explosion of landmine in eastern countryside of Hama,* 19 augustus 2024; SNHR, *Three children injured by a landmine of unidentified source in N. Aleppo, August 31, 2024,* 2 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024.

[153] Als gedwongen verdwijning wordt aangemerkt de arrestatie, gevangenhouding, ontvoering of elke andere vorm van vrijheidsontneming door vertegenwoordigers van de Staat of door personen of groepen personen die optreden met de machtiging of steun van of bewilliging door de Staat, gevolgd door een weigering een dergelijke vrijheidsontneming te erkennen of door verhulling van het feit zelf of van de verblijfplaats van de verdwenen persoon, waardoor deze buiten de bescherming van de wet geplaatst wordt; Artikel 2 van het ICPPED.

foltering (zie paragraaf 1.11).[154] Verschillende VN-organisaties, waaronder het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten (*Office of the High Commissioner for Human Rights*, OHCHR) en het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (*United Nations High Commissioner for Refugees*, UNHCR), en internationale ngo's berichtten dat de situatie in Syrië niet veilig was, onder meer vanwege de eerdergenoemde mensenrechtenschendingen, de aanslagen, de gevechten, het ontbreken van de rechtstaat, de wetteloosheid en de zeer slechte economische omstandigheden, al dan niet als direct gevolg van militair optreden.[155]

1.7.1 Aantal burgerdoden

Het *Syrian Network for Human Rights* (SNHR) en het *Syrian Observatory for Human Rights* (SOHR) rapporteerden verschillende cijfers over het aantal dodelijke burgerslachtoffers over de jaren 2022 en 2023. In 2022 registreerde het SOHR 3.825 doden als gevolg van de diverse conflicten (zie paragraaf 1.2), onder wie 1.627 burgers.[156] Het SOHR telde voor het jaar 2023 4.361 doden als gevolg van de diverse conflicten, onder wie 1.889 burgers.[157] Verder telde het SOHR in januari 2024 143 burgerdoden, in februari 2024 142, in maart 2024 204, in april 2024 149, in mei 2024 100, in juni 2024 138, in juli 2024 153, in augustus 2024 154, in september 2024 138, in oktober 2024 152 en in november 2024 176 burgerdoden.[158]

Het SNHR documenteerde in 2022 1.057 burgerdoden.[159] In 2023 documenteerde deze organisatie 1.032 burgerdoden als gevolg van de diverse conflicten.[160] Verder documenteerde het SNHR over 761 burgerslachtoffers tussen 1 januari 2024 en 30 november 2024. Het SNHR documenteerde enkel de slachtoffers die zij konden verifiëren.[161]

Volgens het SNHR had de provincie Daraa de meeste burgerdoden over het jaar 2023 (225), gevolgd door Deir ez-Zor (203), Aleppo (153), Idlib (145), Homs (121), Hama (77), Hasaka (33), Suweida (24), Ruraal Damascus (17), Raqqa (17), Damascus (6), Latakia (6) en Quneitra (5). Alleen in Tartous documenteerde het SNHR in 2023 geen burgerdoden.[162]

---

[154] SOHR, *Highest annual death toll in three years. 4,361 people killed across Syria in 2023*, 31 december 2023; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024.

[155] HRW, *No, Syria is still not safe for refugee returns*, 29 september 2023; OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024; UNHCR, *Syria fact sheet (July 2024),* 6 augustus 2024.

[156] SOHR, *Lowest annual death toll ever. 3,825 people killed across Syria in 2022,* 31 december 2022.

[157] SOHR, *Highest annual death toll in three years. 4,361 people killed across Syria in 2023*, 31 december 2023.

[158] SOHR, *Monthly death toll. 143 civilians among 359 people killed in January 2024*, 1 februari 2024; SOHR, *Monthly death toll. 142 civilians among 405 people killed in February 2024*, 1 maart 2024; SOHR, *Monthly death toll. 204 civilians among 514 people killed in March 2024*, 1 april 2024; SOHR, *Monthly death toll. 149 civilians among 376 people killed in April 2024*, 1 mei 2024; SOHR, *Monthly death toll. 100 civilians among 254 people killed in May 2024*, 1 juni 2024; SOHR, *Monthly death toll. 138 civilians among 332 people killed in June 2024*, 1 juli 2024; SOHR, *Monthly death toll. 153 civilians among 257 people killed in July 2024*, 1 augustus 2024; SOHR, *Monthly death toll. 154 civilians among 298 people killed in August 2024*, 1 september 2024; SOHR, *Monthly death toll. 138 civilians among 342 people killed in September 2024*, 1 oktober 2024; SOHR, *Monthly death toll. 152 civilians among 287 people killed in October 2024*, 1 november 2024; SOHR, *Highest monthly death toll ever in nearly 60 months. 176 civilians among 746 people killed in November 2024*, 1 december 2024.

[159] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 7.

[160] SNHR, *SNHR's 13th annual report: most notable human rights violations in Syria in 2023*, 23 januari 2024; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024.

[161] SNHR, *71 civilian deaths, documented in Syria in November 2024, including of 20 children and six women, with three dying due to torture,* 1 december 2024, p. 6.

[162] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.

Daarnaast telde de *International NGO Safety Organisation* (INSO) in 2023 14.779 incidenten waarbij 807 burgerdoden en 1.873 gewonden vielen. Tussen 1 januari 2024 en november 2024 telde INSO 15.353 incidenten waarbij 731 burgerdoden en 1.743 gewonden vielen.[163]

1.7.2 Verantwoordelijken

Van de 1.032 burgerdoden die het SNHR in 2023 documenteerde, waren de regeringsstrijdkrachten en de door Iran gesteunde milities verantwoordelijk voor 225 doden (21,8%), onder wie 57 kinderen. De door Koerden geleide SDF waren verantwoordelijk voor 74 doden (7,2%), onder wie 9 kinderen. De Russische strijdkrachten waren verantwoordelijk voor 20 doden (1,9%), onder wie 6 kinderen. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor 17 doden (1,7%), onder wie 5 kinderen. HTS was verantwoordelijk voor 16 doden (1,6%), onder wie 2 kinderen. De door de VS geleide coalitietroepen waren verantwoordelijk voor 5 doden (0,5%) en ISIS voor 1 dode (0,1%). De overige 674 burgerdoden (65,3%) waren het gevolg van geweld door ongeïdentificeerde actoren of groeperingen.[164] In oktober 2023 was er een piek in het aantal burgerdoden (161, 16% van het totaal). Dit hield verband met de militaire escalatie in het SSG-gebied (zie paragraaf 1.6.4).[165]

In de eerste helft van 2024 kwam er een vergelijkbaar beeld naar voren voor wat betreft de verantwoordelijke partijen. Van de 429 burgerdoden die het SNHR documenteerde tussen begin januari 2024 en eind juli 2024, waren de regeringsstrijdkrachten en de door Iran gesteunde milities verantwoordelijk voor 62 doden (14,5%), onder wie 8 kinderen. De door Koerden geleide SDF waren verantwoordelijk voor 35 doden (8,2%), onder wie 9 kinderen. De Russische strijdkrachten waren verantwoordelijk voor 5 doden (1,2%), onder wie 3 kinderen. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor 12 doden (1,7%), onder wie 1 kind. HTS was verantwoordelijk voor 18 doden (2,8%), onder wie 1 kind. ISIS was verantwoordelijk voor 4 doden (0,9%), onder wie een kind. De overige 293 burgerdoden (68,3%) waren het gevolg van geweld door ongeïdentificeerde actoren of groeperingen.[166]

1.8 Verdwijningen/ontvoeringen in de verschillende controlegebieden

In alle controlegebieden kwamen in de verslagperiode verdwijningen/ontvoeringen voor.[167] Er waren wekelijks berichten over verdwijningen/ontvoeringen.[168] Uit de berichten kwam naar voren dat naast het Syrische veiligheidsapparaat en aan de Syrische overheid gelieerde milities meerdere groeperingen en criminele bendes in de verschillende controlegebieden hierbij betrokken waren.[169] Burgers konden op

[163] INSO, *Conflict data dashboard,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[164] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 10.
[165] SNHR, *161 civilians, including 34 children, 44 women, and two individuals who died due to torture documented killed in Syria in October 2023*, 1 november 2023, p. 5.
[166] SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024,* 1 juli 2024, p. 5.
[167] SOHR, *Turkish occupation of Afrin six years on. Over 8,700 kidnappings and arbitraty arrests and over 4,000 other violations by Turkish forces and their proxy factions*, 17 maart 2024; SNHR, *SNHR's 13th annual report on enforced disappearance in Syria on the International Day of the Disappeared: No end in sight for the crime of enforced disappearance in Syria,* 30 augustus 2024.
[168] INSO, *Conflict data dashboard*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[169] SOHR, *Ongoing security chaos. Members of gang affiliated with "Shuja'a Al-Ali" kidnap young man near Syria-Lebanon border,* 8 november 2023; The Syrian Observer, *40 cases of kidnapping in HTS-areas, fate of abductees is unknown,* 22 januari 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 6-8; SOHR, *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria,* 6 juli 2024; The Syrian Observer, *Gang kidnaps five Syrian women on Lebanese border,* 6 augustus 2024; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons*, 19 september 2024; SNHR, *At least 206 arbitrary detentions recorded in September 2024,* 2 oktober 2024, p. 3; SNHR, *At least 213 arbitrary detentions recorded in October*

verschillende momenten slachtoffer worden van ontvoering, bijvoorbeeld op weg naar hun werk of tijdens het verzamelen van brandhout, het oogsten of het hoeden van het vee.[170] De schaal waarop de verdwijningen/ontvoeringen plaatsvonden kon per gebied verschillen.[171]

Het SNHR documenteerde tussen 1 januari 2024 en 30 november 2024 minstens 2.274 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties. Hiervan werden nadien 1.862 gevallen geclassificeerd als gedwongen verdwijningen.[172]

Er waren meerdere berichten over Syriërs die na hun gedwongen of vrijwillige terugkeer in Syrië bij controleposten waren gearresteerd, gedetineerd en nadien vermist waren geraakt.[173] In sommige gevallen ontvingen familieleden maanden of jaren later het bericht dat hun verdwenen familielid in detentie was overleden.[174] Het kwam ook voor dat de regering een overlijdensakte verstrekte van een persoon, van wie later bleek dat die op dat moment nog in leven was.[175]

Burgers, inclusief vrouwen en kinderen, verdwenen om verschillende redenen of werden om verschillende redenen ontvoerd. Daarbij was er sprake van een mix van economische en politieke motieven. Het kon zijn om (vermeende) oppositie, protesten en kritiek in de kiem te smoren, om de bevolking of het slachtoffer te straffen, om onder de bevolking angst te zaaien, om families af te kunnen persen of om te dienen in een gevangenenruil.[176] Door de militarisering circuleerden grote hoeveelheden wapens in alle delen van het land, waardoor het voor criminelen en gewapende actoren niet moeilijk was om zich toe te leggen op ontvoeringen of directe afpersing, bijvoorbeeld bij de vele controleposten die in heel Syrië in grote getalen voorkwamen.[177]

2024, 4 november 2024, p. 6; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.

[170] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; Reuters, *Israeli attack wounds civilians in central Syria, state media says,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[171] SOHR, *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria,* 6 juli 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; SOHR, *October 2024. SOHR documents nearly 360 arrests and kidnappings across Syria*, 6 november 2024.

[172] SNHR, *At least 196 arbitrary detentions recorded in November 2024,* 3 december 2024, p. 5.

[173] ACHR, *Lebanon's violation of human rights through the forced deportation of refugees,* 19 mei 2023; OHCHR, *Statement by Paulo Sérgio Pinheiro Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. 56th Session of the UN Human Rights Council*, 3 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; Trouw, *'Je kunt absoluut niet stellen dat asielzoekers veilig terug kunnen',* 31 augustus 2024; The Syrian Observer, *Wanted for military service in Syria Lebanon's hell better than regime's prisons*, 11 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse*, 16 oktober 2024; The Guardian, *'Nowhere to go': Syrians fleeing Israeli strikes in Lebanon face perilous return*, 23 oktober 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024.

[174] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024; SNHR, *SNHR condemns regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon who died in a Damascus hospital,* 9 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.

[175] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[176] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 12; Syria Direct, *Hostages and siege: Daraa frees detainees by any means necessary,* 13 juni 2024; AA, *PKK/YPG terrorists kidnap another child in Syria,* 20 juni 2024; Levant 24, *Tensions rise in Syria's Suwayda province amid alleged abduction of religious leader,* 22 juni 2024; Al Arabiya, *Syrians' pursuit of freeing loved ones from al-Assad's prisons at any cost,* 26 juni 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; Enab Baladi, *Retaliatory kidnapping threatens Daraa with full explosion,* 18 september 2024; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons,* 19 september 2024; SOHR, *August 2024. SOHR documents 280 arrests and kidnappings across Syria,* 6 september 2024; SOHR, *For not being able to pay ransoms. Children and women face unknown fate in "Peace Spring" area,* 2 oktober 2024; SNHR, *At least 206 arbitrary detentions recorded in September 2024,* 2 oktober 2024, p. 3 en 5; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[177] The New Arab, *Gun ownership rockets in northwest Syria as civilians buy weapons to 'defend against kidnap, theft and murder',* 7 augustus 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

Volgens verschillende bronnen kwamen ontvoeringen met name in de tot het regeringsgebied behorende provincies Daraa, Suweida, Homs en Ruraal Damascus veel voor.[178] In deze gebieden hadden sommige gewapende groepen die betrokken waren bij ontvoeringen naar verluidt banden met veiligheidsactoren zoals Hezbollah, de militaire inlichtingendienst, de luchtmacht-inlichtingendienst en/of de Vierde Divisie.[179]

Ontvoeringen waren een verdienmodel voor de verschillende gewapende groepen en veiligheidstroepen in Syrië, bijvoorbeeld om de ontoereikende salarissen aan te vullen.[180] Daarbij richtten zij zich op burgers waarvan zij dachten dat zij of hun familieleden geld hadden, bijvoorbeeld omdat zij in het buitenland waren geweest, en/of op burgers die geen goede connecties hadden of konden krijgen met andere gewapende groeperingen of invloedrijke personen, zodat de ontvoerders er mee weg kwamen.[181]

Afhankelijk van de omstandigheden in een zaak, zoals welke actoren erbij betrokken waren, moest er losgeld worden betaald. De geëiste bedragen waren soms zeer hoog. In sommige gevallen werd voor tienduizenden dollars aan losgeld geëist.[182] Volgens een bron kwam het voor dat de ontvoerders hun slachtoffers ombrachten als er geen losgeld werd betaald.[183] Ontvoeringszaken werden soms opgelost door andere veiligheidsactoren of invloedrijke personen in te schakelen om te onderhandelen over de vrijlating en/of de hoeveelheid losgeld.[184]

1.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

Buitengerechtelijke executies en moorden van burgers en veiligheidstroepen kwamen in de verslagperiode voor. Naast het Syrische veiligheidsapparaat en aan de Syrische overheid gelieerde milities werden meerdere actoren in de verschillende controlegebieden hiermee in verband gebracht.[185] Er waren geen statistieken van

[178] Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; The Syrian Observer, *Kidnappings incite anger in Daraa: A cycle of ransom and release,* 4 maart 2024; SOHR, *In response to kidnapping of retired policeman. Passenger bus kidnapped on Homs-Talbisah road*, 29 april 2024; SOHR, *Since early 2024. SOHR documents 113 kidnappings with Homs topping the list*, 19 juni 2024; SOHR, *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city*, 25 juni 2024; SOHR, *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria*, 6 juli 2024; SOHR, *August 2024. SOHR documents 280 arrests and kidnappings across Syria,* 6 september 2024; Enab Baladi, *Retaliatory kidnapping threatens Daraa with full explosion,* 18 september 2024; SOHR, *October 2024. SOHR documents nearly 360 arrests and kidnappings across Syria*, 6 november 2024; SOHR, *Security chaos. Unknown persons kidnap medical student in Daraa countryside,* 19 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[179] Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; SOHR, *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city,* 25 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[180] SOHR, *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city,* 25 juni 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[181] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[182] SOHR, *In response to kidnapping of retired policeman. Passenger bus kidnapped on Homs-Talbisah road,* 29 april 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. May 2024,* 20 juni 2024; The Syrian Observer, *Kidnapping, torture and extortion under Assad rule: What is happening in Tartous?,* 29 juli 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; MEMO, *Syria receives Jordan drivers held hostage by regime-linked gang,* 14 september 2024; Levant 24, *Jordanian nationals kidnapped in Syria return home,* 17 september 2024; SOHR, *Second incident in 24 hours. Unknown gunmen kidnap civilian in Daraa and ask for large ransom,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[183] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[184] Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[185] SNHR, *SNHR condemns the assassination of activist Heba Suhaib Haj Aref in eastern rural Aleppo governorate,* 28 februari 2024; BBC, *At least 18 Syrian truffle hunters killed in suspected IS attack,* 6 maart 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 4-5; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 7 en 12; STJ, *Northwest Syria:*

het aantal buitengerechtelijke executies en moorden in de verschillende controlegebieden. Evenmin was het duidelijk voor hoeveel buitengerechtelijke executies en moorden de verschillende gewapende groeperingen verantwoordelijk konden worden gesteld.

In de verslagperiode kwamen aanslagen op personeel van het Syrische veiligheidsapparaat en aan de Syrische overheid gelieerde binnenlandse en buitenlandse milities voor. Daarnaast kwamen ook aanslagen voor op mensenrechtenactivisten, overheidspersoneel, lokale tribale leiders, voormalige oppositieleden en leden van gewapende groeperingen.[186] In veel gevallen bleef het onduidelijk wie er achter de aanslagen zaten en wat de motieven voor de aanslagen waren. Veel aanslagen werden niet opgeëist of er werden geen daders gevonden.[187]

1.10 Arrestaties en detenties van burgers

1.10.1 Aantallen en verantwoordelijken

De regeringsstrijdkrachten, de SDF, de SNA-facties en HTS werden allen in verband gebracht met willekeurige arrestaties en detenties van burgers.[188]

Tussen 1 januari 2024 en 30 november 2024 documenteerde het SNHR minstens 2.274 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties. Daarbij fluctueerde het aantal gedocumenteerde gevallen van willekeurige arrestaties/detenties tussen de 182 en 228 gevallen per maand. Dit was een stijging ten aanzien van 2023 toen dit tussen de 137 en 232 was. In 2023 documenteerde het SNHR in totaal 2.317 gevallen.[189] In 2022 betrof het 2.221 gevallen. Daarbij fluctueerde het tussen de 143 en 227 gevallen per maand.[190]

In 2023 werden de regeringsstrijdkrachten verantwoordelijk gehouden voor 1.063 van de 2.317 gevallen (45,9%) van willekeurige arrestaties en detenties, de SDF voor 641 (27,7%), de SNA-facties voor 365 (15,8%) en HTS voor 248 (10,7%).

De meeste door het SNHR gedocumenteerde gevallen van willekeurige arrestaties en detenties vonden in 2023 plaats in de provincie Aleppo (686), gevolgd door

Levant Front responsible for executing suspects in A'zaz bombing, 15 augustus 2024; SOHR, *New crime. Civilian killed by a member of "SDF" in Deir Ezzor countryside,* 16 september 2024; BBC Monitoring, *IS claims killing local council head in Deir al-Zour, Syria,* 7 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: War monitor reports 'ethnic cleansing' against Kurds in north Syria,* 4 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[186] The Syrian Observer, *Assad's forces colonel from Tartous killed under mysterious circumstances,* 17 november 2023; Levant 24, *IED attacks target Assad regime and Russian forces in southern Syria,* 13 december 2023; The New Arab, *Turkey announces assassination of prominent Syrian Kurdish commander Sherwan Hassan,* 18 december 2023; MEI, *Locals fight their own war on drugs in Syria's Daraa Province,* 9 januari 2024; The Guardian, *Roadside bomb kills seven children in southern Syria, says state media,* 6 april 2024; SOHR, *Amid regime forces' failure to control security situation. 13 people killed in 14 incidents of security disorder in Daraa since early July,* 12 juli 2024; Asharq Al-Awsat, *Syria: Sweida tensions rise after assasination of armed faction leader,* 18 juli 2024; The National, *Killing of Druze militia leader raises tensions over anti-Assad protests in south Syria,* 19 juli 2024; Syria Direct, *Murhij al-Jarmani assassinated: A 'turning point' for Suwayda's uprising?,* 19 juli 2024; SOHR, *New assassination. Regime lieutenant shot dead in Tartous countryside,* 10 september 2024; SOHR, *Participated in recruiting females and children. Female leader in IRGC assassinated in Deir Ezzor*, 15 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; Crisis24, *Syria: Explosion reported in Daraa's Al-Qusour neighborhood late Oct. 28,* 28 oktober 2024.

[187] BBC, *Syria: Seven dead after car bomb tears through market in Azaz,* 31 maart 2024; Reuters, *Top Iraqi jihadist killed in suicide bombing in northwest Syria,* 5 april 2024; AA, *9 killed, 14 injured in Syria car bomb attack,* 8 augustus 2024; SOHR, *24 hours after having been kidnapped. Body of young man found dumped near bread bakery in western Daraa countryside*, 10 september 2024; SOHR, *Al-Hasakah. Assassination attempt targeted civil police official in Ras Al-Ain city,* 3 november 2024; Syria Weekly, *Special: Syria – Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024.

[188] SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; SOHR, *Including a child. Regime forces arbitrarily arrest two people in the capital Damascus,* 16 november 2024.

[189] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 12; SNHR, *At least 196 arbitrary detentions recorded in November 2024,* 3 december 2024, p. 5.

[190] SNHR, *At least 2,221 arbitrary arrests/detentions documented in Syria in 2022,* 3 januari 2023, p. 17.

Ruraal Damascus (306), Deir ez-Zor (259), Idlib (219), Damascus (198), Hasaka (159), Raqqa (128), Daraa (107), Homs (84), Hama (79), Latakia (51), Tartous (26), Quneitra (9) en Suweida (6).[191]

Het SNHR merkte in dit verband op dat de SNHR-rapportages in het licht van de uitzonderlijke moeilijkheden en de omvang van de schendingen in Syrië slechts het absolute minimum weerspiegelt van de schendingen die hebben plaatsgevonden en die het SNHR kon documenteren. Het SNHR benadrukte dat de werkelijke cijfers veel hoger lagen.[192]

Volgens het SNHR waren de opvallendste patronen die zij hadden geïdentificeerd in de willekeurige arrestaties, arrestaties die verband hielden met de vrijheid van meningsuiting, arrestaties waarbij teruggekeerde Syriërs en binnenlands ontheemden betrokken waren, arrestaties die verband hielden met militaire dienst en arrestaties die plaatsvonden bij de immigratie- en paspoortenafdelingen.[193]

1.10.2 Voornaamste redenen voor arrestaties en detenties

Volgens verschillende bronnen waren de voornaamste redenen voor arrestaties en detenties het ontduiken van de militaire dienstplicht, het aangemerkt worden als oppositielid op grond van de plaats van herkomst, en afpersing.[194] Er verschenen sinds 2023 steeds meer berichten over burgers die gearresteerd werden door de Syrische autoriteiten puur en alleen om losgeld voor hun vrijlating te vragen.[195]

Volgens een bron maakten burgers over het algemeen een inschatting of zij werden gezocht, bijvoorbeeld omdat zij de militaire dienst hadden ontdoken. Zij pasten daar hun gedrag op aan, bijvoorbeeld door niet naar bepaalde gebieden te gaan, door hun woning of directe woonomgeving niet te verlaten of door controleposten te vermijden.[196] Sommige mannen in de dienstplichtige leeftijd bleven soms jarenlang ondergedoken in hun woning of verlieten hun dorp niet uit angst om bij een controlepost opgepakt te worden.[197]

Volgens verschillende bronnen pasten sommige actoren willekeurige arrestaties en detenties toe om de oppositie te onderdrukken en om de bevolking te intimideren.[198] Het kwam naar verluidt ook voor dat burgers werden gearresteerd, omdat er sprake was van een naamsverwisseling.[199] In andere gevallen werden burgers gearresteerd omdat bijvoorbeeld iemand uit wraak of afgunst valse dan wel breed geformuleerde beschuldigingen over hen had gerapporteerd, of omdat iemand onder invloed van martelingen in detentie hun namen had genoemd.[200]

---

[191] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 13.
[192] SNHR, *No fewer than 194 cases of arbitrary arrest documented in February 2024, including of seven children and five women*, 2 maart 2024, p. 4; SNHR, *In Assad's Syria, arbitrary detention is a codeword for torture,* 18 juni 2024; SNHR, *At least 206 arbitrary detentions recorded in September 2024, 2 oktober 2024*, p. 4; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 3.
[193] SNHR, *In the one year since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 84 individuals through torture, and arrested at least 1,161 civilians, including 18 children and 43 women*, 15 november 2024, p. 3-4.
[194] YouTube, *TIMEP, Syria and Syrian refugees: From EU migration policies to Israel's war on Lebanon,* 25 november 2024, url, [27:41-30:02]; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[195] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[196] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[197] Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[198] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[199] SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; STJ, *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[200] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

Naast de hierboven genoemde redenen richtten de SNA-facties in het SIG-gebied zich met name op Koerden in Afrin en op ontheemden die wilden terugkeren naar hun woningen in de stad Afrin, die zij dan vaak beschuldigden van het hebben van banden met de SDF, DAANES of PKK. Soms waren ook journalisten en mensenrechtenactivisten het doelwit van de SNA-facties.[201] In het SSG-gebied richtte HTS zich onder meer op demonstranten, op burgers die kritiek uitten op het beleid van HTS en op journalisten.[202] Volgens een bron bleef de SDF invallen uitvoeren, waarbij burgers om verschillende redenen doelwit waren. Daarbij was het opvallend dat vrouwen soms het doelwit waren om hun echtgenoten onder druk te zetten om zich over te geven.[203]

1.11 Ernstige mishandeling, marteling en foltering

In de verslagperiode kwamen ernstige mishandeling, marteling en foltering van burgers voor. Naast het Syrische veiligheidsapparaat en aan de Syrische overheid gelieerde milities werden meerdere actoren in de verschillende controlegebieden, zoals de SDF, HTS, de SNA-facties, hiermee in verband gebracht.[204] Er waren geen precieze cijfers van het aantal gevallen van ernstige mishandeling, marteling of foltering in de verschillende controlegebieden in de verslagperiode. Evenmin was het duidelijk voor hoeveel gevallen van ernstige mishandeling, marteling of foltering in de verslagperiode de verschillende gewapende groeperingen verantwoordelijk konden worden gehouden. Wel stelde UNCOI eind 2023 dat sinds 2011 tienduizenden willekeurig waren vastgehouden, gemarteld, mishandeld, verdwenen en vermoord in de Syrische detentiecentra.[205]

In het regeringsgebied begonnen de martelingen doorgaans al bij de arrestatie en gingen door tijdens de detentieperiode.[206] De betreffende functionarissen zetten marteling bewust in om (valse) bekentenissen te krijgen, om te straffen, om te vernederen en om te intimideren.[207] Gelet op de vele factoren die een rol konden spelen, kon dezerzijds geen precieze beschrijving gegeven worden van de verschillen in mate/vorm van behandeling, in welke gevallen een burger marteling kon verwachten, van de aanleiding waardoor een burger in aanraking kwam met de betreffende functionarissen, en van waar en wanneer tot welk soort marteling werd overgegaan.[208]

---

[201] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; SOHR, *Aleppo. Turkish-backed factions impose royalties and threaten Kurdish landowners who clung to them and refuse to migrate from Afrin,* 13 augustus 2024; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons*, 19 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[202] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[203] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[204] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023; The New Arab, *Syrian regime used Damascus hospital to torture, kill opponents,* 5 oktober 2023; HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria,* 17 april 2024; SNHR, *68 civilian deaths, including 13 children and three women as well as nine deaths due to torture, documented in Syria in April 2024,* 1 mei 2024; SOHR, *After having returned from Lebanon. Young man dies under torture in notorious "Palestine branch" prison in Damascus,* 26 juni 2024; OHCHR, *Statement by Paulo Sérgio Pinheiro Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. 56th Session of the UN Human Rights Council*, 3 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 4, 5, 11, 13; SNHR, *SNHR's 13th annual report on enforced disappearance in Syria on the International Day of the Disappeared: No end in sight for the crime of enforced disappearance in Syria,* 30 augustus 2024, p. 3; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[205] OHCHR, *UN Syria Commission welcomes landmark ICJ order to Syria to prevent torture and destruction of evidence*, 16 november 2023.

[206] SNHR, *In the one year since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 84 individuals through torture, and arrested at least 1,161 civilians, including 18 children and 43 women*, 15 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[207] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[208] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

Op 16 november 2023 deed het International Gerechtshof (*International Court of Justice*, ICJ) uitspraak over de voorlopige maatregelen in de zaak van Nederland en Canada tegen Syrië over de grove en systematische martelingen in alle detentiefaciliteiten in Syrië, in ziekenhuizen en bij controleposten. Het ICJ droeg Syrië op om alle noodzakelijke maatregelen te nemen om zijn folterpraktijken te stoppen.[209] Marteling kwam met name voor in de detentiefaciliteiten van de militaire inlichtingendienst, de luchtmacht-inlichtingendienst, het directoraat Politieke Veiligheid, de algemene inlichtingendienst, de afdeling Criminele Veiligheid van de politie en de gevangenissen van de militaire politie, waaronder de beruchte Sednaya gevangenis.[210] Verschillende organisaties rapporteerden dat er geen aanwijzingen waren dat de Syrische autoriteiten na de uitspraak van het ICJ gestopt waren met de folterpraktijken.[211] Op 1 juli 2024 stelde de speciale VN-rapporteur inzake marteling en andere wrede, inhumane of behandelingen of bestraffingen dat marteling in de detentiecentra van de Syrische overheid nog altijd op grote schaal voorkwam.[212] UNCOI rapporteerde in het verslag over de periode 1 januari 2024 tot 30 juni 2024 onder meer dat willekeurige detentie, marteling en mishandeling onverminderd doorgingen in Syrische gevangenissen. Overigens gold dit nadrukkelijk ook voor de detentiecentra van HTS, de SNA-facties en de SDF. Onder de slachtoffers bevonden zich ook Syriërs die gedwongen waren uitgezet en mannen die de dienstplicht hadden ontdoken of die waren gedeserteerd.[213]

Er waren veel berichten van sterfgevallen als gevolg van marteling in detentie.[214] Het SNHR documenteerde in 2023 minstens 59 burgers die door marteling om het leven waren gekomen. Van deze 59 burgerdoden die het SNHR in 2023 documenteerde, waren de Syrische autoriteiten verantwoordelijk voor 34 doden, onder wie een vrouw en een kind. De SDF was verantwoordelijk voor 10 doden, onder wie een kind. HTS was verantwoordelijk voor 8 doden, onder wie een vrouw. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor 3 doden. Andere partijen waren verantwoordelijk voor 4 doden.[215]

Ten opzichte van 2023 was er in 2024 in de cijfers van het SNHR over dood door marteling en foltering een toename waar te nemen. Tussen 1 januari 2024 en 30 juni 2024 documenteerde het SNHR minstens 53 burgers die door marteling om het leven waren gekomen. Van de 53 burgerdoden die het SNHR in de eerste helft van

[209] ICJ, *Order of 16 November 2023,* url; OHCHR, *UN Syria Commission welcomes landmark ICJ order to Syria to prevent torture and destruction of evidence*, 16 november 2023.
[210] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[211] SNHR, *Three months after the ICJ's ruling, the Syrian regime has blatantly breached it, killing more Syrian citizens under torture,* 22 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 4, 5, 11, 13; SNHR, *In the nine months since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 43 individuals due to torture, and arrested at least 756 civilians, including nine children and 24 women,* 15 augustus 2024; SNHR, *SNHR's 13th annual report on enforced disappearance in Syria on the International Day of the Disappeared: No end in sight for the crime of enforced disappearance in Syria,* 30 augustus 2024, p. 3; SNHR, *In the one year since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 84 individuals through torture, and arrested at least 1,161 civilians, including 18 children and 43 women,* 15 november 2024; HRW, *Syria violating world court order,* 20 november 2024.
[212] OHCHR, *Torture allegations continue in Syria despite ICJ order: UN expert,* 1 juli 2024.
[213] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 4, 5, 11 en 14.
[214] SNHR, *68 civilian deaths, including 13 children and three women as well as nine deaths due to torture, documented in Syria in April 2024,* 1 mei 2024; SOHR, *After having returned from Lebanon. Young man dies under torture in notorious "Palestine branch" prison in Damascus,* 26 juni 2024; SOHR, *After four years of detention. Young man dies under torture in regime's prisons,* 14 augustus 2024; SNHR, *Man named Abdul Aziz al-Dahik dies due to torture in regime detention centers, September 30, 2024,* 3 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: Widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon,* 29 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[215] SNHR, *1,032 deaths, including 181 children and 150 women as well as 59 deaths due to torture, documented in 2023,* 1 januari 2024, p. 14.

2024 documenteerde, waren de regeringsstrijdkrachten verantwoordelijk voor 26 doden. HTS was verantwoordelijk voor 15 doden. De SDF was verantwoordelijk voor 7, onder wie een kind. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor 5 doden.[216]

Het SNHR berichtte op 29 oktober 2024 dat zij 26 gevallen had gedocumenteerd van Syriërs die op de vlucht voor de Israëlische bombardementen in Libanon naar Syrië waren vertrokken en daar tussen 23 september 2024 en 25 oktober 2024 waren gearresteerd. Volgens het SNHR hielden deze arrestaties in 11 gevallen verband met illegale inreis, 8 met dienstplicht en 4 met oproepen door een inlichtingendienst. In 3 gevallen was geen reden voor de arrestaties bekend. Voor zover toen bekend was, was minstens een van hen overleden in detentie als gevolg van marteling.[217]

1.12 Criminaliteit en straffeloosheid

Er was ook in de verslagperiode geen sprake van een functionerende rechtsstaat in Syrië. Er was in alle delen van Syrië sprake van een hoge mate van straffeloosheid voor misdrijven die tegen burgers werden begaan. Veel misdrijven, waaronder gedwongen verdwijningen/ontvoeringen, buitengerechtelijke executies, moorden en marteling, bleven onbestraft. Er was geen sprake van een onafhankelijk rechtssysteem dat daders ter verantwoording kon roepen.[218] Evenmin was er volgens een bron in de verschillende controlegebieden sprake van een overkoepelende gecentraliseerde veiligheidsactor die een veilige en stabiele omgeving kon bewerkstelligen.[219] Veel tribale groepen en families namen daarom het recht in eigen handen. Dat was met name het geval in de rurale gebieden van de provincies Homs, Daraa en Suweida.[220]

In heel Syrië waren tal van groeperingen actief die zich bezighielden met criminele activiteiten. Daarbij ging het onder meer om binnenlandse en buitenlandse gewapende groeperingen, tribale milities en drugsbendes.[221] In deze omgeving opereerde ook de georganiseerde misdaad. Deze legde zich onder meer toe op de (internationale) drugs- en wapenhandel.[222] Een belangrijke bron van inkomsten voor de regering was de productie en illegale handel in captagon.[223]

[216] SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024,* 1 juli 2024, p. 11.
[217] SNHR, *A dreadful homecoming: Widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon,* 29 oktober 2024, p. 4-6.
[218] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; Enab Baladi, *Interim Govt's Defense Ministry calls on Aleppo countryside factions to join National Army,* 21 maart 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 8; STJ, *In the absence of accountability: Torture as a systematic policy in Northern Syria,* 26 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[219] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[220] Syria Direct, *Communities in southern Syria take on the drug trade,* 29 maart 2024; Syria Direct, *Daraa residents turn to clan reconciliation over the court system,* 4 april 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[221] The Syria Report, *Rise of Shia militias and drug trade in Homs informal area push Alawites out*, 14 mei 2024; Levant 24, *Syria ranked eight in global crime,* 15 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[222] Enab Baladi, *Drugs is a gateway for arms smuggling from Syria to Jordan,* 18 december 2023; MEI, *Locals fight their own war on drugs in Syria's Daraa Province,* 9 januari 2024; Enab Baladi, *Drug flood from Syria, Jordan decides to confront,* 21 januari 2024; Syria Direct, *How Suwayda became a drug-smuggling hub,* 26 maart 2024; MEI, *Smoke and mirrors: The Syrian regime's dubious anti-drug campaigns,* 11 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[223] North Press Agency, *Assad has turned Syria into a narco factory,* 30 april 2024; BBC Monitoring, *Jordan seizes Captagon pills 'smuggled from Syria in flying object',* 19 juli 2024; The Economist, *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?,* 11 september 2024.

Op lokaal niveau waren veel kleinere criminele bendes actief.[224] Zo was er in Daraa en Suweida veel drugsgerelateerd geweld en wapenhandel.[225] Daarnaast leek de gewone criminaliteit toe te nemen.[226] Net als in 2023 stond Syrië in 2024 op de 8ste van de 197 plaatsen van de *Numbeo*-criminaliteitsindex van landen met de hoogste misdaadcijfers.[227]

De wijdverbreide corruptie in Syrië droeg bij aan het klimaat van straffeloosheid. De corruptie was een van de belangrijkste oorzaken voor de verslechtering van de economische situatie en de publieke dienstverlening in de verslagperiode.[228] In het zuiden van het land werkten lokale criminele groepen, waaronder drugsbendes, zelfs samen met de inlichtingen– en veiligheidsdiensten om de lokale bevolking af te persen of om mensen te ontvoeren voor losgeld (zie paragraaf 1.8).[229]

Vanwege het ontbreken van concrete criminaliteitscijfers kon er geen eenduidige vergelijking worden gemaakt tussen de verschillende controlegebieden. Volgens een bron was er op het gebied van criminaliteit en straffeloosheid een verschil waar te nemen tussen platteland en stad. In de steden werd er over het algemeen meer relatieve stabiliteit van de veiligheidssituatie en een sterkere aanwezigheid van de veiligheidsactoren ervaren dan in de plattelandsgebieden. Deze laatsten waren vatbaarder voor wetteloosheid en criminaliteit.[230]

1.13 Bescherming en onttrekking

Volgens de geraadpleegde bronnen kon er, mede vanwege het ontbreken van een onafhankelijk rechtssysteem, de hoge mate van straffeloosheid en de wijdverbreide corruptie, over het algemeen weinig tot geen bescherming worden geboden door de machthebbende partijen tegen een bedreiging of na criminele handelingen jegens een persoon.[231] In de verschillende gebieden van Syrië was er ook weinig tot geen bescherming tegen corruptie, arrestaties, detenties en ontvoeringen, waar overheidsafdelingen en aan de (de facto) autoriteiten gelieerde milities bij betrokken waren.[232]

Volgens verschillende bronnen konden burgers zich vaak niet in veiligheid brengen door zich in een ander controlegebied te vestigen, omdat zij kans liepen dat zij daar dan tegen andere veiligheidsproblemen aan zouden lopen. Zo liepen zij kans om als verdacht of als een veiligheidsrisico gezien te worden bij een verhuizing van het ene

[224] The Syria Report, *Rise of Shia militias and drug trade in Homs informal area push Alawites out*, 14 mei 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[225] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[226] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 12; Levant 24, *Syria ranked eight in global crime,* 15 september 2024; Enab Baladi, *Activists: Regime's intelligence is behind spread of crime in As-Suwayda,* 22 oktober 2024.
[227] Numbeo omschrijft zichzelf als 's werelds grootste database van de kosten van levensonderhoud. Numbeo beheert ook databases met gegevens over de kwaliteit van leven: huisvestingsindicatoren, waargenomen misdaadcijfers, kwaliteit van de gezondheidszorg, kwaliteit van het vervoer en andere statistieken. Het totale misdaadcijfer wordt berekend door het totale aantal gemelde misdrijven van welke aard dan ook te delen door de totale bevolking en het resultaat te vermenigvuldigen met 100.000; WPR, *Crime rate by country 2024,* url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[228] Enab Baladi, *Attempts to cover up corruption: Syrian regime looks for monetary savings,* 29 december 2023; Syria Direct, *Syrian students' futures hostage to brokers and state employee bribes,* 25 maart 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[229] Brookings, *Syria's dissolving line between state and nonstate actors,* 27 januari 2023; SOHR, *To pressure regime forces: Local people siege security building in Inkhil and military checkpoint near Jassem in Daraa,* 30 juni 2024; The Syrian Observer, *Gang kidnaps five Syrian women on Lebanese border,* 6 augustus 2024; Enab Baladi, *Activists: Regime's intelligence is behind spread of crime in As-Suwayda,* 22 oktober 2024.
[230] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[231] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[232] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

controlegebied naar het andere, bijvoorbeeld vanuit het SIG-gebied of vanuit het DAANES-gebied naar het regeringsgebied.[233]

1.14 Passeren van grensovergangen en controleposten

1.14.1 Grensovergangen naar het regeringsgebied

De behandeling die mensen te wachten stond bij een internationale grensovergang naar het regeringsgebied, hing voor een groot deel af van in hoeverre er over hen belastende informatie bij de desbetreffende grensovergang bekend was en of zij op een van de vele lijsten van gezochte personen stonden. Er waren in de verslagperiode meerdere berichten over mensen die problemen ondervonden bij het passeren van grensovergangen. Daarbij ging het onder meer om intimidatie, mishandeling, ondervraging, uitgebreide lichamelijke doorzoeking, afpersing, inbeslagname van spullen, afnemen van eigendom, arrestatie, marteling, detentie en rekrutering voor het vervullen van de militaire dienstplicht of de reservedienst (zie paragraaf 7.13).[234]

1.14.2 Controleposten

In alle delen van het land beperkten de Syrische overheid, de SDF, de SNA-facties, HTS en andere binnenlandse en buitenlandse gewapende actoren de binnenlandse bewegingsvrijheid door het instellen van permanente en tijdelijke, officiële en onofficiële, controleposten (zie hoofdstuk 4).[235] Tijdelijke controleposten werden doorgaans opgezet tijdens rekruteringscampagnes voor de militaire dienst en de reservedienst.[236]

Volgens een bron kon de dichtheid van de controleposten per gebied verschillen. Doorgaans bevonden controleposten zich langs de toevoerwegen rond de grote steden en langs de hoofdwegen op het platteland. Over het algemeen waren in de voormalige oppositiegebieden, die sinds 2018 weer onder de controle stonden van de Syrische regering, zoals het noorden van de provincie Homs en in Oost-Ghouta ten oosten van Damascus, meer controleposten dan in de gebieden die nooit in handen waren geweest van de oppositie.[237] Volgens een andere bron waren er doorgaans controleposten rondom de stadswijken waar veel alawieten woonden.[238] Volgens weer een andere bron waren er in het noordoosten in de provincie Raqqa over het algemeen meer controleposten dan in de provincie Hasaka.[239] Volgens een andere bron waren er relatief veel controleposten in het noorden van de provincie

[233] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[234] L'Orient Today, *What risks do Syrians returning home face?,* 17 mei 2024; HRW, *Lebanon/Cyprus: Refugees pulled back, expelled, then forced back to Syria,* 4 september 2024; SOHR, *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others,* 2 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; The Guardian, *'Nowhere to go': Syrians fleeing Israeli strikes in Lebanon face perilous return*, 23 oktober 2024; Enab Baladi, *Regime arrested 26 Syrian returnees from Lebanon,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[235] Enab Baladi, *Military barriers restrict Aleppo countryside residents,* 29 april 2024; Al-Monitor, *Clashes between Arab tribes, SDF forces in Syria pose challenge to US*, 8 augustus 2024; Enab Baladi, *Economic lifeline for Turkey, Syrian opposition, and regime Abu al-Zandeen crossing charts future of northern Syria*, 30 augustus 2024; DW, *Why the Lebanon crisis is good business for Syrian military,* 10 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. August 2024,* 10 oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[236] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; Syria Weekly, *Special: Syria – Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024; Reuters, *Syrian military and rebels battle north of Hama,* 4 december 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[237] The Syrian Observer, *Talbiseh: Regime brings in military reinforcements, pushes to storm the town,* 26 mei 2023; SOHR, *Amid removing checkpoints in different provinces. Regime forces remove the largest checkpoint in Damascus,* 29 september 2023; SOHR, *Amid growing public panic. Regime forces besiege Talbiseh city and start military fortifications in and around the city,* 24 april 2024; Enab Baladi, *After Luka's meetings, security campaign targets Talbiseh city,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[238] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[239] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

Aleppo.[240] Controleposten werden ook opgezet om de toevoer van goederen en mensen naar gebieden waar de regering geen effectieve controle had, in te perken. Dat gebeurde bijvoorbeeld in delen van de provincie Suweida.[241]

Bij binnenlandse reizen moesten mensen doorgaans meerdere controleposten passeren. Soms beperkte de controle zich tot het controleren van de nationale identiteitskaart of het werpen van een blik in de auto.[242] Afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden en de locatie moest er bij controleposten smeergeld betaald worden.[243] Er waren veel berichten dat mensen bij controleposten werden afgeperst. Deze praktijken kwamen volgens een bron vooral voor in regeringsgebied en gebieden waar de SNA-facties opereerden.[244] Wanneer niet werd voldaan aan de eisen, kon dit resulteren in arrestatie, detentie, marteling, valse aanklachten en gedwongen verdwijning.[245]

Bij de controleposten in het regeringsgebied werd vaak aan de hand van de identiteitskaart gecontroleerd of de naam van mensen voorkwam op een van de vele lijsten van gezochte personen, bijvoorbeeld wegens deelname aan een demonstratie in het verleden of het ontduiken van de militaire dienstplicht.[246] Daarbij trad soms een naamsverwisseling op, waardoor mensen die niet gezocht werden toch gearresteerd en gedetineerd werden.[247] Soms werden foto's en berichten op de mobiele telefoons bekeken en geprobeerd om verwijderde berichten te achterhalen.[248] Het kwam voor dat mensen ook de doorgang geweigerd werd, omdat de autoriteiten omwille van de beheersbaarheid niet wilden dat mensen bepaalde gebieden in of uitgingen.[249] Dat speelde onder meer in de twee kustprovincies waar buitenstaanders doorgaans geen toegang kregen.[250]

Het kwam voor dat mensen bij het passeren van controleposten slachtoffer werden van een volkomen willekeurige behandeling. Daardoor was het moeilijk van tevoren een juiste inschatting te maken of men kans liep op problemen.[251] Soms kregen personen geen doorgang of werden zij gearresteerd, bijvoorbeeld omdat zij niet beschikten over de juiste documenten, omdat zij niet door een veiligheidscontrole heen kwamen of omdat ze op weg waren naar of terugkwamen van een gebied dat in handen was van de gewapende oppositie.[252] Verder liepen mannen in de

[240] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[241] Syria Direct, *Suwayda sidesteps a 'spiral of violence' following clashes,* 26 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[242] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[243] DW, *Why the Lebanon crisis is good business for Syrian military,* 10 september 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[244] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[245] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 20; Enab Baladi, *Military barriers restrict Aleppo countryside residents,* 29 april 2024; UN, *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns*, 1 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[246] HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[247] SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; STJ, *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[248] SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[249] Enab Baladi, *Displaced people from Lebanon prevented from entering northern Syria,* 3 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[250] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[251] SOHR, *Arbitrary arrest. Members of regime security services arrest civilian at checkpoint in Rif Dimashq,* 10 november 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[252] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 20; AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. May 2024,* 20 juni 2024; SNHR, *Man*

dienstplichtige leeftijd het risico om gedwongen ingelijfd te worden in het leger voor het vervullen van de militaire dienstplicht.[253] Het kwam ook voor dat mensen bij de controleposten mishandeld werden.[254] Vrouwen konden bij de controleposten slachtoffer worden van seksuele intimidatie of (seksueel) geweld.[255] Daarnaast was de kans groot dat mensen werden neergeschoten als zij weigerden om te stoppen bij de controleposten of probeerden deze te omzeilen.[256]

Verder konden mensen die vanuit de andere controlegebieden het regeringsgebied binnenkwamen te maken krijgen met wantrouwen vanwege hun herkomst of hun verblijf in die gebieden.[257] Mensen die het SIG-gebied binnenkwamen, konden te maken krijgen met detentie vanwege een beschuldiging van het hebben van banden met de SDF, DAANES of de PKK.[258] Jonge mannen die in het DAANES-gebied controleposten passeerden, konden geconfronteerd worden met rekrutering voor de SDF.[259] Er waren ook berichten over arrestaties bij controleposten in het SSG-gebied.[260]

In de verslagperiode vonden aanvallen plaats op militaire controleposten. Zo vonden er luchtaanvallen plaats op SDF-controleposten.[261] In de provincies Daraa en Homs vielen gewapende groepen regeringscontroleposten aan.[262] In het oosten en het midden van het land voerde ISIS aanvallen uit op controleposten van de regering en op controleposten van de SDF (zie paragraaf 1.19).[263]

1.15 Amnestieregelingen

Op 16 november 2023 kondigde Assad per decreet nummer 36/2023 een amnestie en strafvermindering af voor een aantal misdrijven die voorafgaand aan de publicatiedatum waren begaan. Daarbij zouden onder meer gevangenen met een

named Fahd al-Aqra arrested by Syrian regime forces in Hama city, August 4, 2024, 7 augustus 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[253] HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[254] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[255] OHCHR, *"It is a forever stigma: the role of gender discrimination in the Syrian government's detntion and tprture system"*, 26 juni 2024; EuroMed Feminist Initiative, *Violence against women and girls in Syria,* 31 juli 2024, p. 6; vertrouwelijke bron, november 2024.

[256] SNHR, *Man named Ayman Abdul Kafi shot dead by SDF personnel in E. Aleppo, May 21, 2024,* 24 mei 2024; SOHR, *For refusing to stop. Members of "Eight Brigade" open fire two people in Daraa countryside,* 10 september 2024.

[257] SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[258] Rudaw, *10,000 Palestinians settled in Afrin: Kurdish politician,* 2 januari 2024; Ceasefire & YASA, *Escalating human rights violations in Syria's Afrin: 2024 update,* 14 mei 2024, p. 2; STJ, *In the absence of accountability: Torture as a systematic policy in northern Syria*, 26 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 19; vertrouwelijke bron, november 2024.

[259] SNHR, *SDF arrests multiple civilians in E. Aleppo, August 6, 2024*, 7 augustus 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 11; vertrouwelijke bron, november 2024.

[260] SNHR, *At least 213 arbitrary detentions recorded in October 2024*, 4 november 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[261] Kurdistan 24, *Three SDF fighters killed in Turkish drone strike in Ain Issa: SDF,* 9 januari 2024; Enab Baladi, *Turkey strikes northern Syria following Ankara attack,* 24 oktober 2024; SOHR, *SDF-held areas in October 2024. 47 fatalities in acts of violence…unprecedented escalation by Turkish forces in 2024 leaves heavy human and material losses,* 5 november 2024.

[262] SOHR, *Grenade attack. Unidentified gunmen target checkpoint of 18th division in Homs,* 20 oktober 2024; SOHR, *Following demands to release detainee. Gunmen attack two checkpoints of airforce intelligence in Daraa,* 7 november 2024; SOHR, *Following attacks on military checkpoints. Regime forces release a civilian and his son after two days of detention*, 19 november 2024.

[263] Rudaw, *ISIS kills SDF member in Deir ez-Zor: Monitor,* 20 augustus 2024; The New Arab, *IS attack kills two Syrian regime troops near Palmyra,* 31 augustus 2024; North Press Agency, *ISIS launches multiple attacks against SDF in Deir ez-Zor,* 15 oktober 2024; SOHR, *With machineguns. "ISIS" cells attack military checkpoint in Deir Ezzor countryside,* 19 oktober 2024; SOHR, *New attack. Member of SDF killed and others injured by ISIS cells at a military checkpoint in Deir Ezzor,* 17 november 2024; North Press Agency, *SDF posts come under attacks in Deir ez-Zor,* 18 november 2024.

levensbedreigende ziekte en gevangenen boven de 70 jaar worden vrijgelaten, terdoodveroordelingen worden omgezet in levenslang, en levenslange straffen in twintig jaar detentie. Deze amnestie had geen betrekking op aanklachten als terrorisme en hoogverraad en op mensen die nog in voorarrest zaten. Daardoor kwamen de meeste politieke gevangenen en mensenrechtenactivisten niet in aanmerking voor deze regeling.[264] Op basis van dit decreet hadden deserteurs in Syrië drie maanden de tijd om zich te melden als zij zich wilden beroepen op deze amnestieregeling. Deserteurs die zich buiten Syrië bevonden kregen zes maanden de tijd om zich te melden.[265] Deserteurs konden op basis van deze regeling geen vrijstelling krijgen van hun militaire dienst. Zij konden wel aan strafvervolging wegens desertie ontkomen.[266] Volgens een bron konden deserteurs die om politieke redenen waren overgelopen naar de oppositie echter op grond van andere wettelijke bepalingen aangeklaagd worden.[267]

Op 22 september 2024 kondigde Assad per decreet nummer 27/2024 een amnestieregeling af voor een aantal misdrijven die voor de publicatiedatum waren begaan, waaronder desertie.[268] Deze amnestie had net als de regelingen daarvoor geen betrekking op aanklachten als terrorisme en hoogverraad.[269] Volgens een bron waren de amnestieregelingen in de praktijk van weinig betekenis voor mensen die waren gearresteerd en gedetineerd, bijvoorbeeld vanwege desertie, omdat zij zes maanden na de amnestieverlening alsnog in het leger moesten dienen als er verder geen vrijstellingsgronden bleken te zijn.[270] Volgens een andere bron was er weinig transparantie en hadden relatief veel amnestiezaken betrekking op lichte misdrijven, zoals verkeersmisdrijven.[271] Daarnaast was er weinig vertrouwen in deze regelingen, omdat sommige mensen die amnestie hadden gekregen nadien alsnog op grond van een andere wettelijke bepaling waren aangeklaagd.[272]

1.16 Smeergeld en losgeld

In Syrië was het gebruikelijk om smeergeld te betalen voor allerlei handelingen.[273] Zo werd er doorgaans om smeergeld gevraagd als iemand door een bepaalde veiligheidsactor gezocht werd, als iemand gezocht werd voor de militaire dienstplicht dan wel de reservedienst, als iemand goederen van het ene gebied naar het andere

[264] SNHR, *Amnesty decree no. 36 of 2023 excludes political prisoners*, 21 november 2023; Enab Baladi, *Decree 36: A sham amnesty ignores 135,000 detainees and forcibly disappeared persons,* 29 november 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[265] AP News, *Syria's president grants amnesty, reduced sentences on anniversary of coup that put father in power*, 16 november 2023; Enab Baladi, *Assad issues decree allowing exemption fees for reserve service,* 3 december 2023; SNHR, *SNHR's 13th annual report: most notable human rights violations in Syria in 2023*, 23 januari 2024, p. 19-20; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 28.
[266] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 28; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[267] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[268] Artikel 101 van het Militaire Wetboek van Strafrecht; BBC Monitoring, *Briefing: Turkish media link Syria's 'amnesty' to potential migrant returns,* 23 september 2024; The Syrian Observer, *Assad issues general amnesty amid continued detainee crisis and political repression,* 23 september 2024.
[269] HRW, *Another hollow amnesty will not solve Syria's detainee crisis,* 26 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; Omran Center for Strategic Studies, *Syrian amnesty decree 27: Old policy, no progress,* 5 november 2024.
[270] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[271] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[272] Bijvoorbeeld op grond van artikel 103 van het Militair Wetboek van Strafrecht; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 54; The New Arab, *Syrians wary as Assad issues amnesty decree for deserters,* 23 september 2024; Al Jazeera, *Do not believe the Syrian regime's promises of amnesty,* 10 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[273] *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

gebied wilde vervoeren, of als iemand een grensovergang dan wel een controlepost wilde passeren.[274]

Afpersing en chantage waren enkele van de motieven achter arrestatie- en detentieoperaties van de Syrische inlichtingen- en veiligheidsdiensten en aan de overheid gelieerde milities.[275] Vanwege de gefragmenteerde veiligheidssector en het ontbreken van een gecentraliseerde autoriteit, opereerden zij grotendeels autonoom. Daardoor waren zij vrij om de bevolking af te persen in de gebieden die zij controleerden.[276] Smeergeld, steekpenningen, afpersing en chantage, onder meer van teruggekeerde Syriërs, vormden een belangrijke inkomstenbron voor veel veiligheidsactoren. Daarbij speelde ook mee dat de salarissen niet toereikend waren en de actoren op zoek moesten gaan naar bijverdiensten.[277] Er werden grote geldsommen gevraagd aan familieleden voor informatie over de verblijfplaats van hun verdwenen familielid of voor de vrijlating van hun verdwenen familielid.[278] Daarnaast werden ook aan de Syrische overheid loyale zakenmensen het slachtoffer van afpersing en chantage door het Syrische veiligheidsapparaat of milities, bijvoorbeeld wanneer zij terugkeerden van een buitenlandse zakenreis.[279]

1.17 Rekrutering van minderjarigen

Er waren in de verslagperiode veel berichten over rekrutering van Koerdische en Arabische minderjarigen en jongvolwassenen, zowel jongens als meisjes, in het noordoosten door de Koerdische groep Revolutionaire Jeugdbeweging van Syrië. Zij kwamen veelal terecht bij gewapende groepen die gelieerd waren aan de SDF.[280] In dit verband noemden meerdere bronnen de YPG/YPJ.[281] Volgens een VN-rapport waren er in 2023 231 gevallen gedocumenteerd van kinderen die gerekruteerd waren door de SDF en 203 door de YPG/YPJ. Volgens dit rapport rekruteerden ook

[274] DW, *Syrians in Lebanon: Not safe to stay, not safe to go home,* 6 januari 2024; DW, *Why the Lebanon crisis is good business for Syrian military,* 10 september 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[275] YouTube, *TIMEP, Syria and Syrian refugees: From EU migration policies to Israel's war on Lebanon,* 25 november 2024, url, [27:41-30:02].

[276] Al Arabiya, *Syrians' pursuit of freeing loved ones from al-Assad's prisons at any cost,* 26 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2; UN, *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns*, 1 november 2024.

[277] SOHR, *Demanding huge amounts of money. Military intelligence blackmail people returning to Syria,* 20 augustus 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[278] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 19-20; BBC, *Back from the dead: Desperately searching for Syria's missing prisoners,* 14 september 2023; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.

[279] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 10; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[280] STJ, *Syria: Over 50 children recruited in AANES areas in 2023,* 21 januari 2024; SNHR, *Girl named Maya Shaker abducted by the SDF in Hasaka, January 20, 2024*, 29 januari 2024; SNHR, *Girl named Samira Ali abducted by the SDF in Aleppo, January 30, 2024*, 31 januari 2024; Enab Baladi, *Child recruitment by SDF raises concerns in Germany,* 1 februari 2024; Enab Baladi, *Al-Hasakah: Revolutionary Youth Movement kidnaps minor girls and recruits them,* 14 maart 2024; SJAC, *"She is still a child". Investigating child recruitment practices by the Revolutionary Youth in NE Syria,* 24 april 2024, p. 1; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 26; MEMO, *Kurdish militia in Syria forcibly recruited over 200 children in 2023, UN report reveals,* 13 juni 2024; AA, *PKK/YPG terrorists kidnap another child in Syria,* 20 juni 2024; The Syrian Observer, *SDF arrests hundreds of young men for conscription in Northern and Eastern Syria,* 2 juli 2024; Kurdistan 24, *Revolutionary Youth Movement allegedly kidnaps, recruits children in Qamishli, Hasakah*, 9 juli 2024; SNHR, *Girl named Mariam Ibou abducted by the SDF in Aleppo governate, August 2, 2024,* 5 augustus 2024; SNHR, *SDF arrests multiple civilians in E. Aleppo, August 6, 2024,* 7 augustus 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 16 en 20; SNHR, *Boy named Akid Muslim abducted by the SDF in E. Aleppo, August 28, 2024,* 30 augustus 2024; Levant 24, *Child recruitment by militias in Syria persists*, 1 september 2024; HRW, *Northeast Syria: Military recruitment of children persists,* 2 oktober 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; SNHR, *Boy named Hanan Hassan abducted by SDF in Aleppo, November 22, 2024,* 25 november 2024.

[281] SNHR, *SNHR's 12th annual report on violations against females in Syria,* 25 november 2023, p. 39; UNSC, *Children and armed conflict in the Syrian Arab Republic - Report of the Secretary-General (S/2023/805)*, 28 november 2023, p. 2; STJ, *Syria: Over 50 children recruited in AANES areas in 2023,* 21 januari 2024.

andere gewapende actoren kinderen, onder wie HTS en de SNA-facties.[282] Minderjarigen en jongvolwassenen lieten zich soms overhalen om zich aan te sluiten bij lokale gewapende facties vanwege het salaris, voor bescherming en/of de status.[283]

1.18 ISIS

Volgens het Amerikaanse ministerie van Defensie was er in 2024 sprake van een toename van ISIS-aanslagen in vergelijking met 2023.[284] De capaciteit voor coördinatie en complexiteit van ISIS-aanslagen leek in de verslagperiode te zijn gegroeid.[285]

In 2014 controleerde ISIS nog een derde van Syrië. Toen zij in de daaropvolgende jaren terug werden gedrongen en in 2019 hun laatste grondgebied in Syrië verloren, verborgen ISIS-militanten zich voornamelijk in afgelegen woestijngebieden.[286] ISIS-cellen pleegden in de verslagperiode in verschillende delen van het land aanslagen. Daarbij was meestal de SDF het doelwit.[287] Daarnaast waren personen die deelnamen aan een bestuursorgaan dat gelieerd was aan de DAANES, regeringsstrijdkrachten en burgers doelwit van aanvallen, aanslagen en ontvoeringen.[288] Zo liet ISIS regeringstroepen in hinderlagen lopen in de Badia-woestijn.[289] ISIS viel hier ook herders en truffeljagers aan.[290] Verder vonden aanvallen plaats op tankwagens in de provincies Deir ez-Zor, Hasaka en Raqqa.[291] Het epicentrum van de ISIS-activiteiten lag in de woestijngebieden van de provincie Deir ez-Zor.[292] ISIS had ook trainingsfaciliteiten in de Badia-woestijn.[293] In het oosten, met name in Deir ez-Zor, opereerde ISIS als een soort schaduwbestuur van de lokale bevolking, dat zich onder meer toelegde op het innen van religieuze belasting (*zakat*), op het toezicht op de openbare zeden en op het korte tijd

[282] UNGA & UNSC, *Children and armed conflict (A/78/842-S/2024/384),* 3 juni 2024, p. 27.
[283] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[284] The New York Times, *Why the Pentagon is warning that ISIS attacks could double this year*, 17 juli 2024; The New Arab, *Islamic State attacks on track to double in Iraq and Syria compared to last year, US military says,* 17 juli 2024; ABC News, *US airstrikes target multiple sites in Syria, killing up to 35 ISIS militants,* 30 oktober 2024.
[285] MEI, *CENTCOM says ISIS is reconstituting in Syria and Iraq, but the reality is even worse,* 17 juli 2024.
[286] Al Jazeera, *ISIL attacks kill 30 in Syrian desert,* 8 november 2023; BBC Monitoring, *HTS-linked authority announces crackdown on IS 'cell' in northwest Syria,* 25 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[287] Rudaw, *ISIS kills SDF member in Deir ez-Zor: Monitor,* 20 augustus 2024; BBC Monitoring, *IS claims 'killing and injuring' 10 SDF members in Syria,* 24 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian Kurdish forces report four dead fighters amid rising IS attacks,* 24 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[288] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; Rudaw, *ISIS kills SDF member in Deir ez-Zor: Monitor,* 20 augustus 2024; The New Arab, *IS attack kills two Syrian regime troops near Palmyra,* 31 augustus 2024; BBC Monitoring, *IS claims killing two SDF forces in Syria in 'revenge for al-Hol',* 24 september 2024; SOHR, *New attack. ISIS members assassinate the head of local council in northern Deir Ezzor countryside*, 4 november 2024; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[289] BBC, *At least 18 Syrian truffle hunters killed in suspected IS attack,* 6 maart 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (June 2024),* 30 juni 2024; NOS, *Aantal IS-aanslagen verdubbeld, terreurgroep 'probeert zich te hergroeperen',* 17 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Domestic media report IS attack on Syrian army in north-eastern Syria,* 21 augustus 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024.
[290] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 7; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[291] BBC Monitoring, *Briefing: IS claims attacking over a dozen oil tankers in Syria,* 20 september 2024; North Press Agency, *ISIS targets fuel tankers in Deir ez-Zor, causing damage,* 13 oktober 2024; BBC Monitoring, *IS claims series of attacks on oil tankers in Syria,* 1 november 2024; BBC Monitoring, *Analysis: Islamic State targets fuel tankers in bid to disrupt Syria oil trade,* 20 november 2024; Syria Weekly, *Special: Syria – Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024.
[292] ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024),* 31 juli 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[293] VOA, *Recent US strikes spotlight growing Islamic State threat in Syria,* 1 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

innemen van gebieden.[294] Op 7 september 2024 berichtte ISIS dat zij twee mensen in de provincie Raqqa hadden geëxecuteerd op beschuldiging van samenwerking met de inlichtingendienst van de SDF.[295] ISIS-cellen waren in de verslagperiode ook aanwezig in andere delen van Syrië (zie paragraaf 1.19).[296]

De Internationale Coalitie en de SDF voerden in de verslagperiode meerdere aanvallen uit op ISIS-trainingskampen en prominente ISIS-militanten.[297] In mindere mate voerden ook de regerings- en Russische strijdkrachten militaire operaties uit om ISIS-militanten in de centrale woestijngebieden uit te schakelen.[298]

In het door de SDF gecontroleerde noordoosten zaten ongeveer 10.000 (voormalige) ISIS-militanten gevangen.[299] De gevangenissen waar de mannen vastzaten, vormden een vruchtbare voedingsbodem voor radicalisering.[300] In juli 2024 liet het de facto bestuur in het kader van een amnestie bijna 400 Syrische (voormalige) ISIS-militanten vrij. Van deze personen was na een screening vastgesteld dat zij geen ernstige misdrijven hadden begaan.[301] Op 2 september 2024 liet het de facto bestuur een volgende groep Syrische (voormalige) ISIS-militanten vrij. [302]

Vrouwen en kinderen van (voormalige) ISIS-militanten zaten in het uitgestrekte en overbevolkte Al-Hol detentiekamp en het kleinere Al-Roj detentiekamp in het oosten van de provincie Hasaka. Deze kampen stonden onder toezicht van de SDF.[303] Volgens verschillende bronnen verbleven daar in september 2024 ruim 40.000 mensen van tientallen verschillende nationaliteiten in tenten. Irakezen en Syriërs vormden daar de meerderheid.[304] Bij het Al-Hol kamp hoorde ook een zwaarbeveiligde annex waar buitenlandse vrouwen en kinderen verbleven.[305] Experts betitelden het Al-Hol kamp al jaren als een tikkende tijdbom waar de ISIS-

[294] Aaron Y. Zelin & Devorah Margolin, The Islamic State's shadow governance in eastern Syria since the fall of Baghruz, in: *CTC Sentinel*, jaargang 16, nummer 9, september 2023, p. 22-29; SOHR, *For "refusing to pay zakat". ISIS cells threaten a civilian with a grenade in Deir Ezzor countryside,* 7 maart 2024; Rudaw, *ISIS attacks in SDF-held areas a dangerous escalation: Monitor,* 26 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[295] SOHR, *After being ambushed by "ISIS" cells. Two persons executed by slaughtering on charged of cooperating with "SDF" intelligence in Al-Raqqah desert,* 8 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024.

[296] North Press Agency, *ISIS seeks to establish foothold in southern Syria*, 8 februari 2024; SOHR, *Leaving three dead and wounded. HTS-backed General Security Service carries out security operation targeting ISIS cell in Idlib countryside*, 25 augustus 2024; Levant 24, *Two killed as security forces clash with ISIS cell in Idlib*, 26 augustus 2024.

[297] BBC Monitoring, *IS announces another faceless leader,* 3 augustus 2023; Reuters, *Islamic State confirms death of its leader, names replacement,* 3 augustus 2023; U.S. Central Command, *U.S. Central Command conducts airstrikes against several ISIS camps in Syria,* 30 oktober 2024; North Press Agency, *SDF captures 79 ISIS members in major sweep in NE Syria*, 13 november 2024.

[298] SOHR, *Despite its continuation for about 20 days with complete absence of Iranian militias: Combing campaign in Syrian desert fails to kill any "ISIS" member*, 23 juni 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (June 2024),* 30 juni 2024; BBC Monitoring, *Syrian-Russian air strikes reported on Islamic State desert hideout in Homs,* 13 oktober 2024; BBC Monitoring, *Islamic State reportedly attacks Russia-backed force in Syrian desert,* 20 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[299] PBS, *Prisons holding ISIS members in Syria a breeding ground for radicalization, officials say*, 3 mei 2024; BBC Monitoring, *Three jihadists still at large after prison break in Syria's Raqqa,* 6 september 2024.

[300] PBS, *Prisons holding ISIS members in Syria a breeding ground for radicalization, officials say*, 3 mei 2024.

[301] VOA, *AANES's amnesty for ISIS-related prisoners sparks mixed reaction,* 26 juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[302] The Arab Weekly, *As part of amnesty deal, Syria Kurds release 50 ISIS-linked detainees,* 3 september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[303] Syria Direct, *Women returning from al-Hol face an uphill battle in Raqqa,* 13 november 2023; Enab Baladi, *Al-Hol camp returns to the fore: Does SDF deliberately keep ISIS alive?,* 9 januari 2024.

[304] VOA, *Iraq repatriates nearly 700 more citizens linked to Islamic State group from Syrian camp,* 29 april 2024; HLN, *"Of ik spijt heb van keuze voor IS? Nee, waarom zou ik?" Spraakmakende reportage uit kamp voor vrouwen en kinderen van IS-strijders*, 12 juni 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[305] CNN, *'In prison because of our parents': Children of ISIS fighters coming of age in detention ask what they're being punished for*, 11 juni 2024.

ideologie levend werd gehouden. Er waren veel zwangerschappen, en wapens en (potentiële) militanten werden het kamp in en uit gesmokkeld.[306]

De SDF scheidde in de detentiekampen tienerjongens van hun moeders als zij in de puberteit kwamen. De SDF plaatste hen in het Al-Houri rehabilitatiecentrum of het Orkesh rehabilitatiecentrum in het noorden van de provincie Hasaka. Zodra de jongens achttien waren, werden zij overgeplaatst naar detentiecentra.[307] In de verslagperiode vond op kleine schaal repatriëring naar het buitenland plaats vanuit het Al-Hol kamp.[308]

1.19 Veiligheidssituatie per provincie

Hieronder volgt een beschrijving van de veiligheidssituatie in de verschillende provincies. Daarin is ook aandacht voor de verschillen qua veiligheidssituatie binnen een specifieke provincie. Hierbij dient vermeld te worden dat de beschrijvingen niet uitputtend zijn en slechts bedoeld zijn om een globaal beeld weer te geven. Verder laten de gegevens tussen de provincies zich moeilijk met elkaar vergelijken, omdat niet altijd vergelijkbare data beschikbaar zijn voor alle provincies.

1.19.1 Damascus

De provincie Damascus ligt in het zuidwesten van Syrië, op circa 50 km van de grens met Libanon, en is volledig omgeven door de provincie Ruraal Damascus. De stadsprovincie, zelf onderverdeeld in de districten Damascus-stad[309] en Yarmouk, beslaat een oppervlakte van circa 116 km².[310] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.812.911 personen, onder wie 589.880 binnenlands ontheemden.[311]

Damascus vormde historisch gezien het machtscentrum van president Assad en zijn militaire en veiligheidsapparaat.[312] Het IRGC en het Russische leger beschikten over verschillende militaire locaties binnen de stad.[313]

De centrale wijken van Damascus waren sinds het begin van de gewapende strijd in Syrië in 2011-2012 voortdurend in handen van de Syrische autoriteiten gebleven. Sinds de laatste grote militaire offensieven in de provincies Damascus en Ruraal Damascus in 2018 waren de gehele hoofdstad en aangrenzende plaatsen onder de controle van regeringsstrijdkrachten en daaraan gelieerde gewapende actoren

[306] CNN, *'In prison because of our parents': Children of ISIS fighters coming of age in detention ask what they're being punished for*, 11 juni 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Kurdish forces arrest IS suspects in raids in al-Hol camp,* 7 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[307] VOA, *Boys from Islamic State families undergo rehabilitation in Syria, but future uncertain,* 30 mei 2023; UN HRC, *Punishing the innocent: Ending violations against children in the north-east of the Syrian Arab Republic,* 19 maart 2024, p. 5; Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024, p. 47; CNN, *'In prison because of our parents': Children of ISIS fighters coming of age in detention ask what they're being punished for*, 11 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[308] CNN, *'In prison because of our parents': Children of ISIS fighters coming of age in detention ask what they're being punished for*, 11 juni 2024; Rudaw, *Kyrgyzstan repatriates another 22 nationals from Rojava camp,* 19 juli 2024.
[309] Damascus-stad omvat 15 subdistricten: Oud Damascus, Midan, Dummar, Al-Qadam, Burza, Ash-Shaghour, Rukn ad-Din, Mezzeh, Salhiyeh, Qaboun, Sarouja, Kafr Sousa, Muhajerin, Al-Qanawat en Jobar. Jobar wordt gedeeltelijk bestuurd door de provincie Ruraal Damascus; UNOCHA, *Syrian Arab Republic, Governorates Profile (June 2014)*, 6 augustus 2014, p. 2-3.
[310] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries – SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[311] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[312] TWI, *Damascus control emboldens Assad nationally*, 2 augustus 2016.
[313] Volgens het onderzoeksinstituut *Jusoor for Studies* beschikte het IRGC medio-juli 2024 over zeven militaire locaties in Damascus, terwijl Russische troepen op twee locaties aanwezig waren; Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024.

gebleven.[314] Een aantal minder centrale wijken en plaatsen rondom de hoofdstad waren tussen 2011 en 2018 zwaar beschadigd door gevechten en bombardementen.[315] Hier vond tot aan het einde van de verslagperiode geen grootschalige wederopbouw plaats. Er was in veel gevallen sprake van een gebrek aan (functionerende) basisvoorzieningen.[316] Dit gold ook voor het district Yarmouk, ten zuiden van het centrum van Damascus, dat bij het uitbreken van het conflict bewoond werd door ongeveer 160.000 Palestijnse vluchtelingen – destijds de grootste concentratie in Syrië.[317]

In de verslagperiode werd de veiligheidssituatie in Damascus onder meer gekenmerkt door regelmatige luchtaanvallen op het IRGC en gelieerde groepen en individuen en militaire infrastructuur in en nabij de hoofdstad (zie paragraaf 1.19.2), die door bronnen toegeschreven werden aan de IDF.[318] Binnen Damascus betrof het de wijken Mezzeh en Kafr Sousa, ten zuidwesten van het centrum van de stad. Deze werden geregeld getroffen door luchtaanvallen. Beide wijken staan bekend als zwaarbeveiligde, deels residentiële zones, waar naast verschillende Syrische inlichtingen- en veiligheidsdiensten ook het IRGC en gelieerde groepen hoofdkwartieren hadden.[319] In andere wijken vonden in de verslagperiode voor zover bekend geen luchtaanvallen plaats. Luchtaanvallen nabij de hoofdstad worden vermeld in de beschrijving van de veiligheidssituatie in de provincie Ruraal Damascus (zie paragraaf 1.19.2).

Daarnaast vonden er in Damascus in de verslagperiode kleinschalige aanslagen plaats, gericht tegen leden van het militaire en veiligheidsapparaat of leden van gelieerde milities, uitgevoerd met explosieven of lichte wapens. Zo ontplofte er op 25 mei 2024 een auto in de wijk Mezzeh, waarbij volgens Syrische staatsmedia één persoon om het leven kwam. Volgens het SOHR ging het om een SAA-officier. Een maand eerder, op 13 april 2024, zou ook al een auto ontploft zijn in Mezzeh, zonder dat er toen slachtoffers vielen.[320] Eerder in april zou een explosief ontploft zijn in de Shaalan buurt in het centrum van de stad.[321] In maart 2024 zou een lid van een veiligheidsdienst op straat zijn doodgeschoten in de eveneens centraal gelegen

[314] The Carter Center, *Syria Map. Exploring historical control in Syria*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[315] MEI, *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, oktober 2024, p. 11-13.
[316] The Syria Report, *Bribes, security services, major obstacle to return in Al-Tadhamon*, 14 november 2023; Syria Direct, *'Exacerbating the crisis, not managing it': Basic services scarce in Moadamiyat al-Sham*, 2 september 2024; MEI, *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, 31 oktober 2024, p. 4-5; vertrouwelijke bron, 29 oktober 2024.
[317] UNRWA, *Yarmouk (unofficial camp)*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; Carnegie Endowment for International Peace, *Starving the Palestinian Yarmouk camp*, 28 april 2014; The Syria Report, *Property fraud and poor services in the Yarmouk Palestinian refugee camp*, 9 juli 2024; MEI, *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, 31 oktober 2024; Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon*, 25 november 2024.
[318] ICG, *Golan Heights and South/West Syria,* 3 juni 2024; Reuters, *Eyeing showdown with Hezbollah, Israel presses shadow campaign in Syria,* 10 juni 2024; Reuters, *Syria says soldier killed, three wounded in Israeli strikes,* 14 juli 2024; BBC Monitoring, *War monitor reports Israeli strikes on Hezbollah-controlled areas in Syria,* 3 augustus 2024; The Syria Report, *Israel strikes pro-Iranian militias in Mazzeh district, raising residents' fears*, 19 november 2024.
[319] Le Monde, *Israel-attributed strike on Syrian capital kills Iranian officials*, 20 februari 2024; The National, *Israel strikes 'security square' in Damascus in latest Gaza war spillover*, 14 juli 2024; Syria Direct, *As Israel strikes Iran-linked figures in Damascus, civilians pay the price*, 10 oktober 2024; The Syrian Observer, *The transformation of Damascus' Mezzeh neighborhood amid Iranian influence and Israeli strikes*, 28 oktober 2024; EUAA, *Syria. Security Situation*, 22 oktober 2024, p. 130-131; The Syria Report, *Israel strikes pro-Iranian militias in Mazzeh district, raising residents' fears*, 19 november 2024.
[320] Al Arabiya, *Explosive device blows up car in Syria's Damascus*, 13 april 2024; Al Jazeera, *Car explosion kills at least one in Syria's Damascus*, 25 mei 2024; BBC Monitoring, *One person killed in car bomb in Syria's Damascus,* 25 mei 2024.
[321] Al Majalla, *Surge in bomb attacks show fragile security in regime-held areas of Syria*, 21 april 2024.

Baramkeh buurt.[322] Het was doorgaans onduidelijk aan wie deze geweldsincidenten toegeschreven konden worden.[323]

Uit Damascus kwamen verder regelmatig berichten van mensenrechtenschendingen tegen burgers door het militaire en veiligheidsapparaat van de regering, waaronder willekeurige arrestaties (zie paragraaf 1.10.1) en op arrestatie volgende gedwongen verdwijning.[324]

Het Europese Unie Agentschap voor Asiel (*European Union Agency for Asylum*, EUAA) gaf aan dat het SNHR van september 2023 tot en met augustus 2024 (bijna gelijk aan de verslagperiode van dit ambtsbericht) acht burgerdoden had gedocumenteerd in de provincie Damascus.[325] Over heel 2023 had het SNHR zes burgerdoden gedocumenteerd in Damascus.[326] In 2022 waren dat er 3.[327]

ACLED-gegevens laten voor de verslagperiode (beginnend met het derde kwartaal van 2023, in de grafieken hieronder 2023-K3) en voorgaande jaren fluctuerende en – in vergelijking met de andere Syrische provincies – in Damascus relatief lage aantallen geregistreerde geweldsincidenten zien. Er was geen duidelijke trend zichtbaar.[328]

Aantal incidenten[329]

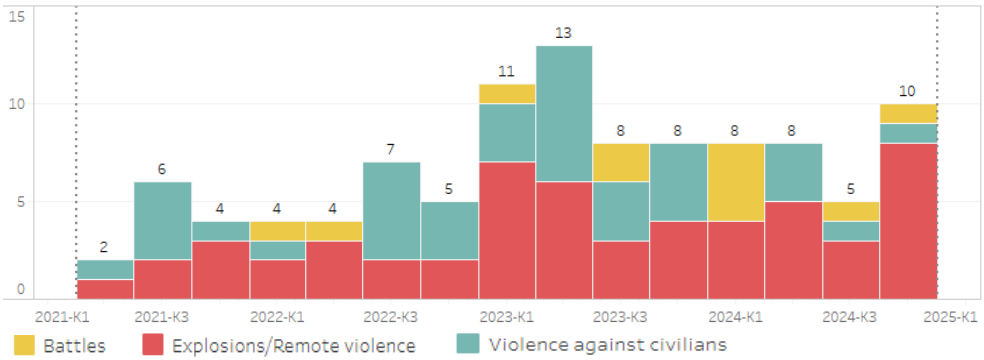

De door ACLED geregistreerde geweldsincidenten waren volgens de organisatie vooral toe te schrijven aan regeringsstrijdkrachten en -veiligheidsdiensten, ongeïdentificeerde gewapende groepen en het Israëlische leger. Hieronder volgt een

[322] SOHR, *Ongoing security chaos. Member of criminal security service shot dead in the capital Damascus*, 16 maart 2024.
[323] Al Majalla, *Surge in bomb attacks show fragile security in regime-held areas of Syria*, 21 april 2024; ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Rural Damascus | Actor1: Unidentified Armed Group (Syria).
[324] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Damascus; SNHR, *Man named Hareth Yousef Rahil arrested by Syrian regime forces in Damascus city, March 5, 2024*, 8 maart 2024; SNHR, *Man named Abdul Latif Tou'ma arrested by regime personnel in Damascus city, March 9, 2024*, 19 maart 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' arrest of two women and two boys in Damascus city on June 2, 2024*, 5 juni 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon*, 28 juni 2024; SJAC, *Human Rights Violations in Syria - August 2024*, 10 oktober 2024; SJAC, *Human Rights Violations in Syria - October 2024*, 19 november 2024.
[325] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 133.
[326] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[327] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.
[328] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Damascus.
[329] Vele van de door ACLED als *battles* gecodeerde incidenten in de provincies Damascus en Ruraal Damascus verwijzen naar (Israëlische) luchtaanvallen, die afhankelijk van de context ook wel als *remote violence* gecodeerd worden. Voor een beschrijving van de methodologie van ACLED, zie: ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data (ACLED) Codebook*, 3 oktober 2024, url.

opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

ACLED registreerde verschillende geweldsincidenten in Damascus in de verslagperiode als 'geweld tegen burgers'. Hieronder vielen volgens de gegevens van ACLED onder andere gevallen van willekeurige arrestaties, in sommige gevallen gevolgd door marteling in detentie met de dood tot gevolg, door de Syrische autoriteiten.[330] Hierbij dient vermeld te worden dat er met het beperkte aantal door ACLED geregistreerde gevallen van deze mensenrechtenschendingen tegen burgers sprake is van onderrapportage, gelet op de volgens de VN en mensenrechtenorganisaties voortdurende patronen van arbitraire arrestaties en verdwijningen in regeringsgebied en grootschalige marteling en sterfgevallen in gevangenissen en detentiecentra van de Syrische autoriteiten (zie paragraaf 1.11).[331]

In de verslagperiode werden volgens het SNHR op 2 juni 2024 twee vrouwen en twee minderjarige jongens uit Kanaker (in de provincie Ruraal Damascus) gearresteerd in Damascus. Het SNHR meldde dat zij volgens lokale bronnen gearresteerd waren om als gijzelaars te worden gebruikt om druk uit te oefenen op een familielid, opdat deze zichzelf zou overgeven aan de autoriteiten.[332]

Er waren ook berichten over uit Libanon teruggekeerde Syriërs die, terwijl zij op doorreis waren naar hun oorspronkelijke woonplaatsen, in Damascus in hun hotel of bij een busstation gearresteerd werden.[333]

Israëlische luchtaanvallen werden veelvuldig geregistreerd (door ACLED deels geregistreerd als gevechten en deels als explosies/ geweld op afstand).[334] Hieronder volgt een niet-limitatieve opsomming van (vermeende) Israëlische luchtaanvallen in de verslagperiode.

In de nacht van 6 op 7 augustus 2023 voerde Israël naar verluidt raketaanvallen uit op verschillende locaties nabij Damascus. Volgens Syrische staatsmedia werden zeker vier Syrische militairen gedood en raakten vier andere militairen gewond.[335]

Op 20 januari 2024 voerde Israël naar verluidt een luchtaanval uit op een gebouw in de wijk Mezzeh, waarbij volgens het IRGC vijf leden van een IRGC-eenheid en daarnaast een onbekend aantal Syrische militairen gedood werden.[336]

Op 21 februari 2024 voerde Israël naar verluidt een luchtaanval uit op een wooncomplex in Kafr Sousa, waarbij volgens Syrische staatsmedia twee personen gedood werden. Het was onduidelijk of dit burgers betrof.[337]

---

[330] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Damascus.
[331] OHCHR, *Torture allegations continue in Syria despite ICJ order: UN expert*, 1 juli 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return. Arrests, torture, deaths in custody persist*, 30 oktober 2024.
[332] SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' arrest of two women and two boys in Damascus City on June 2, 2024*, 5 juni 2024.
[333] X.com, *Al-Jumhuriya English*, 7 oktober 2024, url; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 8; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria*, 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, 12 november 2024.
[334] Vele van de door ACLED als *battles* gecodeerde incidenten in de provincies Damascus en Ruraal Damascus verwijzen naar (Israëlische) luchtaanvallen, die afhankelijk van de context ook wel als *remote violence* gecodeerd worden. Voor een beschrijving van de methodologie van ACLED, zie: ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data (ACLED) Codebook*, 3 oktober 2024, url.
[335] Al Jazeera, *Four Syrian soldiers killed in Israeli missile attack: report*, 7 augustus 2023.
[336] Al Jazeera, *Iran's IRGC says 5 members killed in Israeli attack on Syria's Damascus*, 20 januari 2024; ICG, *CrisisWatch: Syria, January 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[337] Al Jazeera, *Israeli air strikes kills two people in Syria's capital: State media*, 21 februari 2024.

Op 1 april 2024 voerde Israël een naar verluidt luchtaanval uit op een gebouw van het Iraanse consulaat, naast de Iraanse ambassade in Mezzeh. Daarbij kwamen naar verluidt zestien personen om het leven, waaronder een generaal van de IRGC, andere hoge Iraanse officieren, en twee burgers.[338]

Op 14 juli 2024 voerde Israël luchtaanvallen uit op onder meer Kafr Sousa, waar een ondergrondse locatie het doelwit was. Bij de aanvallen kwam volgens Syrische staatsmedia een militair om het leven. Volgens andere bronnen vielen in Kafr Sousa zeker vijf doden. De IDF bevestigde dit keer aanvallen uitgevoerd te hebben, en meldde dat het een commandocentrum en andere doelen, waaronder luchtafweerinstallaties en overige militaire infrastructuur, had aangevallen in reactie op een droneaanval op Israël vanuit Syrisch grondgebied.[339]

Op 1 oktober 2024 voerde Israël naar verluidt luchtaanvallen uit in Mezzeh, waarbij volgens Syrische staatsmedia drie burgerdoden vielen, waaronder een tv-presentatrice van het staatsnieuwsagentschap *SANA*.[340]

Op 8 oktober 2024 voerde Israël naar verluidt een luchtaanval uit op een wooncomplex in Mezzeh. Daarbij vielen volgens Syrische staatsmedia zeker zeven burgerdoden, waaronder vrouwen en kinderen.[341]

Op 21 oktober 2024 voerde Israël een aanval met een geleide raket uit op een auto in Mezzeh. Volgens de IDF werd daarbij een Hezbollah commandant gedood die verantwoordelijk was voor de transfer van Iraanse wapens aan de groep.[342]

1.19.2 Ruraal Damascus

De provincie Ruraal Damascus ligt in het zuidwesten van Syrië. De provincie strekt zich uit van de Libanese grens in het westen tot de Jordaanse grens in het oosten, over een oppervlakte van 26.268 km².[343] Ruraal Damascus omringt de separate stadsprovincie Damascus, die hierboven beschreven werd (zie paragraaf 1.19.1). Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 3.386.173 personen, onder wie 985.957 binnenlands ontheemden.[344]

Ruraal Damascus is van oorsprong een grotendeels agrarische provincie, waar in de paar decennia voorafgaand aan de uitbraak van het conflict in 2011 snelle, ongeplande verstedelijking plaatsvond in de Ghouta regio rondom Damascus. Deze grotendeels Soennitische voorsteden van de hoofdstad werden al vroeg in het conflict bolwerken voor protest en militaire activiteiten tegen Assad. Oost-Ghouta, dat tegen de oostkant van centraal Damascus aan ligt, bleef tot in 2018 een van de grootste en meest militair versterkte, door gewapende oppositiegroepen gecontroleerde enclaves in Syrië.[345] Na jarenlange belegering van de enclave ging de uiteindelijke herovering in 2018 door regeringsstrijdkrachten en gelieerde

[338] AP News, *Israeli strike on Iran's consulate in Syria killed 2 generals and 5 other officers, Iran says,* 2 april 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, A/HRC/57/86*, 12 augustus 2024, paragraaf 47.
[339] BBC Monitoring, *Syria says soldier killed in Israeli strikes on military sites, residence,* 14 juli 2024; The National, *Israel strikes 'security square' in Damascus in latest Gaza war spillover*, 14 juli 2024.
[340] Al Jazeera, *Israeli strikes kill three civilians in Syria's Damascus, state TV says*, 1 oktober 2024; BBC Monitoring, *Syria TV presenter among three killed in Israeli strikes on Damascus*, 1 oktober 2024.
[341] BBC Monitoring, *Embassy says no Iranians hurt in Damascus strike,* 8 oktober 2024; Reuters, *Israeli strike on residential building in Syria's Damascus kills seven civilians, state media says,* 9 oktober 2024.
[342] BBC Monitoring, *Two 'civilians' killed in suspected Israeli strike on Syrian capital,* 21 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian media speculate on targets of Mezzeh attack,* 22 oktober 2024; Al Jazeera, *Israel strikes Syrian capital Damascus, military site near Homs*, 24 oktober 2024.
[343] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, geraadpleegd op 11 december 2024.
[344] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[345] The Century Foundation, *Into the tunnels*, 21 december 2016, p. 4-6; Carnegie Endowment for International Peace, *Going south in East Ghouta*, 17 februari 2017.

milities, gesteund door Russische bombardementen, gepaard met grootschalige verwoesting en ontheemding.[346] In deze regio en andere voormalige oppositiegebieden in Ruraal Damascus vond tot het einde van de verslagperiode voor zover bekend geen grootschalige wederopbouw plaats. Er was over het algemeen sprake van een gebrek aan basisvoorzieningen.[347]

Sinds 2018 behoorde de gehele provincie tot regeringsgebied, met uitzondering van een strook land in het uiterste zuidoosten, grenzend aan de provincie Homs en aan Jordanië. Dit maakte deel uit van de door de VS gecontroleerde 'deconflictie-zone' rondom de Amerikaanse militaire basis in Al-Tanf (zie paragraaf 1.19.8).[348] Een veelheid van aan de regering Assad gelieerde gewapende actoren was actief in de provincie: regeringsstrijdkrachten, waaronder de Vierde Divisie, inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Iraanse IRGC, Hezbollah en andere door Iran gesteunde (buitenlandse) milities, en (in mindere mate) het Russische leger.[349] Volgens een bericht zouden er verspreid over Douma, de belangrijkste stad in de voormalige oppositie-enclave Oost-Ghouta, nog altijd vele controleposten van regeringsstrijdkrachten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn, waar burgers nog steeds geconfronteerd werden met intimidatie en afpersing.[350]

EUAA gaf aan dat het SNHR van september 2023 tot en met augustus 2024 vijftien burgerdoden had gedocumenteerd in de provincie Ruraal Damascus.[351] Over heel 2023 had het SNHR zeventien burgerdoden gedocumenteerd in de provincie.[352] In 2022 waren dat er 80.[353]

Gegevens van ACLED laten begin 2022 een stijging zien van in Ruraal Damascus geregistreerde geweldsincidenten. In de verslagperiode fluctueerden de data verder en was er geen duidelijke trend zichtbaar. [354]

[346] OHCHR, *UN Commission of Inquiry on Syria: The siege and recapture of eastern Ghouta marked by war crimes, crimes against humanity*, 20 juni 2018; Atlantic Council, *Breaking Ghouta*, september 2018.
[347] Syria Direct, *Darayya's al-Khalij neighborhood 'unoccupied, destroyed houses' as hopes of return fade seven years into regime control*, 2 juni 2023; STJ, *Syria: Role of international agreements in forced displacement (2). The four towns agreement: Demographic change on a sectarian basis*, 17 oktober 2023, p. 13; North Press Agency, *Syria's Ghouta residents battle worsening living conditions*, 20 februari 2024; Enab Baladi, *Harasta's devastation bears witness to battles eight years after displacement*, 5 maart 2024; Syria Direct, *'Exacerbating the crisis, not managing it': Basic services scarce in Moadamiyat al-Sham*, 2 september 2024; MEI, *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, 31 oktober 2024, p. 4-5; vertrouwelijke bron, 29 oktober 2024.
[348] Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024.
[349] Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024; EUAA, *Syria. Security Situation*, 22 oktober 2024, p. 136-137.
[350] North Press Agency, *Syria's Ghouta residents battle worsening living conditions*, 20 februari 2024.
[351] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 141.
[352] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[353] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.
[354] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Rural Damascus.

Aantal incidenten

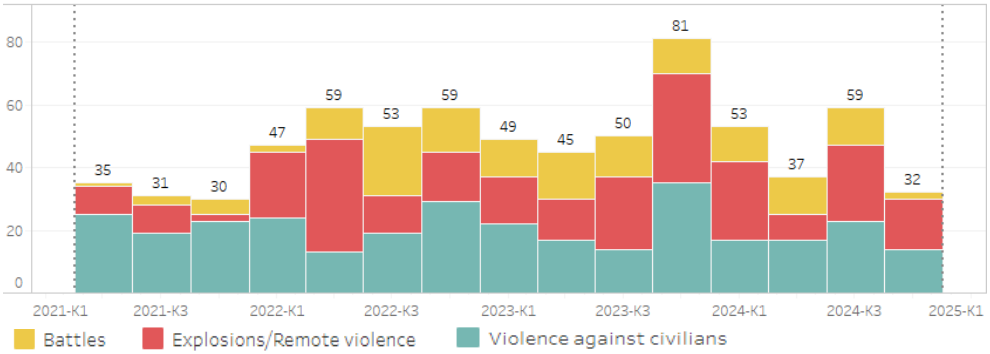

De door ACLED in de verslagperiode geregistreerde incidenten waren verspreid over de gehele westelijke helft van de provincie, inclusief de voorsteden van Damascus, gebieden grenzend aan de zuidelijke provincie Daraa en gebieden aan de grens met Libanon. In de zuidoostelijke helft van Ruraal Damascus registreerde ACLED aanzienlijk minder incidenten. Het gaat hier om een zeer dunbevolkt gebied, dat richting de Jordaanse grens overgaat in woestijnachtig terrein.[355]

De door ACLED geregistreerde geweldsincidenten waren volgens de organisatie vooral toe te schrijven aan regeringsstrijdkrachten en gelieerde gewapende actoren, ongeïdentificeerde gewapende groepen en het Israëlische leger. Hieronder volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Het Israëlische leger voerde naar verluidt met grote regelmaat luchtaanvallen uit op IRGC-, Hezbollah- en gelieerde doelen nabij Damascus (zie paragraaf 1.19.1), in het zuiden van de provincie en aan de grens met Libanon.[356] ACLED registreerde in de verslagperiode 90 (vermeende) Israëlische aanvallen (waarbij het per geregistreerd incident vaak om meerdere luchtaanvallen ging, gericht op verschillende doelwitten) in Ruraal Damascus, waarbij 132 doden vielen.[357] Volgens door experts van het *Carnegie Middle East Center* verzamelde data was Ruraal Damascus tussen 2013 en 2024 met afstand de provincie die het meest getroffen was door Israëlische luchtaanvallen: ruim drie keer zoveel (100) als de op een na meest getroffen provincie, Quneitra (30).[358] Volgens deze gegevens was het aantal luchtaanvallen sinds 2019 elk jaar toegenomen.[359] Vermeende Israëlische luchtaanvallen troffen in november 2023 ook Damascus International Airport, ten zuidoosten van de

[355] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Rural Damascus.
[356] ICG, *Golan Heights and South/West Syria,* 3 juni 2024; Reuters, *Eyeing showdown with Hezbollah, Israel presses shadow campaign in Syria,* 10 juni 2024; Reuters, *Syria says soldier killed, three wounded in Israeli strikes,* 14 juli 2024; BBC Monitoring, *War monitor reports Israeli strikes on Hezbollah-controlled areas in Syria,* 3 augustus 2024.
[357] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: Military Forces of Israel (2022-) | Country: Syria | Admin1: Rural Damascus.
[358] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024, p. 5.
[359] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024, p. 6.

hoofdstad, met als gevolg dat de luchthaven tijdelijk buiten gebruik gesteld werd.[360] Dit hinderde zowel burgerluchtverkeer als de humanitaire operaties van de VN.[361]

Verschillende aanvallen waren gericht op doelwitten in Sayyida Zeinab, ten zuiden van Damascus en ten westen van de luchthaven.[362] Deze dichtbevolkte wijk, met een grote sjiitische gemeenschap, stond bekend om de aanwezigheid van IRGC en door Iran gesteunde (sjiitische) milities als Hezbollah.[363] Zo vond er in december 2023 een naar verluidt Israëlische luchtaanval plaats waarbij IRGC-brigadegeneraal Sayyed Razi Mousavi gedood werd. Mousavi was een van de hoogste bevelhebbers van het IRGC in Syrië.[364]

Ook waren er verschillende, door bronnen aan Israël toegeschreven luchtaanvallen gericht op auto's op de Damascus-Beiroet route, tussen de hoofdstad en de Libanese grens, waarbij onder andere aan Hezbollah gelieerde individuen het doelwit zouden zijn geweest.[365]

Verspreid over de verslagperiode vonden er volgens de gegevens van ACLED tientallen geweldsincidenten plaats waarbij de verantwoordelijke actor onbekend was.[366] In de meeste gevallen ging het om aanvallen of aanslagen met lichte wapens op regeringsstrijdkrachten, of daaraan gelieerde gewapende groepen, en moorden op (vermeende) collaborateurs. Ook vielen er in Ruraal Damascus burgerslachtoffers, waaronder kinderen, als gevolg van ontploffende mijnen en explosieve oorlogsresten.[367]

In verschillende plaatsen in Ruraal Damascus was de lokale veiligheidssituatie fragiel en escaleerden lokale conflicten zo nu en dan tot gewapende confrontaties tussen lokale actoren enerzijds en regeringsstrijdkrachten anderzijds.[368] Zo braken er in augustus 2023 gevechten uit in Zakia, een plaats ten zuiden van Damascus, tussen lokale inwoners en een militie die gelieerd was aan de Vierde Divisie. Dit gebeurde volgens berichten van pro-oppositie websites nadat een man door deze militie was neergeschoten. Bij deze gevechten zouden vijf personen omgekomen zijn. In oktober 2024 vonden opnieuw botsingen plaats tussen de Vierde Divisie of gelieerde militieleden en lokale inwoners van deze stad. De directe aanleiding was

[360] Reuters, *Syria says Israel strike puts Damascus airport out of service*, 26 november 2023; UN, *De-escalation needed as region already in historic crisis, Deputy Special Envoy for Syria tells Security Council, urging confidence-building measures*, 28 november 2023; ICG, *CrisisWatch: Syria, November 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[361] UN, *Violence raging 'in all theatres of Syria', UN Special Envoy tells Security Council, urging return to political track inclusive of all actors, all issues*, 21 december 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024, paragraaf 5.
[362] The Guardian, *Two Revolutionary Guards members killed by Israeli strike in Syria, says Iran*, 2 december 2023; Al Jazeera, Israeli air strike in Syria kills top Iranian military adviser, 25 december 2023; The Guardian, *Several people killed in Israeli strikes on Iran-linked site in Syria*, 29 januari 2024; Enab Baladi, *Israeli airstrikes target Damascus and Aleppo,* 29 maart 2024; Reuters, *Israel says it struck Hezbollah target near Damascus, Syria says civilian sites hit*, 4 november 2024.
[363] The New Arab, *Syria quarantines town known to house pro-regime foreign fighters, but insists Covid-19 cases low*, 4 april 2020; Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024, p. 5; Reuters, *Israel says it struck Hezbollah target near Damascus, Syria says civilian sites hit*, 4 november 2024.
[364] Al Jazeera, *Israeli air strike in Syria kills top Iranian military adviser*, 25 december 2023.
[365] BBC Monitoring, *Briefing: Hezbollah responds after senior member killed in Israeli strike,* 10 juli 2024; BBC Monitoring, *Israeli strikes reported near Damascus, four killed,* 28 augustus 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian media react to Israeli strikes on Syria-Lebanon border,* 29 augustus 2024.
[366] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: Unidentified Armed Group (Syria) | Country: Syria | Admin1: Rural Damascus.
[367] SNHR, *Two children named Walid al-Sfouq and Mohammad al-Dleim killed by war remnants of unidentified source in E. Rural Damascus, January 25, 2024*, 28 januari 2024; SOHR, *In two separate incidents in less than 24 hours. Six children killed in explosion of war remnants in regime-held areas*, 19 juni 2024; SNHR, *Man killed, two others injured by a landmine of unidentified source in E. Rural Damascus, August 11, 2024*, 14 augustus 2024.
[368] Omran Center for Strategic Studies, *Monthly briefing on the events of the Syrian scene. July 2024*, 21 augustus 2024.

naar verluidt de arrestatie van twee jongemannen.[369] In Kanaker, niet ver van Zakia, liepen spanningen in de zomer van 2024 eveneens uit op confrontaties tussen gewapende inwoners en regeringsstrijdkrachten. In juni 2024 vonden al gewapende botsingen plaats. In juli 2024 vielen lokale gewapende actoren, naar verluidt na arrestaties in de stad, posities van de autoriteiten aan. Regeringsstrijdkrachten beschoten vervolgens de stad met meerdere artilleriegranaten. Hierbij kwamen drie burgers om het leven.[370]

In april 2024 vond er volgens verschillende berichten in Douma een aanval plaats op leden van een veiligheidsdienst, waarbij twee personen omkwamen.[371]

Daarnaast waren er berichten over wijdverspreide criminaliteit in Ruraal Damascus (zie paragraaf 1.12). Zo zouden onder meer moorden en ontvoeringen geregeld voorkomen.[372]

In de verslagperiode waren er regelmatig berichten over arrestatiecampagnes door de Syrische autoriteiten, waarbij tientallen burgers opgepakt zouden zijn.[373] Volgens verschillende bronnen werden op 3 september 2024 ongeveer tweehonderd burgers, waaronder vrouwen en kinderen, gearresteerd bij een controlepost van de autoriteiten buiten Damascus, langs de M5 snelweg die Damascus met het noorden verbindt. De groep uit Damascus en Ruraal Damascus was met bussen op de terugweg van een bezoek aan familieleden in door gewapende oppositiegroepen gecontroleerd gebied in het noordwesten van Syrië, waarbij ze ook door SDF-gebied waren gekomen.[374] Volgens *Enab Baladi* ging het om een door transportbedrijven georganiseerde route tussen de drie controlegebieden, waarop wekelijks bussen heen en weer reden.[375] Het was op moment van schrijven niet duidelijk of de autoriteiten personen hadden vrijgelaten. Volgens pro-oppositie websites durfden de door hen benaderde familieleden van de gearresteerden om veiligheidsredenen geen informatie te delen.[376] Ook waren er volgens het SNHR in de eerste helft van 2024 op grote schaal burgers opgepakt vanwege het ontduiken van de militaire (reserve)dienst, ook in Ruraal Damascus.[377] Het SNHR documenteerde daarnaast in 2023 nog arrestaties van burgers die in een eerder stadium hun status hadden geregeld (ook wel individuele verzoening genoemd).[378] De organisatie noemde Ruraal Damascus als een van de vier provincies waar deze arrestaties het meest voorkwamen.[379]

In Ruraal Damascus vonden volgens mensenrechtenorganisaties ook arrestaties plaats van Syriërs die op de vlucht voor de Israëlische bombardementen uit Libanon

[369] BBC Monitoring, *Syrian army-linked militia, locals clash in Rif Dimashq – media,* 30 augustus 2023; BBC Monitoring, *Briefing: Iran-backed Syrian forces, locals reportedly clash south of Damascus,* 20 oktober 2024.
[370] SNHR, *Three civilians, including a child, killed in a ground regime attack in W. Rural Damascus, July 2, 2024*, 3 juli 2024; SOHR, *Amid concerns about storming Kanaker town. Regime forces send military reinforcement to checkpoints in Rif Dimashq*, 4 juli 2024; Omran Center for Strategic Studies, *Monthly briefing on the events of the Syrian scene. July 2024*, 21 augustus 2024.
[371] SOHR, *New assassination. Unidentified gunmen shoot officer and member of state security branch dead in Douma city*, 17 april 2024; X.com, *QalaatAlMudiq*, 17 april 2024, url.
[372] Al-Jumhuriya, *Teenagers in Damascus, The dead ends facing Syria's youth*, 16 augustus 2024; Le Monde, *Syrian Diaries, Journey through a shattered country,* 15 september 2024; vertrouwelijke bron, 29 oktober 2024.
[373] The New Arab, *200 Syrians missing after arrest by regime forces near Damascus*, 8 september 2024; SOHR, *Ongoing arrest campaigns. Joint security patrol of regime security services arrest four young men in Rif Dimashq*, 5 november 2024.
[374] Enab Baladi, *Around 200 civilians detained near Damascus after crossing three control zones*, 7 september 2024; The New Arab, *200 Syrians missing after arrest by regime forces near Damascus*, 8 september 2024.
[375] Enab Baladi, *Around 200 civilians detained near Damascus after crossing three control zones*, 7 september 2024.
[376] Enab Baladi, *Around 200 civilians detained near Damascus after crossing three control zones*, 7 september 2024; Levant 24, *Mass arrests following 'crime' of visiting liberated Syria*, 8 september 2024.
[377] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.
[378] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 17-18.
[379] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4.

terugkeerden naar Syrië.[380] Dit gebeurde onder meer bij officiële en onofficiële grensovergangen, controleposten langs wegen en in hotels waar de teruggekeerde Syriërs (tijdelijk) verbleven.[381] Volgens het SNHR hadden de Syrische autoriteiten nieuwe controleposten opgezet langs de gebruikelijke reisroutes vanuit Libanon.[382] Zie hoofdstuk 7 voor meer informatie over terugkeer vanuit het buitenland.

1.19.3 Quneitra

Quneitra ligt in het uiterste zuidwesten van Syrië, tegen de grenzen met Israël en Libanon. Deze provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 1.718 vierkante kilometer.[383] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 149.326 personen, onder wie 3.373 binnenlands ontheemden.[384]

Het oostelijk deel van de provincie behoorde tot het regeringsgebied. In dat deels hooggelegen – en daarom ten opzichte van Israël strategische – gebied waren volgens bronnen ook het IRGC en Hezbollah aanwezig.[385] Verder waren er observatieposten van het Russische leger.[386] Het westelijk deel van de provincie werd sinds 1967, toen Israël de strategische Golanhoogvlakte veroverde, bezet door de IDF.[387] Daarnaast was er langs de demarcatielijn een 80 kilometer lange gedemilitariseerde bufferzone die gecontroleerd wordt door VN-troepen van de Waarnemersmacht van de VN voor Toezicht op het Troepenscheidingsakkoord (*United Nations Disengagement Observer Force*, UNDOF).[388]

Er waren in de verslagperiode tegenstrijdige berichten over de mate van aanwezigheid van Hezbollah in het door de regering gecontroleerde deel van Quneitra. Eind 2023 waren er aanvankelijk berichten dat door Iran gesteunde milities hun posities in Quneitra versterkten.[389] Vervolgens waren er in 2024 berichten dat het IRGC en Hezbollah zich hadden terugtrokken uit de provincie als gevolg van (vermeende) Israëlische aanvallen.[390] Volgens verschillende bronnen zou Hezbollah, ondanks de sterke toename van aanvallen op de groep, tegen het einde van de verslagperiode echter nog steeds aanwezig zijn in Quneitra en westelijk Daraa, langs de Golanhoogvlakte.[391]

Sinds 2018, toen regeringsstrijdkrachten de door gewapende oppositiegroepen gecontroleerde delen van de provincie teruggenomen hadden, werd de veiligheidssituatie in Quneitra vooral gekenmerkt door kleinschalig geweld tussen lokale gewapende actoren en door (vermeende) Israëlische aanvallen. In de verslagperiode verslechterde de veiligheidssituatie echter na escalatie van de oorlog

[380] SNHR, *Three men arrested by Syrian regime forces after returning from Lebanon, October 9, 2024*, 11 oktober 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return*, 30 oktober 2024.
[381] SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 5-6; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return*, 30 oktober 2024.
[382] HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return*, 30 oktober 2024.
[383] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries – SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, geraadpleegd op 11 december 2024.
[384] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[385] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024, p. 1,3-4; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024.
[386] Enab Baladi, *Russia establishes third military post on borders of occupied Golan Heights,* 2 april 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria,* 31 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Joint Russia-Syrian military training reported on Golan Heights,* 21 oktober 2024.
[387] BBC, *Golan Heights profile*, 29 augustus 2023.
[388] Al Jazeera, *Israel army says it hit Syrian 'structures' in Golan Heights,* 21 september 2023.
[389] ICG, *CrisisWatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. January 2024*, 12 februari 2024.
[390] Al-Monitor, *Iran cuts Syria presence after strikes blamed on Israel: monitor*, 24 april 2024; Syria Direct, *Will Iran's proxies in Syria mobilize in support of Hezbollah?*, 3 oktober 2024.
[391] MEI, *Assad and Hezbollah hunker down in Syria*, 15 november 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.

tussen Israël en Hezbollah, met als gevolg een significante toename van geweldsincidenten.[392]

EUAA gaf aan dat het SNHR van september 2023 tot en met augustus 2024 één burgerdode had gedocumenteerd in de provincie Quneitra.[393] Over heel 2023 had het SNHR vijf burgerdoden gedocumenteerd in de provincie.[394] In 2022 was dat er één.[395]

ACLED-gegevens laten in de verslagperiode vanaf het laatste kwartaal van 2023 een sterke stijging zien van de aantallen in Quneitra geregistreerde geweldsincidenten:[396]

Aantal incidenten

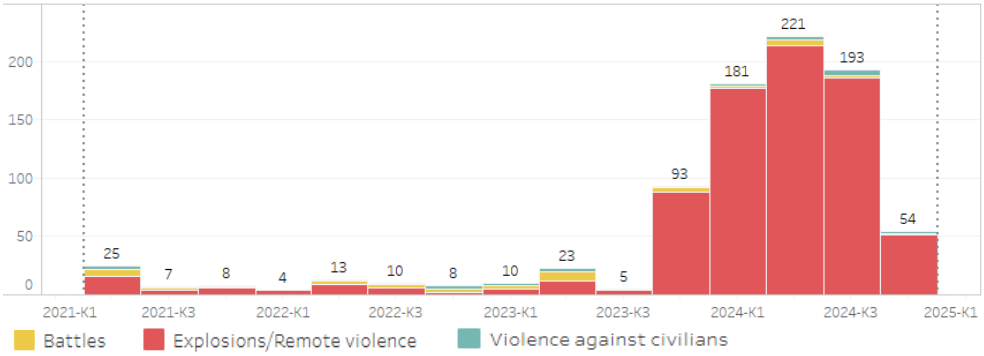

Veruit de meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Quneitra registreerde, betroffen explosies en geweld op afstand. Een overzicht van de ruimtelijke verdeling van die incidenten laat zien dat deze zich in alle delen van de provincie voordeden. De luchtaanvallen, droneaanvallen en artilleriebeschietingen waren volgens ACLED vooral toe te schrijven aan de IDF en waren gericht tegen Hezbollah en gelieerde actoren.

Daarnaast werden er in Quneitra regelmatig door ongeïdentificeerde gewapende groepen aanvallen en moordaanslagen gepleegd op controleposten en leden van het militaire en veiligheidsapparaat van de regering, alsmede tegen voormalige leden van gewapende oppositiegroepen.[397]

Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldsincidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

[392] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, augustus 2023, p. 26; Enab Baladi, *Residents of Quneitra fear Israeli army entry*, 7 oktober 2024.
[393] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 161.
[394] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[395] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.
[396] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Quneitra.
[397] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. January 2024*, 12 februari 2024; UNOCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian overview: As Sweida, Dar'a and Quneitra Governorates*, 21 maart 2024; ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Actor1: Unidentified Armed Group (Syria) | Country: Syria | Admin1: Quneitra; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria – October 2024*, 5 november 2024.

Op 8 december 2023 kwamen bij een vermeende Israëlische droneaanval in de plaats Madinat al-Ba'ath (Ba'ath City) naar verluidt drie leden van Hezbollah en een aan hen gelieerde Syriër om het leven.[398]

Op 12 september 2024 kwamen naar verluidt twee mensen om het leven bij een droneaanval op een auto op de weg van Quneitra naar Damascus. Volgens het SOHR ging het om leden van Hezbollah.[399]

Op 9 oktober 2024 voerde de IDF naar verluidt een luchtaanval uit aan de rand van de stad Quneitra, waarbij één Syrische politieagent om het leven kwam en een andere gewond raakte.[400]

Hoewel de (vermeende) Israëlische activiteiten in Quneitra gericht waren tegen Hezbollah en gelieerde actoren, zouden Israëlische troepen naar verluidt in sommige gevallen ook Syrische burgers hebben beschoten die de grens naderden en burgers hebben vastgehouden voor ondervraging voordat ze hen terug over de grens naar Syrië brachten.[401] In de verslagperiode drongen Israëlische legervoertuigen en militairen volgens UNDOF de bufferzone binnen. Ook zou de IDF mijnen ruimen, loopgraven graven en hekken verplaatsen.[402]

1.19.4 Daraa

Daraa ligt in het uiterste zuiden van Syrië. Het grenst aan Jordanië. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 3.833 km².[403] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.075.114 personen, onder wie 66.868 binnenlands ontheemden.[404]

Daraa was vooral van strategisch belang vanwege haar ligging aan de snelweg M5, die Damascus verbindt met Amman in Jordanië. In de stad Daraa vonden in 2011 de eerste grootschalige demonstraties tegen de overheid plaats. De stad wordt gezien als de bakermat van de Syrische revolutie.[405]

Tussen 2011 en 2018 werden delen van Daraa gecontroleerd door gewapende oppositiegroepen. Vanaf 2018 is de gehele provincie weer regeringsgebied. De autoriteiten zijn er echter niet in geslaagd om de effectieve controle in de gehele provincie te herwinnen. Daraa bleef in de verslagperiode gefragmenteerd: lokale gewapende groepen oefenden nog steeds de feitelijke macht uit over grote delen van de provincie, waar zij dorpen en steden controleerden zonder dat de centrale overheid zich daarin kon mengen.[406] Volgens een bron droegen meer dan

[398] Al Arabiya, *Israeli drone strike kills four pro-Hezbollah fighters in Syria: Monitor*, 8 december 2023; Reuters, *Israeli drone strike in Syria killed three Hezbollah members*, 9 december 2024.
[399] Asharq Al-Awsat, *Israeli strike in Syria's Quneitra kills two,* 12 september 2024; BBC Monitoring, '*Israeli drone strike*' *in Syria kills two,* 12 september 2024.
[400] BBC Monitoring, *Two Syrian police officers reported hit in Israeli strikes on Quneitra,* 9 oktober 2024.
[401] SOHR, *Al-Quneitra. Israeli forces cross border with occupied Syrian Golan and arrest civilian in southern countryside*, 19 juli 2024; Enab Baladi, *Expansion or securing borders. Israel moves in Quneitra, Damascus turns a blind eye*, 28 oktober 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.
[402] Reuters, *Israel's demining near Golan signals wider front against Hezbollah, sources say*, 15 oktober 2024; SNHR, *SNHR condemns Israeli occupation of Syrian lands in Quneitra in Syrian Golan since September 15, 2024*, 15 oktober 2024; BBC, *Israeli construction along buffer zone with Syria violates ceasefire, UN says*, 13 november 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.
[403] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[404] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[405] International IDEA, *Explainer: Syria's 2024 legislative elections*, 8 juli 2024; Chatham House, *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections,* 16 juli 2024.
[406] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024; Syria Direct, *The short arm of the law: Daraa police absent or constrained,* 11 juli 2024; FP, *Another uprising has started in Syria*, 18 juli 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7; BBC Monitoring, *Six injured in roadside bomb attack on*

tweehonderd gewapende groepen en bendes bij aan de hoge mate van versplintering van de macht.[407] Sommige van deze groepen waren in meerdere of mindere mate gelieerd aan de autoriteiten, andere niet. Enab Baladi berichtte in april 2024 dat facties gelieerd aan de zogenoemde *Central Committees* grote delen van de landelijke gebieden van het westen van Daraa controleerden, en dat de facties van de Achtste Brigade vooral een machtspositie in het oosten hadden.[408] In het bestuur van de stad Daraa speelde de overheid naar verluidt slechts een beperkte rol. Het enige politiebureau van Daraa al-Balad (het zuidelijke deel van de stad) zou zich bijvoorbeeld vooral met administratieve zaken bezighouden en geen controle hebben buiten het bureau zelf, zo rapporteerde de onafhankelijke Syrische mediaorganisatie *Syria Direct*.[409] Ook aan Iran gelieerde milities en het Russische leger hadden een aanwezigheid in Daraa, met name in het westen en zuiden.[410]

Door de fragmentatie bleef de veiligheidssituatie in Daraa ook in de huidige verslagperiode gekenmerkt door onrust en een hoge mate van instabiliteit en onveiligheid.[411] Bronnen kenmerkten de situatie in termen als "chaos en onrust", "een gestaag verslechterende veiligheidscapaciteit", "een gespannen en onzekere situatie", "de volledige afwezigheid van veiligheid", "een algeheel veiligheidsvacuüm" en "endemisch maatschappelijk geweld".[412] In Daraa vielen veel burgerdoden in vergelijking met andere provincies. Het aantal dodelijke burgerslachtoffers dat het SNHR documenteerde, steeg bovendien in 2023 in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2022 documenteerde het SNHR 207 burgerdoden in Daraa. Alleen in Aleppo vielen in dat jaar meer burgerdoden.[413] In 2023 documenteerde het SNHR 225 burgerdoden in Daraa. Daarmee was Daraa voor burgers de dodelijkste provincie van het land. Het SNHR schreef verreweg de meeste burgerdoden toe aan 'ongeïdentificeerde actoren'.[414] In de eerste helft van 2024 bleven er veel burgerdoden in Daraa vallen: er werden er 114 geregistreerd. Dat was wederom het hoogste aantal in Syrië; zo'n 27% van het totale aantal geregistreerde burgerdoden.[415] EUAA gaf aan dat het SNHR tussen september 2023 en augustus 2024, 214 burgerdoden in Daraa documenteerde.[416]

---

governor's convoy in Syria's Deraa, 5 september 2024; Enab Baladi, *Imposed by international interests and managed by local forces Daraa: Stuck in stalemate despite control changes*, 15 september 2024; Abdullah al-Jabassini, *Syria Policy Brief: Understanding violence in postwar southern Syria*, Friedrich-Ebert-Stiftung, november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[407] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[408] Enab Baladi, *Two military streams complicate security situation in southern Syria*, 16 januari 2024; Enab Baladi, *Central Committees in the west and Eighth Brigade in the east, Who controls Daraa?*, 8 april 2024; Enab Baladi, *Imposed by international interests and managed by local forces Daraa: Stuck in stalemate despite control changes*, 15 september 2024.

[409] Syria Direct, *The short arm of the law: Daraa police absent or constrained*, 11 juli 2024.

[410] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024; Jusoor, *Map of Foreign Forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024.

[411] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024; Syria Direct, *The short arm of the law: Daraa police absent or constrained,* 11 juli 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7; BBC Monitoring, *Six injured in roadside bomb attack on governor's convoy in Syria's Deraa,* 5 september 2024; Enab Baladi, *Imposed by international interests and managed by local forces Daraa: Stuck in stalemate despite control changes*, 15 september 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024; Abdullah al-Jabassini, *Syria Policy Brief: Understanding violence in postwar southern Syria*, Friedrich-Ebert-Stiftung, november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[412] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024; Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024; Abdullah al-Jabassini, *Syria Policy Brief: Understanding violence in postwar southern Syria*, Friedrich-Ebert-Stiftung, november 2024.

[413] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.

[414] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.

[415] SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024*, 1 juli 2024, p. 8-9.

[416] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 67.

ACLED-gegevens laten de volgende trend zien in de aantallen in Daraa geregistreerde geweldsincidenten:[417]

Aantal incidenten

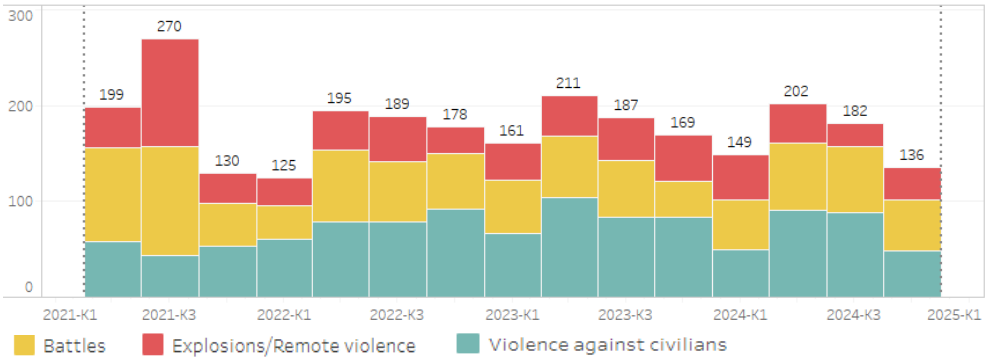

Daraa is onderverdeeld in drie districten. In het noorden ligt Al-Sanamayn, in het midden Izra en in het zuiden het district Daraa – waar de provinciale hoofdstad Daraa ligt. In de verslagperiode registreerde ACLED de meeste geweldsincidenten in Daraa (420), gevolgd door Izra (339) en Al-Sanamayn (136). De geweldsincidenten werden toegeschreven aan een veelheid van gewapende groepen en legeronderdelen. In verreweg de meeste gevallen was echter onvoldoende duidelijk welke groepering verantwoordelijk was voor het geweld: ACLED schreef van de 895 incidenten die het in de verslagperiode registreerde, er 670 toe aan 'onbekende actoren'.[418]

Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Er was in Daraa in de verslagperiode sprake van wederzijdse aanvallen tussen regeringsgezinde troepen en gewapende groepen, gevechten tussen rivaliserende gewapende groepen, waaronder onderling geweld tussen tribale milities, aanvallen met geïmproviseerde explosieven (*Improvised Explosive Devices*, IED), drugsgerelateerd geweld, de aanwezigheid van ISIS en veiligheidsoperaties door regeringsgezinde troepen. Daarnaast had Daraa te kampen met wijdverspreide criminaliteit.[419]

Regeringsgezinde troepen voerden in Daraa aanvallen uit op personen en groepen die gelieerd waren aan de (gewapende) oppositie. De twee incidenten die in de verslagperiode het meest zichtbaar waren, en onder meer werden beschreven door UNCOI, vonden plaats in respectievelijk januari en april 2024:

[417] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Dara.
[418] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Dara.
[419] Abdullah al-Jabassini, *Territorial fragmentation, violence, and local governance in Syria's Daraa governorate*, Konrad-Adenauer-Stiftung, 5 augustus 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7; North Press Agency, *Clashes in Syria's Daraa leave 6 casualties,* 20 augustus 2024; North Press Agency, *IED blast in Syria's Daraa kills, injures government soldiers,* 14 oktober 2024; Abdullah al-Jabassini, *Syria Policy Brief: Understanding violence in postwar southern Syria*, Friedrich-Ebert-Stiftung, november 2024.

Op 8 januari 2024 omsingelden strijders van de Achtste Brigade en het regeringsleger de plaats Al-Yadudah, en vielen daar vervolgens het huis van een oppositieleider aan. Bij de aanval vielen tenminste twee burgerdoden.[420]

Op 7 april 2024 voerde een aan de regering gelieerde militie huisinvallen uit in Al-Sanamayn. Militieleden executeerden tien burgers, onder wie zeven mannen, een vrouw en twee kinderen. Daarnaast kwamen negen leden van een oppositionele groep om het leven, onder wie twee minderjarigen. Regeringsstrijdkrachten die op ongeveer vijftig meter afstand stonden, grepen naar verluidt niet in. Na de invallen plunderden de militieleden de woningen en staken deze in brand. Drie burgers kwamen om in de vuurzee.[421]

Ook waren in de verslagperiode regeringstroepen, regeringsgezinde militieleden en aan de regering gelieerde autoriteitsfiguren met enige regelmaat slachtoffer van gerichte aanvallen en moordaanslagen, uitgevoerd door oppositionele gewapende groepen. Deze aanvallen hielden gedurende de gehele verslagperiode aan.[422] In maart 2024 was een stijging zichtbaar van de aanslagen met IED's in het westen van Daraa. Alleen al in het begin van maart 2024 zouden acht IED's legertransporten van het regeringsleger hebben geraakt, waarbij tenminste negen militairen om het leven kwamen.[423] In april 2024 hield de escalatie aan. Vooral in het oosten van Daraa, langs de weg richting Suweida, voerden gewapende groeperingen hinderlaagaanvallen uit op het regeringsleger en daaraan gelieerde milities.[424] In de zomer van 2024 intensifieerden de gewapende groepen hun aanvallen op regeringstroepen verder. Er vonden talloze hinderlaagaanvallen en aanvallen met IED's plaats.[425]

In het najaar 2024 bleef de veiligheidssituatie in Daraa instabiel. Op 4 september 2024 raakten bijvoorbeeld zes personen gewond toen een bermbom ontplofte bij het passeren van een konvooi van de gouverneur op de weg tussen Alma en Khirbet Ghazaleh.[426] Verder vonden vooral langs de wegen in het noorden en oosten van de provincie hinderlaagaanvallen en aanvallen met IED's plaats, waarbij zowel militairen als burgers geraakt werden.[427]

Ook vonden er in de verslagperiode gevechten plaats tussen rivaliserende gewapende groeperingen. Zo zouden in zowel maart en april 2024 als in september 2024 schermutselingen zijn uitgebroken tussen strijders van de Achtste Brigade en troepen gelieerd aan het Syrische militaire inlichtingen- en veiligheidsapparaat.[428] Ook in de stad Jassim in het district Izra was het op verschillende momenten in de verslagperiode onrustig. Zowel in april 2024 als in juli 2024 braken gevechten uit

[420] Enab Baladi, *Two military streams complicate security situation in southern Syria,* 16 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7.
[421] MEE, *Syria: At least 20 killed in clashes between rival groups in Daraa,* 7 april 2024; VOA, *Report: 20 killed in clashes in Syria's restive Daraa province*, 7 april 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 7.
[422] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 3 en 9; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. May 2024*, 5 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
[423] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024.
[424] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024.
[425] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. May 2024*, 5 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
[426] BBC Monitoring, *Six injured in roadside bomb attack on governor's convoy in Syria's Deraa,* 5 september 2024.
[427] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.
[428] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024; SOHR, *After attacking house with RPG shell | Eighth Brigade attacks group of "regime" in Daraa countryside*, 25 september 2024; Syrian Observer, *Tension between Eighth Brigade & Air Force Intelligence east of Daraa*, 26 september 2024.

tussen rivaliserende groepen. In juli 2024 vielen daarbij tenminste zes doden. Dertienhonderd inwoners ontvluchtten het geweld in de stad. Het regeringsleger en de Achtste Brigade trokken Jassim binnen om de rust te herstellen.[429]

Daarnaast waren ISIS-cellen actief in Daraa, zij het op minder grote schaal dan in sommige andere provincies. De cellen werden op hun beurt bestreden door zowel lokale gewapende groepen als het regeringsleger en daaraan gelieerde milities. Dit leidde met enige regelmaat tot geweldsuitbarstingen, waaronder in januari 2024 in de plaatsen Al-Yadudah en Nawa, waar meerdere ISIS-strijders omkwamen, en in februari 2024 in Al-Sanamayn.[430] ISIS voerde op haar beurt aanvallen uit op doelen gelieerd aan haar tegenstanders. In april 2024 vielen strijders in Al-Sanamayn bijvoorbeeld het gezamenlijk plaatselijk hoofdkwartier van de veiligheidsdienst en Hezbollah aan. Er vielen ongeveer twintig doden, onder wie burgers.[431]

Daraa kreeg in de verslagperiode ook te maken met hoge niveaus van criminaliteit. Er vonden bijna dagelijks moordaanslagen plaats. In sommige gevallen was er een samenhang tussen criminele voorvallen en de gewapende conflicten in de provincie, in andere gevallen ging het om conflicten tussen drugsbendes of om persoonlijke vetes. De (beoogde) slachtoffers waren onder meer om burgers, mensen die betrokken waren bij lokale gewapende groepen, voormalige leden van oppositiegroepen, activisten, burgemeesters, leden van het militaire en veiligheidsapparaat van de overheid en mensen die betrokken waren bij de drugshandel. De daders bleven veelal onbekend.[432] In de maanden maart en april 2024 alleen al zouden bijvoorbeeld 32 moordaanslagen in Daraa hebben plaatsgevonden, op zowel vooraanstaande figuren als op burgers.[433] In juli 2024 zouden 38 mensen zijn vermoord en in september 2024 19. Onder de slachtoffers waren burgers, regeringsfunctionarissen, militieleden, regeringssoldaten, voormalig ISIS-strijders en drugssmokkelaars.[434]

Verder vonden in Daraa veel ontvoeringen door gewapende groepen plaats. Volgens verschillende bronnen kwamen ontvoeringen met name veel voor in de provincies Daraa, Suweida, Homs en Ruraal Damascus.[435] Een bron berichtte dat het in Daraa

[429] Enab Baladi, *Daraa: Tribal dispute escalates into factional conflict in Jassim,* 18 april 2024; Enab Baladi, *Dignitaries' intervention stops clashes in Daraa's Jassim,* 20 april 2024; ETANA, *Syria. Situation update: South Syria (July 2024),* 31 juli 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.

[430] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. January 2024*, 12 februari 2024; Enab Baladi, *Five Islamic State leaders killed by local factions in Daraa*, 31 januari 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. February 2024*, 3 maart 2024.

[431] Al Jazeera, *Fighting in southern Syria following bombing kills 17: War monitor*, 7 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024.

[432] Al Majalla, *Dara'a locals fight drug dealers head-on,* 9 augustus 2023; Omran Center for Strategic Studies, *From settlement to captagon: The security dynamics in Syria's Daraa*, 28 december 2023; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024; SOHR, *Amid regime forces' failure to control security situation. 13 people killed in 14 incidents of security disorder in Daraa since early July,* 12 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 6-7; SOHR, *Daraa. Mayor of Atman assassinated by unknown gunmen in western countryside,* 24 oktober 2024.

[433] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024.

[434] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024.

[435] Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; The Syrian Observer, *Kidnappings incite anger in Daraa: A cycle of ransom and release,* 4 maart 2024; SOHR, *In response to kidnapping of retired policeman. Passenger bus kidnapped on Homs-Talbisah road*, 29 april 2024; SOHR, *Since early 2024. SOHR documents 113 kidnappings with Homs topping the list*, 19 juni 2024; SOHR, *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city*, 25 juni 2024; SOHR, *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria*, 6 juli 2024; SOHR, *August 2024. SOHR documents 280 arrests and kidnappings across Syria,* 6 september 2024; Enab Baladi, *Retaliatory kidnapping threatens Daraa with full explosion,* 18 september 2024; SOHR, *October 2024. SOHR documents nearly 360 arrests and kidnappings across Syria*, 6 november 2024; SOHR, *Security chaos. Unknown persons kidnap medical student in Daraa countryside,* 19 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

in 2023 om zeker 126 ontvoeringen zou zijn gegaan.[436] De reden voor een ontvoering kon zijn om losgeld te innen, uit vergelding of om politieke invloed uit te oefenen. Vooral in de tweede helft van 2024 werd gerapporteerd over een stijging van het aantal ontvoeringen, met name in Al-Lajat in het oosten van de provincie.[437]

Ook zouden volgens het SNHR in de eerste helft van 2024 op grote schaal burgers zijn opgepakt vanwege het ontduiken van de militaire (reserve)dienst, ook in Daraa.[438] Daarnaast documenteerde het SNHR in 2023 nog arrestaties van burgers die in een eerder stadium hun status hadden geregeld (ook wel individuele verzoening).[439] De organisatie noemde Daraa als een van de vier provincies waar deze arrestaties het meeste voorkwamen.[440]

Langs de grens tussen Daraa en Jordanië was daarnaast sprake van grootschalige drugshandel. Ook dit was in de verslagperiode een bron van onveiligheid, ook voor burgers. In december 2023 en januari 2024 vonden bijvoorbeeld gewapende confrontaties plaats tussen drugsbendes en regeringstroepen. Ook werden doelen gelieerd aan drugsbendes gebombardeerd, naar verluidt door de Jordaanse luchtmacht.[441]

Vanwege het ontbreken van een functionerende rechtsstaat in Syrië en van een onafhankelijk rechtssysteem dat daders ter verantwoording kon roepen, zochten met name in de landelijke gebieden van Daraa (tribale) groepen en families regelmatig eigen methodes om problemen of conflicten op te lossen. Dit kon tot uiting komen in hulp aan slachtoffers en verslaafden, verzoeningspogingen tussen families of clans, en soms in het straffen van daders van misdrijven.[442]

In augustus en september 2023 braken in het zuiden van Syrië protesten uit tegen de overheid nadat een bezuiniging op overheidssubsidies had geleid tot een prijsstijging van brandstof en levensmiddelen. De protesten zouden zich verspreidden naar andere delen van het land. Duizenden demonstranten riepen om het aftreden van de Syrische regering.[443] Het SNHR berichtte dat tenminste 57 personen werden gearresteerd naar aanleiding van de protesten, maar vermeldde niet hoeveel van de arrestaties plaatsvonden in Daraa.[444]

In de verslagperiode vonden in Daraa ook luchtaanvallen en beschietingen plaats die werden toegeschreven aan de IDF. Deze waren met name gericht op militaire doelen gelieerd aan het regeringsleger, Hezbollah en andere door Iran gesteunde

[436] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024.
[437] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.
[438] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.
[439] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 17-18.
[440] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4.
[441] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. January 2024*, 12 februari 2024; BBC, *Suspected Jordanian air strikes in southern Syria kill 10 – activists,* 18 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9; BBC Monitoring, *Briefing: Jordan launches strikes on drones in southern Syria,* 18 maart 2024.
[442] Syria Direct, *Communities in southern Syria take on the drug trade,* 29 maart 2024; Syria Direct, *Daraa residents turn to clan reconciliation over the court system,* 4 april 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[443] France 24, *New protest in regime-held south Syria over living conditions,* 21 augustus 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[444] AP News, *Syria protests spurred by economic misery stir memories of the 2011 anti-government uprising*, 29 augustus 2023; SNHR, *The Syrian regime is responding to the August 2023 protests with the same savage mindset with which it reacted to the protests of March 2011*, 26 augustus 2023; France 24, *Syria protests spurred by economic misery stir memories of 2011 uprising*, 30 augustus 2023.

milities.[445] ACLED registreerde in de verslagperiode zeventien luchtaanvallen in Daraa, die de organisatie toeschreef aan de IDF.[446]

1.19.5 Suweida

De provincie Suweida ligt in het uiterste zuiden van Syrië. Het grenst aan Jordanië. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 6.358 km².[447] Volgens UNOCHA was het inwoneraantal in juli 2023 446.493 personen, onder wie 70.842 binnenlands ontheemden.[448]

Suweida was sinds het begin van het gewapende conflict in Syrië onder controle van de regering gebleven. In de provincie woonden met name druzen (een religieuze gemeenschap), waarvan het lokale leiderschap een min of meer neutrale positie in het conflict poogde in te nemen.[449] Omdat de regering op verschillende momenten afhankelijk was van hun steun tegen de overwegend soennitische oppositie, gunde zij de druzen sinds 2011 in beperkte mate vrijheden en autonomie.[450]

In de verslagperiode hadden verschillende gewapende groepen een sterke machtsbasis in Suweida. De grootste hiervan was de gewapende druzische factie *Rijal al-Karama* ('de Mannen van Waardigheid'). Andere plaatselijke milities lieerden zich aan deze factie.[451] Volgens een bron hadden deze milities doorgaans geen politieke motieven maar hielden zij zich bezig met de bescherming van de eigen gemeenschap. Wel lieerden sommigen zich aan de autoriteiten, om zo invloed te kunnen uitoefenen.[452]

Het aantal dodelijke burgerslachtoffers dat het SNHR documenteerde, daalde in 2023 licht in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2022 documenteerde het SNHR 32 burgerdoden in Suweida.[453] In 2023 waren het er 24.[454] Daarna lijkt er weer een stijging zichtbaar te zijn: in de eerste helft van 2024 documenteerde het SNHR 25 burgerdoden.[455] EUAA gaf aan dat het SNHR tussen september 2023 en augustus 2024, 42 burgerdoden in Suweida documenteerde.[456]

ACLED-gegevens laten in de verslagperiode een daling zien van de aantallen in Suweida geregistreerde geweldsincidenten:[457]

---

[445] ICG, *Crisiswatch: Syria, January 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, March 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, June 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.
[446] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence | Actor1: Military Forces of Israel (2022-) | Country: Syria | Admin1: Dara.
[447] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[448] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024),* 3 maart 2024, p. 9.
[449] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 12.
[450] MEI, *Manufacturing division; The Assad regime and minorities in South-West Syria*, maart 2020; Mazen Ezzi, *Syria Policy Briefs. The regime's reach. Analyzing Damascus' approach to Suwayda after 2011*, Friedrich-Ebert-Stiftung, 3 december 2023.
[451] Enab Baladi, *Will the Men of Dignity initiative towards Jordan see the light?*, 26 januari 2024; MEI, *Growing unrest in Syria's Suwayda as Jordanian airstrikes and civilian deaths increase*, 1 februari 2024.
[452] Al Majalla, *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty*, 6 februari 2024.
[453] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.
[454] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[455] SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024*, 1 juli 2024, p. 8-9.
[456] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 67.
[457] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Suweida.

Aantal incidenten

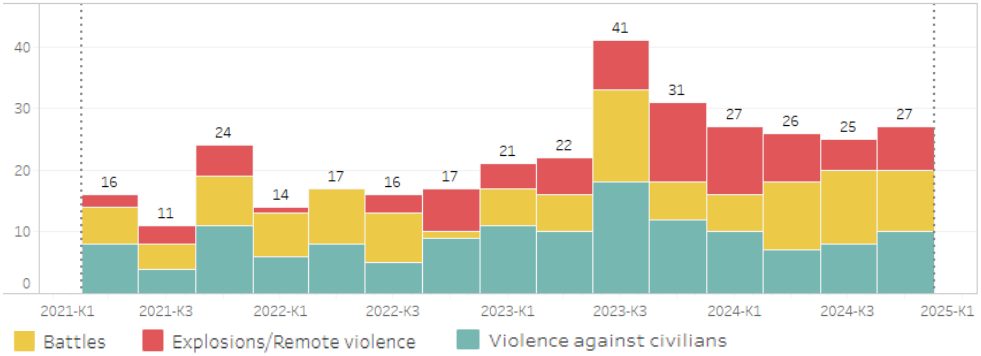

ACLED registreerde in de verslagperiode in Suweida ongeveer even veel incidenten die werden geclassificeerd als 'gevechten', als 'explosies en geweld op afstand' en als 'geweld tegen burgers'. Meer dan de helft van de incidenten vond plaats in het zuidelijke district Suweida, waar ook de provinciale hoofdstad Suweida ligt. Bij de geweldsincidenten waren veel verschillende actoren betrokken.[458] Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Veel van de gevechten betroffen ofwel aanvallen van lokale milities op doelen gelieerd aan het regeringsleger, met name in het westen van de provincie in de richting van Daraa, ofwel schermutselingen tussen milities. In veel gevallen was niet duidelijk welke milities bij de gevechten betrokken waren. In het voorjaar van 2024 was een escalatie zichtbaar. In april 2024 voerden gewapende groeperingen langs de weg richting Daraa hinderlaagaanvallen uit op het regeringsleger en daaraan gelieerde milities.[459] In juni 2024 braken er gevechten uit tussen het regeringsleger en plaatselijke milities nadat het leger had gepoogd een controlepost op te tuigen aan de rand van de stad Suweida.[460]

De zichtbaarste ontwikkeling in Suweida was in de verslagperiode de grote stijging in de aantallen (vreedzame) demonstraties tegen de overheid. In augustus en september 2023 braken in het zuiden protesten uit nadat een bezuiniging op overheidssubsidies had geleid tot een prijsstijging van brandstof en levensmiddelen. Al snel breidde de beweging zich echter uit naar onvrede over de politieke instabiliteit en blijvende onderdrukking. Duizenden demonstranten eisten politieke hervormingen, vrijstellingen van militaire dienst en de verwijdering van de invloed van Iran en Hezbollah uit het zuiden van Syrië.[461] De vrij plotselinge heropleving van de protestbeweging in Suweida in de tweede helft van 2023 is zichtbaar in de aantallen demonstraties die ACLED registreerde in de voorbije drie verslagperiodes:[462]

[458] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: As Sweida.
[459] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024.
[460] SOHR, *After attacks on security headquarters. Regime forces bring military reinforcements to Al-Suwaydaa*, 25 juni 2024; Syria Direct, *Suwayda sidesteps a 'spiral of violence' following clashes*, 26 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8.
[461] France 24, *New protest in regime-held south Syria over living conditions,* 21 augustus 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; AP News, *Protesters in southern Syria smash statue as they mark 2015 assasination of anti-government leader,* 4 september 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[462] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/04/2021 | To: 06/12/2024 | Event type: Protests | Country: Syria | Admin1: As Sweida.

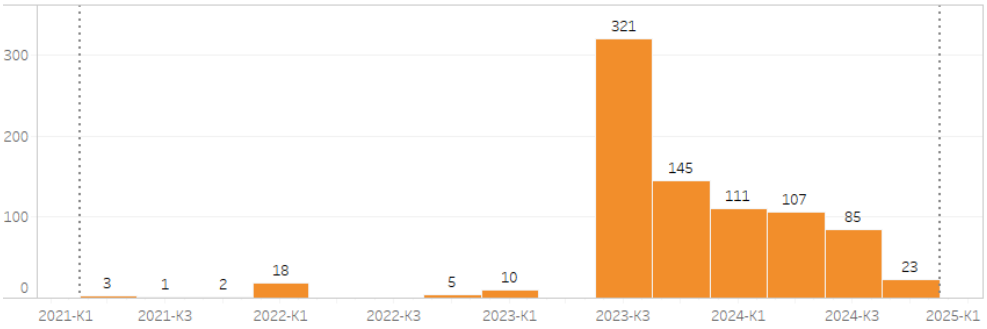

Vooral in het derde kwartaal van 2023 vonden veel anti-overheidsprotesten plaats.[463] De Syrische non-profit organisatie ETANA telde tussen augustus en oktober 2023 ongeveer vijfhonderd demonstraties in het land. Meer dan driekwart daarvan vond plaats in Suweida.[464] In het vierde kwartaal van 2023 hielden de demonstraties in Suweida aan, zij het op kleinere schaal dan in de drie maanden daarvoor.[465] Ook in 2024 hielden de protesten aan, hoewel zij in frequentie bleven afnemen.[466]

Ondanks de grootschalige anti-overheidsprotesten in Suweida, lijkt er in de verslagperiode geen sprake te zijn geweest van een grootschalige gewelddadige onderdrukking hiervan door de autoriteiten.[467] De autoriteiten gaven naar verluidt de voorkeur aan onderhandelingen met leidende figuren binnen de druzische gemeenschap in een poging de demonstraties te doen afnemen.[468] Tegelijkertijd verschenen berichten over intimidatie door de overheid van de protestbeweging, bijvoorbeeld door deelnemers van landsverraad te beschuldigen om de beweging te verdelen of destabiliseren, of door aan de overheid gelieerde milities door de straten van Suweida te laten patrouilleren.[469] Ook vonden er incidenten van overheidsgeweld tegen de protestbeweging plaats. Zo grepen op 13 september 2023 veiligheidstroepen met geweld in toen demonstranten het lokale kantoor van de Ba'ath-partij in Suweida probeerden te bestormen. Drie demonstranten raakten gewond.[470] Eind februari 2024 kwam een demonstrant om het leven door een verdwaalde kogel toen veiligheidstroepen in de lucht vuurden tijdens een demonstratie.[471] Het is het enige direct aan de demonstraties gelieerde dodelijke slachtoffer waarover in de verslagperiode bericht werd. In juli 2024 schoten onbekenden van dichtbij een commandant van de *Al-Jabal* Brigade dood. De aanslag leidde tot woede bij de demonstranten, maar de achtergrond van het incident werd

[463] ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[464] ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024.
[465] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. November 2023*, 4 december 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, December 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[466] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8.
[467] ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8.
[468] ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024.
[469] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024; ETANA, *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024.
[470] Reuters, *Three wounded as gunshots disperse anti-government protest in Syria's Sweida*, 13 september 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[471] The Syrian Observer, *First demonstrator in Suweida uprising killed by Syrian regime,* 29 februari 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. February 2024*, 3 maart 2024; Al Jazeera, *One person killed at anti-government protest in Syria's Sweida province,* 28 februari 2024; ETANA, *Memo: Protest killing & unrest in Suwayda*, 5 maart 2024; SJAC, *Human Rights Violations in Syria. May 2024*, 20 juni 2024; Levant 24, *Suwayda mourns first protester's death,* 3 maart 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, February 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8.

in de verslagperiode niet opgehelderd.[472] Het SNHR berichtte voorts dat landelijk tenminste 57 personen werden gearresteerd naar aanleiding van de protesten, maar vermeldde niet hoeveel van de arrestaties plaatsvonden in Suweida.[473]

Een incident dat in verband stond met de demonstraties in Suweida, en in de verslagperiode de nodige aandacht kreeg, betrof de arrestatie in februari 2024 van een universiteitsstudent in Latakia. De student kwam oorspronkelijk uit Suweida, en werd gearresteerd nadat hij op sociale media had bericht dat hij de demonstraties daar steunde. Zijn familielieden in Suweida poogden daarop de vrijlating van de student te bewerkstelligen. Toen dit niet via de autoriteiten lukte, riepen zij de hulp in van een plaatselijke gewapende militie. Deze ontvoerde vervolgens drie overheidsfunctionarissen om op die manier tot een gevangenenruil te kunnen komen. De opzet lukte: in april 2024 werden zowel de student als de drie functionarissen vrijgelaten.[474]

Suweida bleef in de verslagperiode ook te maken hebben met hoge niveaus van criminaliteit. Ontvoeringen, moordaanslagen, afpersing, overvallen en autodiefstallen waren naar verluidt aan de orde van de dag.[475] Enab Baladi rapporteerde bijvoorbeeld dat alleen al in september 2024 acht moorden en vier ontvoeringen plaatsvonden in Suweida.[476] Volgens verschillende bronnen kwamen ontvoeringen met name in de provincies Daraa, Suweida, Homs en Ruraal Damascus veel voor.[477] Veel ontvoeringen werden uitgevoerd door gewapende groepen, volgens een bron veelal om losgeld te verkrijgen. In 2023 zou het in Suweida om zo'n vijftig incidenten zijn gegaan.[478] Het kwam volgens het SOHR ook voor dat kinderen werden ontvoerd.[479] ACLED registreerde in de verslagperiode achttien ontvoeringen, vrijwel zonder uitzondering toegeschreven aan ongeïdentificeerde gewapende groepen.[480] Sommige bronnen schreven de stijgende criminaliteit toe aan de militaire inlichtingendienst en Hezbollah. Deze zouden via

[472] Asharq Al-Awsat, *Syria: Sweida tensions rise after assassination of armed faction leader*, 18 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Anti-Assad protesters in Sweida mourn death of local leader,* 19 juli 2024; Enab Baladi, *"Your assassinations will not kill our peaceful means".. As-Suwayda's protest movement enters its 12th month*, 19 juli 2024.

[473] AP News, *Syria protests spurred by economic misery stir memories of the 2011 anti-government uprising*, 29 augustus 2023; SNHR, *The Syrian regime is responding to the August 2023 protests with the same savage mindset with which it reacted to the protests of March 2011*, 26 augustus 2023; France 24, *Syria protests spurred by economic misery stir memories of 2011 uprising*, 30 augustus 2023.

[474] SOHR, *After detention of officers. Regime forces bring military reinforcements to Al-Suwaydaa*, 25 april 2024; Enab Baladi, *Syrian regime deploys additional military reinforcements to As-Suwayda*, 26 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5.

[475] SOHR, *Security chaos. Civilian killed in regime-held areas in centre of Al-Suwaydaa City*, 22 oktober 2023; Asharq Al-Awsat, *Chinese citizen missing in Syria's Suwaida,* 21 juli 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 166; Enab Baladi, *Activists: Regime's intelligence is behind spread of crime in As-Suwayda*, 22 oktober 2024.

[476] Enab Baladi, *Activists: Regime's intelligence is behind spread of crime in As-Suwayda*, 22 oktober 2024.

[477] Enab Baladi, *Kidnappings on the rise in Daraa…Regime's authority is absent,* 20 december 2023; The Syrian Observer, *Kidnappings incite anger in Daraa: A cycle of ransom and release,* 4 maart 2024; SOHR, *In response to kidnapping of retired policeman. Passenger bus kidnapped on Homs-Talbisah road*, 29 april 2024; SOHR, *Since early 2024. SOHR documents 113 kidnappings with Homs topping the list*, 19 juni 2024; SOHR, *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city*, 25 juni 2024; SOHR, *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria*, 6 juli 2024; SOHR, *August 2024. SOHR documents 280 arrests and kidnappings across Syria,* 6 september 2024; Enab Baladi, *Retaliatory kidnapping threatens Daraa with full explosion,* 18 september 2024; SOHR, *October 2024. SOHR documents nearly 360 arrests and kidnappings across Syria*, 6 november 2024; SOHR, *Security chaos. Unknown persons kidnap medical student in Daraa countryside,* 19 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[478] Carnegie Endowment for International Peace, *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024, p. 2-3.

[479] SOHR, *Al-Suwaydaa. Armed gang kidnaps child and another gang attempts to kidnap another child*, 10 juni 2024.

[480] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Sub event type: Abduction/forced disappearance | Country: Syria | Admin1: As Sweida.

door hen opgerichte of gesteunde criminele bendes het geweld in Suweida aanwakkeren.[481]

Vanwege het ontbreken van een functionerende rechtsstaat in Syrië en van een onafhankelijk rechtssysteem dat daders ter verantwoording kon roepen, namen – net als in Daraa - met name in de landelijke gebieden van Suweida (tribale) groepen en families regelmatig het recht in eigen handen. Dit kon tot uiting komen in hulp aan slachtoffers en verslaafden, verzoeningspogingen tussen families of clans, en soms in het straffen van daders van misdrijven.[482]

Ook schreef ACLED luchtaanvallen in Suweida toe aan de Jordaanse luchtmacht en de IDF.[483] De aan Jordanië toegeschreven incidenten vonden plaats langs de grens tussen Suweida en Jordanië, waar grootschalige smokkel plaatsvond - bijvoorbeeld in captagon en wapens. Daar vonden luchtaanvallen plaats op doelen die werden gelieerd aan drugsbendes. Daarbij zouden ook burgerdoden zijn gevallen.[484] De door ACLED aan de IDF toegeschreven luchtaanvallen waren gericht op militaire doelen gelieerd aan het regeringsleger of aan door Iran gesteunde milities.[485]

1.19.6 Tartous

Tartous ligt in het westen van Syrië, aan de Middellandse Zee. Het grenst in het zuiden aan Libanon. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 1.873 km².[486] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 939.889 personen, onder wie 171.149 binnenlands ontheemden.[487]

De gehele provincie Tartous was sinds het begin van het conflict onder controle van de regering gebleven.[488] Alawieten - de bevolkingsgroep waartoe de Assad-familie behoort - vormden een groot deel van de bevolking van de provincie.[489] Leden van deze groep bezetten doorgaans de voornaamste bestuurlijke- en militaire posities in Syrië.[490] Tartous bleef sinds het begin van het gewapende conflict gespaard van grootschalig oorlogsgeweld en verwoesting. Dit gold ook voor de verslagperiode.

---

[481] MEI, *Manufacturing division; The Assad regime and minorities in South-West Syria*, maart 2020; Syria Direct, *In Suwayda, 'organized gangs' serve as an arm of Damascus and violence threatens to ignite interfamilial conflicts*, 15 juni 2022; Enab Baladi, *Activists: Regime's intelligence is behind spread of crime in As-Suwayda*, 22 oktober 2024.

[482] Syria Direct, *Communities in southern Syria take on the drug trade,* 29 maart 2024; Syria Direct, *Daraa residents turn to clan reconciliation over the court system,* 4 april 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[483] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Explosions/Remote violence | Country: Syria | Admin1: As Sweida.

[484] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024; L'Orient Today, *Arms trafficking accelerates, fueling Jordan-Syria border tension*, 15 januari 2024; MEI, *Growing unrest in Syria's Suwayda as Jordanian airstrikes and civilian deaths increase*, 1 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 8-9; ICG, *Crisiswatch: Syria, January 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[485] ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024; ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria | Admin1: As Sweida.

[486] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.

[487] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

[488] German Institute for Global and Area Studies (GIGA), *GIGA Focus Middle East; Syria is not safe: A look to its regions (Number 5)*, 23 augustus 2024.

[489] Foreign Affairs, *Alawites for Assad*, 16 april 2012.

[490] MEI, *Divided Syria: An examination of stabilization efforts and prospects for state continuity*, 26 april 2022; Omran Center for Strategic Studies, *Power centers in the Syrian army: A sectarian approach,* 31 maart 2020; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 5; Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria,* 29 februari 2024; Enab Baladi, *Syrian regime appoints Suhail al-Hassan as commander of Special Forces,* 10 april 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 17; The Economist, *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?,* 11 september 2024.

Iran zou volgens een bron negen militaire bases in de provincie hebben en de Russische Federatie twee.[491] Een daarvan is de Russische marinebasis in de stad Tartous, aan de Middellandse Zee.[492]

Het SNHR documenteerde zowel in 2023 als in de eerste helft van 2024 geen burgerdoden in Tartous.[493] EUAA gaf aan dat dit ook gold voor de periode tot en met augustus 2024.[494] Ook in 2022 had het SNHR geen burgerdoden gedocumenteerd.[495] Tartous was de enige provincie waar de organisatie sinds 2022 geen burgerdoden vastlegde.

ACLED-gegevens laten voor de verslagperiode, net als voor voorgaande jaren, fluctuerende en – in vergelijking met de andere Syrische provincies – relatief lage aantallen geregistreerde geweldsincidenten zien. Er was geen duidelijke trend zichtbaar.[496]

Aantal incidenten

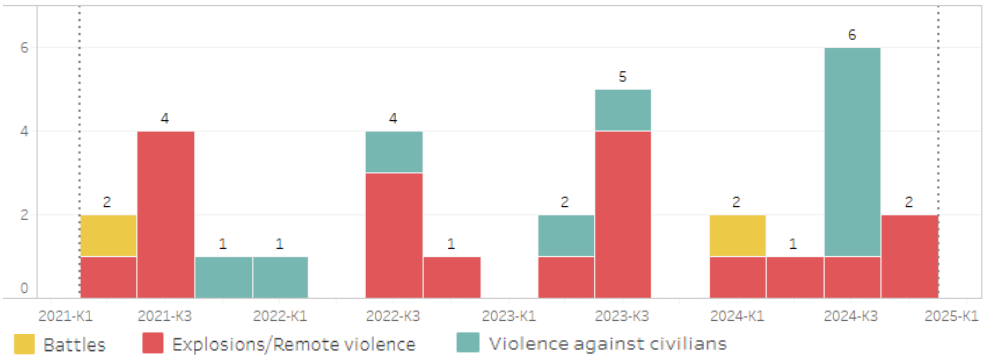

De meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Tartous registreerde, betroffen 'explosies en geweld op afstand' of 'geweld tegen burgers' (zoals ontvoeringen). ACLED registreerde bij die incidenten elf dodelijke slachtoffers. In de meeste gevallen ging het om militairen van het regeringsleger en leden van Hezbollah of andere aan de regering gelieerde milities, die veelal omkwamen bij luchtaanvallen die ACLED toeschreef aan de IDF. Ook registreerde ACLED twee moorden door ongeïdentificeerde actoren, en een dode door een geïmproviseerd explosief. Er vielen volgens de gegevens van ACLED geen doden of gewonden door gevechtshandelingen.[497]

ACLED registreerde in de verslagperiode zes lucht- en drone-aanvallen in Tartous, die door de organisatie toegeschreven werden aan de IDF.[498] Op 13 september 2023 voerde de IDF naar verluidt een luchtaanval uit op de stad Tartous, waarbij

[491] Jusoor for Studies, *Map of Foreign Forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024.
[492] Al Majalla, *Syria has 830 foreign military sites. 70% belong to Iran,* 19 augustus 2023; SANA, *A joint Syrian-Russian drills at naval base in Tartous,* 23 april 2024; Enab Baladi, *Under Russian auspices, Turkish-Syrian meeting at Hmeimim base in Latakia,* 17 juni 2024.
[493] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024; SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024,* 1 juli 2024.
[494] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 87.
[495] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023.
[496] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Tartous.
[497] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Tartous.
[498] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria | Admin1: Tartous.

volgens Syrische staatsmedia twee militairen om het leven waren gekomen en zes gewonden waren gevallen.[499] Op 29 mei 2024 was er een luchtaanval op woonhuizen in de stad Baniyas. Daarbij kwam volgens een bron een meisje om het leven en raakten minstens tien andere burgers gewond.[500] Op 9 juli 2024 voerde de IDF naar verluidt luchtaanvallen uit in het gebied rond Arab al-Mulk, ten noorden van de stad Baniyas, gericht op twee militaire bases van de regeringsstrijdkrachten en door Iran gesteunde milities. Verschillende media meldden twee grote explosies in de buurt van Baniyas.[501] Het Syrische ministerie van Defensie meldde dat er alleen materiële schade was en dat er geen slachtoffers waren.[502]

Daarnaast vonden er in Tartous ontvoeringen plaats waarbij soms losgeld geëist werd. Het SOHR registreerde tussen januari en oktober 2024 dertien aan misdaad gerelateerde moorden in de provincie.[503] Hierna volgt een opsomming van een aantal incidenten. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Op 28 juli 2024 zouden onbekende gewapende mannen een 21-jarige vrouw in Safita ontvoerd hebben. Volgens een bron eisten de daders 60.000 USD losgeld.[504]

Op 11 augustus 2024 ontvoerde een ongeïdentificeerde gewapende groep volgens het SOHR een twaalfjarig meisje in Al-Safsafa. De daders eisten naar verluidt vijfhonderdmiljoen Syrische pond (SYP)[505] voor haar vrijlating. De familie van het meisje riep de autoriteiten op om in te grijpen. Het is onbekend wat er daarna gebeurd is.[506]

Rond oktober 2024 werd volgens het SOHR een persoon doodgeschoten door onbekenden die diens kledingwinkel in de Al-Gadeer buurt van Tartous bestormden. De motieven en identiteit van de daders bleven onbekend.[507]

Het militaire en veiligheidsapparaat van de regering Assad had een sterke greep op de provincie, zoals bleek uit de repressie van kritische inwoners.[508] Er waren sinds 2023 uitingen van protest, voornamelijk via sociale media, tegen de regering vanwege onder meer de economische situatie.[509] In tegenstelling tot in Suweida waren de protesten in Tartous veelal individueel van aard, vooral via berichten op sociale media.[510] Er verschenen berichten dat personen die zich op deze manier uitten, daarna werden gearresteerd door de autoriteiten. Zowel in het jaarrapport over 2023 als in het halfjaarlijks rapport over de eerste helft van 2024 gaf het SNHR aan arrestaties en detenties te hebben gedocumenteerd in Tartous van burgers die kritiek hadden geuit op de verslechterende levensomstandigheden in overheidsgebied, of die hun steun hadden uitgesproken aan de protestbeweging in

[499] Reuters, *Syrian army says Israel hits targets along coast and Hama region,* 13 september 2023; Al Jazeera, *Israel attacks Syria's west coast, killing two soldiers: Syrian state media*, 13 september 2023.
[500] BBC Monitoring, *Israeli airstrikes across Syria kill girl, six Hezbollah fighters,* 30 mei 2024; Rudaw, *Syria says Israeli strike on Baniyas kills girl, injures 10,* 30 mei 2024.
[501] SOHR, *Third targeting since beginning of year. Israeli airstrikes target two buildings near Baniyas city*, 9 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Contrasting reports over explosions in Syria's Baniyas,* 9 juli 2024.
[502] SANA, *Material damage in Israeli aggression on the vicinity of Baniyas*, 9 juli 2024.
[503] SOHR, *New murder crime. Civilian in his fifties shot dead by unidentified gunmen in Tartus*, 17 oktober 2024.
[504] The Syrian Observer, *Kidnapping, torture and extortion under Assad rule: What is happening in Tartous?*, 29 juli 2024.
[505] Naar de wisselkoers van 3 december 2024 circa € 36.200.
[506] SOHR, *Tartous. Girl kidnapped and gang demands 500,000,000 Syrian liras for her release*, 11 augustus 2024.
[507] SOHR, *New murder crime. Civilian in his fifties shot dead by unidentified gunmen in Tartus*, 17 oktober 2024.
[508] Financial Times, *Economic crisis begins to crack the bedrock of Assad's Alawi support*, 13 april 2021; Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
[509] Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
[510] MEI, *Alawites in Syria breaking silence?: Criticizing the dictatorship from within*, 11 augustus 2023; Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?,* 26 januari 2024.

Suweida.[511] Zo documenteerde de organisatie in november 2023 de arrestatie in Baniyas van een voormalig journalist die zich op Facebook kritisch had uitgelaten over de levensomstandigheden en corruptie in regeringsgebied.[512] Op 25 februari 2024 werd een journalist van de Al-Thawra krant (uitgegeven door de regerende Ba'ath-partij) gearresteerd in Tartous. Hij zou op sociale media steun hebben uitgesproken voor de protestbeweging in Suweida, en werd beschuldigd van het steunen van gewapend verzet, het schenden van de grondwet en het ondermijnen van het aanzien van de staat. Het was onbekend of hij aan het einde van de verslagperiode nog gedetineerd was.[513] In september 2024 documenteerde het SOHR nog een arrestatie van een burger, die het omschreef als een mensenrechtenactivist.[514]

1.19.7 Latakia

De provincie Latakia ligt in het noordwesten van Syrië, aan de Middellandse Zee. Het grenst in het noorden aan Turkije. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 2.388 km².[515] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.296.899 personen, onder wie 447.336 binnenlands ontheemden.[516]

De provincie bleef tijdens het gewapende conflict grotendeels gespaard van grootschalig oorlogsgeweld en verwoesting.[517] Latakia had de reputatie een belangrijk regeringsbolwerk te zijn.[518] Evenals in Tartous vormden alawieten in Latakia een grote bevolkingsgroep.[519]

Het grootste deel van de provincie behoorde in de verslagperiode tot het regeringsgebied. In het bergachtige noordoosten, grenzend aan het SSG-gebied, was een klein deel in handen van HTS en gelieerde gewapende groepen.[520] Er waren daar ook militaire posten van de Turkse strijdkrachten. Daarnaast ligt in Hmeimim, ten zuidoosten van de stad Latakia, een Russische luchtmachtbasis.[521]

EUAA gaf aan dat het SNHR tussen september 2023 en augustus 2024, drie burgerdoden in Latakia documenteerde.[522] In 2023 documenteerde de SNHR zes burgerdoden, in 2022 vier burgerdoden.[523]

---

[511] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.
[512] SNHR, *Government employee was arrested by Syrian regime forces in Tartus governorate, November 2, 2023*, 5 november 2023; SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 17.
[513] CPJ, *Syrian journalist Mahmoud Ibrahim arrested after post on anti-Assad protests*, 17 mei 2024; SOHR, *Arbitrary arrest | Regime security services arrest humanitarian activist in Tartous, amid demands to disclose the fate of political prisoners*, 19 september 2024.
[514] SOHR, *Arbitrary arrest | Regime security services arrest humanitarian activist in Tartous, amid demands to disclose the fate of political prisoners*, 19 september 2024.
[515] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[516] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[517] Financial Times, *Economic crisis begins to crack the bedrock of Assad's Alawi support*, 13 april 2021; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
[518] Financial Times, *Economic crisis begins to crack the bedrock of Assad's Alawi support*, 13 april 2021; The New Arab, *Dissent spreads to Syria's Latakia as protests intensify in the south*, 22 augustus 2023; Chatham House, *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections,* 16 juli 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[519] MRGI, *Alawis in Syria*, maart 2018.
[520] UNSC, *Letter dated 23 January 2024 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2024/92*, 29 januari 2024, par. 56-57.
[521] Jusoor for Studies, *Map of Foreign Forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024; The New Arab, *Did Israel target Russia's Hmeimim airbase in Syria missile strikes?*, 4 oktober 2024.
[522] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 83.
[523] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.

Het aantal door ACLED sinds 2021 geregistreerde geweldsincidenten fluctueerde. Sinds het derde kwartaal van 2022 was een stijging zichtbaar.[524]

Aantal incidenten

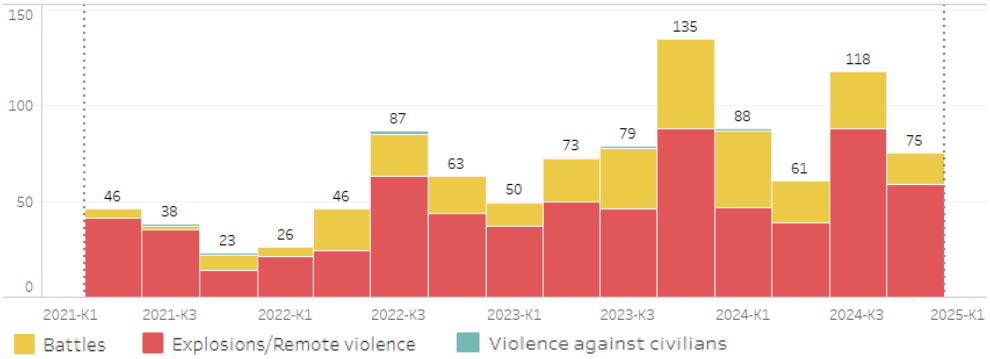

Een blik op de ruimtelijke verdeling van de door ACLED geregistreerde incidenten laat zien dat deze geconcentreerd waren langs de actieve frontlinies in het noordoosten van de provincie.[525]

Het grootste deel van de incidenten werd door ACLED geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand,' gevolgd door 'gevechten.' Voor een deel ging het om (artillerie)beschietingen aan de frontlijn. Hierbij waren regeringsstrijdkrachten en HTS en gelieerde gewapende groepen betrokken. Ook vonden er in de buurt van het front in oktober en november 2023 luchtaanvallen plaats die door de organisatie werden toegeschreven aan het Russische leger (in de buurt van het front).[526] Daarnaast maakten media sporadisch meldingen van Israëlische luchtaanvallen in de provincie. Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldsincidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Op 1 september 2023 zou HTS een verrassingsaanval hebben uitgevoerd tegen regeringsstrijdkrachten aan het front in het noordoosten van de provincie. Daarbij zouden volgens het SOHR negen militairen en drie HTS-strijders om het leven zijn gekomen.[527] Op 3 september 2024 zou HTS bij een nieuwe aanval op militaire posities – de tot dan toe meest dodelijke infiltratieoperatie in Syrië sinds het begin van 2024, volgens het SOHR – twaalf militairen van het regeringsleger gedood hebben.[528]

Syrische media en het SOHR berichtten op 3 oktober 2024 over Israëlische droneaanvallen op een wapenopslagplaats, niet ver van de Russische Hmeimim luchtmachtbasis.[529] Later in dezelfde maand berichtten Syrische media dat bij een

[524] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Latakia.
[525] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Latakia.
[526] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Latakia.
[527] The New Arab, *Nine regime soldiers killed in Latakia Syria rebel attack: monitor,* 1 september 2023.
[528] Levant 24, *Retaliatory operation hits regime forces in Latakia,* 4 september 2024; BBC Monitoring, *HTS attack kills or injures 12 Syrian troops in Latakia,* 5 september 2024; Rudaw, *Rebels kill 15 regime soldiers in northwest Syria clashes: Monitor,* 5 september 2024.
[529] BBC Monitoring, *Briefing: Syrian media report drone attack on coastal site near Russian base*, 3 oktober 2024; The New Arab, *Did Israel target Russia's Hmeimim airbase in Syria missile strikes?*, 4 oktober 2024.

'Israëlische' luchtaanval in een buitenwijk van de stad Latakia twee burgers gewond waren geraakt.[530]

Het militaire en veiligheidsapparaat van de regering Assad had een sterke greep op de provincie, zoals ook bleek uit de repressie van kritische inwoners.[531] Er was rond augustus en september 2023 een zichtbare toename van uitingen van protest, voornamelijk via sociale media, tegen de regering vanwege onder meer de economische situatie.[532] In tegenstelling tot in Suweida waren de protesten in Latakia veelal individueel van aard, vooral via berichten op sociale media.[533] Via sociale media verspreide oproepen tot demonstraties hadden naar verluidt geen succes. Enab Baladi meldde dat er sprake was van een "staat van angst" die Latakia in zijn greep hield. Uit angst voor het risico om gearresteerd te worden zouden inwoners voorzichtig zijn met het openlijk praten over de anti-regeringsprotesten die in Suweida plaatsvonden. Ook zou er volgens Enab Baladi in deze periode in verband met de onrust sprake zijn geweest van nachtelijke militaire patrouilles in de straten van de stad Jableh.[534] Er verschenen berichten dat personen die zich op sociale media kritisch hadden geuit, daarna werden gearresteerd door de autoriteiten. Zowel in het jaarrapport over 2023 als in het halfjaarlijks rapport over de eerste helft van 2024 gaf het SNHR aan arrestaties en detenties te hebben gedocumenteerd in Latakia van burgers die kritiek hadden geuit op de verslechterende levensomstandigheden in overheidsgebied, of die hun steun hadden uitgesproken aan de protestbeweging in Suweida.[535] Hierna volgt een opsomming van een aantal incidenten. Deze opsomming is geenszins limitatief.

In augustus 2023 werd een landarbeider gearresteerd door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, vanwege een bericht op Facebook waarin hij kritiek uitte op de stijgende kosten van levensonderhoud.[536]

In august en september 2024 werden in Latakia drie prominente activisten, waaronder twee alawieten, opgepakt. Volgens het SNHR werden bemiddelingspogingen van vooraanstaande hoogwaardigheidsbeklеders in de stad Latakia, om de autoriteiten te overtuigen de drie gevangenen vrij te laten (of op zijn minst de aanklachten tegen hen te verduidelijken), afgewezen.[537]

[530] BBC Monitoring, *Two civilians injured in suspected Israeli raid in west Syria,* 17 oktober 2024; The Independent, *Middle East latest: An Israeli strike wounds 2 civilians in Syria, its military says,* 17 oktober 2024; Al Jazeera, *Israeli strike hits Syria's Latakia, state media reports,* 17 oktober 2024.
[531] Financial Times, *Economic crisis begins to crack the bedrock of Assad's Alawi support*, 13 april 2021; MEI, *Alawites in Syria breaking silence?: Criticizing the dictatorship from within*, 11 augustus 2023; Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
[532] The New Arab, *Dissent spreads to Syria's Latakia as protests intensify in the south*, 22 augustus 2023; MEI, *Alawites in Syria breaking silence?: Criticizing the dictatorship from within*, 11 augustus 2023; Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
[533] MEI, *Alawites in Syria breaking silence?: Criticizing the dictatorship from within*, 11 augustus 2023; Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2024; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?,* 26 januari 2024.
[534] Enab Baladi, *Arrests campaign tracks Latakia activists; Anticipation and caution prevail on coastal region*, 22 augustus 2023; BBC Monitoring, *Briefing: Anti-government group launched in Latakia for 'all Syrians'*, 22 augustus 2023.
[535] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.
[536] The New Arab, *Dissent spreads to Syria's Latakia as protests intensify in the south*, 22 augustus 2023.
[537] SNHR, *SNHR condemns the Syrian regime's detention of three activists, including two Alawites, in Latakia governorate over voicing criticism of the regime*, 17 september 2024; Enab Baladi, *Human rights report condemns regime's arrest of three activists in Latakia*, 18 september 2024.

In paragraaf 1.19.5 is de situatie van een universiteitsstudent uit Suweida omschreven die in Latakia werd gearresteerd nadat hij op sociale media had bericht dat hij de demonstraties in Suweida steunde.[538]

1.19.8 Homs

De provincie Homs ligt in het midden van Syrië. Het grenst in het westen aan Libanon en in het oosten aan Irak. Homs heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 43.233 km²,[539] en is daarmee de grootste provincie van het land. Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.500.351 personen, onder wie 290.269 binnenlands ontheemden.[540]

Het westen van de provincie bestaat uit vruchtbare landbouwgrond. Daar ligt ook de stad Homs. Het oosten van de provincie maakt deel uit van de uitgestrekte en dunbevolkte Badia-woestijn. Homs was een van de belangrijkste industriële centra van Syrië, met onder andere de grootste olieraffinaderij van het land. Ook lag de provincie centraal in een spoor- en wegennetwerk dat de verschillende delen van het land met elkaar verbindt.[541] De stad Homs en nabijgelegen gebieden waren met name in de eerste jaren van het gewapende conflict voorname bolwerken van de oppositie tegen het bewind van Assad. De provincie was dan ook een van de zwaarst door de oorlog getroffen gebieden van het land. De stad Homs werd tussen 2011 en 2014 belegerd door het regeringsleger. Het leger verwoestte grote delen van de stad, met bombardementen met onder andere vatbommen en clustermunitie, en grootschalig tank- en artillerievuur. De herovering door het regeringsleger van de stad en een oppositie-enclave in het landelijke gebied in het noorden van Homs leidde in 2018 tot een massaal vertrek van rebellen en hun families uit de provincie.[542]

Sinds 2018 behoort vrijwel de gehele provincie Homs tot regeringsgebied. Een strook land in het uiterste zuidoosten, grenzend aan de provincie Ruraal Damascus en aan Irak, maakte in de verslagperiode deel uit van de door de VS gecontroleerde 'deconflictie-zone' rondom de Amerikaanse militaire basis in Al-Tanf. In de buurt van Tadmor (Palmyra) was een militaire basis van de Russische strijdkrachten. Verder had het Iraanse leger een grote aanwezigheid in Homs. Zo waren troepen van het IRGC aanwezig op de militaire basis die bekend staat als T4, ten westen van Tadmor, waar ook regeringstroepen en de Russische luchtmacht aanwezig waren. Ook bij de stad Homs had het IRGC een militaire basis. In het district Tadmor waren verder door Iran gesteunde milities actief. In het district Al-Qusayr, aan de grens met Libanon, waren Hezbollah en andere door Iran gesteunde milities aanwezig.[543]

Het aantal burgerdoden dat het SNHR in Homs documenteerde, steeg tussen 2022 en 2023: in 2022 documenteerde het SNHR 37 burgerdoden, in 2023 waren het er

---

[538] SOHR, *After detention of officers. Regime forces bring military reinforcements to Al-Suwaydaa*, 25 april 2024; Enab Baladi, *Syrian regime deploys additional military reinforcements to As-Suwayda*, 26 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5.

[539] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.

[540] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

[541] BBC, *Homs: Syrian revolution's fallen 'capital'*, 9 december 2015.

[542] Pax, The Syria Institute, *No return to Homs; A case study in demographic engineering in Syria*, 21 februari 2017; BBC Monitoring, *Syrian forces launch operation to seize weapons in former rebel bastion,* 5 september 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 90-92.

[543] UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of December 2023*, 1 januari 2024; Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Media report IS attacks in Syrian desert amid Russian strikes,* 18 augustus 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 90-92.

121.[544] In de eerste helft van 2024 ging het om 34 burgerdoden.[545] In Homs werden daarmee in 2023 en 2024 na Daraa, Idlib, Aleppo en Deir ez-Zor de meeste burgerdoden gedocumenteerd. Ook EUAA gaf aan dat het aantal burgerdoden dat het SNHR in Homs documenteerde betrekkelijk hoog bleef: tussen september 2023 en augustus 2024 ging het om 98 dodelijke slachtoffers.[546]

ACLED-gegevens laten in de verslagperiode een stijging zien van de aantallen in Homs geregistreerde geweldsincidenten:[547]

Aantal incidenten

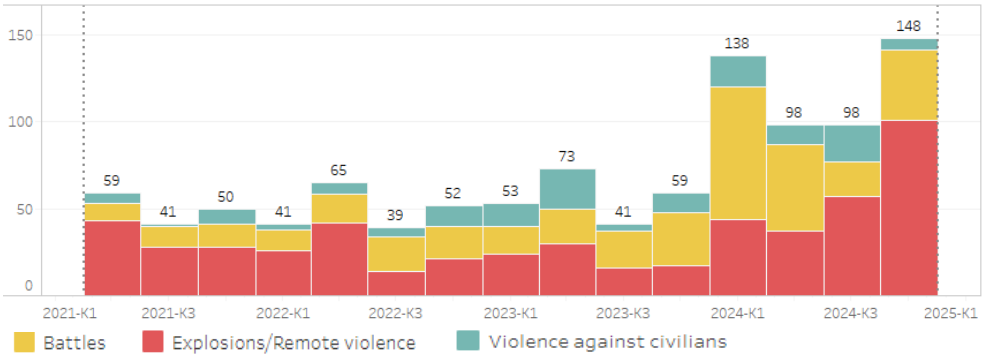

De meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Homs registreerde, waren geclassificeerd als 'gevechten' en 'explosies en geweld op afstand'. Meer dan de helft van alle incidenten werd geregistreerd in het district Tadmor, dat het gehele – grotendeels woestijnachtige - centrum en oosten van de provincie beslaat. De door ACLED geregistreerde geweldsincidenten waren vooral toe te schrijven aan ISIS, op enige afstand gevolgd door de Russische luchtmacht en het regeringsleger.[548] Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Het meest ingrijpende geweldsincident in de verslagperiode was de droneaanval op de militaire academie van Homs tijdens een afstudeerceremonie op 5 oktober 2023. Daarbij kwamen zeker 89 mensen om het leven en raakten er minstens 277 gewond. Onder de slachtoffers waren ook veel burgers.[549] De aanslag in Homs leidde tot een reeks vergeldingsaanvallen van het regeringsleger en de Russische luchtmacht op SSG-gebied, met name in de provincies Idlib en Aleppo (zie paragrafen 1.19.10 en 1.19.11).

Vrijwel alle incidenten die aan ISIS werden toegeschreven, vonden plaats in het district Tadmor. De meeste bomaanslagen en gewapende aanvallen van ISIS waren gericht tegen regeringstroepen en leden van door Iran gesteunde milities. Zo doodde ISIS in november 2023 bij verschillende aanvallen in het noordoosten van

[544] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[545] SNHR, *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024*, 1 juli 2024, p. 8.
[546] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 97.
[547] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Homs.
[548] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Homs.
[549] Enab Baladi, *Homs military college attack: Assad's chance to re-manage own crises*, 12 oktober 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 3 en 5; ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

Homs meerdere Afghaanse strijders van de door Iran gesteunde Fatemiyoun Brigade en minstens dertig NDF-militieleden. In oktober en november 2023 vonden hevige gevechten plaats langs de route tussen Al-Sukhnah en Raqqa.[550] In februari 2024 doodden militanten negen regeringsmilitairen in Al-Sukhnah.[551] In maart 2024 voerde ISIS tenminste vier hinderlagen uit op regeringstroepen en een aanval met een geïmproviseerd explosief. Zeker zes militairen kwamen om.[552] Ook in het voorjaar van 2024 kwamen tientallen regeringsmilitairen om bij aanslagen en hinderlagen van ISIS in het noordoosten van Homs.[553] Bij een incident in april 2024 waarbij ISIS een militaire bus aanviel in de buurt van het dorp Al-Tayibah vielen 22 doden, onder wie minstens negen leden van de Palestijnse Jeruzalem brigade.[554] In mei voerde ISIS bomaanslagen uit waarbij minstens twintig regeringssoldaten om het leven kwamen.[555] In de zomer van 2024 hielden de aanslagen aan en kwamen er nog tientallen militairen om.[556]

Er vielen ook burgerdoden bij aanslagen en aanvallen van ISIS. Zo maakte ISIS zich schuldig aan beschietingen van burgers, bomaanslagen waarbij burgers omkwamen, aanvallen op herders om hun vee te stelen en aanvallen op truffeljagers. Ook kwamen burgers om als gevolg van door ISIS geplaatste landmijnen.[557]

Het Russische leger voerde in de verslagperiode luchtaanvallen uit in Homs, met name op ISIS-posities.[558] ACLED registreerde in de verslagperiode 194 lucht- en drone-aanvallen in de provincie, waarvan het er 105 toeschreef aan de Russische luchtmacht.[559]

In de verslagperiode werd daarnaast gerapporteerd over incidenten die samenhingen met interne strijd binnen het regeringskamp en aan de regering gelieerde milities. Ook hierbij zouden doden zijn gevallen.[560] Tevens vielen door Iran gesteunde milities verspreid over de verslagperiode met enige regelmaat de Amerikaanse militaire basis in Al-Tanf aan.[561]

In de verslagperiode vonden in Homs ook luchtaanvallen plaats die werden toegeschreven aan de IDF. Deze waren met name gericht op militaire doelen

[550] ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, November 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Homs.
[551] ICG, *Crisiswatch: Syria, February 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[552] ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. March 2024*, 7 april 2024.
[553] ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. April 2024*, 7 mei 2024.
[554] The National, *ISIS kills at least 28 pro-government fighters in Syria,* 19 april 2024; AP News, *Attack blamed on IS militants kills 22 pro-government fighters in central Syria*, 19 april 2024.
[555] ICG, *Crisiswatch: Syria, May 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[556] Rudaw, *ISIS kills 19 regime soldiers in Syria amid combing operation: Monitor,* 13 juni 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, June 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; North Press Agency, *Government forces find 11 bodies of fallen soldiers in Syrian desert,* 25 augustus 2024; BBC Monitoring, *IS claims killing eight pro-Syrian government militia members,* 9 september 2024.
[557] ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. April 2024*, 7 mei 2024; BBC Monitoring, *IED explosion outside Syrian university wounds four,* 30 mei 2024; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: Islamic State (Syria) | Country: Syria | Admin1: Homs.
[558] ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. November 2023*, 4 december 2023; BBC Monitoring, *Russia hits 13 'militant' bases in Syria,* 10 juni 2024; BBC Monitoring, *Russia reports strikes on militant bases in Syria,* 11 juni 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, December 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, June 2024*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[559] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria | Admin1: Homs.
[560] SOHR, *SOHR booklet, comprising 13 reports with infographics, summarises all key developments in Syria in February 2024*, 8 maart 2024; SOHR, *SOHR booklet, comprising 13 reports with infographics, summarises all key developments in Syria in March 2024*, 8 april 2024.
[561] ICG, *Crisiswatch: Syria, December 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, April 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, June 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

gelieerd aan Hezbollah en andere door Iran gesteunde milities.[562] De meeste slachtoffers van de aanvallen waren leden van Hezbollah en andere door Iran gesteunde milities.[563] De aanval met de meeste slachtoffers vond plaats in november 2024, toen naar verluidt tientallen strijders van een door Iran gesteunde militie werden gedood bij een luchtaanval in Tadmor.[564]

Het SNHR rapporteerde dat regeringstroepen burgers arresteerden die onderweg waren naar de grens met Libanon, om die grens illegaal over te steken. Naar verluidt zou het vooral gaan om het afdwingen van losgeldbetalingen van familieleden voor deze gedetineerden. Ook zouden volgens het SNHR in de eerste helft van 2024 op grote schaal burgers zijn opgepakt vanwege het ontduiken van de militaire (reserve)dienst, ook in Homs.[565]

Daarnaast kampte Homs in de verslagperiode met criminaliteit, vooral de ontvoeringen van burgers. Het SOHR rapporteerde in de eerste vijf maanden 2024 over 53 ontvoeringen in Homs, wat meer zou zijn dan in elke andere provincie.[566] Het zou in veel gevallen gaan om ontvoeringen voor losgeld.[567]

1.19.9 Hama

Hama ligt in het midden van Syrië. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 11.094 km².[568] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.522.898 personen, onder wie 212.582 binnenlands ontheemden.[569]

Hama was van strategisch belang vanwege de centrale ligging aan de snelweg M5 die Damascus verbindt met het noorden van Syrië. Het grootste deel van Hama behoorde in de verslagperiode tot het regeringsgebied. Zowel de Iraanse als de Russische strijdkrachten hadden militaire bases in dit gebied. In de dunbevolkte Badia-woestijn in het oosten van de provincie (district Al-Salamiyah) waren ISIS-cellen actief. Alleen de noordwestelijke punt van de provincie (in het district Al-Suqaylabiyah) behoorde tot het SSG-gebied. Daar waren HTS en enkele andere gewapende oppositiegroepen actief. [570]

Het aantal burgerdoden dat het SNHR in Hama documenteerde, steeg tussen 2022 en 2023: in 2022 documenteerde het SNHR 36 burgerdoden, in 2023 waren het er 77.[571] EUAA gaf aan dat het aantal burgerdoden dat het SNHR in Hama documenteerde tussen september 2023 en augustus 2024, 23 was.[572]

---

[562] ICG, *Crisiswatch: Syria, November 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; BBC Monitoring, *Two Hezbollah fighters killed by Israeli strike on Syria - SOHR,* 25 mei 2024; North Press Agency, *3 Hezbollah militants killed in airstrikes in Syria's Homs,* 25 mei 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, June 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, May 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 91.

[563] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024.

[564] Reuters, *Israeli attack on Syria's Palmyra kills 36 people, Syrian state media says*, 21 november 2024; Al Arabiya, *Monitor raises toll in Israel strikes on Syria's Palmyra to 92*, 22 november 2024.

[565] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.

[566] SOHR, *Since early 2024. SOHR documents 113 kidnappings with Homs topping the list*, 19 juni 2024.

[567] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 94.

[568] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.

[569] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

[570] BBC Monitoring, *HTS claims capture of two Syrian soldiers in Aleppo raid,* 4 september 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 71-73.

[571] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.

[572] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 156.

ACLED-gegevens laten in de verslagperiode een aanvankelijke lichte daling in de geregistreerde aantallen incidenten zien. In het vierde kwartaal van 2024 steeg het aantal weer:[573]

Aantal incidenten

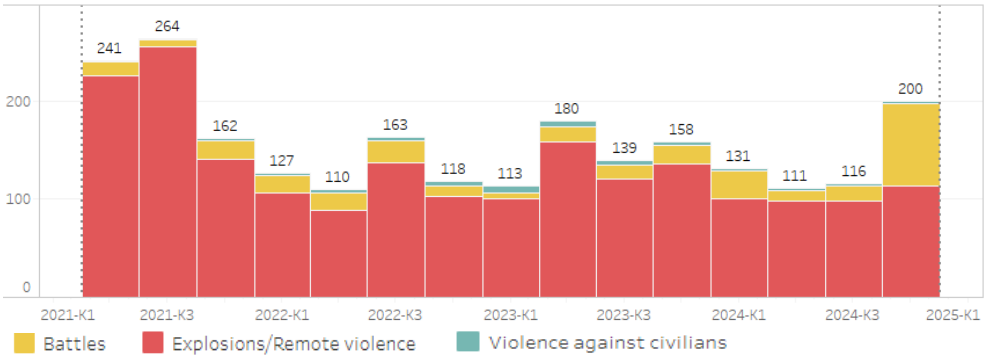

De overgrote meerderheid van de door ACLED in de verslagperiode geregistreerde incidenten (563) vond plaats in het noordwestelijke district Al-Suqaylabiyah. Door dat district lag de frontlinie tussen SSG- en regeringsgebied. Daarna volgende het oostelijke district Al-Salamiyah (85 incidenten) en de overige drie districten (46 incidenten) van Hama. De meeste incidenten die ACLED registreerde, waren geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand'. Daarnaast vonden er gevechten plaats, vrijwel zonder uitzondering in de districten Al-Suqaylabiyah en Al-Salamiyah.[574]

De geweldsincidenten waren vooral toe te schrijven aan de regeringsstrijdkrachten, ISIS en de gewapende oppositie. Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldsincidenten en -trends in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

In het laatste kwartaal van 2023 vond op de Al-Ghab vlakte (*Sahel al-Ghab*) in het district Al-Suqaylabiyah een geweldsescalatie plaats. Regeringstroepen vielen in het gebied, dat onder controle was van HTS en gelieerde groepen, dorpen aan - vaak met barrages van raket- en artillerievuur. Tegelijkertijd voerde de Russische luchtmacht de bombardementen op het gebied op, ook vaak op burgerdoelen. Tientallen burgers kwamen om het leven, en nog eens duizenden raakten ontheemd.[575] HTS en gelieerde groepen sloegen terug met artillerie, sluipschuttervuur, raketvuur en gewapende drones.[576]

In 2024 hield het regeringsoffensief aan de noordwestelijke frontlinies van Hama aan, zij het aanvankelijk met een lagere intensiteit dan in de laatste maanden van 2023. Russische luchtaanvallen namen aanvankelijk af. Ook door Iran gesteunde milities mengden zich naar verluidt steeds meer in de strijd. Aanvallen van de

[573] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Hama.
[574] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Hama.
[575] ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. September 2023*, 9 oktober 2023; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. October 2023*, 6 november 2023.
[576] Reuters, *Drones strike Syria's Hama after deadly attacks on Idlib -army and rescuers*, 27 oktober 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. November 2023*, 4 december 2023; SNHR, *No fewer than 73 attacks on vital civilian facilities by Syrian-Russian alliance forces in northwestern Syria since October 5, 2023*, 14 november 2023.

regeringsstrijdkrachten en gelieerde milities waren, net als voorheen, met enige regelmaat op burgerdoelen gericht – vaak met gebruik van artillerievuur. Vaker dan voorheen zetten zij hierbij kamikazedrones in. Daarbij vielen ook burgerslachtoffers.[577] Gewapende oppositiegroeperingen voerden op hun beurt tegenaanvallen uit op regeringsposities, met name op de Al-Ghab vlakte.[578]

In het district Al-Salamiyah in het oosten van Hama voerden ISIS-strijders met enige regelmaat aanvallen uit op posities van het regeringsleger en de NDF.[579] De luchtmachten van Syrië en Rusland voerden luchtaanvallen uit op ISIS-posities.[580] ACLED registreerde er in de verslagperiode 87 in de provincie.[581] In het voorjaar van 2024 en in september 2024 laaiden gevechten tussen ISIS en het regeringsleger op.[582] Op 4 september 2024 zouden bij een ISIS-hinderlaag in het oosten van Hama bijvoorbeeld zeven regeringsmilitairen zijn omgekomen.[583]

In de verslagperiode vonden er ook luchtaanvallen plaats die met name gericht waren op militaire doelen gelieerd aan het regeringsleger of door Iran gesteunde milities.[584] ACLED schreef in de verslagperiode zes luchtaanvallen toe aan de IDF.[585] Op 8 september 2024 voerde de IDF naar verluidt een grondoperatie uit op een rakettenfabriek nabij de stad Masyaf in Hama. Daarbij zouden tussen de 18 en 27 doden zijn gevallen, onder wie vooral leden van door Iran gesteunde milities maar ook regeringsmilitairen en enkele burgers.[586]

Ook zouden volgens het SNHR in de eerste helft van 2024 op grote schaal burgers zijn opgepakt vanwege het ontduiken van de militaire (reserve)dienst, ook in Hama.[587]

1.19.10 Idlib

Idlib ligt in het noordwesten van Syrië en grenst aan Turkije. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van circa 5.416 km². Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 3.104.168 personen, onder wie 2.106.929 binnenlands ontheemden.[588]

---

[577] ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. February 2024*, 10 maart 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. March 2024*, 8 april 2024; SNHR, *Most notable human rights violations in Syria in March 2024: Violations recorded across all areas of control are further evidence that Syria in its entirety is unsafe for the return of refugees*, 8 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. April 2024*, 13 mei 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. May 2024*, 10 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.

[578] ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. April 2024*, 13 mei 2024.

[579] ETANA, *Syria Military Brief: North-West Syria. March 2024*, 8 april 2024; Rudaw, *ISIS IED kills two pro-regime fighters in central Syria: Monitor*, 12 juni 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 74.

[580] ICG, *Crisiswatch: Syria, December 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[581] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria | Admin1: Hama.

[582] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles | Actor1: Islamic State (Syria) | Country: Syria | Admin1: Hama.

[583] ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[584] BBC Monitoring, *Briefing: Israeli strikes hit a series of sites in central Syria,* 24 augustus 2024; UN, *Meetings coverage Security Council: Tensions in Syria, region 'have reached dangerous new levels', Special Envoy warns Security Council, calling for inclusive political process*, 28 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[585] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Explosions/Remote violence | Actor1: Military Forces of Israel (2022-) | Country: Syria | Admin1: Hama.

[586] BBC Monitoring, *Tehran denies Iranian site hit in Israeli strike on Syria, condemns attack,* 9 september 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Death toll rises as Israel targets Syrian research centre,* 9 september 2024; The Independent, *Civilians among 18 killed in Israeli airstrikes on Syria,* 10 september 2024; The New York Times, *How Israeli forces destroyed a secret weapons facility in Syria,* 13 september 2024; De Volkskrant, *Israëlische commando's voeren grondaanval uit op wapenfabriek van Hezbollah in Syrië,* 13 september 2024; BBC, *Israeli special forces 'raid missile site in Syria'*, 13 september 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[587] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.

[588] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

De grote aantallen ontheemden leefden in de honderden ontheemdenkampen in de provincie, waar zij afhankelijk waren van humanitaire hulp.[589] Een groot deel van de bevolking in het noordwesten zou onvoldoende toegang hebben tot schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen.[590] Het kwam in de verslagperiode meerdere keren voor dat inwoners door drone-aanvallen, bombardementen en artilleriebeschietingen ontheemd raakten.[591] Volgens een bron konden deze mensen, anders dan de langdurig ontheemden in de kampen, doorgaans na enige tijd weer terugkeren naar hun woonplaatsen.[592]

Idlib was het laatst overgebleven bolwerk van de Syrische gewapende oppositie, met HTS als dominante factor.[593] Een deel van de provincie behoorde eerder in het conflict tot oppositiegebied, maar viel na herhaalde offensieven weer in handen van de regering.[594] In 2019 en 2020 voerden regeringstroepen met hulp van Russische bombardementen een groot offensief uit in de provincie. Een bestand, onderhandeld tussen de Russische Federatie en Turkije in maart 2020, resulteerde in bestandslijnen die tot november 2024 grotendeels ongewijzigd bleven.[595] In de verslagperiode werden het noordelijke en westelijke deel van Idlib nog steeds bestuurd door de SSG. De HTS controleerde dit gebied. Een van de in Idlib aanwezige rivalen van de HTS was *Hurras al-Din*. Dit was een tak van al-Qaida in Syrië. Verder was er nog een veelheid aan andere gewapende oppositiegroeperingen actief, de meeste gelieerd aan de HTS. Daarnaast hadden de Turkse strijdkrachten een groot aantal militaire bases en observatieposten in dit gebied, met name langs de frontlinies.[596] In Idlib waren ook ISIS-cellen aanwezig.[597] Het zuidelijke en oostelijke deel van de provincie behoorde gedurende het grootste deel van de verslagperiode tot het regeringsgebied. Daar was ook Hezbollah aanwezig.[598]

Idlib bleef in de verslagperiode een van de provincies van Syrië waar de meeste burgerdoden vielen. In 2023 documenteerde het SNHR 145 burgerdoden, in 2022 waren het er 147. In 2023 werden door de organisatie alleen in Daraa, Aleppo en Deir ez-Zor meer burgerdoden gedocumenteerd.[599] EUAA gaf aan dat het hoge aantal burgerdoden dat het SNHR documenteerde, in 2024 aanhield: tussen september 2023 en augustus 2024 zouden er in Idlib zeker 136 burgerdoden zijn gevallen.[600]

---

[589] AA, *Syrians in Idlib refugee camp struggle to survive in tents as mercury soars to 50°C*, 20 augustus 2023; AA, *Winter in Syria's Idlib deteriorates living conditions in camps,* 17 januari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[590] Al-Monitor, *Water shortages worsen as funding dries up for northwest Syria displaced,* 10 juli 2024.
[591] The New Arab, *Massive displacement in Syria's Idlib amid Assad regime attacks*, 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[592] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[593] ECFR, *Guns and governance: How Europe should talk with non-state armed groups in the Middle East. Hayat Tahrir al-Sham (Syria)*, november 2020; ICG, *Containing Transnational Jihadists in Syria's North West*, 7 maart 2023.
[594] ICG, *The eleventh hour for Idlib, Syria's last rebel bastion*, 6 februari 2020; ICG, *Silencing the Guns in Syria's Idlib*, 15 mei 2020, p. 14.
[595] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 15 mei 2020, p. 10-13; ICG, *Containing Transnational Jihadists in Syria's North West*, 7 maart 2023, p. i.; Carnegie Endowment, *Borders without a nation: Syria, outside powers, and open-ended instability*, 10 september 2024; Global Security, *Operation Spring Shield*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[596] North Press Agency, *HTS dominates all factions in northwest Syria*, 14 november 2023; HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024, p. 20; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian army strikes reported on Turkish posts in Idlib,* 23 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Al-Qaeda acknowledges death of religious official in Syria,* 26 augustus 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 49-52.
[597] BBC, *Iran demonstrates missile capabilities with regional strikes*, 17 januari 2024; Enab Baladi, *Idlib: Salvation Govt announces arrest of IS cell responsible for assassinating al-Qahtani*, 31 mei 2024; BBC Monitoring, *IS members killed in clashes with HTS militants in Syria's Idlib province,* 13 augustus 2024.
[598] BBC Monitoring, *HTS claims retaliatory strikes on Hezbollah in Syria's Idlib,* 21 september 2024; Enab Baladi, *Hezbollah positions in Syria target Idlib*, 25 september 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 49; Asarq Al-Awsat, *In a first, Israel strikes Syrian, Hezbollah positions in Idlib*, 10 november 2024.
[599] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[600] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 156.

ACLED registreerde in de verslagperiode in Idlib, op Aleppo na, de meeste geweldsincidenten van Syrië (zie paragraaf 1.2). De gegevens laten geen duidelijke stijging of daling zien in de aantallen geregistreerde geweldsincidenten:[601]

Aantal incidenten

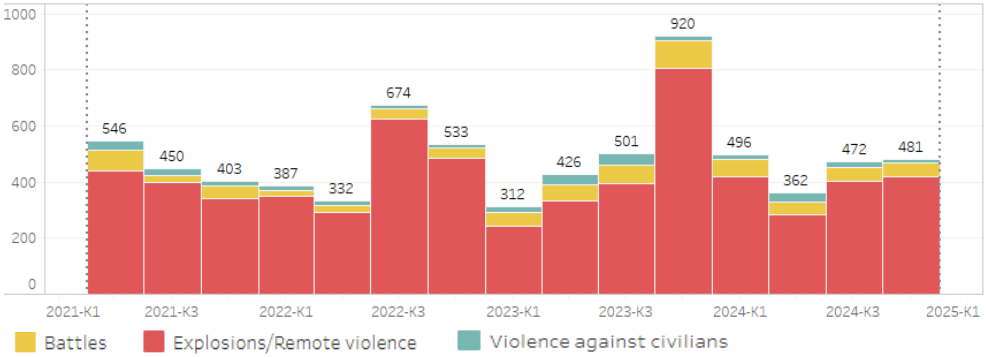

Veruit de meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Idlib registreerde, waren geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand,' gevolgd door 'gevechten'. De grootste concentratie van incidenten geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand' was langs de frontlinies in het zuidoosten langs de snelweg M4, en in het gebied tussen de M4 en de M5. De gevechten waren voornamelijk geconcentreerd langs de frontlinies in het gebied tussen de M4 en de M5 en in het noorden van de provincie.[602]

Verreweg de meeste geweldsincidenten waren toe te schrijven aan de regeringsstrijdkrachten en daaraan gelieerde milities, en de Russische luchtmacht. Het betrof vooral luchtaanvallen en artilleriebeschietingen. Veel van de aanvallen waren gericht op gebieden nabij de frontlinies. Andere aanvallen bereikten echter ook de stad Idlib en dorpen en steden in het landelijke zuiden van de provincie die eveneens verder van de frontlinies lagen. Sommige van de aanvallen waren gericht op vitale civiele infrastructuur, wat resulteerde in de dood of verwonding van burgers, naast het beschadigen van civiele en dienstverlenende faciliteiten.[603]

Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

Na een periode van relatieve rust na het regeringsoffensief van 2019-2020, namen de aanvallen van de regeringstroepen en de Russische luchtmacht op Idlib in het najaar van 2023 toe. Eind augustus 2023 pleegde HTS een aanslag op regeringstroepen in het zuiden van Idlib, waarbij tientallen militaire werden gedood. Het regeringsleger reageerde met luchtaanvallen en artilleriebeschietingen op het door HTS gecontroleerde deel van Idlib. Nadat op 5 oktober 2023 een drone-aanval werd uitgevoerd op de militaire academie in Homs waarbij tenminste 89 doden vielen, escaleerde de situatie verder. In reactie op die aanval voerden

[601] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Idleb.
[602] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Idleb.
[603] SOHR, *Guided missile. Regime forces kill and injure five civilians in Sahl Al-Ghab,* 6 augustus 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 10; ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Idleb.

regeringsstrijdkrachten in samenwerking met het Russische leger de aanvallen op SSG-gebied in Idlib en noordwest-Aleppo op, met name door middel van de inzet van lucht- en artillerieaanvallen en soms brandwapens. Na het uitbreken van het conflict in Gaza voerden de regeringstroepen hun bombardementen op Idlib drastisch op.[604] Tegelijkertijd met de bombardementencampagne laaide in deze periode ook de grondoorlog aan de frontlijnen rond Idlib op.[605] De escalatie leidde tot burgerdoden, waaronder naar verluidt veel kinderen.[606] Ook zouden tussen oktober 2023 en december 2023 160.000 inwoners van de provincie ontheemd zijn geraakt.[607]

De geweldsescalatie door het regeringsleger en het Russische leger van de tweede helft van 2023 werd gekenmerkt door een veelheid aan lucht- en (raket)artillerieaanvallen gericht op dichtbevolkte stedelijke gebieden, scholen, ziekenhuizen, overige civiele infrastructuur, markten en ontheemdenkampen.[608] Een bron constateerde een patroon van het aanvallen van burgerdoelen, en met name een toename van de aanvallen op scholen.[609] Ook werd meerdere keren de stad Idlib aangevallen, waarbij met name burgerdoelen werden geraakt, en werd ook de dichtbevolkte plaats Turmanin geraakt - waarbij onder andere clustermunitie zou zijn gebruikt. Ook de Russische luchtmacht voerde in deze periode tientallen bombardementen uit.[610]

In de eerste helft van 2024 gingen zowel de grondoorlog als de beschietingen en luchtaanvallen in Idlib door, zij het met minder intensiteit dat in de tweede helft van 2023.[611] Nog steeds voerden zowel het Syrische leger als de Russische luchtmacht aanvallen uit op doelen in het door de SSG bestuurde deel van de provincie, en nog steeds vielen hierbij burgerdoden. Ook nu zetten de legers in dichtbevolkte gebieden clustermunitie in.[612] Er bleven gevechten plaatsvinden, tussen de regeringsstrijdkrachten enerzijds en HTS en gelieerde groepen anderzijds, en in

[604] SANA, *Funeral ceremony of martyrs of the terrorist attack on military academy begins with popular and official attendance,* 6 oktober 2023; MEE, *Syria: Assad forces kill civilians in Idlib shelling as Turkey bombs northeast,* 6 oktober 2023; VOA, *Syria shells northern rebel-held Idlib region, killing 7,* 7 oktober 2023; Euronews, *Funeral held for military victims as shelling continues in Syria,* 11 oktober 2023; Al Jazeera, *Northwest Syria witnesses most intense military escalation in three years,* 31 oktober 2023; UNOCHA, *North-West Syria. Situation report*, 21 december 2023; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 4 en 8; STJ, *Northwest Syria: Syrian-Russian attacks killing civilians and hammering critical infrastructure,* 26 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 6-8; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 63; UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, October-December 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[605] ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[606] MEE, *Syria: Assad forces kill civilians in Idlib shelling as Turkey bombs northeast,* 6 oktober 2023; VOA, *Syria shells northern rebel-held Idlib region, killing 7,* 7 oktober 2023; Euronews, *Funeral held for military victims as shelling continues in Syria,* 11 oktober 2023; Al Jazeera, *Northwest Syria witnesses most intense military escalation in three years,* 31 oktober 2023; UNOCHA, *North-West Syria. Situation report*, 21 december 2023; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 4 en 8; STJ, *Northwest Syria: Syrian-Russian attacks killing civilians and hammering critical infrastructure,* 26 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 6-8; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 63; UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, November 2023,* url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, December*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[607] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024; GIGA, *GIGA Focus Middle East; Syria is not safe: A look to its regions (Number 5)*, 23 augustus 2024.

[608] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024.

[609] Syria Civil Defence, *Policy Brief: Alarming Surge in Attacks on Schools in Northwest Syria*, November 2024.

[610] Reuters, *Russian forces kill 34 fighters in Syria's Idlib – Interfax agency,* 13 november 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 6-8.

[611] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024.

[612] North Press Agency, *Government-HTS mutual shelling in Idlib leaves casualties,* 3 juli 2024; BBC Monitoring, *Syrian forces launch new wave of drone attacks on Idlib, outlets say,* 21 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024.

augustus 2024 tussen HTS en SNA-facties.[613] Tussen juli 2024 en oktober 2024 werden er drie maanden lang geen luchtaanvallen in Idlib gerapporteerd.[614]

In oktober 2024 vond er echter weer een geweldsescalatie plaats in het noordwesten van Syrië. Hierbij voerden het regeringsleger en de Russische luchtmacht weer luchtaanvallen uit in Idlib. Ook vonden er artilleriebeschietingen, droneaanvallen en grondgevechten plaats.[615] Onder andere huizen, scholen en elektriciteitscentrales raakten beschadigd.[616] Er vielen tientallen burgerslachtoffers en duizenden mensen raakten (opnieuw) ontheemd.[617]

Idlib was ook een van de provincies waar in de verslagperiode relatief veel willekeurige arrestaties en detenties werden gedocumenteerd. Het SNHR documenteerde er in 2023 219,[618] en in de eerste helft van 2024 104.[619] Alleen in Aleppo, Ruraal Damascus en Deir ez-Zor werden meer willekeurige arrestaties gedocumenteerd (zie paragraaf 1.10). Het SNHR schreef vrijwel alle gedocumenteerde arrestaties toe aan HTS. In de meeste gevallen ging het om arrestaties naar aanleiding van kritiek op HTS, zo schreef de SNHR. Ook documenteerde de organisatie dat van de 121 personen die HTS in de eerste helft van 2024 in Idlib en Aleppo arresteerde, er in juli 2024 33 waren vrijgelaten. De overige 88 waren nog gedetineerd.[620] Sinds februari 2024 vonden in Idlib bijna iedere vrijdag na het middaggebed demonstraties plaats tegen het bewind van HTS. De demonstranten keerden zich onder meer tegen de toenemende druk van HTS op critici, hun arrestatie en in sommige gevallen marteling of moord, en eisten een beter bestuur, economische hervormingen, de vrijlating van politieke gevangenen en het vertrek van HTS-commandant Abu Muhammad Al-Jolani. HTS sloeg deze protesten enkele malen met geweld neer, waarbij zij demonstranten mishandelde en arresteerde. Dit gebeurde onder meer in de stad Idlib, in Binnish en in Jisr al-Shughour.[621] Op 24 mei 2024 deelde HTS mee dat zij de leiders van de protesten ging arresteren.[622] Volgens een bron arresteerde HTS vervolgens meer dan negentig personen bij een inval in verschillende ontheemdenkampen.[623] Op 13 september 2024 braken op verschillende plaatsen in de provincie opnieuw protesten uit tegen HTS. Daarbij werd wederom geroepen om het terugtreden van Jolani.[624]

---

[613] ICG, *Crisiswatch: Syria, January 2024, February 2024, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, February 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[614] UNOCHA, *North-West Syria. Situation report*, 18 oktober 2024.
[615] UNOCHA, *North-West Syria. Situation report*, 18 oktober 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[616] Levant 24, *White Helmets condemn escalating Russian attacks in Northwestern Syria*, 16 oktober 2024; Enab Baladi, *Human rights report holds Russia responsible for civilian deaths in Idlib*, 23 oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[617] UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report*, 18 oktober 2024; SOHR, *Amid displacement of civilians from west Aleppo countryside. Regime forces bombard Al-Atareb city*, 31 oktober 2024; The New Arab, *Massive displacement in Syria's Idlib amid Assad regime attacks*, 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[618] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 13.
[619] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 6.
[620] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 6 en 15.
[621] VOA, *Hundreds join rare protests against Syria's Jihadi rebels*, 1 maart 2024; The Guardian, *Protests in north-west Syria mark 13 years since start of fight for democracy*, 15 maart 2024; AP News, *Protests against powerful group persist in Syria's last major rebel stronghold*, 17 mei 2024; BBC Monitoring, *Briefing: HTS cracks down on protests in Syria's Idlib,* 18 mei 2024; DW, *Syrian protesters rise up against Islamists in Idlib*, 25 mei 2024; VOA, *Despite crackdowns, protests continue in rebel-held NW Syria*, 1 juli 2024; BBC Monitoring, *HTS arrests three at violent protest in Syria's Idlib,* 5 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 11; NRC, *Protesten herleven in alle hoeken van Syrië*, 16 augustus 2024; Enab Baladi, *Did HTS succeed in restricting Idlib's protest movement?,* 21 augustus 2024; GIGA, *GIGA Focus Middle East; Syria is not safe: A look to its regions (Number 5)*, 23 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, May 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[622] BBC Monitoring, *HTS orders arrests after violent protests in Syria's Idlib,* 24 mei 2024.
[623] North Press Agency, *HTS arrests 90 people in Idlib,* 27 mei 2024.
[624] BBC Monitoring, *Briefing: Anti-HTS protests break out in north-west Syria,* 14 september 2024.

1.19.11 Aleppo

De provincie Aleppo ligt in het noordwesten van Syrië, tegen de grens met Turkije. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 19.891 km².[625] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 4.749.350 personen, onder wie 1.641.306 binnenlands ontheemden.[626]

Aleppo was in de huidige verslagperiode, net als in de vorige periode, een conflictrijke provincie. Verschillende facties en gewapende groeperingen – ieder met hun eigen invloeds- en controlegebieden en sommige gesteund door buitenlandse machten – bleven er strijden voor hun strategische en tactische belangen.

Het centrale deel en het gehele zuiden van Aleppo waren in de verslagperiode regeringsgebied. Hier lag ook de stad Aleppo. Het zuiden van de provincie was veel dunner bevolkt dan het noorden. In het zuiden waren enkele bases van het Russische leger en het IRGC gesitueerd. Het - voorheen overwegend Koerdische[627] - gebied rond de stad Afrin in het noordwesten van Aleppo en de stad Al-Bab en het gebied ten noorden daarvan werden gecontroleerd door het Turkse leger en de SNA-facties. In deze noordelijke en oostelijke regio's van de provincie waren ook Turkse strijdkrachten gelegerd. Het meest westelijke deel van Aleppo behoorde tot SSG-gebied en werd gecontroleerd door HTS. De noordoostelijke regio rond de plaatsen Manbij en Ayn al-Arab (Koerdisch: Kobani) stond grotendeels onder controle van de SDF. De SDF controleerde ook een enclave rond de stad Tel Rifaat, en enkele wijken in de stad Aleppo. Rond Manbij en Tel Rifaat waren ook regeringstroepen, daaraan gelieerde milities en Russische troepen aanwezig. Ook in de meest noordelijke strook van het district Ayn al-Arab, tegen de Turkse grens aan, was het regeringsleger aanwezig. Daar was bovendien een Russische militaire basis gevestigd.[628]

De VN leverde vanuit Turkije humanitaire ondersteuning aan het noordwesten van Syrië via de Bab al-Hawa grensovergang. Na de aardbevingen in februari 2023 waren de VN en de Syrische autoriteiten overeengekomen dat de VN ook via de Bab al-Salamah grensovergang en de Al-Ra'i grensovergang humanitaire toegang kreeg voor de duur van drie maanden. De toestemming voor het gebruik van Bab al-Hawa werd in de verslagperiode verlengd tot 13 januari 2025 en die voor de andere twee overgangen tot 13 februari 2025.[629]

Het aantal dodelijke burgerslachtoffers dat het SNHR documenteerde, daalde in 2023 in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2022 legde het SNHR 224 burgerdoden vast in Aleppo, dat daarmee voor burgers de dodelijkste provincie van het land was.[630] In 2023 registreerde het SNHR 153 burgerdoden in Aleppo. Enkel in Deir ez-Zor en Daraa werden in dat jaar meer burgerdoden gedocumenteerd door

[625] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[626] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[627] The Guardian, *'Nothing is ours anymore': Kurds forced out of Afrin after Turkish assault*, 7 juni 2018.
[628] Enab Baladi, *Living conditions deteriorate in northern Aleppo due to regime's siege,* 29 november 2023; Enab Baladi, *Military barriers restrict Aleppo countryside residents*, 29 april 2024; Enab Baladi, *Turkey welcomes Russia's establishment of military base in Ain al-Arab*, 9 augustus 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 61; Enab Baladi, *How Russia's involvement in Syria shifted on political and military levels*, 4 oktober 2024; UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024*, 1 juli 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 62.
[629] UNOCHA, *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths. Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Syria, 30 May 2024*, 30 mei 2024; UNOCHA, *Today's top news: Occupied Palestinian Territory, Syria, Sudan, Haiti,* 11 juli 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 3; Enab Baladi, *Syrian regime extends opening of Bab al-Salama, al-Rai crossings for aid delivery,* 13 augustus 2024; Syria Weekly, *Syria: October 29-November 5, 2024,* 5 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[630] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.

de organisatie.[631] In de eerste helft van 2024 viel volgens de gegevens van het SNHR circa 14% van de landelijk gedocumenteerde burgerdoden in Aleppo. Ook in dit tijdvak vielen alleen in Deir ez-Zor en Daraa meer burgerdoden.[632] EUAA gaf aan dat het SNHR tussen september 2023 en augustus 2024 129 burgerdoden in Aleppo documenteerde.[633]

ACLED registreerde in de verslagperiode in Aleppo de meeste geweldsincidenten van Syrië. De geregistreerde aantallen incidenten bleven ongeveer op gelijk niveau:[634]

Aantal incidenten

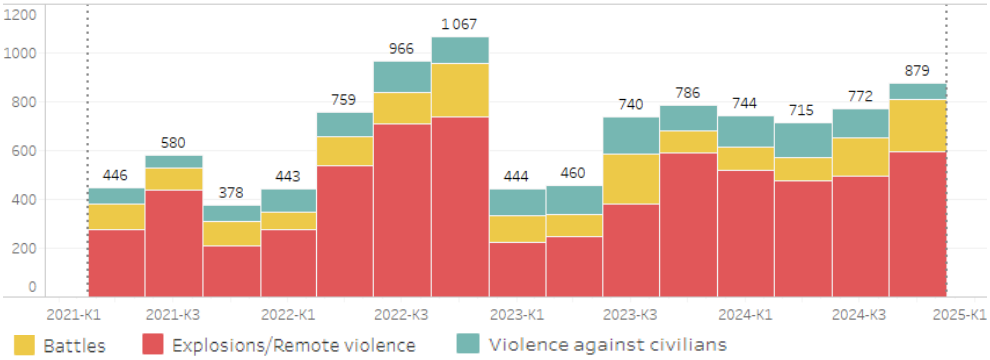

De door ACLED in de verslagperiode geregistreerde incidenten waren geconcentreerd in het noorden en noordwesten, rond de steden Afrin, Aleppo en Manbij. De gevechten vonden onder meer plaats langs de frontlinies bij Tel Rifaat en Jarablus.[635]

Meer dan een derde van alle door ACLED geregistreerde geweldsincidenten vond plaats in het district Jebel Sarman (waarin de stad Aleppo ligt), dat daarmee in de verslagperiode het meest getroffen district van de provincie was. Daarna volgden de districten Azaz, Afrin, Manbij en Al-Bab. De geweldsincidenten waren vooral toe te schrijven aan de regeringsstrijdkrachten, de YPG, de SDF, de SNA-facties, gewapende oppositiegroeperingen, de Turkse strijdkrachten en HTS. In het veel dunnerbevolkte zuidelijke deel van Aleppo, met name in het district As-Safira, registreerde ACLED aanzienlijk minder incidenten.[636]

Hieronder volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. De opsomming is geenszins limitatief.

De meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Aleppo registreerde, betroffen explosies en geweld op afstand. Het merendeel van die incidenten waren luchtaanvallen en artilleriebeschietingen.[637] Veel daarvan vormden onderdeel van de

[631] SNHR, *1,032 Civilian Deaths, Including 181 Children and 150 Women as well as 57 Deaths due to Torture, Documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[632] SNHR, *429 Civilian Deaths, Including 65 Children and 38 Women, as well as 53 Deaths due to Torture, Documented in Syria in the First Half of 2024*, 1 juli 2024.
[633] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 67.
[634] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Aleppo.
[635] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Aleppo.
[636] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Aleppo.
[637] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria.

militaire escalatie na de droneaanval op de militaire academie in Homs van 5 oktober 2023 (zie hoofdstuk 1.19.8). In reactie op die aanval voerden regeringsstrijdkrachten en de Russische luchtmacht hun beschietingen en luchtaanvallen (waaronder met brandwapens) op SSG-gebied in Idlib en noordwest-Aleppo op. De escalatie leidde tot meer dan 70.000 ontheemden en tientallen burgerdoden.[638] Het SNHR noteerde oktober als de voor Syrische burgers dodelijkste maand van 2023.[639] In de maanden daarna bleven het regeringsleger en de Russische luchtmacht aanvallen uitvoeren op SSG-gebied, waarbij de intensiteit lager lag dan in oktober. Ook HTS bleef aanvallen uitvoeren, waaronder een raketaanval in januari 2024 op de dorpen Nubul en Al-Zahra ten westen van Aleppo-stad waarbij 3 burgers omkwamen en ongeveer 22 anderen gewond raakten.[640] In het voorjaar van 2024 vond weer een opleving plaats van het geweld tussen HTS en regeringstroepen. Regeringstroepen zetten in het westen van Aleppo onder andere raketten en kamikazedrones in.[641] Ook HTS bleef actief, met onder andere op 27 april 2024 een aanval op een militaire basis in het westen van Aleppo.[642]

Ook het geweld tussen verschillende gewapende groepen laaide in Aleppo in de verslagperiode bij tijd en wijle op. Zo streden HTS en de SNA-facties eind september 2023 in Jarablus om controle over de grensovergang met Turkije. In oktober namen de vijandigheden weer af, na tussenkomst van Turkije.[643] In augustus 2024 vonden in Afrin gevechten plaats tussen HTS en SNA-facties.[644] Begin september 2024 werd er gevochten tussen de SNA-facties en de *Al-Jabha al-Shamiya*-militie. Verder vonden er demonstraties plaats bij de Abu al-Zandeen overgang tussen regeringsgebied en SIG-gebied (waar SNA-facties de controle uitoefenden) in de buurt van de stad Al-Bab.[645] In juni 2024 ging deze overgang kort open voor zakelijk verkeer. Hiertegen was veel weerstand, mede omdat de opening geassocieerd werd met de toenadering tussen Turkije en de Syrische regering die door sommigen ongewenst werd geacht. Het leidde tot protesten en vernielingen door strijders van de SNA-facties en enkele burgers, waarna de grensovergang werd gesloten.[646] Op 18 augustus 2024 ging de overgang opnieuw open, maar een dag later werd deze vanuit regeringsgebied beschoten met mortiergranaten. Op 21 augustus 2024 stuurde Turkije militaire versterkingen naar de overgang.[647] Enab Baladi schreef dat Abu al-Zandeen vervolgens tot oktober 2024 gesloten bleef.[648] Op 23 oktober 2024 ging de overgang open om de Syriërs die uit Libanon kwamen

[638] SANA, *Funeral ceremony of martyrs of the terrorist attack on military academy begins with popular and official attendance,* 6 oktober 2023; Al Jazeera, *Northwest Syria witnesses most intense military escalation in three years,* 31 oktober 2023; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 4 en 8; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 6-8; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 63; UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, October 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[639] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 8.

[640] SNHR, *Three civilians killed, incl. a woman and a boy, in an HTS bombardment on W. Aleppo, January 1, 2024*, 3 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 9; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 63-64.

[641] North Press Agency, *Government forces use suicide drones in NW Syria causing casualties,* 16 april 2024; North Press Agency, *Government drone attacks on Aleppo kill 2 people,* 27 mei 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 64; ICG, *Crisiswatch: Syria, March 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[642] SOHR, *Military escalation. HTS attacks the 46th Regiment frontline and regime kamikaze drone attacks tractor in western Aleppo*, 21 mei 2024.

[643] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 64-65.

[644] ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

[645] BBC Monitoring, *Briefing: Protests erupt in rebel-held Syria amid internal rifts,* 7 september 2024.

[646] Enab Baladi, *Opening of Abu al-Zandeen crossing: A step in a Turkish-Russian path,* 30 juni 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024; Enab Baladi, *Demands of Shamiya Front to dissolve Interim Govt meet positive responses from National Coalition,* 6 september 2024; The New Arab, *Syrian rebels cut ties with Turkey-backed opposition 'government' amid disputes over crossing,* 6 september 2024.

[647] BBC Monitoring, *Report says Turkish reinforcements sent to key crossing in Syria after protests,* 22 augustus 2024.

[648] UNHCR, *UNHCR Syria short brief: Response to displacement from Lebanon to Syria - Reporting period: 24 September - 30 October 2024*, 31 oktober 2024.

doorgang te verlenen.[649] Ook nu vonden protesten tegen de opening plaats door plaatselijke bewoners, zo meldde UNHCR.[650]

Ook het conflict tussen enerzijds Turkije en de pro-Turkse SNA-facties en anderzijds de SDF, resulteerde in de verslagperiode regelmatig in geweld over en weer. Zo schreef ACLED in de verslagperiode 142 lucht- en drone-aanvallen in Aleppo toe aan de Turkse strijdkrachten.[651] SNA-facties voerden aanvallen uit in SDF-bestuurde gebieden – waaronder de moord op het hoofd van de militaire raad van Manbij in september 2023. De Turkse luchtmacht voerde lucht- en drone-aanvallen uit op locaties nabij Tel Rifaat, Ayn al-Arab (Kobani), Afrin, Manbij en noordoost-Aleppo. Troepen van de SDF voerden op hun beurt artilleriebeschietingen uit op plaatsen die door de SNA-facties gecontroleerd werden, waaronder Al-Bab, Azaz en Marea. In augustus 2024 kwam het nabij de stad Azaz tot verdere gevechten tussen troepen van de SDF en de SNA-facties. In reactie hierop voerden Turkse troepen artilleriebeschietingen uit op SDF-doelen.[652] Op 14 augustus 2024 voerde de ALF een aanval uit op de SNA-facties bij Azaz en Marea.[653] In oktober 2024 voerde het Turkse leger weer luchtaanvallen uit op plaatsen in Aleppo, waaronder Tel Rifaat. Het waren naar verluidt vergeldingsacties voor een terroristische aanslag in Ankara die aan de PKK werd toegeschreven.[654]

Aleppo was de provincie waar in de verslagperiode de meeste willekeurige arrestaties en detenties van Syrië werden gedocumenteerd. Het SNHR documenteerde er in 2023 686,[655] en in de eerste helft van 2024 418.[656] De meeste arrestaties schreef de organisatie toe aan SNA-facties, gevolgd door de SDF. Voorbeelden van arrestaties door SNA-facties die het SNHR documenteerde waren arrestaties van personen afkomstig uit regeringsgebied of SDF-gecontroleerd gebied en personen die ervan werden verdacht samen te werken met de SDF.[657] De SDF zou op zijn beurt mensen arresteren die werden verdacht van het samenwerken met SNA-facties. Ook documenteerde het SNHR in Aleppo arrestaties door de SDF om mannen te kunnen rekruteren.[658]

In de verslagperiode vonden er luchtaanvallen plaats, naar verluidt door de IDF, die met name gericht waren op Syrische regeringsdoelen, Hezbollah en Iraanse militaire

[649] Enab Baladi, Abu al-Zandeen caught between opening and closing, 4 november 2024.
[650] UNHCR, *UNHCR Syria Short Brief: Response to Displacement from Lebanon to Syria - Reporting period: 24 September - 30 October 2024*, 31 oktober 2024.
[651] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Sub-event type: Air/drone strike | Country: Syria | Admin1: Aleppo.
[652] North Press Agency, *SDF reveals toll of Turkish attacks on NE Syria in 2023,* 31 december 2023; North Press Agency, *AANES condemns Turkish shelling on Syria's Manbij,* 23 mei 2024; SOHR, *Military escalation. Turkish ground forces shell two villages in Kurdish areas in Aleppo countryside*, 26 mei 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Kurdish forces, Turkey-backed groups clash in northern Syria,* 15 augustus 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 65.
[653] BBC Monitoring, *Kurdish group claims two attacks on Turkey-backed rebels in north Syria,* 14 augustus 2024.
[654] Reuters, *Turkey steps up strikes on PKK in Iraq, Syria after Ankara attack*, 24 oktober 2024; Al Jazeera, *Turkey strikes Iraq, Syria after attack on defence company near Ankara*, 24 oktober 2024; BBC Monitoring, *Turkey hits 'PKK targets' in Iraq, Syria following deadly Ankara attack*, 24 oktober 2024; The Guardian, *Turkey strikes in Syria and Iraq after attack on defence firm near Ankara*, 24 oktober 2024.
[655] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 13.
[656] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 6.
[657] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 15-16.
[658] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 14.

doelen in Aleppo.[659] Ook de internationale luchthaven van Aleppo werd enkele keren geraakt.[660]

1.19.12 Raqqa

Raqqa ligt in het noorden van Syrië. Het grenst aan Turkije. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van circa 17.627 km².[661] Het inwonertal was volgens UNOCHA in juli 2023 847.132 personen, onder wie 152.955 binnenlands ontheemden.[662]

Raqqa was in de verslagperiode verdeeld in verschillende controle- en invloedgebieden, waar facties en gewapende groepen - sommige gesteund door buitenlandse machten - zich bleven inzetten voor hun strategische belangen. Net als andere provincies in het noorden van Syrië, was ook Raqqa in 2023 en 2024 het toneel van gewelddaden tussen de betrokken actoren. Het grootste deel van Raqqa behoorde tot het DAANES-gebied. Dit betrof het centrale deel van de provincie, waar ook de stad Raqqa was gesitueerd. Het dunbevolkte zuidelijke deel van de provincie was regeringsgebied. Hier lagen ook Russische en Iraanse militaire bases. De meest noordelijke strook, ruwweg het gebied ten noorden van de snelweg M4 rond de stad Tel Abyad, werd gecontroleerd door Turkse strijdkrachten en de SNA-facties. In een dunne strook tussen dit gebied en het DAANES-gebied waren regeringstroepen en Russische troepen aanwezig. De provincie Raqqa is een voormalig bolwerk van ISIS, en ook in de verslagperiode waren ISIS-cellen nog actief in de provincie.[663]

Het aantal dodelijke burgerslachtoffers dat het SNHR documenteerde, daalde in 2023 licht in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2022 documenteerde het SNHR 27 burgerdoden vast in Raqqa.[664] In 2023 waren het er 17.[665] EUAA gaf aan dat het aantal burgerdoden dat het SNHR documenteerde, daarna steeg: tussen september 2023 en augustus 2024 zouden er 67 burgerdoden in Raqqa zijn gevallen. Niet in alle gevallen konden de daders van geweld tegen burgers worden geïdentificeerd.[666]

In de verslagperiode fluctueerden de data die door ACLED waren verzameld, en was er geen duidelijke trend zichtbaar:[667]

---

[659] BBC Monitoring, *IRGC officer killed in suspected Israeli strike in Syria: Iran media*, 3 juni 2024; NRC, *Meerdere doden na Israëlische luchtaanval op fabriek bij Syrische stad Aleppo*, 3 juni 2024; BBC Monitoring, *Syria reports deaths in Israeli strikes near Aleppo,* 3 juni 2024; BBC Monitoring, *IRGC officer killed in suspected Israeli strike in Syria: Iran media*, 3 juni 2024; Die Welt, *Israel greift Waffenlager in Syrien an; 16 Kämpfer einer proiranischen Terrorgruppe sollen getötet worden sein. Huthi-Miliz feuert Rakete auf Eilat*, 4 juni 2024.

[660] AP News, *Syria says Israeli airstrikes hit airports in Damascus and Aleppo, damaging their runways,* 12 oktober 2023; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: Military Forces of Israel (2022-) | Country: Syria | Admin1: Aleppo.

[661] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.

[662] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

[663] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 112-113; UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024*, 1 juli 2024.

[664] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.

[665] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.

[666] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 116-117; ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Ar Raqqa.

[667] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Ar Raqqa.

Aantal incidenten

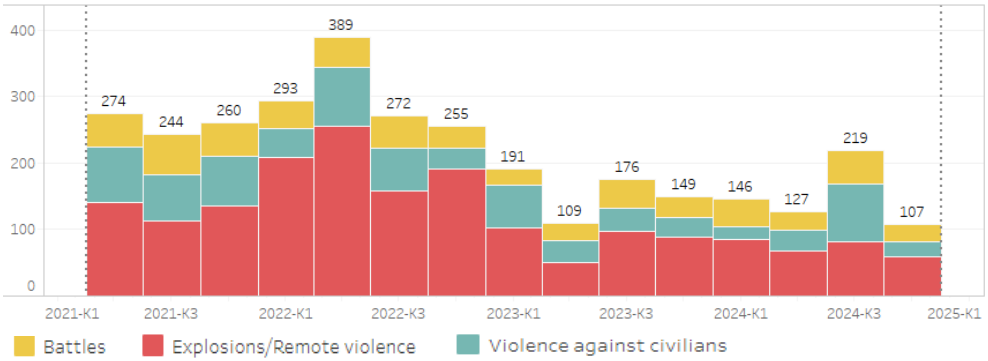

De meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Raqqa registreerde, betroffen incidenten die de organisatie classificeerde als 'gevechten' en 'explosies en geweld op afstand'. Een concentratie van de incidenten die werden geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand' was te zien in het noordelijke district Tel Abyad, langs de frontlinie tussen DAANES-gebied en gebied gecontroleerd door Turkije en de SNA-facties. 'Gevechten' waren daarentegen geconcentreerd in het district Raqqa, langs de oevers van de Eufraat in het oosten van de provincie. Die gevechten betroffen vaak schermutselingen tussen ISIS en SDF of plaatselijke gewapende groepen.[668]

De meeste geweldsincidenten die waren geclassificeerd als 'explosies en geweld op afstand' waren toe te schrijven aan Turkse strijdkrachten in het noorden van Raqqa. De Turkse betrokkenheid in Raqqa werd grotendeels gedreven door de Turkse strijd tegen de YPG - een onderdeel van de SDF dat door Turkije als terroristische organisatie wordt beschouwd. De Turkse aanvallen betroffen met name drone-aanvallen en artilleriebeschietingen, gericht tegen zowel stellingen van de SDF/YPG als tegen civiele infrastructuur.[669]

De SDF werd in de verslagperiode in verband gebracht met verdwijningen en buitengerechtelijke detentie van burgers. Ook in Raqqa was hiervan sprake. Vaak gebeurde dit naar verluidt op grond van de verdenking dat de arrestanten samenwerkten met ISIS of een van de SNA-facties.[670] Daarnaast was de SDF volgens verschillende bronnen verantwoordelijk voor de arrestatie van jonge mannen, om hen vervolgens te kunnen rekruteren.[671]

Ook documenteerde het SNHR in 2023 nog arrestaties door de overheid van burgers die in een eerder stadium hun status hadden geregeld (ook wel individuele verzoening).[672] De organisatie noemde Raqqa als een van de vier provincies waar deze arrestaties het meeste voorkwamen.[673]

---

[668] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Ar Raqqa.

[669] HRW, *Northeast Syria: Turkish strikes disrupt water, electricity*, 26 oktober 2023; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. May 2024*, 5 juni 2024; AP News, *Turkish drone strikes in Syria kill 4 U.S.-backed fighters, wound 11 civilians, Kurdish group says*, 31 mei 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 114.

[670] Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024, p. 101-102; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 14; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: QSD: Syrian Democratic Forces| Country: Syria | Admin1: Ar Raqqa.

[671] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 14; The Syrian Observer, *SDF arrests hundreds of young men for conscription in Northern and Eastern Syria*, 2 juli 2024.

[672] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 17-18.

[673] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4.

ISIS bleef actief in Raqqa, met name in het zuiden van de provincie. Daar voerden ISIS-strijders met enige regelmaat aanvallen uit op posities van de SDF of het regeringsleger, controleposten en infrastructuur. Bij de aanvallen vielen ook burgerslachtoffers.[674] Zowel de SDF als het regeringsleger bestreden op hun beurt ISIS. De SDF wist, met steun van de Internationale Coalitie, meerdere ISIS-kopstukken te arresteren. Het regeringsleger en de Russische luchtmacht voerden in Raqqa luchtaanvallen uit op ISIS-posities. In juni 2024 intensifieerde het regeringsleger zijn operaties in het grensgebied tussen de provincies Raqqa en Deir ez-Zor, nadat ISIS in dat gebied regeringstroepen had aangevallen.[675]

1.19.13 Hasaka

Hasaka ligt in de noordoostelijke hoek van Syrië. Het grenst aan Turkije en Irak. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van circa 23.168 km².[676] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.431.461 personen, onder wie 342.701 binnenlands ontheemden.[677] In Hasaka woonden verschillende bevolkingsgroepen, onder wie Koerden, Arabieren, Assyriërs, Armenen en jezidi's.[678]

Het strategische belang van Hasaka is vooral gelegen in de aanwezigheid van olievelden. Ook heeft de provincie vruchtbare landbouwgrond, waar voor de uitbraak van het gewapende conflict de meeste tarwe en katoen van Syrië werd verbouwd.[679]

Het grootste deel van Hasaka behoorde in de verslagperiode tot het DAANES-gebied. Het gebied rond de stad Ras al-Ayn stond sinds het najaar van 2019 onder controle van de Turkse strijdkrachten en de SNA-facties. Regeringsstrijdkrachten controleerden veiligheidsenclaves in de steden Hasaka en Qamishli. Regeringsstrijdkrachten waren ook aanwezig in enkele dorpen ten noordoosten van de stad Hasaka, en langs de grens met Turkije en het SIG-gebied.[680] In het noorden waren er enkele militaire bases van de Russische strijdkrachten, waaronder een luchtmachtbasis bij Qamishli. Ook Iraanse strijdkrachten hadden bases in het gebied. Daarnaast waren er in het oosten enkele militaire bases van de Internationale Coalitie, zoals in de stad Al-Shaddadi.[681]

Het aantal dodelijke burgerslachtoffers dat het SNHR documenteerde, daalde in 2023 in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2022 documenteerde het SNHR 74

[674] ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; Al Jazeera, *ISIL attacks kill 30 in Syrian desert*, 8 november 2023; ICG, *Crisiswatch: Syria, November 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, February 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, July 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; BBC Monitoring, *IS claims attacking oil tanker in Syria's Raqqa, killing driver,* 9 juli 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 114-115.

[675] Asharq Al-Awsat, *Russia carries out dozens of strikes against ISIS in Syria,* 1 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. June 2024*, 15 juli 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 12 augustus 2024.

[676] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.

[677] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.

[678] Syria Direct, *'Strangers in our own homes': A waning Assyrian community holds on in northeastern Syria*, 21 maart 2023; Syria Direct, *Yazidis' long struggle against landlessness and discrimination in rural Hasakah*, 4 april 2023; North Press Agency, *Armenians in NE Syria hold first conference,* 21 juli 2024.

[679] North Press Agency, *Oil leakage into rivers threatens NE Syria,* 13 februari 2024; Enab Baladi, *War shackles al-Hasakah's wheat supply, policies as migration drivers*, 6 september 2024.

[680] Enab Baladi, *Investigative report documents Turkish military's seizure of Syrian farmers' lands,* 14 maart 2024.

[681] Kurdistan 24, *US carries out patrol in Hasakah after two days of Turkish drone strikes in northeast Syria,* 7 oktober 2023; VOA, *US troops in Middle East: What are they doing and where?,* 3 februari 2024; France 24, *Rockets fired from northern Iraq target US-led coalition base in Syria,* 22 april 2024; Jusoor for Studies, *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 101-102.

burgerdoden in Hasaka.[682] In 2023 waren het er 33.[683] EUAA gaf aan dat het aantal burgerdoden dat het SNHR documenteerde, daarna verder daalde: tussen september 2023 en augustus 2024 zouden er 9 burgerdoden in Hasaka zijn gevallen. ACLED wees in de meeste gevallen de SDF aan als de aanstichter van het geweld tegen burgers, maar niet in alle gevallen konden de daders worden geïdentificeerd.[684]

ACLED-gegevens laten in de tweede helft van 2023 een stijging zien van de aantallen in Hasaka geregistreerde geweldsincidenten. In 2024 daalden de geregistreerde aantallen incidenten:[685]

Aantal incidenten

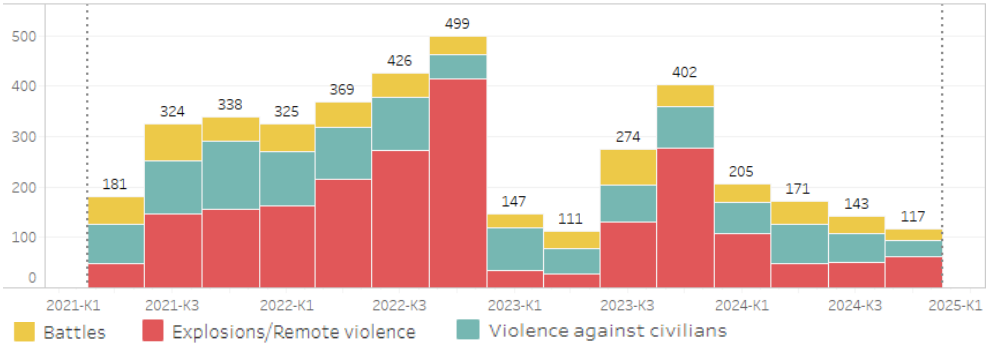

De meeste incidenten die ACLED in de huidige verslagperiode in Hasaka registreerde, betroffen 'explosies en geweld op afstand', gevolgd door 'gevechten'. De eerste categorie incidenten waren geconcentreerd rond de hoofdweg van de grensovergang Al-Ya'rubiyah naar Qamishli, rond de steden Qamishli, Hasaka en Tal Tamr. De incidenten die waren geclassificeerd als 'gevechten' vonden onder meer plaats langs de frontlinie met het SIG-gebied, rond de stad Hasaka en langs de hoofdweg tussen Deir ez-Zor en Hasaka.[686]

De geweldsincidenten waren vooral toe te schrijven aan de SDF, ISIS, de Turkse strijdkrachten en daaraan gelieerde SNA-facties en de regeringsstrijdkrachten. Hieronder volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. De opsomming is geenszins limitatief.

Een grote bron van onveiligheid in Hasaka in de verslagperiode betroffen aanvallen van Turkse strijdkrachten en SNA-facties op doelen gelieerd aan de SDF, en soms het regeringsleger. Zo vielen in september 2023 tenminste twintig doden bij gevechten tussen SNA-facties enerzijds en het regeringsleger en de SDF anderzijds.[687] In oktober 2023 vielen strijders van de SDF Turkse militaire posten in de regio aan. De SDF verklaarde zelf dat hierbij minstens vier Turkse doden

[682] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10.
[683] SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[684] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 108-109; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Al Hasakeh.
[685] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Al Hasakeh.
[686] ACLED, *Data Export Tool*, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Al Hasakeh.
[687] France 24, *Clashes in Northeast Syria between army, pro-Turkey fighters kill more than 20,* 3 september 2023; The Carter Center, *Quarterly review of Syrian political and military dynamics July-September 2023*, oktober 2023, p. 7-8.

vielen.[688] Bij Turkse luchtaanvallen op Qamishli zouden in diezelfde maand verschillende burgerslachtoffers zijn gevallen.[689]

In 2024 bleef Turkije pogen middels aanvallen op SDF-doelen het DAANES-bestuur te destabiliseren. In februari 2024 doodden Turkse strijdkrachten in Qamishli bijvoorbeeld twee SDF-strijders en een Koerdische ambtenaar.[690] Op 31 mei 2024 voerde het Turkse leger drone-aanvallen uit in en rond de stad Qamishli. Daarbij kwamen vier SDF-strijders om het leven en raakten tenminste elf burgers gewond.[691] Op 22 augustus 2024 vonden in verschillende delen van de provincie de eerste gezamenlijke Turks-Russische patrouilles sinds oktober 2023 plaats. Dit leidde tot protesten in verschillende plaatsen in Hasaka, waaronder Maabda en Al-Qahtaniya. Op 29 augustus 2024 raakte een vrouw in het dorp Deiruna Agha gewond toen een Russisch voertuig haar raakte.[692] Begin september 2024 werden verschillende SDF-strijders, tenminste een commandant van de binnenlandse veiligheidstroepen (*asayish*) en tenminste een commandant van de PKK gedood door Turkse lucht- en drone-aanvallen.[693] Op 23 oktober 2024 vonden Turkse aanvallen plaats op Qamishli en Amuda. Volgens de SDF vielen daarbij ook burgerdoden.[694]

Ook richtten de Turkse strijdkrachten zich op de civiele infrastructuur van gebieden onder controle van de SDF. Zo voerde de Turkse luchtmacht aanvallen uit op energiecentrales, olie-installaties en gas-infrastructuur. Op 15 januari 2024 raakte bijvoorbeeld de energiecentrale in Swediyah beschadigd door Turkse luchtaanvallen. Ook later in 2024 werden aanvallen gemeld. De aanvallen hadden gevolgen voor de toegang tot water, brandstof en andere noodzakelijke voorzieningen voor meer dan een miljoen mensen.[695]

Ook het regeringsleger en aan het leger gelieerde milities voerden aanvallen uit op SDF-posities. Op 21 september 2023 werd bijvoorbeeld in de stad Hasaka een driejarig kind gedood door mortiergranaten die waren afgevuurd vanuit het door de regering gecontroleerde deel van de stad.[696] In augustus 2024 belegerde de SDF door de regering gecontroleerde enclaves in Hasaka en Qamishli, nadat door Iran gesteunde milities aanvallen hadden uitgevoerd op de SDF. Gevechten braken uit tussen de SDF en het regeringsleger en daaraan gelieerde milities. De gevechten resulteerden in tientallen doden, waaronder burgers.[697] Na besprekingen op 13 augustus 2024 tussen de Russische luitenant-generaal Sergei Kessel en Mazloum

[688] North Press Agency, *SDF claims killing 4 Turkish soldiers, injuring 5 in northern Hasakah,* 10 oktober 2023.
[689] CNN, *Turkish airstrikes kill at least 11 in northern Syria, Kurdish security forces say*, 5 oktober 2023.
[690] ICG, *Crisiswatch: Syria, February 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[691] AP News, *Turkish drone strikes in Syria kill 4 U.S.-backed fighters, wound 11 civilians, Kurdish group says,* 31 mei 2024; BBC Monitoring, *Turkish drone strike kills four SDF fighters in northeastern Syria,* 1 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 17.
[692] Hürriyet Daily News, *Türkiye, Russia resume joint ground patrols in northern Syria,* 24 augustus 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Clashes in northern Syria as joint Turkey-Russia patrols resume,* 29 augustus 2024.
[693] BBC Monitoring, *Kurdish commander killed in suspected Turkish drone strike in Syria,* 3 september 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, September 2023*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[694] BBC Monitoring, *Briefing: Turkish strikes kill 'civilians' in Kurdish-held areas in north Syria,* 24 oktober 2024; SANA, *Turkish's aggression NE Syria puts Amuda power plant out of service,* 24 oktober 2024; Enab Baladi, *Turkey continues its escalation in northeastern Syria*, 25 oktober 2024.
[695] Reuters, *Turkish strikes hit water, power infrastructure in Syria's Kurdish-held northeast*, 15 januari 2024; The New Humanitarian, *Turkish airstrikes in northeast Syria leave millions short of power, fuel, and water*, 21 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 17; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 109; BBC News, *Turkish strikes in Syria cut water to one million people*, 19 november 2024.
[696] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9.
[697] ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

Abdi, de commandant van de SDF, hief de SDF de blokkades op de regerings-enclaves op.[698]

Ook binnen de regeringsgezinde coalitie kon het onrustig zijn. Zo braken in september 2023 in de stad Hasaka gevechten uit tussen het regeringsleger en de NDF-militie, nadat een plaatselijke NDF-commandant weigerde zijn functie neer te leggen. De gevechten hielden ongeveer een week aan.[699]

Daarnaast waren in de verslagperiode nog steeds ISIS-cellen actief in Hasaka. Eind januari en begin februari 2024 voerde de SDF een veiligheidsoperatie uit bij het Al-Hol detentiekamp, gericht tegen vermeende ISIS-strijders.[700] Op 17 februari 2024 beweerde ISIS een militaire post op de militaire enclave in Qamishli te hebben beschoten. Bij de beschieting kwam een militair om het leven en raakte een andere gewond.[701] Op 16 juli 2024 verklaarde het Amerikaanse ministerie van Defensie dat Amerikaanse strijdkrachten en de SDF tussen januari en juni 2024 59 militaire operaties hadden uitgevoerd die gericht waren tegen ISIS. Daarbij zouden 14 ISIS-strijders zijn gedood, en er 92 zijn gearresteerd.[702]

Net als in de vorige verslagperiode, laaiden in Hasaka ook de spanningen tussen de Internationale Coalitie en door Iran gesteunde gewapende actoren regelmatig op. Zo zouden milities alleen al in januari 2024 bijna dertig aanvallen hebben uitgevoerd op Amerikaanse legerbases nabij Al-Shaddadi, Al-Rumaylan, Al-Malikiyah en Kharab al-Jir.[703] Op 9 augustus 2024 vond in de buurt van het dorp Kharab al-Jir een drone-aanval plaats op een militaire basis van de internationale coalitie. Daarbij raakten acht Amerikaanse militairen gewond.[704] Op 11 augustus 2024 doodde een vermoedelijk Amerikaanse drone aan de grens met Irak acht leden van een door Iran gesteunde militie.[705]

De SDF arresteerde ook politieke opponenten, met name personen die gelieerd waren aan de Koerdische Nationale Raad (*Kurdish National Council*, KNC). Zo berichtte ETANA dat de SDF op 1 juli 2024 in Qamishli Suleiman Asso arresteerde, een prominent lid van de KNC. Dit veroorzaakte demonstraties die enkele dagen aanhielden. De SDF sloeg deze met geweld uiteen.[706] De SDF werd daarnaast in de verslagperiode in verband gebracht met verdwijningen en buitengerechtelijke detentie van burgers. Ook in Hasaka was hiervan sprake. Vaak gebeurde dit naar verluidt onder het mom van de strijd tegen ISIS en de SNA-facties.[707] De SDF volgens verschillende bronnen tevens verantwoordelijk voor de arrestatie van jonge mannen, om hen vervolgens te kunnen rekruteren.[708]

---

[698] BBC Monitoring, *Briefing: Reports differ on Russian-mediated deal on clashes in northeast Syria,* 14 augustus 2024; BBC Monitoring, *SDF lifts blockade on 'security areas' held by Syrian government,* 16 augustus 2024.
[699] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 9; North Press Agency, *Clashes between government forces, NDF erupt in Syria's Hasakah*, 20 september 2023.
[700] INSO, *Safety and access review Q1 2024,* 2024, p. 31.
[701] Enab Baladi, *Islamic State claims operation in Qamishli center for first time since 2019,* 18 februari 2024.
[702] X.com, *U.S. Central Command*, 16 juli 2024, url.
[703] ICG, *Crisiswatch: Syria, January 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[704] Kurdistan 24, *Drone attack on US base in Hasaka,* 10 augustus 2024; Reuters, *Eight U.S. troops injured in Syria drone attack last week, Pentagon says,* 13 augustus 2024; ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[705] ICG, *Crisiswatch: Syria, August 2024*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[706] ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024),* 31 juli 2024.
[707] Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024, p. 101-102; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 14; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Actor1: QSD: Syrian Democratic Forces| Country: Syria | Admin1: Al Hasakeh.
[708] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 14; The Syrian Observer, *SDF arrests hundreds of young men for conscription in Northern and Eastern Syria*, 2 juli 2024.

1.19.14 Deir ez-Zor

Deir ez-Zor ligt in het oosten van Syrië. Het grenst aan Irak. De provincie heeft volgens gegevens van UNOCHA een oppervlakte van 25.160 km².[709] Volgens UNOCHA bestond het bevolkingsaantal in juli 2023 uit 1.200.181 personen, onder wie 166.041 binnenlands ontheemden.[710] De bevolking van Deir ez-Zor bestaat voor de overgrote meerderheid uit Arabische soennieten. Er woont een kleine sjiitische en christelijke minderheid in de provincie.[711]

In Deir ez-Zor liggen olie- en gasvelden, waaronder het Conoco-gasveld. Een ander strategisch belang van de provincie is de aanwezigheid van de grensovergang in Al-Bukamal, op de landroute tussen Damascus en Bagdad.[712] De bij tijd en wijle oplaaiende strijd tussen de hoofdzakelijk Koerdische SDF en Arabische tribale milities, vooral rond de stad Deir ez-Zor, de blijvende aanwezigheid van ISIS, de aanwezigheid van Iran (met name via door dat land gesteunde milities) en die van de Internationale Coalitie zorgden in de verslagperiode voor spanning en oplaaiend gewapend geweld in de provincie.

Deir ez-Zor wordt in twee ongeveer gelijke delen verdeeld door de Eufraat. In de verslagperiode behoorde het deel ten westen van de rivier tot regeringsgebied. Daaronder viel ook de stad Deir ez-Zor. Daarnaast had de regering een enclave van zeven dorpen op de oostoever van de Eufraat, aan de overkant van de stad Der ez-Zor gelegen. Langs de westoever waren Hezbollah en door Iran gesteunde milities aanwezig. Het IRGC was in ieder geval aanwezig bij de stad Al-Bukamal. Ook waren er op de westoever militaire bases van de Russische strijdkrachten. Het deel van Deir ez-Zor ten oosten van de Eufraat behoorde tot het DAANES-gebied. In het oosten bevonden zich enkele militaire bases van de Internationale Coalitie, zoals bij het Al-Omar en Conoco-olieveld. In beide delen van de provincie waren ISIS-cellen actief.[713]

Deir ez-Zor bleef in de verslagperiode een van de provincies van Syrië waar de meeste burgerdoden vielen. De aantallen die het SNHR documenteerde, stegen bovendien tussen 2022 en 2023: in 2022 documenteerde het SNHR 125 burgerdoden, in 2023 waren het er 203. In 2022 werden alleen in de provincies Idlib, Daraa en Aleppo meer burgerdoden gedocumenteerd, in 2023 alleen in Daraa.[714] EUAA gaf aan dat het hoge aantal burgerdoden dat het SNHR documenteerde, daarna aanhield: tussen september 2023 en augustus 2024 werden er 173 burgerdoden gedocumenteerd in Deir ez-Zor.[715] In de meeste gevallen was de SDF verantwoordelijk voor het geweld tegen burgers.[716]

---

[709] UNOCHA, *Home; Datasets; Syrian Arab Republic – Subnational administrative boundaries - SYR_AdminBoundaries_TabularData.xlsx (modified: 4 April 2023)*, url, geraadpleegd op 11 december 2024.
[710] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 9.
[711] EUAA, *Syria. Security situation*, 2 juli 2021, p. 201.
[712] Reuters, *U.S.-backed forces capture big gas field in Syria's Deir al-Zor - senior commander*, 23 september 2017; Atlantic Council, *Factbox: Iranian presence in Syria's Deir ez-Zor province*, 18 mei 2021; EUAA, *Syria. Security situation*, 2 juli 2021, p. 201; Carnegie Endowment for International Peace, *Borders without a nation: Syria, outside powers, and open-ended instability*, 10 september 2024; AA, *US troops, Iranian-backed groups trade fire in eastern Syria*, 23 oktober 2024.
[713] UN, *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024*, 1 juli 2024; BBC Monitoring, *IS claims killing SDF coalition 'spy' in eastern Syria,* 16 augustus 2024; EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 120-122.
[714] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11.
[715] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 127.
[716] SNHR, *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022,* 1 januari 2023, p. 10; SNHR, *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024, p. 11; ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Deir ez Zor.

ACLED-gegevens laten in de verslagperiode een stijging zien van de aantallen in Deir ez-Zor geregistreerde geweldsincidenten. Eind 2023 en begin 2024 lagen de aantallen het hoogst. Daarna daalden zij weer enigszins, maar niet naar het niveau van voor 2023:[717]

Aantal incidenten

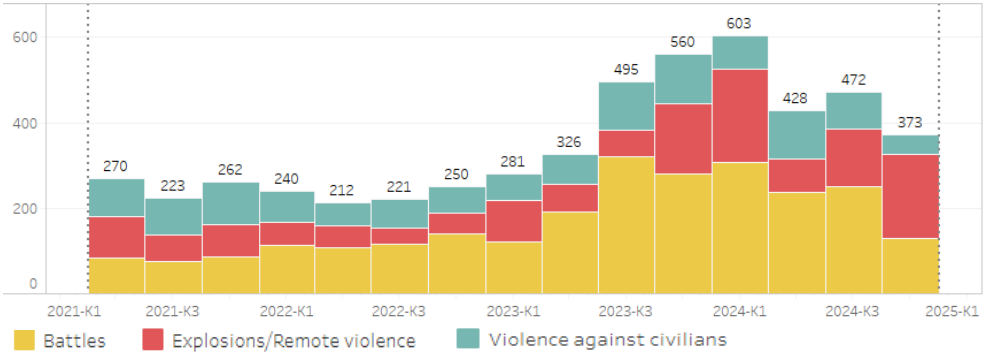

De meeste incidenten die ACLED in de verslagperiode in Deir ez-Zor registreerde, betroffen 'gevechten'. ACLED registreerde in de verslagperiode in de provincie meer doden door gevechten dan in elke andere provincie. De geregistreerde incidenten waren geconcentreerd langs de Eufraat en langs de hoofdweg richting Hasaka in het noorden. Meer dan de helft van de geregistreerde incidenten vond plaats in het district Deir ez-Zor.[718] De geweldsincidenten waren vooral toe te schrijven aan de SDF, ISIS, de regeringsstrijdkrachten, door Iran gesteunde milities en Arabische tribale milities. Hierna volgt een opsomming van een aantal geweldstrends en -incidenten in de verslagperiode. Deze opsomming is geenszins limitatief.

In de verslagperiode vonden in het DAANES-gedeelte van Deir ez-Zor op verschillende momenten gevechten plaats tussen de SDF en de Militaire Raad van Deir ez-Zor (*Deir ez-Zor Military Council*, DMC). De DMC was een samenwerkingsverband tussen verschillende plaatselijke tribale milities dat in 2016 door de SDF was opgezet. In de tweede helft van 2023 liepen de spanningen tussen de twee partijen op nadat troepen van de SDF militaire controleposten van de DMC poogden over te nemen. Toen de SDF eind augustus 2023 de commandant van de DMC, Ahmed al-Khubail (ook bekend als Abu Khawla), arresteerde, leidde dit tot gevechten tussen strijders van de DMC en de SDF. Tientallen mensen, waaronder burgers, zouden om het leven zijn gekomen. Sommige DMC-commandanten vluchtten daarop naar het westen van Deir ez-Zor, dat door de regering werd gecontroleerd.[719] In de maanden daarna, ook in 2024, bleef het conflict tussen de SDF en plaatselijke milities in Deir ez-Zor bij tijd en wijle opleven. Dit hield aan tot het einde van de verslagperiode.[720]

Ook vonden in de verslagperiode gevechten plaats tussen de SDF enerzijds en het regeringsleger en aan het leger gelieerde milities anderzijds. Zo voerden Syrische

[717] ACLED, data via *ACLED Access Portal*, geraadpleegd op 11 december 2024 (data bijgewerkt tot en met 6 december 2024). Geselecteerde criteria: Periode van: 2021 K2 | Tot en met: 2024 K4 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Deir ez Zor.
[718] ACLED, *Data Export Tool*, url, geraadpleegd op 11 december 2024. Geselecteerde criteria: From: 01/08/2023 | To: 27/11/2024 | Event type: Battles, Explosions/Remote violence, Violence against civilians | Country: Syria | Admin1: Deir ez Zor.
[719] BBC, *Syria: Dozens killed in fighting between SDF and Arab tribesmen*, 5 september 2023; The Carter Center, *Quarterly review of Syrian political and military dynamics July-September 2023*, oktober 2023, p. 1, 6-9; TWI, *The SDF's insurgency challenge in Deir ez-Zor*, 14 november 2023.
[720] Kurdistan 24, *Anti-SDF Arab tribal militia groups in Deir ez-Zor backed by Iran and Syrian regime: Pentagon Report*, 11 februari 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 12 augustus 2024; Al-Monitor, *Clashes between Arab tribes, SDF forces in Syria pose challenge to US*, 8 augustus 2024.

regeringstroepen mortier- en artilleriebeschietingen uit op SDF-posities aan de oostelijke oever van de Eufraat. De SDF-troepen sloegen terug met soortgelijke beschietingen van door de regering gecontroleerde gebieden aan de westoever. De wederzijdse beschietingen veroorzaakten aan beide kanten van de rivier burgerslachtoffers en schade aan woongebouwen en openbare voorzieningen.[721] Bij beschietingen door het regeringsleger met raketten en zware artillerie op de dorpen Al-Dahla en Jedid in oostelijk Deir ez-Zor in augustus 2024 kwamen volgens het SNHR elf burgers om het leven, onder wie zes kinderen. Verder kwamen burgers om bij een beschieting van het stadje Al-Bulil door de SDF. Honderden burgers raakten in deze periode ontheemd.[722]

Met name vanaf oktober 2023, toen in Gaza het conflict tussen Israël en Hamas uitbrak, was Deir ez-Zor ook het toneel van aanvallen van door Iran gesteunde milities op doelen van de door de VS geleide internationale coalitie.[723] Zo voerden de milities verschillende aanvallen uit op troepen en installaties rond het Conoco-gasveld.[724] De Amerikaanse luchtmacht, en naar verluidt soms ook de IDF, voerde luchtaanvallen uit op deze milities. Zo werden in de verslagperiode aanvallen uitgevoerd op onder andere stellingen in Maysulun, Al-Bukamal en Al-Mayadeen in het oosten van Deir ez-Zor en op stellingen in Al-Hari en Ayyash in het westen van de provincie.[725]

Gedurende de gehele verslagperiode was ISIS actief in Deir ez-Zor. ISIS-strijders voerden met enige regelmaat aanvallen uit op posities van de SDF of het regeringsleger en daaraan gelieerde milities, controleposten, burgers en infrastructuur.[726] In augustus 2023 kwam bijvoorbeeld een legervoertuig tussen de stad Deir ez-Zor en de Iraakse grens in een hinderlaag van ISIS terecht. Daarbij zouden minstens 33 slachtoffers zijn gevallen.[727] In mei en juni 2024 doodde ISIS met zelfmoordaanvallen meerdere SDF-strijders.[728] In 2024 was er naar verluidt een stijging van ISIS-activiteiten in Deir ez-Zor zichtbaar.[729] Ook maakte ISIS zich

[721] Al-Monitor, *Clashes between Arab tribes, SDF forces in Syria pose challenge to US,* 8 augustus 2024; UNOCHA, *Syria: North-East Syria flash update. Flash update 1: Hostilities in Deir-Ez-Zor. As of 11 August 2024*, 12 augustus 2024.

[722] Rudaw, *SDF says it killed 20 fighters in Deir ez-Zor,* 12 augustus 2024; SNHR, *57 civilian deaths, including 13 children and six women, as well as six deaths due to torture, documented in Syria in August 2024*, 1 september 2024.

[723] EUAA, *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024, p. 124.

[724] BBC Monitoring, *Briefing: Pro-Iran groups in Syria accused of latest attack on US base,* 27 juli 2024; BBC Monitoring, *Iran-backed militias launch fresh attack on US base in east Syria,* 14 augustus 2024; Reuters, *Projectiles did not impact US base in Syria, US officials say,* 14 augustus 2024.

[725] CNN, *US carries out airstrikes in eastern Syria targeting IRGC and Iranian-backed groups' weapons storage facility*, 9 november 2023; CNN, *US carries out retaliatory strikes on Iranian-linked militia targets in Iraq and Syria*, 3 februari 2024; Al-Monitor, *What we know about latest airstrikes in northeast Syria*, 26 maart 2024; Enab Baladi, *Washington denies responsibility for Deir Ezzor airstrikes*, 26 maart 2024; Arab News, *Iraqi pro-Iran fighter killed in strike on eastern Syria,* 22 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 9; BBC Monitoring, *Drone strike kills two near pro-Iran militia base in eastern Syria,* 5 september 2024.

[726] BBC, *Islamic State attack on army bus kills 33 Syrian soldiers,* 12 augustus 2023; Al Jazeera, *ISIL attacks kill 30 in Syrian desert*, 8 november 2023; Jusoor for Studies, *Islamic State steps up attacks in the Syrian desert*, 16 januari 2024; BBC Monitoring, *IS claims deadly Syria suicide attack as 'revenge' for detainees,* 11 mei 2024; BBC Monitoring, IS claims another suicide attack in Syria 'to avenge' al-Hol women, 6 juni 2024; BBC Monitoring, *IS claims attacking SDF oil tanker convoy in eastern Syria,* 27 juni 2024; BBC Monitoring, *Syrian soldier killed, two injured in reported IS attack in Palmyra desert,* 5 augustus 2024' BBC Monitoring, *Briefing: Domestic media report IS attack on Syrian army in north-eastern Syria,* 21 augustus 2024; BBC Monitoring, *IS militants shoot dead woman in Syria town – war monitor,* 7 september 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. Januari 2024,* 12 februari 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. February 2024,* 7 maart 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. March 2024,* 17 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. April 2024*, 8 mei 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. May 2024*, 10 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. June 2024*, 15 juli 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.

[727] BBC, *Islamic State attack on army bus kills 33 Syrian soldiers,* 12 augustus 2023.

[728] BBC Monitoring, *IS claims deadly Syria suicide attack as 'revenge' for detainees,* 11 mei 2024; BBC Monitoring, *IS claims another suicide attack in Syria 'to avenge' al-Hol women*, 6 juni 2024; BBC Monitoring, *IS claims attacking SDF oil tanker convoy in eastern Syria,* 27 juni 2024.

[729] The New York Times, *Why the Pentagon is warning that ISIS attacks could double this year*, 17 juli 2024; The New Arab, *Islamic State attacks on track to double in Iraq and Syria compared to last year, US military says,* 17 juli 2024; ABC News, *US airstrikes target multiple sites in Syria, killing up to 35 ISIS militants,* 30 oktober 2024.

volgens een bron schuldig aan beschietingen van burgers en aanvallen op herders om hun vee te stelen.[730] Zowel de SDF als het regeringsleger bestreden op hun beurt ISIS, soms met respectievelijk Amerikaanse of Russische luchtsteun. In juni 2024 intensifieerde het regeringsleger zijn operaties in het grensgebied tussen Raqqa en Deir ez-Zor, nadat ISIS in dat gebied regeringstroepen had aangevallen.[731]

Deir ez-Zor was ook een van de provincies waar in de verslagperiode relatief veel willekeurige arrestaties en detenties werden gedocumenteerd. Het SNHR documenteerde er in 2023 259,[732] en in de eerste helft van 2024 146.[733] In 2023 werden alleen in Aleppo en Ruraal Damascus meer willekeurige arrestaties gedocumenteerd, in 2024 alleen in Aleppo (zie paragraaf 1.10). Het SNHR schreef verreweg de meeste van de incidenten toe aan de SDF, gevolgd door regeringstroepen.[734] De SDF zou onder meer burgers hebben gearresteerd wegens het uiten van kritiek op de levensomstandigheden in door de SDF gecontroleerde gebieden.[735]

Ook documenteerde het SNHR in 2023 nog arrestaties door de autoriteiten van burgers die in een eerder stadium hun status hadden geregeld (ook wel individuele verzoening).[736] De organisatie noemde Deir ez-Zor als een van de vier provincies waar deze arrestaties het meeste voorkwamen.[737]

[730] ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. Januari 2024,* 12 februari 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. February 2024,* 7 maart 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. March 2024,* 17 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. April 2024*, 8 mei 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. May 2024*, 10 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. June 2024*, 15 juli 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
[731] Asharq Al-Awsat, *Russia carries out dozens of strikes against ISIS in Syria,* 1 april 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. June 2024*, 15 juli 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
[732] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 13.
[733] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 6.
[734] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 13; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 6.
[735] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 6; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 17.
[736] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 17-18.
[737] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023,* 2 januari 2024, p. 4.

2 Mensenrechten

2.1 Religieuze en etnische groepen

2.1.1 Belemmeringen en ernstige discriminatie

2.1.1.1 Regeringsgebied

Soennitische Arabieren vormden de grootste bevolkingsgroep in het regeringsgebied. Doorgaans konden soennieten hun geloof zonder problemen praktiseren. Volgens een bron ging het in regeringsgebied in de eerste plaats niet om kenmerken als religie of etniciteit, maar om de banden met de regering.[738] Veel van de tegenstanders van president Assad waren soenniet.[739] Vanwege hun grote aanwezigheid onder oppositionele groepen konden soennieten in overheidsgebied vaker te maken krijgen met discriminatie dan andere religieuze groepen. Enkele bronnen noemden als voorbeeld dat een soenniet doorgaans minder snel aangenomen werd als ambtenaar dan een alawiet of een sjiiet.[740] Een bron stelde dat soennieten minder snel op leidinggevende posities terecht konden komen, of alleen voor korte tijd.[741] Sommige bronnen gaven aan dat soennieten soms beperkt werden in de toegang tot gebieden waar alawieten en sjiieten in de meerderheid waren.[742] Verder stelde een bron dat de christelijke minderheden in het zuiden zich zorgen maakten over het niet kunnen praktiseren van hun geloof.[743] Het is echter niet gebleken dat soennieten en christenen in het regeringsgebied over het algemeen ernstige discriminatie in het dagelijkse leven ondervonden.

2.1.1.2 DAANES-gebied

In het DAANES-gebied maakten de Koerden een groot deel uit van de bevolking. Zij vormden daar echter niet de meerderheid. Bepaalde gebieden, zoals Manbij, Deir ez-Zor en Raqqa, kenden een Arabische meerderheid.[744] Verder woonden er leden van verschillende christelijke denominaties, jezidi's en Turkmenen in het DAANES-gebied.[745] In het DAANES-gebied waren etnische spanningen aanwezig, met name tussen Arabieren en Koerden, bijvoorbeeld over het schoolcurriculum, de vertegenwoordiging in het de facto bestuur, de inname van eigendommen door Koerdische leden van de SDF en de militaire dienstplicht.[746] Niet is gebleken dat Arabieren, Koerden, christenen, jezidi's en Turkmenen in het DAANES-gebied in het dagelijkse leven ernstige discriminatie ondervonden. Wel werd in verschillende bronnen gemeld dat de Arabische bevolking in het DAANES-gebied werd achtergesteld als het ging om basisvoorzieningen en de verdeling van de inkomsten uit onder meer de oliewinning. Dit lag mede ten grondslag aan de opstanden door

[738] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[739] USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 11-12; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[740] USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, juni 2024.
[741] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[742] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[743] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[744] DW, *Syria's Deir el-Zour: Unrest quelled without shared road map,* 9 september 2023; The New Arab, *Domestic and foreign threats on the rise for Syria's Kurds,* 2 april 2024.
[745] New Lines Magazine, *Syria's Kurdish northeast ratifies a new constitution,* 31 januari 2024; BBC Monitoring, *Kurdish-led authority in north Syria declares general mobilisation,* 1 december 2024.
[746] SOHR, *Expressing their rejection of educational system of Autonomous Administration. Dozens of people participate in protest in Manbij,* 14 oktober 2024; The Syrian Observer, *SDF arrests five teachers for rejecting curriculum amid protests and tribal threats in Raqqa,* 4 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

Arabische tribale milities tegen de SDF in de zuidelijke delen van de provincies Deir ez-Zor en Hasaka (zie paragraaf 1.7.2).[747]

2.1.1.3 SIG-gebied

In het SIG-gebied vormden soennitische Arabieren de meerderheid. Velen van hen waren oorspronkelijk afkomstig uit het regeringsgebied, zoals uit Homs, Oost-Ghouta en Damascus.[748] Leden van andere religieuze en/of etnische groepen, met name Koerden, jezidi's en christenen, zouden in het SIG-gebied het slachtoffer zijn van mensenrechtenschendingen, discriminatie en marginalisatie.[749] De Koerdische bevolking en andere minderheden in het SIG-gebied zouden het slachtoffer zijn van afpersing, mishandeling, seksueel geweld, ontvoering, arrestatie, detentie, marteling en moord door de SNA-facties, vaak vergezeld van beschuldigingen van het hebben van banden met de SDF, DAANES of de PKK.[750] Er waren ook berichten over vernielingen, plunderingen en inbeslagnames van bezittingen van andere religieuze en/of etnische groepen.[751] In de nasleep van een militair offensief in het voorjaar van 2018 in het SIG-gebied vluchtten volgens de VN minstens 137.000 mensen, voornamelijk van Koerdische afkomst, naar het DAANES-gebied. Nadien vertrokken meer Koerden uit het SIG-gebied. Het is niet bekend hoeveel Koerden in de verslagperiode nog in het SIG-gebied verbleven.[752]

2.1.1.4 SSG-gebied

In het westen van de provincie Idlib was een christelijke gemeenschap van enkele honderden mensen aanwezig. Verder was in het noorden van de provincie Idlib een druzische gemeenschap van enkele duizenden mensen aanwezig.[753] Volgens een bron ging het hierbij voornamelijk om mensen op leeftijd. Zij konden hun geloof op een beperkt aantal plekken praktiseren, buiten het zicht van het publiek.[754] De leider van HTS, Abu Muhammad al-Jolani, zette in 2021 een charmeoffensief in jegens religieuze minderheden in het SSG-gebied.[755] Daarbij poogde hij met de teruggave van een aantal bezittingen een gebaar te maken richting de christelijke bevolking.[756] Volgens een bron kwam de toenadering richting de druzen nauwelijks van de grond.[757] Niet is gebleken dat christenen en druzen in het SSG-gebied in de verslagperiode ernstige discriminatie in het dagelijkse leven ondervonden.

---

[747] DW, *Syria's Deir el-Zour: Unrest quelled without shared road map*, 9 september 2023; MEI, *After an uprising and violent crackdown, Syria's Deir ez-Zor is at a critical juncture,* 14 september 2023; Daily Sabah, *Arab tribes, PKK terrorists renew clashes in Syria's east,* 7 augustus 2024.

[748] SOHR, *Turkish occupation of Afrin six years on. Over 8,700 kidnappings and arbitraty arrests and over 4,000 other violations by Turkish forces and their proxy factions,* 17 maart 2024; Kurdistan 24, *Six years after Afrin occupation, violations of human rights persist without any signs of abating*, 18 maart 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[749] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria*, 29 februari 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 19-20; STJ, *Northern Syria: Replacement of Kurdish landmarks in Afrin, Turkification in Al-Bab,* 29 augustus 2024.

[750] Rudaw, *10,000 Palestinians settled in Afrin: Kurdish politician,* 2 januari 2024; STJ, *International crimes in Afrin in northern Syria: Federal public prosecutor's office must investigate,* 18 januari 2024; Ceasefire & YASA, *Escalating human rights violations in Syria's Afrin: 2024 update,* 14 mei 2024, p. 2; STJ, *In the absence of accountability: Torture as a systematic policy in northern Syria*, 26 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 19.

[751] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 19; Syria Direct, *'We feel the loss': Afrin Kurds mourn Maydanki's forest,* 14 augustus 2024; Rudaw, *Militants prevent Afrin's Kurdish farmers from harvesting olives,* 2 november 2024.

[752] HRW, *Syria: Afrin residents blocked from fleeing, aid,* 8 april 2018; SOHR, *Turkish occupation of Afrin six years on. Over 8,700 kidnappings and arbitraty arrests and over 4,000 other violations by Turkish forces and their proxy factions,* 17 maart 2024; Kurdistan 24, *Six years after Afrin occupation, violations of human rights persist without any signs of abating*, 18 maart 2024; Rudaw, *Nearly half of Rojava's population fled due to Syria war: Study,* 12 juni 2024.

[753] Syria Direct, *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations,* 11 december 2023; North Press Agency, *HTS confiscates lands, property of Druze community in Idlib,* 7 september 2024.

[754] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[755] Vertrouwelijke bron, december 2024.

[756] Syria Direct, *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations,* 11 december 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[757] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

2.1.2 *Afvalligheid*

Wettelijk gezien was afvalligheid (*ridda*) in Syrië niet strafbaar.[758] Wel beperkten de Syrische autoriteiten het bekeren van moslims, omdat een bekering vanuit de islam naar een andere religie op basis van het islamitische recht verboden was.[759] Volgens USDOS meldden ngo's dat door sociale conventies en religieuze verboden bekeringen relatief zeldzaam bleven. Deze organisaties meldden ook dat de maatschappelijke druk bekeerlingen bleef dwingen binnen het land te verhuizen of te emigreren om hun nieuwe religie openlijk te beoefenen.[760]

In het regeringsgebied heersten over het algemeen van overheidswege geen strikte religieuze regels. Er waren relatief veel moslims die hun geloof niet praktiseerden. Toch zouden afvalligen in Syrië volgens verschillende bronnen over het algemeen nooit openlijk uitkomen voor het feit dat zij de islam hadden verlaten, omdat dit voor velen in Syrië een groot taboe was en het maatschappelijk niet geaccepteerd werd. Afvalligen riskeerden buitensluiting door de maatschappij.[761] Afvalligen riskeerden bedreiging en mishandeling door medeburgers, en in sommige gevallen moord.[762] Volgens een andere bron konden mannelijke afvalligen moeilijk aan huwelijkspartners komen, omdat zij geen moslims meer waren. Er konden ook problemen ontstaan met het verkrijgen van erfenissen, omdat afvalligen van de islam geen recht hadden om te erven van moslims.[763]

Alhoewel ISIS in de verslagperiode geen feitelijke controle had over gebied in Syrië, was het nog steeds aanwezig in het land.[764] ISIS bestempelde sommige groepen gelovigen, onder wie soms ook soennitische groepen en sjiieten, tot afvalligen en polytheïsten. Afvalligheid moest volgens ISIS bestraft worden met de dood.[765] Er waren geen gevallen bekend van personen die in de verslagperiode door ISIS waren gedood vanwege het verlaten van de islam.

In de verslagperiode zijn geen gevallen bekend van afvalligen die in de problemen zijn gekomen met HTS.[766] Volgens verschillende bronnen zou afvalligheid van de islam in het SSG-gebied niet geaccepteerd worden door HTS en de conservatieve samenleving ter plaatse.[767]

2.1.3 *Palestijnen in Syrië*

Volgens de VN-organisatie voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*, UNRWA) verbleven er in de verslagperiode ongeveer 438.000 Palestijnen in Syrië.[768] Ongeveer 80% verbleef in de omgeving van Damascus.[769]

---

[758] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[759] Humanists International, *The freedom of thought report, Syria*, 25 september 2020; USCIRF, *Annual report 2024*, 2 mei 2024, p. 68; USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 8; MEC, *Syria,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[760] USDOS, *Syria 2023 international religious freedom report,* 26 juni 2024, p. 4.
[761] Vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[762] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[763] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[764] BBC, *Islamic State attack on army bus kills 33 Syrian soldiers,* 12 augustus 2023; BBC Monitoring, *IS claims another suicide attack in Syria 'to avenge' al-Hol women*, 6 juni 2024.
[765] CJA, *The Islamic State and its treatment of 'out-groups': A comparative analysis,* augustus 2023, p. 17; The New York Times, *Islamic State claims responsibility for deadly bombings in Iran,* 4 januari 2024; The National, *ISIS attacks Iran: Is the terror group exploiting Gaza war chaos?*, 9 januari 2024; BBC Monitoring, *Briefing: IS says Syria rebel offensive led by 'apostates',* 6 december 2024.
[766] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[767] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[768] UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024. Progress report*, 5 november 2024, p. 5.
[769] Vertrouwelijke bron, april 2024.

In Syrië waren de meeste Palestijnen niet genaturaliseerd. Palestijnen in Syrië hadden net als mensen met de Syrische nationaliteit toegang tot het onderwijs, de gezondheidszorg, eigendomsrecht en de arbeidsmarkt.[770] Volgens verschillende bronnen behandelde de Syrische overheid Palestijnen net zoals inwoners van Syrië met de Syrische nationaliteit.[771] In Syrië waren er Palestijnen die pro-Assad waren en er was een kleine Palestijnse elite die goede connecties met de overheid had. Er waren Palestijnen die tegen de regering van Assad waren en er waren Palestijnen die zich neutraal opstelden. Het was afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden of een Palestijn door de Syrische overheid als een potentiële opposant werd gezien en als zodanig werd bejegend.[772]

In de verslagperiode bleven de leefomstandigheden in Syrië verslechteren, onder meer door de voortdurende stijging van de kosten voor het levensonderhoud.[773] Volgens de VN leefde meer dan 90% van de Syrische bevolking onder de armoedegrens (zie paragraaf 3.1).[774] Van de ongeveer 438.000 Palestijnen in Syrië leefde ongeveer 90% onder de armoedegrens.[775] Ongeveer 30% was extreem kwetsbaar.[776] Volgens de UNRWA was de voedselonzekerheid onder Palestijnen toegenomen van 46% in september 2022 naar 62% in maart 2024.[777] Ongeveer 25% van de Palestijnse populatie bestond uit gezinnen met een vrouw als kostwinner.[778] Volgens UNRWA was ongeveer 40% van de Palestijnen in Syrië langdurig ontheemd. Deze ontheemden waren voornamelijk afkomstig uit het in de Syrische burgeroorlog voor een groot deel verwoeste Yarmouk-kamp (zie paragraaf 1.19.2).[779] Er waren negen officiële kampen en drie onofficiële kampen voor Palestijnse vluchtelingen in Syrië.[780] Zes daarvan waren tijdens de Syrische burgeroorlog voor een groot deel verwoest, met name Yarmouk, Daraa kamp en Ayn at-Tal.[781] In de afgelopen jaren keerden enkele duizenden Palestijnen terug naar het Yarmouk kamp, omdat zij hun huur niet langer konden opbrengen. In Yarmouk woonden zij in en tussen de ruïnes. Er was een gebrek aan basisinfrastructuur en diensten. Zo was er geen elektriciteit, nauwelijks water, geen afvalverzameling, veel zwerfhonden en overal puinbrokken van de verwoeste gebouwen.[782] Om naar het kamp terug te kunnen keren, was een veiligheidsverklaring nodig.[783]

In de verslagperiode waren 420.000 Palestijnen (95% van de totale populatie Palestijnen in Syrië) afhankelijk van UNRWA voor humanitaire ondersteuning en basisbehoeften.[784] Een klein aantal Palestijnen kreeg ondersteuning met andere

[770] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[771] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[772] Enab Baladi, *Cuts in aid to UNRWA include Palestinians in Syria,* 5 februari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[773] UNHCR, *Syria Arab Republic operational update (June-July 2024),* 16 september 2024.
[774] UNOCHA, *Press briefing by Martin Griffiths, under-secretary-general for humanitarian affairs and emergency relief coordinator,* 7 juli 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.
[775] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[776] Vertrouwelijke bron, april 2024.
[777] UNRWA, *UNRWA situation report #10 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon,* 11 november 2024, p. 1.
[778] Vertrouwelijke bron, april 2024.
[779] Enab Baladi, *Cuts in aid to UNRWA include Palestinians in Syria,* 5 februari 2024; UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024*, 3 april 2024, p. 12; Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024.
[780] UNRWA, *Latakia (unofficial camp)*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[781] UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024,* 3 april 2024; UNRWA, *UNRWA situation report #10 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon,* 11 november 2024, p. 4; UNRWA, *Yarmouk (unofficial camp),* url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, april 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[782] Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024; vertrouwelijke bron, april 2024.
[783] Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024.
[784] UN, *UNRWA cash assistance crucial to mitigate Palestine refugee hardship in Syria. UNRWA press release*, 19 april 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

middelen. Daarnaast kregen ruim 60.000 huishoudens ondersteuning van UNRWA om de winter door te komen.[785]

UNRWA bood in Syrië verder op verschillende manieren ondersteuning aan Palestijnen. Zo verzorgde het een beroepsopleiding en verschafte het microkredieten om een onderneming te kunnen starten.[786] UNRWA herstelde voorzieningen in de kampen, zoals scholen en gezondheidscentra. Ook herstelde UNRWA woningen in deze kampen.[787] Verder brachten mobiele klinieken een bezoek aan enkele kampen.[788] Palestijnen konden bij UNRWA terecht voor juridische ondersteuning.[789] UNRWA werkte met vrijwilligers op het gebied van civiele registratie, gender gerelateerd geweld en bescherming van kinderen.[790] In de verslagperiode was er een toename van gender gerelateerd geweld en schooluitval vanwege werk of huwelijk.[791]

In de verslagperiode was de geleverde hulp niet op alle onderdelen even adequaat, zo meldde UNRWA, vanwege de hoge inflatie, de prijsstijgingen en de financieringstekorten.[792] Zo ontving het personeel in de gezondheidscentra een groot deel van 2024 geen salaris, terwijl er lange wachtrijen waren voor doktersbezoeken. Daarbij kregen de artsen tijdens de spreekuren volgens een bron maar twee minuten per patiënt. De meeste studenten kregen vanwege het geldgebrek in de loop van 2024 geen onderwijs meer. Allerlei andere faciliteiten moesten hun deuren in 2024 sluiten.[793] UNRWA leverde ook financiële ondersteuning.[794] Vanwege het wegvallen van fondsen kon UNRWA deze ondersteuning in 2023 maar gedurende tien maanden geven.[795] In 2024 was dat gedurende vier maanden.[796] Verder leverde UNRWA voedselondersteuning. Vanwege de financieringstekorten kon UNRWA in 2023 maar een ronde aan voedsel-ondersteuning uitvoeren in plaats van de geplande drie rondes.[797] Ook had UNRWA in 2024 maar voor drie maanden aan voorraden.[798]

2.1.4 Koerden

In de verslagperiode reisden duizenden scholieren van Koerdische afkomst vanuit het DAANES-gebied naar het regeringsgebied om deel te nemen aan de nationale schoolexamens.[799] Daar reisden ook burgers van Koerdische afkomst doorheen voor het ondergaan van een medische behandeling in Damascus.[800] Verder waren er volgens een bron Koerdische buschauffeurs die met hun busdienst door het regeringsgebied heen reden.[801] Volgens verschillende bronnen kwam het voor dat Koerden uit het DAANES-gebied werden gearresteerd door de

[785] UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024,* 3 april 2024.
[786] Vertrouwelijke bron, juli 2024.
[787] Enab Baladi, *UNRWA to restore 110 damaged homes in Daraa camp,* 5 mei 2023; UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024,* 3 april 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[788] UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024,* 3 april 2024, p. 19; vertrouwelijke bron, juli 2024.
[789] Vertrouwelijke bron, juli 2024.
[790] UNRWA, *UNRWA situation report #10 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon,* 11 november 2024, p. 3; vertrouwelijke bron, september 2024.
[791] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[792] UNRWA, *UNRWA Situation Report #7 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon*, 24 oktober 2024.
[793] Vertrouwelijke bron, april 2024.
[794] UNRWA, *UNRWA situation report #10 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon,* 11 november 2024, p. 3.
[795] Vertrouwelijke bron, juli 2024.
[796] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[797] UNRWA, *Post distribution monitoring. Emergency multi-purpose cash and in-kind food assistance,* maart 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024.
[798] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[799] Friedrich-Ebert-Stiftung, *Education under strain in Al-Hasakeh governorate: Disjointed curricula and political antagonism impact civilians,* december 2023; UNHCR, *Syria Arab Republic operational update (June-July 2024),* 16 september 2024, p. 2; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[800] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[801] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

regeringsstrijdkrachten, met name in de stad Aleppo.[802] Volgens verschillende bronnen probeerden Koerden om die reden vaak voor vertrek uit het DAANES-gebied te bedenken of er een reden kon zijn waarom ze konden worden opgepakt, bijvoorbeeld omdat ze hun dienstplicht niet hadden vervuld of omdat ze ooit aan een demonstratie hadden meegedaan. Ook probeerden ze voor vertrek via tussenpersonen na te gaan of hun naam op een van de lijsten van gezochte personen stond.[803] Volgens verschillende bronnen konden Koerden die deel uitmaakten van de SDF of het de facto bestuur alleen door het regeringsgebied reizen als daarover vooraf specifieke afspraken waren gemaakt met de regering. Zo konden enkele hooggeplaatste figuren voor bijeenkomsten naar Damascus reizen.[804]

2.2 Militaire dienst

2.2.1 Militaire dienstplicht in het regeringsgebied

Op grond van de wet gold de militaire dienstplicht voor alle Syrische mannen van 18 tot 42 jaar.[805] Dit gold eveneens voor alle in Syrië geregistreerde Palestijnse mannen in deze leeftijdscategorie.[806] Ook gold dit voor Syrische mannen die in het buitenland woonden.[807] Volgens de wet duurde de dienstplicht 18 tot 21 maanden, afhankelijk van het opleidingsniveau van de dienstplichtige.[808] In de praktijk kwam het vaak voor dat dienstplichtigen direct na afloop van het vervullen van hun militaire dienstplicht gedurende meerdere jaren hun reservedienst moesten vervullen.[809] De wet noemde geen maximumtermijn voor de reservedienst.[810]

2.2.1.1 Wetswijzigingen

De Wet op de militaire dienstplicht was neergelegd in decreet nummer 30 van 3 mei 2007. In de verslagperiode vaardigde president Assad twee decreten uit die wijzigingen in deze wet aanbrachten.[811] Decreet nummer 37 van 1 december 2023 voegde paragraaf 'w' toe aan artikel 26 van deze wet. Op grond hiervan konden reservisten van 40 jaar of ouder hun reservedienst afkopen voor 4.800 USD. Actieve reservisten van 40 jaar of ouder kregen 200 USD korting op dit bedrag voor iedere maand dat zij tot dan toe als reservist hadden gediend.[812] Decreet nummer 20 van 1 augustus 2024 verlaagde deze leeftijdsgrens van 40 naar 38 jaar. Op basis van dit decreet konden reservisten die een administratieve functie (*khadamat thabiteh*)[813] vervulden vanwege een lichte of gedeeltelijke beperking hun reservedienst afkopen voor 3.000 USD. Reservisten konden eveneens in aanmerking komen voor

[802] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 63; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[803] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[804] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[805] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 54; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 10.
[806] The Syrian Observer, *Palestinian youths forced to join PLA in Syria,* 7 juni 2019; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 31 mei 2022, p. 52; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 10.
[807] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 54; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[808] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 54; Asharq Al-Awsat, *After 12 years of war, women outnumber men in Syria,* 16 december 2023.
[809] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 54; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 8; Omran Center for Strategic Studies, *Syria's reserve military service transformations and objectives,* 21 augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[810] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 9; Enab Baladi, *Syrian regime ends retention and recall of certain military categories,* 27 april 2024.
[811] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[812] Enab Baladi, *Assad issues decree allowing exemption fees for reserve service,* 3 december 2023; The Syrian Observer, *Granting of Syrian passport: Reserve service completion now a condition?,* 4 december 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 18; Enab Baladi, *What's new in Syrian regime's administrative order on military service,* 11 juni 2024.
[813] Het betreft hier een 'dienst op één vaste plek'.

vrijstelling van hun reservedienst als zij minimaal tien jaar als beroepsmilitair op basis van een contract voor bepaalde tijd hadden gediend (zie paragraaf 2.2.1.8).[814]

2.2.1.2 Diensttijd van reservisten

Op 26 juni 2024 vertelde majoor-generaal Ahmed Sleiman tijdens een interview op een Syrische televisiezender over het plan om in drie fasen tussen 1 juli 2024 en 31 oktober 2025 de reservediensttijd af te bouwen naar maximaal twee jaar in de derde fase.[815] In dit kader maakte het ministerie van Defensie in juni 2024 bekend dat reservisten die met ingang van 1 juli 2024 zes jaar of langer actieve reservedienst hadden vervuld, in juli 2024 zouden worden gedemobiliseerd. Daarnaast zouden alle reserveofficieren die op 30 juni 2024 langer dan een jaar actieve reservedienst hadden vervuld, worden gedemobiliseerd. Verder zouden alle reservisten die op 30 juni 2024 de leeftijd van 40 jaar hadden bereikt en die twee jaar actieve reservedienst hadden vervuld, eveneens worden gedemobiliseerd.[816] Vanaf 31 augustus 2024 zouden reservisten die 5,5 jaar actieve reservedienst hadden vervuld, worden gedemobiliseerd.[817] Verder zouden alle reservisten die op 31 oktober 2024 vijf jaar actieve reservedienst hadden vervuld, worden gedemobiliseerd. Daarnaast zouden alle reserveofficieren die op die datum langer dan een jaar actieve reservedienst hadden vervuld, worden gedemobiliseerd.[818] Volgens verschillende bronnen vond er in 2024 demobilisatie van reservisten plaats.[819]

2.2.1.3 Mobilisatie van de militaire reserve

De militaire reserve omvatte onder meer mannen jonger dan 42 jaar die hun militaire dienstplicht hadden vervuld.[820] Volgens een bron gold deze leeftijdsgrens van 42 jaar niet voor mannen die hun militaire dienst hadden vervuld als reserveofficieren of reserveonderofficieren met bepaalde wetenschappelijke en professionele kwalificaties, onder wie artsen, verpleegkundigen en ingenieurs. Afhankelijk van de behoefte van het leger konden zij ook op latere leeftijd worden opgeroepen. Verder omvatte de militaire reserve volgens deze bron mannen die als beroepsmilitair met een contract voor bepaalde tijd in het leger hadden gediend. Voor hen waren de leeftijdsgrenzen afhankelijk van hun militaire rang. De militaire reserve omvatte ook mannen die hun militaire dienstplicht hadden vervuld in de krijgsmacht van een ander land.[821]

De militaire reserve was onderverdeeld in drie groepen. De eerste groep, die bij een algemene mobilisatie als eerste zou worden gemobiliseerd, omvatte reservisten die niet langer dan vijf jaar geleden waren afgezwaaid. De tweede groep omvatte reservisten die tussen de vijf en tien jaar geleden waren afgezwaaid. De derde groep omvatte reservisten die tussen de tien en vijftien jaar geleden waren

[814] SANA, *President al-Assad issues a legislative decree amending article (26) of the Military Service Law,* 1 augustus 2024; BBC Monitoring, *Syria lowers maximum age of conscription from 40 to 38,* 1 augustus 2024; Enab Baladi, *New legislative decree lowers military service age in Syria to 38*, 2 augustus 2024; Enab Baladi, *What does regime want from amending age of those eligible to pay military exemption fee?,* 13 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[815] Al Arabiya, *Syria to demobilize tens of thousands of reservists: Defense official,* 27 juni 2024; Enab Baladi, *Three-phase plan to discharge soldiers in Syria,* 27 juni 2024; Asharq Al-Awsat, *Damascus: Army to rely on volunteers, discharge tens of thousands of reservists,* 28 juni 2024; Enab Baladi, *What does regime want from amending age of those eligible to pay military exemption fee?,* 13 augustus 2024; Omran Center for Strategic Studies, *Syria's reserve military service transformations and objectives*, 21 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[816] BBC Monitoring, *Syrian army to demobilise reserve soldiers, officers*, 8 juni 2024; Enab Baladi, *What's new in Syrian regime's administrative order on military service,* 11 juni 2024; The Syrian Observer, *Major amendments to Syria's conscription law,* 28 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[817] Omran Center for Strategic Studies, *Syria's reserve military service transformations and objectives,* 21 augustus 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 43.
[818] BBC Monitoring, *Syrian army demobilises more reservists,* 5 oktober 2024; The Syrian Observer, *From war to demobilization: Do the Syrian regime's decisions carry a double message to Israel?,* 25 oktober 2024.
[819] EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 44; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[820] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 5.
[821] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

afgezwaaid.[822] Sinds 2018 was er geen algemene mobilisatie van de militaire reserve afgekondigd.[823]

Het is niet duidelijk geworden of er in de verslagperiode nog reservisten werden opgeroepen, die niet eerder waren opgeroepen. Volgens een bron waren de autoriteiten nog steeds op zoek naar reservisten die geen gehoor hadden gegeven aan hun oproep.[824] Volgens een andere bron waren er in het recente verleden reservisten met verschillende specialisaties opgeroepen, onder wie reservisten met bepaalde wetenschappelijke kwalificaties. Bij deze bron waren sinds medio 2022 geen nieuwe oproepen van reservisten bekend.[825] Omdat er soms behoefte was aan reservisten met een bepaald specialisme liepen reservisten uit sommige beroepsgroepen meer kans om opgeroepen te worden of om na hun diensttijd als actieve reservist aan te blijven.[826] Dat gebeurde bijvoorbeeld ten tijde van de coronapandemie toen artsen en medisch specialisten in de actieve reserve werden gehouden.[827] Volgens andere bronnen werden er in de verslagperiode reservisten opgeroepen bij wie dat niet eerder was gebeurd.[828] De meeste dienstplichtigen werden na hun officiële diensttijd als actieve reservisten in dienst gehouden zonder af te zwaaien (zie paragraaf 2.2.1).[829]

2.2.1.4 Regionale verschillen in het regeringsgebied

De geraadpleegde bronnen waren het er niet over eens of er bepaalde regio's waren waar mannen een verhoogde kans hadden om opgeroepen te worden voor de militaire dienstplicht of de reservedienst. Er was anekdotisch bewijs dat de autoriteiten reservisten rekruteerden uit de gebieden die voorheen in handen waren van de oppositie en dat de autoriteiten probeerden hen naar de actieve frontlinies te sturen.[830] Maar het anekdotische bewijs leek er ook op te wijzen dat de autoriteiten het rekruteren voor de militaire dienstplicht of de reservedienst handhaafde in alle gebieden waar zij dat maar konden.[831] De autoriteiten voerden meerdere campagnes uit om mensen te rekruteren voor de militaire dienstplicht of de reservedienst. Dat gebeurde veelal bij grensovergangen en controleposten, maar ook middels invallen bij onder meer winkels en restaurants.[832] Om die reden kwamen veel mannen die hun militaire dienst wilden ontlopen hun woonplaats niet uit en meden zij controleposten.[833]

2.2.1.5 Humanitair oorlogsrecht

Een groot deel van de Syrische krijgsmacht bestond uit dienstplichtigen.[834] Volgens verschillende bronnen waren er in het recente verleden berichten over dienstplichtigen die betrokken waren bij schendingen van het humanitair oorlogsrecht, zoals plunderingen.[835] In de verslagperiode waren er veel meldingen van vermeende schendingen van het humanitair oorlogsrecht. Daarbij ging het

[822] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 5; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 39.
[823] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 55.
[824] The Syrian Observer, *Wanted for military service in Syria: Lebanon's hell better than regime's prisons,* 11 oktober 2024.
[825] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[826] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 5 en 9.
[827] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[828] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 5; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 40; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[829] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 5.
[830] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 55; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[831] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[832] DIS, *Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023, p. 24; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 6; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 38; Levant 24, *Assad scrambles to regroup amid recruitment crisis,* 3 december 2024; Hürriyet Daily News, *Regime ups conscription as Syrian rebels press on,* 4 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[833] Syria Direct, *New residency requirements leave Syrians in Egypt in limbo*, 5 september 2024; vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[834] CIA, *The world factbook – Military service age and obligation,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[835] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

onder meer om mortierbeschietingen van dorpen, luchtaanvallen op civiele infrastructuur, moskeeën, schoolgebouwen en werkplaatsen, en beschietingen van landbouwvoertuigen, hulpverleners en ambulances.[836] Er was echter geen concrete informatie beschikbaar dat dienstplichtigen daar in de verslagperiode ook bij betrokken waren.[837]

2.2.1.6 Uitstel en vrijstelling

Het Syrische systeem kende verschillende manieren om de dienstplicht voor bepaalde tijd uit te stellen.[838] Zo kon volgens de wet uitstel worden verleend aan voltijds scholieren en studenten. Daarbij golden per onderwijsniveau leeftijdsgrenzen. Middelbare scholieren konden bijvoorbeeld uitstel krijgen tot hun 21ste en medicijnenstudenten tot hun 29ste.[839] Verder kon uitstel worden verleend vanwege familieomstandigheden, bijvoorbeeld aan mannen die de enige kostwinner waren voor hun ouders.[840] Uitstel op medische gronden kon worden verleend als er sprake was van een medische situatie met zicht op herstel. Daarbij vond iedere zes tot twaalf maanden een herbeoordeling plaats.[841] Reservisten konden geen uitstel krijgen, tenzij zij buiten Syrië woonden.[842]

Het Syrische systeem kende ook verschillende manieren om vrijstelling te krijgen van de dienstplicht. Vrijstelling was mogelijk op medische gronden, bijvoorbeeld wanneer er sprake was van volledige blindheid, verlamming of een andere toestand waardoor een dienstplichtige niet geschikt was voor militaire dienst.[843] Dienstplichtigen die vanwege een lichte of gedeeltelijke beperking geen actieve frontdienst konden vervullen, konden tegen betaling van een afkoopsom van 3.000 USD vrijstelling krijgen.[844] Verder kon vrijstelling worden verleend vanwege familieomstandigheden. Vaak betrof dit de enige zoon binnen een gezin, ook al waren er zussen aanwezig.[845] Het kon ook gaan om een zoon uit een gezin van wie al twee zonen gedurende hun militaire dienst of tijdens gewapende acties waren gesneuveld.[846] Daarnaast konden Syriërs die in het buitenland woonden tegen betaling van een afkoopsom vrijstelling krijgen. De hoogte van deze afkoopsom was afhankelijk van de duur en de omstandigheden van het verblijf in het buitenland (zie paragraaf 2.2.1.7).[847] Dienstplichtigen die ten minste tien jaar werkzaam waren geweest voor een van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, konden ook in aanmerking komen voor vrijstelling.[848] Verder konden dienstplichtigen in aanmerking komen voor vrijstelling van de militaire dienst als zij als

---

[836] AA, *Over 6,000 civilians displaced in a week amid attacks on Idlib by Syrian army, its allies,* 8 september 2023; SNHR, *Syrian regime forces bomb al-Haj Akid al-Aswad Mosque in N. Idlib, September 3, 2024,* 6 september 2024; OHCHR, *UN Commission warns Syrian war is intensifying amid continuing patterns of war crimes and fear of large-scale regional conflict*, 10 september 2024; AP News, *Violence spikes in Syria's opposition-held northwest, killing civilians and striking infrastructure,* 17 oktober 2024; SNHR, *Woman injured, mosque damaged in a ground regime attack on E. Idlib, October 19, 2024,* 22 oktober 2024; SNHR, *Investigation proving two Russian forces' attacks in Idlib - a massacre in which 11 civilians were killed & the destruction of a power station depriving thousands of civilians of water*, 23 oktober 2024; SNHR, *Syrian regime forces bomb two schools in W. Aleppo,* 9 november 2024; Levant 24, *Russia and Assad escalate brutal war crimes against Syrian civilians,* 3 december 2024; SNHR, *149 civilians killed, including 35 children and 16 women, in northern Syria since November 27, 2024, up until December 3, 2024,* 4 december 2024, p. 3; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[837] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[838] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[839] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 18; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[840] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[841] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[842] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[843] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 12-13.
[844] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 14; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[845] Voor mannen die de enige levende zoon van hun ouders of alleenstaande ouder waren, gold dat zij uitstel konden krijgen van hun dienstplicht en reservedienst. Dit uitstel werd een definitieve vrijstelling onder andere als de moeder van de man vijftig jaar werd, of de vader zestig jaar, of als een van beiden bewezen onvruchtbaar was geworden
[846] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 11-12.
[847] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[848] Artikel 11 van decreet nummer 30 uit 2007.

beroepsmilitairen op basis van een contract voor bepaalde tijd minimaal vijf jaar hadden gediend.[849] Als zij minimaal tien jaar op contractbasis hadden gediend konden zij in aanmerking komen voor vrijstelling van de reservedienst.[850]

Volgens een bron kregen dienstplichtigen die wettelijk gezien voldeden aan alle voorwaarden voor uitstel of vrijstelling, in de praktijk niet altijd dit uitstel of vrijstelling toegekend. Volgens deze bron zat er veel willekeur in de toepassing van de wet.[851] Volgens verschillende bronnen respecteerden de autoriteiten over het algemeen het eenmaal verleende uitstel of de verleende vrijstelling wel.[852] Volgens een bron waren er geen gevallen bekend van rekrutering in de verslagperiode van personen die de dienst hadden afgekocht.[853] Desondanks kon niet worden uitgesloten dat er personen waren die ondanks het verleende uitstel of de vrijstelling toch werden gerekruteerd, bijvoorbeeld omdat er registratiefouten waren gemaakt of omdat zij bij een controle niet de juiste documenten bij zich hadden om dit aan te tonen.[854]

2.2.1.7 Afkoop van de militaire dienstplicht

Dienstplichtigen in Syrië die geschikt waren bevonden voor de militaire dienstplicht, konden dit niet afkopen.[855] Een uitzondering hierop waren dienstplichtigen die als piloot werkzaam waren. Zij konden tegen betaling van een afkoopsom van 15.000 USD vrijstelling krijgen. Als zij minimaal vijf jaar als piloot hadden gewerkt bedroeg de afkoopsom 10.000 USD.[856] Een andere uitzondering waren dienstplichtigen die vanwege een lichte of gedeeltelijke beperking geen actieve frontdienst konden vervullen. Hun afkoopsom bedroeg 3.000 USD.[857] Deze afkoopsom was voor een Syriër met een gemiddeld maandsalaris van 150 USD niet op te brengen (zie hoofdstuk 3).[858]

Een dienstplichtige die de leeftijdsgrens van 42 jaar had overschreden, die niet was vrijgesteld en die niet had gediend, moest een compensatievergoeding van 8.000 USD betalen.[859] Dit bedrag moest een dienstplichtige betalen binnen drie maanden na de dag dat hij 42 jaar was geworden. Als deze vergoeding niet werd betaald, kon er een gevangenisstraf van een jaar worden opgelegd. Daarnaast kon er een boete van 200 USD opgelegd worden voor ieder jaar dat er niet werd betaald tot een maximum van 2.000 USD.[860] Het uitblijven van betalingen kon ook leiden tot inbeslagname van bezittingen.[861]

Dienstplichtigen die in het buitenland woonden, konden hun militaire dienstplicht afkopen via een Syrische ambassade of een consulaat, of via een gemachtigde in Syrië.[862] De voorwaarden hiervoor stonden in artikel 13 van decreet 30 van 2 mei

[849] Enab Baladi, *Assad issues decree allowing exemption fees for reserve service*, 3 december 2023.
[850] The Syrian Observer, *Syria today – Plans to demobilize tens of thousands of reservists; Latest SNHR report on torture,* 28 juni 2024; BBC Monitoring, *Syria lowers maximum age of conscription from 40 to 38,* 1 augustus 2024; Enab Baladi, *New legislative decree lowers military service age in Syria to 38*, 2 augustus 2024; The Syrian Observer, *"Reshaping Syria's military: The strategic evolution of reserve service under the Assad regime",* 12 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[851] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[852] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[853] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[854] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 12; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[855] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 15; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[856] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 31.
[857] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[858] Salarymonitor.org, *Average salary in Syria,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[859] Artikel 97 van de Wet op de dienstplicht; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[860] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 26.
[861] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 27; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 31.
[862] DIS, *Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023, p. 9-10.

2007 en de amendementen hierop.[863] Hieruit volgde dat de afkoopsom van iemand die minstens vier jaar in het buitenland woonde, 7.000 USD bedroeg. De afkoopsom van iemand die minstens drie jaar in het buitenland woonde, bedroeg 8.000 USD. De afkoopsom van iemand die minstens twee jaar in het buitenland woonde, bedroeg 9.000 USD. De afkoopsom van iemand die minstens een jaar in het buitenland woonde, bedroeg 10.000 USD.[864] De afkoopsom van iemand die in het buitenland was geboren en daar ononderbroken woonde tot het bereiken van de dienstplichtige leeftijd, bedroeg 3.000 USD. De afkoopsom van iemand die in het buitenland was geboren en daar minstens tien jaar woonde voor het bereiken van de dienstplichtige leeftijd bedroeg 6.500 USD, met een aftrek van 500 USD voor ieder extra jaar verblijf na die tien jaar, tot de maximumleeftijd van zeventien jaar. Verder bedroeg de afkoopsom van iemand die op basis van een buitenlandse studiebeurs minimaal een master had behaald en sinds die studie in het buitenland verbleef, 6.000 USD.[865]

Volgens een bron stond op de website van de Syrische ambassade in Zweden aangegeven dat de vrijstellingsprocedure 34 werkdagen duurde. Na ontvangst van de aanvraag kreeg de dienstplichtige een bericht over de betalingsdatum. In de praktijk kon deze procedure langer duren.[866] Verder publiceerde deze ambassade een lijst met namen van dienstplichtigen die hun militaire dienst hadden afgekocht.[867]

Er waren in de verslagperiode geen berichten over Syriërs uit het buitenland die na hun terugkeer alsnog gerekruteerd werden, nadat zij de militaire dienstplicht hadden afgekocht.[868]

2.2.1.8 Afkoop van reservedienst

Sinds december 2023 konden reservisten die in Syrië woonden vanaf hun 40ste, en sinds augustus 2024 vanaf hun 38ste, hun reservedienst afkopen. Ook reservisten met een lichte of een gedeeltelijke beperking konden hun reservedienst afkopen (zie paragraaf 2.2.1.1).[869] Reservisten die buiten Syrië woonden, konden sinds 2020 hun reservedienst afkopen. Volgens decreet nummer 31 van 8 november 2020 konden Syrische mannen die minstens een jaar in het buitenland woonden hun reservedienst afkopen voor 5.000 USD.[870] Reservisten die in Nederland woonden, konden hun reservedienst afkopen via de Syrische ambassade in Brussel of via een gemachtigde in Syrië.[871]

[863] Artikel 13 is voor het laatst gewijzigd middels decreet nummer 31 uit 2020, met uitzondering van lid 1 onder a, dat voor het laatst gewijzigd was middels decreet 29 uit 2022; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[864] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[865] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[866] ACCORD, *Anfragebeantwortung zu Syrien: Informationen zur Dauer des Prozederes des Freikaufs vom Wehrdienst bei der syrischen Armee nach mindestens einjährigem Aufenthalt im Ausland [a-12448]*, 30 augustus 2024.
[867] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 55; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[868] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[869] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; Enab Baladi, *Assad issues decree allowing exemption fees for reserve service,* 3 december 2023; Enab Baladi, *What does regime want from amending age of those eligible to pay military exemption fee?,* 13 augustus 2024; vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[870] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; Enab Baladi, *What does regime want from amending age of those eligible to pay military exemption fee?,* 13 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[871] Vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

2.2.1.9 Bezoek aan Syrië

Volgens de wet mochten dienstplichtigen die in het buitenland hun vaste woonplaats hadden, waaronder in Nederland, en om die reden uitstel van hun militaire dienst hadden, gedurende een periode van maximaal negentig dagen per kalenderjaar Syrië bezoeken zonder dat dit gevolgen heeft voor het recht op uitstel. Zij konden hun verblijf tegen betaling van 200 USD met zestig dagen verlengen.[872]

Volgens een bron waren er meerdere gevallen bekend van dienstplichtigen en reservisten die in het buitenland hun militaire dienst hadden afgekocht en die voor een periode langer dan drie maanden waren teruggekeerd naar Syrië. Zij waren niet alsnog gerekruteerd. Volgens deze bron moesten degenen die in het buitenland de dienstplicht hadden afgekocht en al het papierwerk hadden afgehandeld en een veiligheidsverklaring hadden ontvangen, nog ruim een maand buiten Syrië blijven om zich ervan te verzekeren dat hun namen van de rekruteringslijsten waren gehaald.[873] Als eenmaal de afkoopsom voor de vrijstelling was betaald en de registratie op orde was, was de betreffende persoon definitief vrijgesteld van de militaire dienstplicht. Voor zover bekend werd deze vrijstelling bij terugkeer naar Syrië nageleefd.[874]

2.2.1.10 Taken van dienstplichtigen en reservisten

Dienstplichtigen en reservisten konden verschillende taken opgelegd krijgen. Dat was afhankelijk van de militaire- en veiligheidsbehoeftes. Zij konden gevechtstaken krijgen en ingezet worden bij militaire operaties. Zij konden worden ingezet als bewakers of om controleposten te bemannen. Zij konden ook worden ingezet in de logistieke ondersteuning of administratieve taken opgelegd krijgen.[875] Er waren meerdere berichten dat dienstplichtigen en reservisten naar actieve frontlinies werden gestuurd.[876]

Dienstplichtigen en reservisten leefden en werkten over het algemeen onder slechte omstandigheden in het leger. Zij hadden te maken met een strenge aanpak door hun officieren, voedselgebrek en weinig tot geen soldij.[877] Dienstplichtigen en reservisten uit (voormalige) oppositiegebieden en economisch achtergestelde gebieden kregen over het algemeen een slechtere behandeling dan degenen die afkomstig waren uit de gebieden die als loyaal aan de regering van president Assad werden beschouwd of degenen die een alawitische achtergrond hadden.[878] Die eersten liepen meer kans om naar de actieve frontlinies gestuurd te worden bij wijze van strafmaatregel, om ingezet te worden bij anti-ISIS campagnes in de woestijn, of zij kregen geen toestemming om hun familieleden te bezoeken.[879]

Dienstplichtigen en reservisten uit welvarende families konden steekpenningen en hun connecties inzetten om een betere behandeling in het leger te krijgen, om inzet in een gevechtsmissie of aan het front te voorkomen, om een bureaufunctie te krijgen, om vrijstelling te krijgen of om zich in de praktijk aan de actieve militaire

[872] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 20; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 49; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[873] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[874] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 46; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 47; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[875] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[876] The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[877] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 35; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 41.
[878] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; Enab Baladi, *"They turned us into killers": Young men in regime's historic stronghold refuse to join army,* 11 december 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 6-7; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 41.
[879] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 7; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 41; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

dienst te kunnen onttrekken. In dat laatste geval konden zij thuisblijven, terwijl het op papier leek alsof zij actief in het leger dienden.[880] Het betalen van steekpenningen door dienstplichtigen om een betere behandeling te krijgen was minder wijdverbreid in de elite-eenheden van het leger, zoals de Syrische Republikeinse Garde, de Vierde Divisie en de *Special Forces*, dan in de andere legereenheden.[881]

Dienstplichtigen en reservisten konden over het algemeen hun plaatsing niet bepalen.[882] De autoriteiten hadden de neiging om voor de elite-eenheden alleen dienstplichtigen te rekruteren van ondubbelzinnige loyaliteit aan de regering van president Assad. In veel gevallen hadden deze dienstplichtigen een alawitische achtergrond. Ook de opleidingsachtergrond speelde een belangrijke rol in de toewijzing van de legerplaats.[883]

2.2.1.11 Dienstplichtontduiking

Dienstplichtontduiking kon in vredestijd worden bestraft met een boete van maximaal vier maandsalarissen of een verlenging van de diensttijd met maximaal zes maanden, afhankelijk van de duur van de ontduiking. Bij herhaaldelijke dienstplichtontduiking werd de betreffende persoon voorgeleid voor een militaire rechtbank. De rechtbank kon de betreffende persoon in dat geval veroordelen tot maximaal zes maanden gevangenisstraf. In oorlogstijd kon een dienstplicht-ontduiker veroordeeld worden tot maximaal vijf jaar gevangenisstraf, extra diensttijd en boetes die konden oplopen, afhankelijk van de duur van de ontduiking.[884] Aan reservisten kon in het geval van ontduiking een boete opgelegd worden van maximaal zes maandsalarissen of een gevangenisstraf van maximaal twee jaar.[885] Deze wettelijke regels waren volgens een bron niet van toepassing op dienstplichtigen en reservisten die terugkeerden uit het buitenland als zij de afkoopsom voor een vrijstelling binnen een maand na aankomst in Syrië betaalden.[886] Na een veroordeling tot een gevangenisstraf zaten dienstplichtontduikers in veel gevallen hun straf uit in de Sednaya militaire gevangenis in de buurt van Damascus.[887] Deze gevangenis stond bekend om systematische martelpraktijken, executies en de slechte behandeling, die op grote schaal de dood van gedetineerden tot gevolg hadden (zie paragraaf 1.11).[888] Na het uitzitten van hun gevangenisstraf moesten dienstplichtontduikers alsnog hun militaire dienst vervullen.[889]

De afgelopen jaren was het naar verluidt de praktijk dat dienstplichtontduikers na het veiligheidsonderzoek werden doorgestuurd naar het leger voor het vervullen van de dienstplicht als zij zich meldden of als zij opgepakt werden.[890] Dat gebeurde

[880] ISPI, *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare,* 5 juni 2023; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 7 en 15; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 42; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[881] EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 42; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[882] DIS, *Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023, p. 19-20.
[883] EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 42; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[884] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 58; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 51; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[885] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[886] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[887] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 66.
[888] Amnesty International, *Human Slaughterhouse: Mass hangings and extermination at Saydnaya prison, Syria*, 7 februari 2017; Association of Detainees & The Missing in Sednaya Prison, *The administrative structure and organizational ties of Sednaya prison*, 2 oktober 2022, p. 35; USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Türkiye,* 9 augustus 2024.
[889] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 73; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 51.
[890] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 58; DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 54; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024.

bijvoorbeeld met enkele Syriërs die in de verslagperiode vanuit het buitenland waren teruggekeerd (zie paragraaf 7.13.1).[891] In de verslagperiode gingen de autoriteiten actief op zoek naar ontduikers van de militaire dienstplicht en de reservedienst. Zij werden voornamelijk opgepakt bij de grensovergangen, bij de vele militaire controleposten, bij invallen of wanneer zij in contact kwamen met de autoriteiten voor het aanvragen van een dienst.[892]

2.2.1.12 Extra bestraffing van de dienstweigering

Er waren bepaalde groepen die te vrezen hadden voor extra bestraffing van de dienstweigering. Daarbij ging het met name om dienstplichtigen uit gebieden die (voorheen) onder controle stonden van de oppositie, aangezien deze gemeenschappen als minder loyaal aan de regering werden beschouwd. Zij konden extra bestraffing ontvangen in de vorm van langere detenties, een slechtere behandeling in het leger of dienen bij de gevaarlijkste actieve frontlinies, zoals in het noorden van de provincie Latakia.[893] Andere persoonlijke omstandigheden die hierbij een rol konden spelen, waren de etnische afkomst, de geloofsovertuiging en de sociaaleconomische status.[894]

2.2.1.13 Politiefunctionarissen

Om de politie te kunnen verlaten, moesten functionarissen ontslag aanvragen. Het zonder toestemming verlaten van hun functie werd gezien als een vorm van desertie, hetgeen strafbaar was.[895] Volgens een bron beperkte het begrip desertie zich niet tot militairen, maar was het breed van toepassing op alle veiligheidstroepen. Juridisch gezien was er geen onderscheid tussen desertie uit het leger en desertie bij de politie.[896] De straffen voor politiefunctionarissen die hun functie verlieten, waren zodoende vergelijkbaar met die voor dienstplichtigen die deserteerden uit het leger.[897] Doorgaans werden zij door een militaire rechtbank veroordeeld tot een boete of een gevangenisstraf op grond van de bepalingen uit het Militaire Wetboek van Strafrecht.[898] Volgens een bron kwam het voor dat sommige voortvluchtige functionarissen bij verstek of in persoon ter dood werden veroordeeld. Vanwege de breedte van de wettelijke bepalingen konden de militaire aanklagers hen de zwaarste aanklachten aanrekenen.[899]

2.2.1.14 Regelingen inzake de inlichtingendiensten

Er waren tal van regelingen die betrekking hadden op dienstplicht en het werken binnen inlichtingendiensten. Een deel van deze regelingen was niet openbaar.[900] Onder meer de volgende decreten hadden betrekking op deze onderwerpen:

- Decreet nummer 14 uit 1969 over het Directoraat Algemene Veiligheid.
- Decreet nummer 18 uit 2003 over de Wet op de militaire dienst.
- Decreet nummer 64 uit 2004 over de Wet op de mobilisatie.
- Decreet nummer 30 uit 2007 over de Wet op de militaire dienstplicht.
- Decreet nummer 104 uit 2011.

[891] ACHR, *What happens after the forced deportation of refugees from Lebanon?*, 29 januari 2024, p. 15; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 4; vertrouwelijke bron, december 2024.
[892] Enab Baladi, *"They turned us into killers": Young men in regime's historic stronghold refuse to join army,* 11 december 2023; SNHR, *At least 213 arbitrary detentions recorded in October 2024,* 4 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[893] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 58; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[894] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[895] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[896] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[897] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[898] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[899] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[900] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

- Decreet nummer 1 van 2012 over medewerkers van de binnenlandse veiligheidstroepen.[901]

2.2.1.15 Functionarissen van inlichtingendiensten

Functionarissen van inlichtingendiensten die zonder toestemming hun functie verlieten konden te maken krijgen met arrestaties, detenties, gedwongen bekentenissen en strafrechtelijke veroordelingen door een militaire rechtbank. Het kon ook gebeuren dat zij vanuit detentie vermist raakten.[902] Volgens een andere bron werden zij volgens de wet beschouwd als deserteurs.[903] Desertie werd doorgaans bestraft op grond van artikel 100 tot en met 104 van het Militaire Wetboek van Strafrecht.[904] Volgens verschillende bronnen konden factoren als rang, taken, eenheid en het al dan niet deserteren met een wapen en een uniform, invloed hebben op de zwaarte van de bestraffing. Doorgaans kregen officieren zwaardere straffen opgelegd dan dienstplichtigen.[905]

2.2.1.16 Demobilisaties

In de verslagperiode zijn er meerdere demobilisatiedecreten geweest met betrekking tot reserveofficieren, reserve-onderofficieren en reservisten, onder meer op 16 augustus 2023, 27 augustus 2023 en 27 april 2024. Daarbij werden de betreffende categorieën militairen op basis van het aantal dienstjaren gedemobiliseerd (zie paragraaf 2.2.1.2).[906] Bij de geraadpleegde bronnen waren geen gevallen bekend van personen die na hun demobilisatie in de verslagperiode opnieuw waren opgeroepen of gerekruteerd.[907]

2.2.1.17 Amnestieregelingen voor dienstplichtontduikers

Er zijn geen berichten aangetroffen over amnestieregelingen in de verslagperiode voor dienstplichtontduikers of ontduikers van de reservedienst.[908]

2.2.1.18 Lijsten van gezochte of voor militaire dienst opgeroepen personen

Er was geen nationale geconsolideerde lijst van gezochte personen. De verschillende inlichtingen- en veiligheidsdiensten hadden ieder hun eigen lijsten. Voor zover bekend was geen van deze lijsten in de verslagperiode gepubliceerd door de Syrische autoriteiten. Er waren tal van Syriërs die tegen betaling tussenpersonen inschakelden om na te gaan of hun namen op een van de lijsten van gezochte personen stonden.[909] Omdat er niet een centrale database was waarin alle lijsten van alle inlichtingen- en veiligheidsdiensten konden worden geraadpleegd, moest er bij meerdere instanties navraag worden gedaan. Dat maakte dit voor veel Syriërs een kostbare exercitie.[910]

Voor zover bekend publiceerden de Syrische autoriteiten geen lijsten van mensen die waren opgeroepen voor de militaire dienst. De dienstplichtigen die het aangingen, werden hiervoor doorgaans op de hoogte gesteld wanneer zij in contact

[901] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[902] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[903] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[904] The Syria Report, *Travel documents denied for regime defectors,* 11 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[905] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[906] BBC Monitoring, *Syria discharges new batch of reserve officers,* 16 augustus 2023; Enab Baladi, *Syrian regime ends retention and recall of certain military categories,* 27 april 2024; The Syrian Observer, *Assad regime releases new batch of reserve officers from duty,* 29 april 2024; Enab Baladi, *What's new in Syrian regime's administrative order on military service,* 11 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[907] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[908] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[909] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[910] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

kwamen met de autoriteiten, bijvoorbeeld bij een controlepost of bij een documentenaanvraag.[911]

2.2.1.19 Uitreistoestemming

Dienstplichtigen met uitstel vanwege studie konden een uitreistoestemming krijgen, bijvoorbeeld om een studie in het buitenland te volgen.[912] De wet noemde geen limiet voor het aantal keren dat uitreistoestemming mocht worden verleend. Dat impliceerde dat deze toestemming kon worden gekregen zolang aan de voorwaarden was voldaan.[913] Er gold in principe geen limiet voor hoelang een student vervolgens in het buitenland kon verblijven. Als het uitstel was verlopen op het moment dat de student terugkeerde, riskeerde de student een boete.[914] Volgens een bron moest er voor uitreis een borgsom worden betaald of een ambtenaar dan wel een beroepsmilitair moest garant staan voor de student. De student kon de borgsom terugkrijgen als hij binnen de vastgestelde tijd terugkeerde of als de student verzocht om de verleende toestemming te annuleren.[915]

Vanaf de dag dat mannen achttien jaar werden, moesten zij zich melden bij het lokale rekruteringsbureau voor de initiële registratie. Dat moesten zij doen binnen het jaar dat zij achttien werden. Bij het rekruteringsbureau vond de initiële medische keuring plaats. Ook ontvingen de dienstplichtigen hun militaire boekje.[916] Iedere 45 dagen maakten de autoriteiten de geboortedata bekend van de dienstplichtigen die zich moesten melden om te starten met de militaire basistraining.[917] Tussen de ontvangst van het militair boekje en de oproep om te starten met de militaire dienst zaten vaak enkele maanden.[918] Volgens een bron konden dienstplichtigen in de tussentijd Syrië legaal uitreizen.[919] Als dienstplichtigen en reservisten eenmaal waren opgeroepen voor het vervullen van hun militaire dienst, konden zij Syrië alleen nog legaal verlaten met een officiële uitreistoestemming van het rekruteringsbureau.[920]

2.2.1.20 Familieleden van dienstweigeraars en deserteurs

De autoriteiten benaderden familieleden van dienstweigeraars en deserteurs doorgaans niet enkel vanwege de dienstweigering en desertie van hun verwanten.[921] Afhankelijk van persoonlijke omstandigheden, zoals het herkomstgebied of het profiel van de dienstweigeraar of deserteur, werden familieleden van dienstweigeraars en deserteurs soms benaderd of zelfs vastgehouden door de autoriteiten. Dit kon een manier zijn om de dienstweigeraars of deserteurs onder druk te zetten om aan hun militaire verplichtingen te voldoen. Deze families konden ook te maken krijgen met verschillende vormen van intimidatie en afpersing.[922]

[911] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[912] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[913] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[914] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[915] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[916] DIS, *Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023, p. 5 en 8.
[917] DIS, *Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023, p. 5.
[918] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[919] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[920] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[921] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 29; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[922] DIS, *Syria. Military service,* 25 januari 2024, p. 29-30; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

2.2.2 Militaire dienstplicht in het DAANES-gebied

In het DAANES-gebied moesten mannen vanaf achttien jaar voor een jaar in dienst. Deze dienstplicht stond volledig los van de militaire dienstplicht in het regeringsgebied.[923]

2.2.2.1 Wetswijzigingen

Op 22 februari 2024 meldde het de facto bestuur dat de Wet op de verplichte zelfverdedigingsdienst was geamendeerd. In artikel 6 van deze wet waren de hoogtes van de geldboetes voor het verlies of beschadiging van het militaire boekje aangepast. Verder werd een artikel toegevoegd dat bepaalde dat scholieren maximaal een jaar uitstel konden krijgen om deel te nemen aan het nationale examen. Ook werd een artikel toegevoegd dat bepaalde dat artsen, apothekers en degenen die zich inzetten voor plattelandsdiensten hun militaire dienst met een jaar konden uitstellen, op voorwaarde dat zij niet ouder waren dan 30 jaar. Dit uitstel kon maximaal twee jaar achter elkaar worden verleend.[924]

2.2.2.2 Rekruteringsrondes

Afhankelijk van de veiligheidssituatie en de behoefte aan mankracht vonden er jaarlijks een of meerdere rekruteringsrondes voor de militaire dienst plaats.[925] Daarbij gaven de autoriteiten een circulaire uit waarin de leeftijden werden vastgesteld van de mannen die moesten dienen.[926] Op 22 juni 2024 maakte het de facto bestuur bekend dat de mannen die geboren waren tussen 1998 en 30 juni 2006 moesten dienen.[927] Op 26 juni 2024 startte de militaire politie met haar rekruteringscampagne. Daarvoor controleerde de militaire politie de militaire boekjes van de mannen die de controleposten wilden passeren. Ook ging de militaire politie langs de deuren om dienstplichtigen op te sporen.[928]

2.2.2.3 Verschil tussen wetgeving en praktijk

Wettelijk gezien was de militaire dienstplicht van toepassing op inwoners van het DAANES-gebied, op Ajanib Koerden,[929] op Maktoum Koerden[930] en op Syriërs van buiten het DAANES-gebied die langer dan drie jaar in het DAANES-gebied verbleven.[931] In de praktijk pasten de autoriteiten de rekruteringscampagne in gebieden met een overwegend Arabische bevolking en onder christenen minder strikt toe.[932] Verder duurde de dienstplicht volgens de wet twaalf maanden.[933] In de

[923] Artikel 1 onder a van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[924] Enab Baladi, *AANES adopts amendments to conscription laws,* 22 februari 2024; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 91; Enab Baladi, *Despite announcing its halting, SDF launches compulsory recruitment campaign in al-Hasakah,* 27 juni 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[925] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[926] North Press Agency, *Syria's AANES determines age required for 2021 self-defense duty*, 3 mei 2021; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 19; vertrouwelijke bron, november 2024.
[927] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 13; vertrouwelijke bron, november 2024.
[928] Enab Baladi, *Despite announcing its halting, SDF launches compulsory recruitment campaign in al-Hasakah,* 27 juni 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (June 2024),* 30 juni 2024; The Syrian Observer, *SDF arrests hundreds of young men for conscription in Northern and Eastern Syria,* 2 juli 2024; ETANA, *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024),* 31 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[929] Ajanib Koerden zijn staatloze Koerden die zijn opgenomen in de officiële registers van de Syrische burgerlijke stand. Ze waren aanwezig in Syrië bij de volkstelling van 1962, maar slaagden er niet in de autoriteiten te overtuigen dat zij vóór 1945 in Syrië woonden. Om die reden werden zij geregistreerd als Ajanib (letterlijk: vreemdeling). Ze hebben beperkte toegang tot openbare diensten en hebben beperkte eigendomsrechten en mogelijkheden tot overerving.
[930] Maktoum Koerden zijn staatloze Koerden die niet in de officiële registers van de Syrische burgerlijke stand staan. Ze namen niet deel aan de census van 1962 of het zijn personen van wie de geboorte om verschillende redenen niet werd geregistreerd. Ze genieten minder rechten dan de Ajanib Koerden. Maktoum Koerden kunnen bijvoorbeeld niet legaal reizen in de rest van Syrië zonder speciale toestemming van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
[931] Artikel 1 onder d van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[932] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 13-14; vertrouwelijke bron, november 2024.
[933] Artikel 2 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.

praktijk kwam het volgens een bron voor dat lokale commandanten deze termijn met maximaal drie maanden verlengden als er behoefte was aan mankracht, met name in crisissituaties.[934] Voorts gold de militaire dienstplicht in het DAANES-gebied volgens de Wet op de verplichte zelfverdedigingsdienst voor mannen vanaf 18 jaar.[935] Er gold geen dienstplicht voor vrouwen.[936] In de praktijk kwam het voor dat er vrouwen en kinderen, zowel jongens als meisjes, werden gerekruteerd (zie paragraaf 1.17).[937]

2.2.2.4 Uitstel

Uitstel van de militaire dienst in DAANES-gebied was om verschillende redenen mogelijk. Dat kon zijn vanwege studie. Dit uitstel moest jaarlijks verlengd worden.[938] Volgens een bron werd dit uitstel in de praktijk over het algemeen nageleefd.[939] Volgens de wet was uitstel vanwege het uitoefenen van bepaalde beroepen, vanwege bijzondere gezinsomstandigheden en vanwege een terugkeer vanuit het buitenland ook mogelijk.[940] In artikel 24 en 30 van de wet stonden de beroepen waarbij uitstel mogelijk was. In artikel 25 en 26 volgde een toelichting op de bijzondere gezinsomstandigheden. Terugkeer vanuit het buitenland stond in artikel 26.[941] Volgens meerdere bronnen was uitstel om medische redenen eveneens mogelijk.[942] Volgens verschillende bronnen leefden de autoriteiten de regelingen voor uitstel in de praktijk over het algemeen na.[943]

2.2.2.5 Vrijstelling

Er waren verschillende categorieën personen die waren vrijgesteld van de militaire dienst. Daarbij ging het onder meer om zonen van wie de vaders als lid van de SDF in de strijd waren gesneuveld.[944] Verder ging het om dienstplichtigen die niet geschikt waren voor actieve militaire dienst vanwege hun medische situatie.[945] Het ging ook om dienstplichtigen die voor hun ouders de enige kostwinners waren.[946] Tevens ging het om dienstplichtigen van wie de broers en zussen speciale ondersteuning nodig hadden.[947] Ook ging het om vondelingen van wie de afkomst niet bekend was.[948] Volgens een bron hoefden dienstplichtigen niet in dienst als zij in het verleden al hun dienstplicht hadden vervuld in het regeringsleger.[949] Volgens verschillende bronnen leefden de autoriteiten de regelingen voor vrijstelling in de praktijk over het algemeen na.[950] Het kwam wel voor dat mensen met vrijstelling smeergeld moesten betalen om hun vrijstelling zeker te stellen of dat zij bij controleposten doelwit werden van afpersing.[951]

---

[934] Vertrouwelijke bron, november 2024.
[935] Artikel 1 onder a van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 56; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[936] Artikel 3 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[937] Amnesty International, *Syrian Kurdish student disappeared in Syria: Fidaa Mohammad Qassem,* 29 januari 2024; SNHR, *Girl named Amani Sheikh Khalil abducted by the SDF in Aleppo governorate, June 6, 2024,* 13 juni 2024; HRW, *Northeast Syria: Military recruitment of children persists,* 2 oktober 2024.
[938] Artikel 16 tot en met 23 van de Wet op de verplichte zelfverdedigingsdienst heeft betrekking op studenten en scholieren; Enab Baladi, *AANES adopts amendments to conscription laws,* 22 februari 2024; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 15.
[939] Vertrouwelijke bron, november 2024.
[940] Artikel 16 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[941] Enab Baladi, *AANES adopts amendments to conscription laws,* 22 februari 2024.
[942] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[943] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 15; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[944] Artikel 29 onder 1 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[945] Artikel 29 onder 2 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[946] Artikel 29 onder 3 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[947] Artikel 29 onder 4 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[948] Artikel 29 onder 5 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[949] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[950] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 15; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[951] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

2.2.2.6 Actieve militaire dienst

Na een basistraining van drie maanden kregen rekruten een plaatsing in een van de militaire eenheden van de SDF. In het geval van Arabieren kon dat de Militaire Raad van Deir ez-Zor zijn, maar ook de Assyrische Militaire Raad of de Assyrische interne veiligheidstroepen (*sutoro*) wanneer er te weinig christelijke rekruten waren om alle gelederen te vullen.[952] Volgens verschillende bronnen werden rekruten doorgaans in eenheden in hun eigen gebied geplaatst.[953] Rekruten konden ook een plaatsing krijgen bij de verkeerspolitie, bij de binnenlandse veiligheidstroepen (*asayish*), bij de Assyrische binnenlandse veiligheidstroepen of bij de Arabische binnenlandse veiligheidstroepen (*shorta*).[954]

2.2.2.7 Administratieve dienst

De wet voorzag niet in de mogelijkheid van een administratief dienstverband (*khadamat thabiteh*).[955] Volgens een bron konden dienstplichtigen die om medische redenen geen actieve frontdienst konden vervullen, een administratieve functie krijgen. Zij konden een plaatsing krijgen op een kantoor van de DAANES, in de logistiek, in de catering, in de beveiliging of in een functie waarvoor geen zware lichamelijke inspanningen waren vereist.[956]

2.2.2.8 Afkoop

Voor zover bekend was het in de verslagperiode niet mogelijk om de dienstplicht formeel af te kopen.[957] Voor Syriërs die in het buitenland een verblijfsvergunning hadden, was het mogelijk om tegen betaling van 400 USD een keer per jaar gedurende een maand een bezoek te brengen aan het DAANES-gebied zonder gerekruteerd te worden.[958] Volgens een bron gold deze regeling niet voor Syriërs met een verblijfsvergunning in Turkije.[959]

2.2.2.9 Reservedienst

Wettelijk gezien konden mannen die hun militaire dienstplicht hadden vervuld in crisissituaties als reservist in dienst worden gehouden.[960] Voor zover bekend waren er in de verslagperiode geen reservisten opgeroepen.[961]

2.2.2.10 Dienstplichtontduiking en desertie

Voor veel jongeren was de dienstplicht in het DAANES-gebied de reden geweest om dit gebied te verlaten richting Turkije en de Koerdische regio in het noorden van Irak.[962] Dienstplichtontduikers die in het DAANES-gebied bij een controlepost werden aangehouden, werden alsnog gerekruteerd. Daarbij kon hun diensttijd bij wijze van strafmaatregel met een maand verlengd worden.[963] De wet voorzag niet in een aparte bestraffing voor dienstweigering en desertie.[964]

---

[952] De *sutoro* is een christelijke binnenlandse militie in de provincie Hasaka die gelieerd is aan de *asayish*; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[953] Enab Baladi, *Deir Ezzor Military Council targets regime forces' positions,* 3 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian army, pro-Kurdish militia clash amid IS threat,* 4 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[954] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 14 en 17; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[955] Vertrouwelijke bron, november 2024.
[956] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[957] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 17; vertrouwelijke bron, november 2024.
[958] Artikel 27 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[959] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[960] Artikel 31 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[961] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 19; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[962] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[963] Artikel 15 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst.
[964] Artikel 1 onder h van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; Enab Baladi, *AANES adopts amendments to conscription laws,* 22 februari 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 62; vertrouwelijke bron, november 2024.

2.2.2.11 Uitreizen van dienstplichtontduikers

Volgens verschillende bronnen konden dienstplichtontduikers het DAANES-gebied niet legaal uitreizen, omdat hun namen bekend waren bij de controleposten.[965]

2.2.2.12 Taken van dienstplichtigen

Dienstplichtigen konden zowel gevechtstaken als niet-gevechtstaken opgelegd krijgen, zoals het bewaken van openbare gebouwen, grensbewaking, logistieke taken en het bemensen van controleposten.[966] Zij konden soms ook worden ingezet bij actieve fronten, bijvoorbeeld wanneer zij deel uitmaakten van een sluipschutterseenheid.[967] De geraadpleegde bronnen waren het er niet over eens of er in dat laatste geval onderscheid werd gemaakt naar etnische en/of religieuze groepen.[968] Er waren echter geen aanwijzingen dat er sprake was van een systematische discriminatie van dienstplichtigen op grond van hun etnische afkomst.[969]

2.3 Vrijheid van meningsuiting

Zowel voor het jaar 2023 als voor de jaren 2022 en 2021 scoorde Syrië één punt op de *Global Freedom Score*[970] van *Freedom House* waarmee de verschillende vrijheden in een land worden gemeten. Hiermee kreeg het land het predicaat 'niet vrij'.[971] Er is geen eenduidig beeld te schetsen van de verschillen in vrijheid van meningsuiting in de verschillende controlegebieden. Verschillende bronnen meldden dat in alle gebieden de vrijheid van meningsuiting zeer beperkt was en dat (de facto) autoriteiten hard optraden tegen kritische geluiden.[972]

2.3.1 (Vermeende) opposanten

Gezien de willekeur van arrestaties en andere misstanden was er geen eenduidig beeld te schetsen van wanneer de Syrische autoriteiten iemand als opposant kenmerkten en welke represailles volgden op bepaalde oppositionele activiteiten. Er waren veel verschillende omstandigheden die ertoe konden leiden dat mensen door de autoriteiten in het regeringsgebied als opposanten werden aangemerkt.[973] Categorieën personen die in regeringsgebied veelal aangemerkt werden als opposanten waren politieke activisten, (voormalige) leden van (gewapende) oppositiegroepen, voormalige ambtenaren die hun functies hadden verlaten en naar de andere controlegebieden of naar het buitenland waren gegaan, en deserteurs.[974] Er waren andere categorieën personen die eveneens door de autoriteiten als opposant konden worden aangemerkt. Daarbij ging het onder meer om demonstranten, mensenrechtenactivisten, kritische journalisten en kritische

[965] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[966] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[967] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 1; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[968] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[969] DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024, p. 21.
[970] Deze index kwam tot stand door punten op te tellen voor verschillende factoren, zoals persvrijheid, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van organisatie en vrijheid van religie. De maximum score was 100 punten.
[971] Freedom House, *Countries and territories,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[972] Amnesty International, *The state of the world's human rights*, 23 april 2024; Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria*, 29 februari 2024.
[973] EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 12; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[974] SOHR, *Regime-controlled areas in 2023. Nearly 2,625 fatalities in acts of violence…alarming increase in crime rate…deteriorating security situation…chronic stifling crises*, 4 januari 2024; Syria Direct, *Hostages and siege: Daraa frees detainees by any means necessary*, 13 juni 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. May 2024*, 20 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 19 en 27; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

studenten.[975] Personen die online een kritisch bericht hadden geplaatst of die in het openbaar een kritische opmerking hadden gemaakt, konden eveneens aangemerkt worden als opposanten.[976] Dat gold ook voor binnenlands ontheemden die oorspronkelijk afkomstig waren uit gebieden die tot enkele jaren geleden in handen waren van de gewapende oppositie en die terug wilden keren naar die gebieden, voor personen die op familiebezoek buiten het regeringsgebied waren geweest, voor personen die in contact stonden met familieleden buiten het regeringsgebied, voor medische hulpverleners die hulp hadden verleend aan iemand van de oppositie, en voor medewerkers van ngo's die geen banden onderhielden met de regering.[977] Iemand kon om het minste of geringste opgepakt worden. Op dat punt was er weinig veranderd in vergelijking met voorgaande jaren.[978]

In de andere drie controlegebieden was er evenmin veel ruimte voor oppositionele activiteiten. Sommige van de hiervoor genoemde categorieën personen liepen daar eveneens kans om aangemerkt te worden als opposanten. Dat gold met name voor politieke activisten, oppositieleden, mensenrechtenactivisten, demonstranten en kritische journalisten.[979] Zo waren er berichten over arrestaties van leden van de Koerdische Nationale Raad en de Koerdische Democratische Eenheidspartij in het DAANES-gebied.[980] Verder waren er berichten over arrestaties van demonstranten

[975] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023, including of 129 children and 87 women, with 232 documented in december alone*, 2 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab* Republic (A/HRC/55/64), 9 februari 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 19; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[976] STJ, *Syria: Protests escalate in the areas controlled by the government and the latter responds with arrests and ready-made accusations*, 27 september 2023; The New Arab, *Syrian president Assad visits coast as discontent rises over economic conditions*, 29 september 2023; SNHR, *Government employee was arrested by Syrian regime forces in Tartus governorate, November 2, 2023,* 5 november 2023; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024; SNHR, *On the International Day in Support of Victims of Torture: SNHR has documented the death of 15,383 Syrians under torture since March 2011, with 157,287 still detained and/or forcibly disappeared*, 27 juni 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; Trouw, *'Je kunt absoluut niet stellen dat asielzoekers veilig terug kunnen',* 31 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[977] UN HRC, *"No end in sight": Torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5)*, 10 juli 2023; SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023, including of 129 children and 87 women, with 232 documented in december alone*, 2 januari 2024; SOHR, *Regime-controlled areas in 2023. Nearly 2,625 fatalities in acts of violence…alarming increase in crime rate…deteriorating security situation…chronic stifling crises*, 4 januari 2024; ACHR, *What happens after the forced deportation of refugees from Lebanon?*, 29 januari 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama*, 18 juni 2024; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024; FP, *Syrians in Lebanon are stuck in limbo*, 9 juli 2024; The Syrian Observer, *Assad's forces detain civilians in Damascus for visiting relatives in Northern Syria,* 6 september 2024; Enab Baladi, *Around 200 civilians detained near Damascus after crossing three control zones*, 7 September 2024; The New Arab, *200 Syrians missing after arrest by regime forces near Damascus*, 8 September 2024; The Syrian Observer, *Coming from the north: what fate for 200 Syrians arrested by regime ?,* 9 september 2024; MEMO, *Assad regime arrests, disappears 200 Syria civilians returning from opposition areas,* 10 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[978] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 46; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' detention of lawyer Thamer al-Talla and his subsequent death in a regime detention center due to medical negligence,* 10 mei 2024.

[979] HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; Syria Direct, *'Today Heba, tomorrow us': Feminist activist's hanging casts long shadow,* 2 maart 2024; BBC Monitoring, *Briefing: HTS reportedly freed two key critics it detained last July*, 12 juni 2024; SOHR, *Aleppo. Turkish-backed factions impose royalties and threaten Kurdish landowners who clung to them and refuse to migrate from Afrin,* 13 augustus 2024; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons*, 19 september 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[980] The Syrian Observer, *SDF kidnaps Kurdish National Council leader in Qamishli,* 26 januari 2024; SNHR, *SDF arrests a female media worker with the Kurdish National Council and a Yekiti Party member in Hasaka, June 10, 2024*, 11 juni 2024; The Syrian Observer, *SDF arrests members affiliated with Kurdish National Council in Hassakeh,* 13 juni 2024.

in het SSG-gebied.[981] Voorts waren er berichten over arrestaties van journalisten in het SIG-gebied.[982]

2.3.2 *Kritiek op machthebbende partijen/groepen*

Er bestond weinig tot geen ruimte in Syrië voor kritiek op de machthebbers of voor andere meningen dan die van de autoriteiten.[983] Openlijk kritiek leveren op de machthebbers in een van de controlegebieden kon resulteren in arrestatie, detentie en inbeslagname van bezittingen.[984] De kritiek beperkte zich als gevolg daarvan meestal tot enkele beslissingen die door de machthebbers waren genomen of tot onderwerpen die op lokaal niveau speelden.[985] Volgens een bron waren er in de verslagperiode in ieder van de controlegebieden tientallen gevallen bekend van mensen die waren gearresteerd en gedetineerd, omdat zij kritiek hadden geleverd op de leefomstandigheden en de politieke situatie in het betreffende controlegebied.[986]

In regeringsgebied was kritiek op de overheid of het uiten van afwijkende meningen nauwelijks mogelijk.[987] Het was niet altijd duidelijk waar de lat lag. Dit leek mede af te hangen van waar iemand zich bevond. Zo leek de lat veel hoger te liggen in Suweida, waar sinds augustus 2023 demonstraties plaatsvonden, dan in Latakia of Tartous, waar mensen werden gearresteerd op grond van de Wet op de cybercriminaliteit van april 2022 als zij online hun steun uitspraken voor de protesten in Suweida.[988] Verder leek het af te hangen van het (online) bereik van degene die kritiek leverde. Op de sociale media kwamen bijvoorbeeld sarcastische opmerkingen, satire, grappig bedoelde straatinterviews en internetmemes voorbij over de rantsoenkaarten (*smart cards*) en de economische situatie. Hoe bekender iemand was en hoe groter diens bereik, des te lager leek de lat te liggen waarop dit kon leiden tot represailles.[989] Als kritiek niet direct en niet in het openbaar werd geuit, konden er nog steeds represailles volgen wanneer hierover door een informant was gerapporteerd aan een van de inlichtingendiensten. Volgens een bron kwam het vaak voor dat mensen rapporteerden over andere mensen.[990]

2.3.3 *Familieleden van politieke activisten en opposanten*

Het kwam volgens bronnen voor dat familieleden van bekende politieke activisten of van door de Syrische autoriteiten als opposant beschouwde personen enkel vanwege hun familierelatie problemen ondervonden van de zijde van de autoriteiten. Zij konden te maken krijgen met intimidatie, mishandeling, oproepen om te verschijnen bij een inlichtingendienst, arrestatie, detentie, marteling of inbeslagname van bezittingen. Veel Syrische vluchtelingen die nog familie in Syrië hadden, zouden zich niet snel tegen de regering Assad uitspreken, omdat zij hun familie in Syrië niet in de problemen wilden brengen.[991] Het is niet bekend hoe vaak

[981] BBC Monitoring, *HTS orders arrests after violent protests in Syria's Idlib,* 24 mei 2024; The Syrian Observer, *Dozens arrested after violent clashes: Hay'at Tahrir al-Sham security forces suppress Idlib protest,* 12 september 2024.
[982] STJ, *Northwest Syria: Local authorities attack journalists, suffocate freedom of expression,* 29 maart 2024; Levant 24, *Journalist Bakr al-Qasim detained by Turkish-backed forces in northern Syria,* 27 augustus 2024.
[983] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[984] SNHR, *SNHR condemns the Syrian regime's detention of three activists, including two Alawites, in Latakia governorate over voicing criticism of the regime,* 17 september 2024; The Syria Report, *Government seizes dissidents' properties in Suweida,* 8 oktober 2024.
[985] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[986] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[987] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[988] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[989] Enab Baladi, *Regime pursues "immoral" content creators,* 30 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[990] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[991] HRW, *Syria: Mass unlawful asset freezes*, 18 juli 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 21; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

familieleden van politieke activisten en opposanten dergelijke problemen ondervonden.[992]

2.3.4 Syriërs die in het buitenland verbleven

Er waren meerdere factoren die ertoe konden leiden dat Syriërs die in het buitenland verbleven als opposanten werden gezien door de Syrische autoriteiten. Een factor was het moment van vertrek uit Syrië. De autoriteiten bekeken Syriërs die in de beginjaren van het conflict naar het buitenland waren vertrokken en asiel aanvroegen met wantrouwen, omdat zij veronderstelden dat zij om politieke redenen asiel aanvroegen.[993] Een andere factor was het uiten van kritiek of standpunten die tegen de regering waren gericht. Als Syriërs in het buitenland erg uitgesproken waren en fel ageerden tegen de Syrische overheid, bijvoorbeeld op het internet of via de sociale media, konden zij door de Syrische autoriteiten als opposanten worden aangemerkt.[994] Weer een andere factor was het deelnemen aan oppositionele activiteiten. Als Syriërs in het buitenland deelnamen aan demonstraties, demonstraties organiseerden of oppositionele groepen steunden, konden zij eveneens als opposanten worden aangemerkt. Een andere factor was contacten met oppositionele groepen. Als Syriërs in het buitenland contacten onderhielden met oppositionele groepen, bijvoorbeeld door bij deze groepen meldingen te maken van mensenrechtenschendingen, konden zij ook als opposanten worden aangemerkt. Daarnaast konden een familierelatie of een vriendschapsrelatie met bekende opposanten ook een rol spelen.[995]

2.3.5 Duidelijkheid over de gevaren bij terugkeer

Veel Syriërs die in het buitenland verbleven en een bezoek wilden brengen aan Syrië schakelden voorafgaand aan hun vertrek tegen betaling een tussenpersoon in die bij verschillende veiligheids- en inlichtingendiensten naging of hun naam op een van de lijsten van gezochte personen stond.[996] Omdat er niet een centrale database was waarin alle lijsten van alle inlichtingen- en veiligheidsdiensten konden worden geraadpleegd, moest er bij meerdere instanties navraag worden gedaan. Dat maakte dit voor veel Syriërs een kostbare exercitie.[997] Bovendien gebeurde dit op basis van vertrouwen en was het nooit zeker of en bij welke instanties er navraag was gedaan. Daarmee bood deze exercitie nooit de zekerheid dat zij bij terugkeer niet alsnog bij een controlepost van een van de vele gewapende actoren werden gearresteerd.[998] Er waren enkele zaken bekend van Syriërs die vanuit het buitenland terugkeerden nadat zij te horen hadden gekregen dat zij door geen enkele inlichtingen- of veiligheidsdienst werden gezocht, die na hun inreis in Syrië alsnog bij een controlepost werden gearresteerd. Sommigen kwamen nadien in detentie te overlijden.[999]

2.3.6 Detentie, marteling en verdwijning bij terugkeer

Syriërs konden ook om andere redenen dan (vermeende) oppositie gevaar lopen op detentie, marteling en verdwijning bij terugkeer. Dat kon bijvoorbeeld zijn, omdat zij hun militaire dienstplicht of reservedienst hadden ontdoken (zie paragraaf

[992] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[993] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[994] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 47; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[995] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[996] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[997] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[998] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[999] SOHR, *Despite settling his status. Deportee from Turkey die under torture in regime detention centre in Aleppo,* 11 september 2024; Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey,* 12 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

2.2.1.11).[1000] Het kon ook zijn dat iemand uit de directe omgeving over de betreffende persoon aantijgingen had gerapporteerd bij de inlichtingendiensten.[1001] Een andere reden kon zijn dat het Syrische veiligheidsapparaat inkomsten wilde genereren en daarom iemand voor losgeld detineerde.[1002]

2.3.7 Opvattingen of uitingen die de regering Assad als kritiek kon opvatten

De autoriteiten interpreteerden veel opvattingen en uitingen als kritiek op de regering. Daarbij ging het onder meer om opvattingen en uitingen over de presidentiële familie, de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, alawieten, verkiezingsfraude, mensenrechtenschendingen, corruptie, drugssmokkel, overheidsfalen, democratie, de oppositie en de slechte leefomstandigheden.[1003] Dit kon leiden tot arrestatie, marteling, detentie en het opleggen van valse aanklachten. Volgens een bron kon het ook leiden tot een gedwongen verdwijning, vooral in gevallen waarin de betrokken persoon door de autoriteiten als een bedreiging werd gezien. De familieleden van de betrokken persoon konden ook te maken krijgen met problemen van de zijde van de autoriteiten als vergelding voor de standpunten van hun verwanten.[1004]

2.3.8 Oppositionele activiteiten uit het verleden

Volgens verschillende bronnen vergaten en vergaven de autoriteiten niet snel.[1005] In veel gevallen straften de autoriteiten personen voor hun kritische activiteiten, ongeacht wanneer deze hadden plaatsgevonden, dus zelfs als dit vele jaren geleden was.[1006]

2.3.9 Positie van journalisten

Volgens Verslaggevers zonder Grenzen (*Reporters sans frontières*, RSF), een internationale ngo die zich inzette voor de persvrijheid, was Syrië ook in de verslagperiode een van de gevaarlijkste landen ter wereld voor journalisten.[1007] Syrië stond op de 179ste plaats van de persvrijheidsindex 2024 van de RSF. In totaal telde deze ranglijst 180 landen. In de persvrijheidsindex 2023 stond Syrië op de 175ste plaats.[1008]

In regeringsgebied waren de media zeer ingeperkt. Alle mediakanalen hadden toestemming van de autoriteiten nodig om te kunnen functioneren.[1009] Op 23 april 2024 introduceerde de regering Wet nummer 19 waarmee een nieuw ministerie van Informatie werd opgericht. Dit ministerie kreeg verregaande bevoegdheden om de

[1000] SNHR, *A dreadful homecoming: Widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon,* 29 oktober 2024.
[1001] DIS, *Syria: Military service*, 25 january 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 33; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1002] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (A/HRC/55/64), 9 februari 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama*, 18 juni 2024.
[1003] SNHR, *Civilian arrested in Latakia governorate by Syrian regime forces over criticizing economic situation, August 20, 2023,* 21 augustus 2023; Syria Direct, *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?,* 26 januari 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024, p. 58; SOHR, *Having showed up fraud in People's Assembly elections. Regime security services arrest journalist in Homs,* 19 september 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 18; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1004] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1005] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 47; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1006] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 12; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1007] RSF, *Syrian journalists threatened by neighbouring states, as Syria remains second most dangerous country in the world for reporters, RSF and SCM warn*, 14 juni 2024.
[1008] RSF, *2024 World Press Freedom Index*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1009] Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria,* 29 februari 2024; STJ, *Syria: Ministry of Information stifles digital platforms citing "indecent content," "offending national constants",* 19 september 2024.

Syrische media te controleren, inclusief televisieproducties, digitale media en sociale media.[1010]

Onafhankelijke journalisten of journalisten die kritisch waren over de regering konden te maken krijgen met censuur, intimidatie, arrestatie, (incommunicado) detentie, marteling, ontvoering, verdwijning, moord en uitreisverboden.[1011]

In de verslagperiode waren er berichten over intimidatie, arrestatie, detentie en ontvoering van journalisten in het DAANES gebied.[1012] Er waren ook berichten over arrestatie van journalisten in het SSG-gebied.[1013] Verder waren er berichten over intimidatie, mishandeling, arrestatie en marteling van journalisten in het SIG-gebied.[1014]

2.3.10 Vrouwen en kinderen van mannen die vermist waren

Volgens een bron kwam het voor dat de autoriteiten vrouwen en kinderen van mannen die in detentie vermist waren geraakt, als (potentiële) opposanten beschouwden. Deze opvatting kon leiden tot bepaalde negatieve gevolgen, waaronder sociale uitsluiting bij terugkeer naar Syrië. Zij konden ook gearresteerd of ondervraagd worden door de autoriteiten, vooral als er een perceptie was dat deze familieleden opposanten waren of opposanten steunden. Verder konden zij worden blootgesteld aan bedreigingen of vergelding voor de acties van hun familieleden. Zij konden ook vanwege het stigma moeite hebben om toegang te krijgen tot basisvoorzieningen, zoals onderwijs en gezondheidszorg.[1015] Daar kwam bij dat een verblijf in het buitenland van een Syriër voldoende reden kon zijn om de aandacht van de inlichtingendiensten te trekken.[1016] Verder konden familieleden van vermisten financieel worden uitgebuit door de inlichtingendiensten door in ruil voor veel geld informatie over de vermisten aan te bieden.[1017]

2.3.11 Verhoogde aandacht voor Syriërs die uit een specifiek land terugkeren

Volgens een bron was het bij terugkeer vooral van belang dat er niets speelde op het gebied van de militaire dienstplicht of de reservedienst en dat de naam niet voorkwam op een van de lijsten van gezochte personen.[1018] Volgens een andere bron werden de acties van de Syrische autoriteiten gekenmerkt door een hoge mate van willekeur en onvoorspelbaarheid.[1019]

[1010] SANA, *President al-Assad issues law on establishing information ministry to replace the one issued in 1961,* 23 april 2024; Enab Baladi, *Al-Assad issues decree on establishing alternative information ministry,* 23 april 2024; SNHR, *The Syrian regime's law no. 19 of 2024 on establishing a media ministry blatantly violates freedom of media, opinion, and expression*, 13 juni 2024.

[1011] USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024; CPJ, *Syrian journalist Mahmoud Ibrahim arrested after post on anti-Assad protests,* 17 mei 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1012] SNHR, *SDF arrests a media worker in Hasaka governate, August 15, 2023,* 17 augustus 2023; USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024, p. 42 en 60; Syria Direct, *Restrictions on local journalists in northeastern Syria multiply,* 4 juli 2024.

[1013] USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024, p. 43 en 59; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1014] The Syrian Observer, *Journalists arrested in demonstration against Abdel Rahman Mustafa government in al-Rai,* 19 december 2023; RSF, *Police attack reporters covering protest in northwestern Syria,* 22 december 2023; USDOS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024, p. 59-60; AP News, *A Syrian journalist who reports for international agencies is arrested by Turkish-backed authorities,* 27 augustus 2024; SNHR, *SNHR condemns SNA's detention of media worker Bakr Qasim in Aleppo governorate on August 26, 2024,* 28 augustus 2024; IFJ, *Syria: Journalist Bakr al-Kassem released one week after his arrest by Türkiye-backed authorities,* 3 september 2024.

[1015] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1016] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 46; vertrouwelijke bron.

[1017] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 19-20; BBC, *Back from the dead: Desperately searching for Syria's missing prisoners,* 14 september 2023; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 83; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.

[1018] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1019] Vertrouwelijke bron, november 2024.

Er waren tientallen berichten over Syriërs die terugkeerden vanuit Turkije en Libanon, die te maken kregen met afpersing, willekeurige arrestatie, incommunicado-detentie, marteling en moorden, evenals inbeslagname van eigendommen. Dit overkwam zowel mensen die vrijwillig waren teruggekeerd - onder wie mensen die 'hun status hadden geregeld' -, als mensen die gedwongen waren teruggekeerd en mensen die op de vlucht voor Israëlische bombardementen uit Libanon waren vertrokken.[1020]

Volgens een bron speelden verschillende factoren daarbij een rol, zoals geslacht, leeftijd, plaats van herkomst, de tijd waarin met uit Syrië vertrokken was, manier van vertrek (legaal of illegaal, zie paragraaf 2.3.12), familierelaties, beroep en elke (vermeende) anti-overheidsopstelling.[1021]

Daarnaast was er altijd een kans aanwezig dat Syriërs die terugkeerden vanuit onder meer Europa en de Golfstaten het slachtoffer werden van arrestatie en detentie in verband met afpersing, omdat aangenomen werd dat zij beschikten over financiële middelen en er in hun geval om losgeld gevraagd kon worden.[1022] Overigens kwam deze vorm van afpersing ook voor onder de Syrische bevolking. Sommige families zagen zich daardoor gedwongen om hun huizen te verkopen om het geld bijeen te krijgen.[1023]

2.3.12 Illegale uitreis

In het regeringsgebied kon niet-legale uitreis consequenties hebben, omdat dit op grond van Wet nummer 18 van 2014 strafbaar was. Dit kon bestraft worden met een boete of een gevangenisstraf.[1024]

2.3.13 Monitoring van sociale media

In de verslagperiode vond op grond van de Wet over de cybercriminaliteit strafvervolging plaats van burgers vanwege hun activiteiten op de sociale media. Zij konden worden gearresteerd en veroordeeld tot gevangenisstraffen. Er konden ook andere strafmaatregelen worden opgelegd, zoals een reisverbod of een ondertoezichtplaatsing.[1025] Volgens een bron werden strafzaken door een militaire

[1020] OHCHR, *Syrian returnees subjected to "gross human rights violations and abuses", UN report details*, 13 februari 2024; Enab Baladi, *Voluntary or by force, stories of Syrians who returned to their homeland,* 5 maart 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; The New Arab, *Syrian regime detains dozens of refugees who returned from Lebanon in July,* 8 augustus 2024; SOHR, *Despite settling his status. Deportee from Turkey die under torture in regime detention centre in Aleppo,* 11 september 2024; Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey,* 12 september 2024; SOHR, *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others*, 2 oktober 2024; Enab Baladi, *Regime arrests nine Syrians returning from Lebanon,* 2 oktober 2024; North Press Agency, *Government forces arrest Syrian refugees returning from Lebanon,* 2 oktober 2024; Levant 24, *UN warns of dire conditions for Syrians returning from Lebanon,* 5 oktober 2024; MEE, *Syrian refugees flee Lebanon for Kurdish and Turkish-controlled parts of northern Syria,* 6 oktober 2024; The Syrian Observer, *Syrians returning from Lebanon arrested by regime,* 10 oktober 2024; SNHR, *Three men arrested by Syrian regime forces after returning from Lebanon*, *October 9, 2024,* 11 oktober 2024; North Press Agency, *SNA releases Syrian returnees from Lebanon for $100 each,* 14 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: Widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon,* 29 oktober 2024; TIMEP, *Caught between two wars: The risky return of Syrian refugees from Lebanon,* 13 november 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return*, 30 oktober 2024; Enab Baladi, *Regime arrested 26 Syrian returnees from Lebanon,* 30 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria*, 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1021] Vertrouwelijke bron, november 2024.

[1022] SOHR, *SOHR exclusive. Regime security services arrest and blackmail Syrians returning voluntarily to the "safe homeland",* 12 juni 2022; UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 33; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1023] YouTube, *TIMEP, Syria and Syrian refugees: From EU migration policies to Israel's war on Lebanon,* 25 november 2024, url, [27:41-30:02]; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1024] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 30 oktober 2024.

[1025] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5; BBC Monitoring, *Syria police arrest YouTube comedians over public decency violations,* 6 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

rechtbank behandeld als bijvoorbeeld een van de deelnemers in een WhatsApp-groep een militair bleek te zijn.[1026]

Volgens verschillende bronnen monitorden de Syrische autoriteiten de sociale media van Syriërs in binnen- en buitenland.[1027] Volgens een bron vond dit systematisch plaats.[1028] Volgens het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken maakten de Syrische autoriteiten gebruik van geavanceerde technologieën en honderden computerspecialisten om onder meer e-mails en sociale media-accounts te monitoren van gevangenen, activisten en anderen.[1029] Naast technische monitoring leunden de Syrische autoriteiten volgens bronnen nog zwaar op menselijke informanten in Syrië. Veel informatie over vermeende kritische geluiden kwam nog steeds van personen die over andere personen aan de autoriteiten rapporteerden. Het is niet bekend op welke schaal dit gebeurde.[1030]

Bronnen meldden dat het monitoren van kritische geluiden op de sociale media ook door de machthebbers in de andere controlegebieden plaatsvond, maar zij konden niet zeggen in welke mate en hoe efficiënt dit gebeurde.[1031] Er waren in de verslagperiode berichten over de arrestatie van mensenrechtenactivisten door HTS vanwege hun activiteiten op de sociale media.[1032]

2.3.14 Monitoring van het mobiele telefoonverkeer in verschillende controlegebieden

Volgens verschillende bronnen werd het mobiele telefoonverkeer in het regeringsgebied gemonitord.[1033] Volgens een bron ontbrak in de andere controlegebieden de technologie hiervoor, waardoor soms handmatige controles van mobiele telefoons plaatsvonden.[1034] Een andere bron gaf aan nooit vernomen te hebben van deze vorm van monitoring in het noordwesten.[1035]

2.3.15 Anonieme simkaarten

Volgens verschillende bronnen waren er in Syrië langs legale weg geen simkaarten verkrijgbaar die niet op naam werden geregistreerd.[1036] Om een simkaart te bemachtigen moesten kopers hun identiteitskaarten laten zien.[1037] Daar maakten de verkopers een kopie van. Ook vulden de verkopers een formulier in. Daarna vond de betaling plaats.[1038] In regeringsgebied konden op de zwarte markt wel vervalste of vanuit het buitenland geïmporteerde simkaarten gevonden worden.[1039]

2.3.16 Wachtwoorden van sociale media-accounts

Volgens verschillende bronnen vroegen de autoriteiten bij legale uit- of inreizen van Syrië niet standaard naar de wachtwoorden van de sociale media-accounts.[1040] Dit

[1026] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1027] Freedom House, *Freedom in the World 2024, Syria*, 29 februari 2024; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 62; 1 SNHR, *The Syrian regime's law no. 19 of 2024 on establishing a media ministry blatantly violates freedom of media, opinion, and expression*, 13 juni 2024, p. 6; BBC Monitoring, *Syrian government to 'monitor' platforms that publish 'vulgar' content,* 17 augustus 2024; RSF, *Syria*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1028] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1029] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 62.
[1030] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 48; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1031] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 48; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1032] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1033] The Syrian Observer, *Assad's forces detain civilians in Damascus for visiting relatives in Northern Syria,* 6 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1034] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1035] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1036] Vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1037] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1038] Vertrouwelijke bron, juli 2024.
[1039] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1040] Vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

gebeurde doorgaans wel wanneer iemand was gearresteerd. Daarnaast kwam het voor dat mensen bij controleposten werd gevraagd om hun telefoons af te geven.[1041]

2.4 Lhbtiq+

2.4.1 Positie van lhbtiq+

Er was weinig informatie beschikbaar over de positie van lhbtiq+ in de verslagperiode. Volgens verschillende bronnen bleef de positie van lhbtiq+ in Syrië onverminderd slecht.[1042] Lhbtiq+-thematiek was voor velen in Syrië een groot taboe en een gevoelig onderwerp om over te praten.[1043] Voor zover bekend waren er in Syrië geen lhbtiq+ open over hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of transgender achtergrond.[1044]

In de Syrische samenleving werden lhbtiq+ over het algemeen niet geaccepteerd of getolereerd.[1045] Lhbtiq+ konden te maken krijgen met discriminatie en geweld (zie paragraaf 2.5.4). Volgens een bron was er in de samenleving weinig bewustwording rondom het thema.[1046]

2.4.2 Strafbaarstelling seksuele handelingen

Het verrichten van seksuele handelingen tussen personen van hetzelfde geslacht kon op grond van artikel 520 WvS bestraft worden met maximaal drie jaar gevangenisstraf.[1047] Zie voor meer informatie paragraaf 7.4.1 van het algemeen ambtsbericht Syrië van augustus 2023.

2.4.3 Strafvervolging van lhbtiq+

De Syrische autoriteiten hanteerden artikel 520 WvS en ook artikel 517 WvS, dat betrekking had op 'schendingen van de openbare zeden', voornamelijk tegen lhbtiq+.[1048] In 2023 verklaarde een medewerker van het Syrische ministerie van Binnenlandse Zaken op anonieme basis dat er op dat moment ongeveer 200 Syriërs in de gevangenis zaten wegens het verrichten van seksuele handelingen met een persoon van hetzelfde geslacht.[1049]

Er waren enkele berichten over gedwongen uitzetting naar Syrië van lhbtiq+ vanuit Turkije, Libanon en Irak.[1050] Volgens een bron dook een aantal van hen na hun uitzetting onder. Volgens dezelfde bron waren er ook berichten dat sommige lhbtiq+ na hun uitzetting waren gearresteerd.[1051]

[1041] SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1042] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1043] GEM, *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024, p. 21; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1044] GEM, *The Guardians of Equality Movement to help LGBTQ+ people in Syria*, 23 augustus 2023; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 113; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1045] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1046] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1047] Atlantic Council, *This organization is helping Syria's LGBTQI community. Here's how,* 21 juni 2022; HRW, *World report 2024, Syria,* 9 januari 2024; USDoS, *Syria 2023 human rights report,* 23 april 2024, p. 103; Human Dignity Trust, *Syria,* 12 september 2024; The Equality Pathway, *Turkey deports Syrian LGBT+ refugees back to danger,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1048] GEM, *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024, p. 14; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1049] Human Dignity Trust, *Syria,* 12 september 2024; Openly, *Gay Syrian refugees see intolerance rise in once-liberal Lebanon*, 9 november 2023.
[1050] ACHR, *Lebanon's violation of human rights through the forced deportation of refugees,* 19 mei 2023, p. 7; GEM, *Deportation of Syrian LGBTQIA+ refugees from Turkey: "Go to Syria and die there"*, 11 juni 2024; The Equality Pathway, *Turkey deports Syrian LGBT+ refugees back to danger,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1051] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

In het SSG-gebied kon iemand die zich als lhbtiq+ profileerde op basis van de sharia zweepslagen of de doodstraf krijgen.[1052] Volgens een bron kwam het daar vaker voor dat lhbtiq+ na hun arrestatie gemarteld werden en gedwongen werden om geld te betalen voor hun vrijlating.[1053] Via de Syrische media kwam in januari 2024 het bericht naar buiten dat de SSG een wetsvoorstel voorbereidde dat betrekking had op de openbare zeden. Dit kon ook gevolgen hebben voor de positie van lhbtiq+. Nadat er veel kritiek kwam op dit wetsvoorstel, schortte de SSG het op.[1054]

In het SIG-gebied was de Verenigde Arabische Wet van 1965 van toepassing. Daarbij was het aan een rechter om een lhbtiq+ te veroordelen.[1055] Volgens een bron kwam het in de praktijk voor dat gewapende groepen lhbtiq+ om het leven brachten.[1056]

Over de situatie in het DAANES-gebied was er op dit punt geen informatie bekend.[1057]

2.4.4 Discriminatie en geweld jegens lhbtiq+

In Syrië ondervonden lhbtiq+ discriminatie.[1058] Dit kon vergezeld gaan van pesten, vernedering, intimidatie, afpersing en (seksueel) geweld van de zijde van familieleden, collega's op het werk of de autoriteiten, bijvoorbeeld bij een aanhouding.[1059] Lhbtiq+ konden ook moeilijk aan een baan of woonruimte komen.[1060] Wegens het ontbreken van statistieken kon dit niet verder gekwantificeerd worden.

Als gevolg van de Syrische burgeroorlog was de Syrische samenleving conservatiever en gewelddadiger geworden. Lhbtiq+ liepen in vergelijking met heteroseksuelen en cisgender personen veel risico om het slachtoffer te worden van represailles van de zijde van familieleden, bijvoorbeeld omdat die hun bestaan als een aantasting van de familie-eer zagen. Daarbij kon het gaan om sociale uitsluiting, maar ook om mishandeling of eergerelateerd geweld.[1061] Er waren dezerzijds geen berichten bekend over lhbtiq+ die in de verslagperiode slachtoffer waren geworden van eergerelateerd geweld.[1062]

Volgens een bron waren er enkele berichten over lhbtiq+ die na hun uitzetting om het leven waren gebracht.[1063] Zo berichtten Turkse organisaties in juli 2024 dat een transvrouw uit Idlib, die door de Turkse autoriteiten via de grensovergang Bab al-Hawa was uitgezet, in Syrië was vermoord. Uit de berichtgeving kon echter niet duidelijk worden opgemaakt of haar familieleden dan wel HTS verantwoordelijk

[1052] GEM, *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1053] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1054] Enab Baladi, *Enab Baladi publishes details from Idlib's 'Public Morality' draft law*, 4 januari 2024; Levant 24, *SSG proposes new legislation and law enforcement branch,* 8 januari 2024; The Syrian Observer, *Julani freezes morality police in Idleb amid extremist tensions,* 19 april 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1055] GEM, *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024, p. 15.
[1056] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1057] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1058] GEM, *The Guardians of Equality Movement to help LGBTQ+ people in Syria*, 23 augustus 2023; LQIOO, *Everything you need to know about LGBTQ rights in Syria,* 2 september 2023.
[1059] USDOS, *2024 trafficking in persons report: Syria*, 25 juni 2024; Human Dignity Trust, *Syria,* 12 september 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1060] GEM, *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024, p. 22.
[1061] Atlantic Council, *This organization is helping Syria's LGBTQI community. Here's how,* 21 juni 2022; Syria Direct, *Community in the collapse: Syrian LGBTQ+ refugees carve out their own havens in Beirut*, 31 januari 2023; Openly, *Gay Syrian refugees see intolerance rise in once-liberal Lebanon,* 9 november 2023; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1062] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1063] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

waren voor haar dood.[1064] Evenmin kon haar overlijden door andere bronnen worden bevestigd.[1065]

2.4.5 Beschermingsmogelijkheden

Het was voor lhbtiq+ niet mogelijk om bescherming te krijgen van de autoriteiten.[1066] Voor zover bekend waren er in Syrië geen maatschappelijke organisaties aanwezig die opkwamen voor de rechten van lhbtiq+.[1067]

2.5 Vrouwen

Volgens verschillende bronnen nam in de verslagperiode het gendergerelateerd geweld en de armoede onder huishoudens met een vrouw aan het hoofd toe als gevolg van de verslechterende leefomstandigheden in het land (zie hoofdstuk 3).[1068] Er zou ook een toename zijn van kindhuwelijken wegens de toegenomen armoede in heel Syrië.[1069]

Voor meer informatie over gendergerelateerd geweld en huishoudens met een vrouw aan het hoofd wordt verwezen naar hetgeen hieromtrent reeds is vermeld in paragraaf 5.4 van het algemeen ambtsbericht Syrië van augustus 2023. Deze informatie was nog steeds actueel in de verslagperiode.

2.6 Bloedwraak

Volgens meerdere bronnen vonden bloedwraakgerelateerde incidenten[1070] doorgaans plaats in gebieden in het oosten die bewoond werden door Arabische tribale groepen, met name de tribale groepen in dorpen in de provincies Deir ez-Zor en Hasaka en in de Badia-woestijn.[1071] Bloedwraak kwam ook buiten deze gebieden voor, maar doorgaans alleen in de tribale gebieden.[1072] Volgens een bron kwam bloedwraak door de demografische veranderingen ook in steden als Damascus voor, omdat veel mensen uit de tribale gebieden van Deir ez-Zor naar de steden waren getrokken.[1073] Het is niet bekend op welke schaal bloedwraak in de verschillende controlegebieden plaatsvond in de verslagperiode.

[1064] Haberler.com, *The report about a Syrian transgender individual born in 1997 caused a stir in Adana,* 9 juli 2024; Duvar, *Refuge trans woman deported by Turkey over HIV status killed in Syria,* 27 juli 2024; Minority Azerbaijan, *Refugee trans woman deported from Turkey murdered,* 28 juli 2024; Kaos GL, *Deported refugee trans woman murdered,* 29 juli 2024; Kaos GL, *"Those who posted on social media, the Removal Center and Adana Governorate are responsible"*, 12 augustus 2024.
[1065] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1066] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023, p. 71; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 104; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1067] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1068] Asharq Al-Awsat, *After 12 years of war, women outnumber men in Syria,* 16 december 2023; HRW, *World report 2024, Syria,* 9 januari 2024; Syria Untold, *Exploitation of widows and child recruitment in widow homes,* 27 maart 2024; OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 april 2024; UNOCHA, *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths. Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Syria, 30 May 2024*, 30 mei 2024; UNFPA, *Voices from Syria 2024,* 10 november 2024, p. 10; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1069] UNFPA, *13 years on, the Syria crisis is pushing women and girls to the brink,* 15 maart 2024; UNFPA, Voices from Syria 2024, 10 november 2024, p. 11.
[1070] Bloedwraak is een vorm van eergerelateerd geweld. Bloedwraak komt voort uit een geschil tussen twee partijen, waarbij een persoon om het leven is gekomen of (ernstig) gewond is geraakt.
[1071] Enab Baladi, *Organizations launch project to resolve tribal conflicts in Deir Ezzor,* 31 mei 2024; SOHR, *Tribal infighting. Young man killed in southern Al-Hasakah,* 12 juli 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1072] Syria Direct, *Daraa residents turn to clan reconciliation over the court system,* 4 april 2024; vertrouwelijke bron, juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1073] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.

Vrouwen waren doorgaans niet het doelwit van bloedwraak, maar er waren enkele gevallen bekend waarin vrouwen slachtoffer waren geworden van bloedwraak.[1074]

2.7 (Alleenstaande) minderjarigen

2.7.1 Opvang van minderjarigen

In de regel werden kinderen die geen ouders meer hadden, of in ieder geval geen ouders die voor hen konden zorgen, opgevangen door (naaste) familieleden. Als dit niet mogelijk was, konden kinderen naar een opvanglocatie.[1075]

2.7.2 Soorten opvang

In het regeringsgebied bestonden verschillende soorten opvanghuizen voor minderjarigen. Daarbij ging het om weeshuizen, jeugdinstellingen en opvang voor gehandicapte kinderen.[1076] Hoewel statistieken ontbraken, zouden er als gevolg van het conflict en de verslechterende economische situatie onvoldoende opvangplekken zijn. Opvanghuizen hadden doorgaans weinig financiële middelen, waardoor zij niet altijd konden voorzien in de basisbehoeftes van de kinderen. Daar kwam bij dat er weinig toezicht op de opvanghuizen was vanuit het Syrische ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.[1077] In de opvanghuizen werden jongens en meisjes doorgaans gescheiden gehuisvest.[1078] Een uitzondering hierop vormden de tijdelijke opvangcentra van UNICEF en Save the Children in de ontheemdenkampen.[1079]

2.7.3 Gezinsgeboden opvang in regeringsgebied

Er was in Syrië geen officiële adoptieregeling voor islamitische gezinnen. Naast opvanghuizen en opvang bij familie waren er twee andere vormen van alternatieve zorg. Daarbij ging het om *kafala* en *al-haq*. Kafala was een vorm van sponsorschap waarbij een niet-verwante familie voor een kind zorgde als de ouders daar niet toe in staat was. Het kind kon geen aanspraak maken op de familienaam of een erfenis van de opvangverlenende familie. Het pleeggezin kon de opname van het kind in de familie bij een shariarechtbank formaliseren. Al-haq was voorbehouden aan achtergelaten kinderen van wie de ouders in het geheel niet in beeld waren. Bij deze vorm van zorg tekende een pleeggezin eenmalig een contract voor de duur van een jaar. In de praktijk bleef het kind aan het gezin verbonden tot het achttien jaar werd.[1080] In de praktijk was de zorg voor alleenstaande kinderen binnen de (kamp-) gemeenschappen meestal informeel geregeld.[1081]

2.7.4 Opvang in de overige controlegebieden

In het DAANES-gebied waren tijdelijke opvangcentra van UNICEF en Save the Children in ontheemdenkampen aanwezig.[1082] Bij de opvang van minderjarigen in ontheemdenkampen had het kampmanagement een toezichthoudende rol. Het kampmanagement keurde ook de plaatsingen van kinderen vanuit de tijdelijke opvangcentra bij gezinnen goed.[1083] Save the Children bood kinderen onderdak en

[1074] SOHR, *Tribal clashes. Woman killed and five injured in Deir Ezzor countryside,* 6 augustus 2024; SOHR, *Appeals to end clashes. Civilians injured in tribal infightings in eastern Deir Ezzor countryside,* 15 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1075] UN, *Syria: From orphans to earthquake survivors,* 6 februari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1076] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 31 mei 2022, p. 64; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1077] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1078] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1079] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1080] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 31 mei 2022, p. 65; The National, *Care centre in Syria's Idlib gives hope to lost children of war,* 14 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1081] STJ, *Adoption in Syria,* 2 maart 2022; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1082] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1083] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 31 mei 2022, p. 65; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

faciliteiten in hun tijdelijke opvangcentra, onder andere in het Al-Hol kamp en het Al-Roj kamp. In het Houri rehabilitatiecentrum en het Orkesh rehabilitatiecentrum verbleven ook kinderen zonder hun ouders. Deze jeugdinstellingen vertoonden overeenkomsten met detentiecentra (zie paragraaf 1.18).[1084] Er waren ook enkele weeshuizen in het noordoosten aanwezig.[1085]

In het SIG-gebied en het SSG-gebied was een aantal weeshuizen en tijdelijke opvanghuizen aanwezig. Deze werden beheerd door liefdadigheidsinstellingen en humanitaire organisaties die grotendeels afhankelijk waren van particuliere donaties en financiering vanuit het buitenland.[1086] Er was vanuit de lokale autoriteiten weinig toezicht op deze opvanghuizen.[1087]

De algehele verslechtering van de humanitaire situatie in de verslagperiode had gevolgen voor de situatie van alleenstaande minderjarigen. Voor sommige families was de nood zo hoog, dat zij hun kinderen achterlieten langs de kant van de weg, in ziekenhuizen, bij moskeeën of in een park.[1088] In Syrië gingen veel kinderen niet naar school. Er waren veel kinderen aan het werk.[1089] In het straatbeeld waren veel kinderen zichtbaar die overdag bedelden of spullen verkochten aan automobilisten.[1090] Het was echter niet bekend hoeveel straatkinderen er waren en in hoeverre deze kinderen alleenstaand waren of dat er een ouder of verzorger op de achtergrond aanwezig was.[1091]

2.7.5 Tijdelijke voogdij

Zaken rondom voogdij waren vastgelegd in de Wet op het Personeel Statuut (WPS). De vader, of bij diens afwezigheid zijn vader (de grootvader), had de juridische voogdij over de kinderen uit het huwelijk en over de bezittingen van het kind.[1092] Wettelijk gezien eindigde de juridische voogdij wanneer een kind achttien werd.[1093] Er waren twee typen voogdij, te weten de juridische voogdij (*wilaya*) en tijdelijke voogdij bij benoeming (*wisaya*).[1094]

Het gezag van de juridische voogd (*wali*) kon komen te vervallen indien deze vermist was, onder curatele stond of in detentie verbleef. In een dergelijke situatie bepaalde een rechter wie de tijdelijke voogdij kreeg.[1095] De *wali* kon ook een tijdelijke voogd toewijzen, bijvoorbeeld wanneer hij in het buitenland woonde.[1096] Een dergelijke toewijzing diende te worden bekrachtigd door een rechtbank.[1097]

Een verzoeker kon een verzoek tot tijdelijke voogdij (*wisaya sharia*) zonder afspraak rechtstreeks bij een rechtbank indienen. Dit betrof doorgaans een sharia-

[1084] UN HRC, *Punishing the innocent: Ending violations against children in the north-east of the Syrian Arab Republic,* 19 maart 2024, p. 8; Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024, p. 47; CNN, *'In prison because of our parents': Children of ISIS fighters coming of age in detention ask what they're being punished for*, 11 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1085] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1086] IPS, *Abandoned children growing problem in northern Syria,* 27 maart 2024; Al Jazeera, *'My soul and beating heart': Orphaned Syrian children find new family,* 20 november 2023; The National, *Care centre in Syria's Idlib gives hope to lost children of war,* 14 juli 2024; Child Houses, *About us*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1087] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1088] STJ, *Syria: Over 100 cases of child abandonment between 2021 and 2022,* 2 maart 2023; IPS, *Abandoned children growing problem in northern Syria,* 27 maart 2024; The National, *Care centre in Syria's Idlib gives hope to lost children of war,* 14 juli 2024.
[1089] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1090] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1091] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1092] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1093] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1094] NRC, *Guide to children's rights in Syria*, juli 2023, p. 21.
[1095] Artikel 174 WPS; NRC, *Guide to children's rights in Syria*, juli 2023, p. 22; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1096] Artikel 175 WPS; NRC, *Guide to children's rights in Syria*, juli 2023, p. 22.
[1097] Artikel 176 onder 3 WPS.

rechtbank.[1098] De verzoeker kon zich daarbij laten bijstaan door een advocaat, maar in principe hoefde er niemand anders aanwezig te zijn.[1099] Voordat de rechter op het verzoek besliste, voerde deze eerst een gesprek met de verzoeker om te beoordelen of de verzoeker de verantwoordelijkheid aankon.[1100] De rechter woog daarbij ook af wat in het belang van het kind was. Als er twijfel bestond over de verzoeker, kon de rechter iemand anders aanwijzen of andere personen vragen.[1101]

In de WPS was niet gespecificeerd wat de geldigheidsduur was van een tijdelijke voogdij. Bij de toewijzing van de tijdelijke voogdij bepaalde de rechter welke bevoegdheden de tijdelijke voogd kreeg. Een bron noemde het voorbeeld van een tijdelijke voogdij voor het regelen van een reis naar het buitenland voor het kind. In dit voorbeeld had de tijdelijke voogdij een geldigheidsduur van drie maanden. Volgens deze bron gaf de rechter het besluit met het bijbehorende zaaknummer af aan de verzoeker.[1102] Het besluit van de rechter (*karar*) werd vervolgens gearchiveerd bij de rechtbank.[1103]

Na de toewijzing van de tijdelijke voogdij speelden de vader of diens vader in principe geen rol als het ging om de bevoegdheden van de tijdelijke voogd, tenzij de situatie veranderde en de vader of diens vader na een gang naar de rechter de voogdij weer overnamen.[1104]

2.7.6 Opvoeding door familieleden

Volgens een bron werden kinderen die werden opgevoed door familieleden van hun ouders niet geregistreerd in het familieboekje (*daftar ayli*) van deze familieleden. Bij de burgerlijke stand werd dit kind ingeschreven op naam van de biologische vader en moeder en in hun familieboekje.[1105]

[1098] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1099] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1100] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1101] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[1102] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1103] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1104] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1105] Vertrouwelijke bron, september 2024.

3 Leefomstandigheden

3.1 Algemeen

De Syrische bevolking telde volgens informatie van de WHO in 2023 ongeveer 23,6 miljoen personen.[1106] Volgens het IDMC waren er eind 2023 ongeveer 7,2 miljoen binnenlands ontheemden.[1107] Daarnaast waren er volgens de UNHCR in 2023 5,1 miljoen vluchtelingen en asielzoekers uit Syrië.[1108]

In de verslagperiode bleven de leefomstandigheden in Syrië ten opzichte van de vorige verslagperiode verslechteren, onder meer door de voortdurende stijging van de kosten voor het levensonderhoud.[1109] Volgens de VN leefde meer dan 90% van de Syrische bevolking onder de armoedegrens.[1110]

Volgens een rapport van de Wereldbank van mei 2024 leefden in 2022 ongeveer 5,7 miljoen Syriërs in extreme armoede. Zij moesten rondkomen van minder dan 2,15 USD per persoon per dag. 14,5 miljoen anderen leefden in armoede. Zij moesten rondkomen van minder dan 3,65 USD per persoon per dag.[1111]

Begin 2024 hadden volgens UNOCHA 16,7 miljoen inwoners (bijna 70% van de bevolking) humanitaire hulp nodig om te overleven.[1112] Dit was het hoogste aantal mensen in nood sinds het begin van het conflict in 2011. In vergelijking met begin 2023 was er een toename van 9%. Toen ging het om 15,3 miljoen inwoners die humanitaire hulp nodig hadden om te overleven.[1113] Vanaf eind september 2024 kwamen daar nog enkele honderdduizenden mensen bij die uit Libanon waren weggetrokken (zie paragraaf 7.1).[1114]

Volgens UNOCHA hadden 15,4 miljoen Syriërs te kampen met voedselonzekerheid.[1115] Ruim 650.000 kinderen hadden een groeiachterstand.[1116] Volgens informatie van de OHCHR moest 58% van de gezinnen geld lenen om voedsel te kunnen kopen.[1117]

3.2 Economie

De Syrische economie liet de afgelopen jaren een neergaande trend zien. In 2022 daalde het bruto nationaal product (BNP) met 3,5% en in 2023 met 1,2%.[1118]

[1106] WHO, *Syrian Arab Republic,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1107] IDMC, *Global report on internal displacement 2024,* 14 mei 2024, p. 124.
[1108] UNHCR, *Refugee Data Finder*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1109] UNHCR, *Syria Arab Republic operational update (June-July 2024),* 16 september 2024.
[1110] UNOCHA, *Press briefing by Martin Griffiths, under-secretary-general for humanitarian affairs and emergency relief coordinator,* 7 juli 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.
[1111] World Bank, *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare*, 24 mei 2024, p. 32.
[1112] UNOCHA, *Humanitarian update. Syrian Arab Republic. Issue 24. May 2024,* 15 juli 2024; Security Council Report, *June 2024 monthly forecast,* 1 juni 2024.
[1113] UNHCR, *Syria Arab Republic operational update (June-July 2024),* 16 september 2024.
[1114] Vertrouwelijke bron, december 2024.
[1115] Security Council Report, *June 2024 monthly forecast,* 1 juni 2024.
[1116] OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 27 september 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.
[1117] YouTube, *UN Human Rights Middle East and North Africa*, 26 juni 2024, url.
[1118] World Bank, *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare*, 24 mei 2024, p. 27.

De nationale munt, de Syrische pond (SYP),[1119] verloor in de afgelopen jaren een groot deel van zijn waarde. Op de internationale markt bedroeg de officiële wisselkoers van een Amerikaanse dollar (USD) begin maart 2023 ongeveer 2.500 SYP en eind oktober 2024 ongeveer 13.000 SYP.[1120] Rond deze tijd bedroeg de wisselkoers van een USD op de vrije markten in Damascus en Aleppo 14.650 SYP en in Idlib 15.170 SYP.[1121] Op 1 december 2024 bedroeg de wisselkoers van een USD op de vrije markt in Damascus 14.800 SYP, in Aleppo 15.500 SYP en in Idlib 16.100 SYP.[1122]

Als gevolg van het conflict was de economie voor een groot deel ingestort. Op basis van de lichtintensiteit van Syrië op satellietbeelden schatte de Wereldbank in 2023 dat de Syrische economie tussen 2010 en 2022 met 80% was gekrompen.[1123] Wat van de economie over was gebleven, was voor een groot deel verdeeld onder de Syrische elite en het veiligheidsapparaat. Verschillende bronnen omschreven de Syrische economie als een roofeconomie.[1124] Vanwege de economische crisis gingen meer vrouwen en kinderen op zoek naar werk.[1125] Precieze cijfers waren niet bekend, maar kinderarbeid was wijdverbreid.[1126]

3.3 Basisvoorzieningen

In maart 2024 constateerde UNOCHA dat de humanitaire noden in Syrië bleven toenemen.[1127] Sindsdien waren meer dan 500.000 vaak hulpbehoevende personen, zowel Syriërs als Libanezen, vanuit Libanon naar Syrië vertrokken op de vlucht voor de Israëlische bombardementen in Libanon. Daardoor kwamen de toch al zwaar overbelaste diensten en de civiele infrastructuur nog verder onder druk te staan. Deze instroom leidde ook tot verdere prijsstijgingen.[1128] Voor de meeste mensen waren de kosten voor de basisvoorzieningen gelet op hun inkomens al disproportioneel hoog geworden.[1129] Voor iemand met een lerarensalaris was bijvoorbeeld vlees of uit eten gaan onbetaalbaar geworden.[1130] Brood was het basisvoedsel in Syrië. Mensen met een laag inkomen konden in regeringsgebied met een rantsoenkaart enkele basisgoederen, zoals brood, tegen een lagere prijs aanschaffen.[1131] Voor het brood werd doorgaans meel van slechte kwaliteit gebruikt.[1132] De toegankelijkheid en beschikbaarheid van basisvoorzieningen, zoals water, brandstof, elektriciteit en gezondheidszorg was in heel Syrië beperkt. De

[1119] In de Syrische volksmond wordt de SYP ook wel de Syrische lira genoemd.
[1120] Syria Direct, *'Worst since the beginning of the 20th century': What does 2024 hold for Syria's economy in freefall?,* 28 december 2023; XE, *US dollar to Syrian pound exchange rate chart,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1121] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1122] Vertrouwelijke bron, december 2024.
[1123] World Bank, *Syria economic monitor: Syria's economy in ruins after a decade-long war*, 17 maart 2023, p. ix; The Economist, *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?,* 11 september 2024.
[1124] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 19; VOA, *More than a decade on, no end in sight for Syria's war,* 14 maart 2024; OHCHR, *UN Commission warns Syrian war is intensifying amid continuing patterns of war crimes and fear of large-scale regional conflict*, 10 september 2024.
[1125] World Bank, *The welfare of Syrian households after a decade of conflict*, 24 mei 2024, p. 19.
[1126] Enab Baladi, *Child labor in Syria: A phenomenon leaving physical and psychological scars,* 21 maart 2024; Syria Direct, *A generation left behind: Poverty puts northwestern Syria's children to work,* 9 april 2024; World Bank, *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare*, 24 mei 2024, p. 25; IPS, *Conflict deprives children of education in northern Syrian IDP camps,* 18 juni 2024.
[1127] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024),* 3 maart 2024.
[1128] OHCHR, *Statement by Paulo Pinheiro, chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 79th session of the United Nations General Assembly Third Committee,* 1 november 2024; The Washington Post, *While Syrian refugees don't want to return, officials in Lebanon and Syria see exodus as opportunity,* 9 november 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1129] SACD, *Fading vision of safe Syria*, 29 mei 2024, p. 5.
[1130] Enab Baladi, *Economic malfunction: People's need is 55 times minimum salary in Syria,* 25 september 2023; Syria Direct, *'A government job is a burden': Syrian regime institutions bleed staff*, 21 mei 2024; Syria Direct, *Daraa communities' foot the bill for public education*, 10 juni 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1131] SOHR, *Government plant to restore "smart card" subsidization in Syria,* 25 juni 2024; Enab Baladi, *Bread queues in Deir Ezzor due to smart card distribution system,* 11 augustus 2024.
[1132] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.

meeste banen en diensten waren te vinden in de steden. Op deze manier waren deze beter toegankelijk voor inwoners van de steden dan voor inwoners van de rurale gebieden.[1133]

Er waren veel problemen met de drinkwatervoorziening.[1134] Drinkwater was op veel plekken beperkt beschikbaar. Volgens een bron was het water op sommige plekken maar een uur per dag beschikbaar. Daarbij was het nooit precies duidelijk op welk uur van de dag dat was.[1135] Er waren ook periodes waarin het drinkwater volledig was afgesloten.[1136] Op sommige plekken moest het drinkwater aangevoerd worden met tankwagens en drinkflessen.[1137] In het noordoosten waren er problemen met de watertoevoer, omdat elektriciteitscentrales door beschietingen beschadigd waren geraakt en waterpompstations daardoor tijdelijk niet meer functioneerden.[1138]

Omdat veel mensen zich geen gasflessen meer konden veroorloven, gebruikten zij hout, oude kleding, oude schoenen en ander materiaal om te koken en zich te verwarmen. Sommigen gebruikten benzine bij het koken. Dat leidde tot een toename van explosies. Doorgaans werden vrouwen daarbij het slachtoffer.[1139]

Elektriciteit was op veel plekken in Syrië beperkt beschikbaar.[1140] Het elektriciteitsnetwerk kampte met veel langdurige stroomstoringen.[1141] In sommige stadswijken in het regeringsgebied was maar een half uur per dag elektriciteit.[1142] In andere wijken ging het om een uur in de ochtend en een uur in de avond. Er waren ook stadswijken waar er afwisselend drie uur stroom was en vervolgens drie uur geen stroom. In de rijke stadswijken was elektriciteit naar verluidt doorgaans onafgebroken beschikbaar.[1143] In de verslagperiode steeg de prijs van een kilowattuur fors.[1144] In het noordoosten en noordwesten waren er soms problemen met de energievoorziening, omdat de elektriciteitsnetwerken bij luchtaanvallen beschadigd raakten.[1145]

Veel Syriërs gaven aan de vervoerskosten naar school of werk niet meer te kunnen betalen.[1146] Mensen moesten soms uren in de rij staan bij de benzinepomp.[1147] Benzine en diesel was niet altijd beschikbaar.[1148] Voor steeds meer mensen werd

[1133] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1134] SNHR, *Distress call to end the suffering of about 2,000 IDP families in al-Shahba area in rural Aleppo who have been struggling for weeks with no access to drinking water,* 4 maart 2024; Het Parool, *Tienduizenden Syriërs vluchten naar hun thuisland, maar zijn ze daar wel veiliger?*, 1 oktober 2024.
[1135] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1136] Syria Direct, *'Exacerbating the crisis, not managing it': Basic services scarce in Moadamiyat al-Sham,* 2 september 2024; Enab Baladi, *Lifting support for pump stations creates water crisis in Deir Ezzor,* 11 september 2024; Enab Baladi, *Water crisis in Idlib: Water tanker trucks fail to meet demand,* 29 oktober 2024.
[1137] Enab Baladi, *Water crisis in Idlib: Water tanker trucks fail to meet demand,* 29 oktober 2024.
[1138] Syria Direct, *Hasakah residents ration as 'water war' persists,* 24 oktober 2023; SANA, *Alouk water station is out of service for the 4th month due to the Turkish occupation attacks in Hasaka,* 11 februari 2024; UNOCHA, *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths. Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Syria, 30 May 2024*, 30 mei 2024.
[1139] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 11; Syria Direct, *Unable to afford cooking gas, Hasakah residents turn to a 'deadly' alternative*, 27 augustus 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1140] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 12.
[1141] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024.
[1142] Trouw, *'Voor een kleinigheid kun je in Syrië je geld, je familie en je leven verliezen'*, 30 augustus 2024.
[1143] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1144] MEMO, *Syria raises electricity prices by up to 500%,* 21 februari 2024.
[1145] STJ, *Northwest Syria: Syrian-Russian attacks killing civilians and hammering critical infrastructure*, 26 januari 2024; SNHR, *Russian forces bomb power station in W. Idlib, injures two workers, October 15, 2024*, 15 oktober 2024; The Syrian Observer, *What reasons for Russian escalation in Northern Syria?,* 17 oktober 2024; UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; NES NGO Forum, *NES Forum statement: Escalations of hostilities in Northeast Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1146] Enab Baladi, *Economic malfunction: People's need is 55 times minimum salary in Syria,* 25 september 2023; The Economist, *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?,* 11 september 2024.
[1147] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1148] SOHR, *Due to fuel shortages. Bus drivers' strike in Al-Qamishli hits transport,* 14 september 2024; The Syrian Observer, *Almost complete halt of transportation in Damascus,* 17 september 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.

brandstof te duur door de snel stijgende brandstofprijzen. Daardoor werd er in Syrië steeds minder met de auto gereisd.[1149]

Volgens UNOCHA hadden de meeste Syriërs onvoldoende toegang tot ziekenhuizen of andere medische zorg.[1150] De kwaliteit van de gezondheidszorg nam verder af. In ziekenhuizen waren zaken als pijnstillers en antibiotica niet altijd voorhanden, zodat mensen dat zelf moesten inkopen bij apotheken.[1151] De medische hulpverlening leed onder het gebrek aan geld.[1152] In maart 2024 berichtte de WHO dat op dat moment 65% van de ziekenhuizen en 62% van de gezondheidscentra hun activiteiten deels of geheel moesten staken.[1153]

Veel kinderen in de schoolgaande leeftijd namen geen deel aan het onderwijs.[1154] In maart 2024 berichtte UNOCHA dat meer dan 2,45 miljoen kinderen in de leeftijd van 5 tot 17 jaar niet naar school gingen.[1155] Als gevolg van het conflict waren veel schoolgebouwen beschadigd of in gebruik als tijdelijke opvang voor ontheemden.[1156]

In de verslagperiode waren de huurprijzen dusdanig fors gestegen dat steeds meer mensen hun woonlasten niet meer konden opbrengen.[1157]

3.4 Verschillen tussen de controlegebieden

De verslechterde humanitaire situatie gold voor heel Syrië. Vooral in het SSG-gebied in het noordwesten was de toegang tot medische voorzieningen, watersystemen en voedselmarkten verslechterd. Dit was het gebied dat in 2023 het meest getroffen was door de aardbevingen. 800.000 mensen woonden daar in tenten. Het aantal mensen dat daar te kampen had met voedselonzekerheid was toegenomen.[1158] Als gevolg van het conflict raakten veel mensen in het noordwesten tijdelijk ontheemd.[1159] Daarentegen was de situatie in sommige delen van het regeringsgebied minder slecht dan in de rest van Syrië, vooral in de als loyaal aan de regering van president Assad beschouwde gebieden.[1160] Volgens verschillende bronnen stelde de regering nauwelijks basisvoorzieningen beschikbaar aan de andere controlegebieden en aan de gebieden die tot enkele jaren geleden in handen waren van de oppositie. De meeste voorzieningen gingen naar de aan de regering van president Assad loyale gebieden.[1161] De regering blokkeerde in sommige gevallen ook de humanitaire hulp, zoals naar het Rukban ontheemdenkamp dat in de buurt van de grens met Jordanië en Irak lag.[1162] Ook de Syrisch-Koerdische

[1149] Het Parool, *Tienduizenden Syriërs vluchten naar hun thuisland, maar zijn ze daar wel veiliger?*, 1 oktober 2024; MEI, *Assad's economic fragility exposed by Israel's war on Lebanon,* 30 oktober 2024.
[1150] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024.
[1151] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1152] The New Arab, *Hospitals in northwest Syria face major funding shortfalls, risking closure,* 5 september 2024; Enab Baladi, *Bab al-Hawa hospital threatened with closure due to lack of funding,* 6 september 2024.
[1153] WHO, *WHO marks 13 years of the Syrian crisis with renewed commitment and support,* 14 maart 2024.
[1154] UNICEF, *After 13 years of conflict in Syria, more children than ever in need of humanitarian assistance and a chance,* 14 maart 2024; UNOCHA, *OCHA warns Security Council of Syria's 'generational crisis' as children endure conflict and deprivation,* 20 september 2024.
[1155] UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024, p. 73; UNICEF, *The situation of children in Syria*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1156] ETANA, *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024),* 31 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1157] Enab Baladi, *Rent prices double in Qamishli, payable exclusively in dollars,* 1 juli 2024; The Syrian Observer, *Rent in Damascus up by 60 percent,* 14 oktober 2024.
[1158] World Bank, *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare,* 24 mei 2024, p. 24; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1159] UNOCHA, *North-West Syria. Situation Report,* 18 oktober 2024; SOHR, *Amid displacement of civilians from west Aleppo countryside. Regime forces bombard Al-Atareb city,* 31 oktober 2024; The New Arab, *Massive displacement in Syria's Idlib amid Assad regime attacks,* 31 oktober 2024.
[1160] Daarmee werden met name de provincies Tartous en Latakia en de stad Damascus bedoeld.
[1161] Vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1162] The New Arab, *Rukban IDP camp 'starving' as Syrian regime cuts off food, medicine for a month,* 10 mei 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.

enclaves in de provincie en de stad Aleppo hadden in de verslagperiode te maken met blokkades van humanitaire hulp.[1163] In het DAANES-gebied was de situatie iets minder slecht dan in de rest van Syrië, omdat daar olie werd gewonnen en graan werd geproduceerd. Daardoor lagen in het DAANES-gebied de prijzen over het algemeen lager dan in het regeringsgebied.[1164]

[1163] North Press Agency, *Government forces tighten siege on Kurdish areas in Aleppo*, 20 november 2023; North Press Agency, *Government reinforces checkpoints around Kurdish areas in Aleppo*, 17 januari 2024; STJ, *Aleppo: Syrian government forces block essential supplies to Kurdish neighbourhoods,* 5 april 2024.
[1164] World Bank, *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare,* 24 mei 2024, p. 19.

4 Bewegingsvrijheid

De Syrische grondwet van 2012 garandeerde de vrijheid van beweging. De (de facto) autoriteiten beperkten de binnenlandse bewegingsvrijheid door het instellen van controleposten door het hele land. Er waren veel controleposten verspreid over de verschillende controlegebieden. Daarbij was het voor reizigers niet altijd duidelijk wie de controleposten bemanden.[1165] Zie paragraaf 1.14.2 voor meer informatie over controleposten.

4.1 Reismogelijkheden tussen de controlegebieden

Er waren voor burgers verschillende reismogelijkheden tussen de controlegebieden. Het was bijvoorbeeld mogelijk om met een lijnvlucht van Cham Wings per vliegtuig van Qamishli in het DAANES-gebied naar Damascus in het regeringsgebied en vice versa te reizen.[1166] Het was ook mogelijk om met een lijnbus van Qamishli naar Damascus en terug te reizen. Daarbij werden de koffers bij vertrek op het busstation gecontroleerd. Onderweg bij de controleposten werden dan doorgaans alleen de nationale identiteitskaarten gecontroleerd en verzocht om smeergeld. Reizen met de bus werd in Syrië volgens een bron als de veiligste manier van reizen beschouwd.[1167] Verder was het mogelijk om over land van Qamishli naar de stad Aleppo te reizen.[1168] Volgens een bron konden de reizigers in Qamishli voor vertrek naar het regeringsgebied via tussenpersonen in de door de regering gecontroleerde enclave in de stad nagaan of hun naam op een van de lijsten van gezochte personen stond.[1169]

Via de Awn al-Dadat overgang in het noordwesten konden burgers tussen het SIG-gebied en het DAANES-gebied reizen.[1170] Volgens een bron was er weinig personenverkeer via deze overgang.[1171] Volgens een andere bron was het voor burgers moeilijk en riskant om van het noordoosten naar het noordwesten te reizen, omdat in het SIG-gebied iedere gewapende groep zijn eigen controleposten had.[1172] Burgers konden wel zonder al te veel problemen tussen het SIG-gebied en het SSG-gebied reizen.[1173]

Via de frontlinies was in de verslagperiode er geen personenverkeer tussen het SSG-gebied en het regeringsgebied mogelijk. Alle wegen in die richting waren afgesloten. Evenmin konden burgers rechtstreeks vanuit het SIG-gebied via de Abu al-Zandeen overgang naar het regeringsgebied reizen.[1174] Om vanuit deze gebieden in het regeringsgebied te komen, moesten burgers eerst naar het DAANES-gebied reizen en vandaaruit naar het regeringsgebied. Deze reis ging gepaard met hoge

[1165] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1166] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1167] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1168] SOHR, *Returning from pilgrimage. Fourth Division "rob" people at Al-Tabaka crossing*, 25 juni 2024; Syria Direct, *Regime and AANES conscription traps Syrians in Lebanon as thousands flee*, 8 oktober 2024.
[1169] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1170] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; Enab Baladi, *2,700 displaced persons from Lebanon arrive in northern Syria,* 11 oktober 2024.
[1171] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1172] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1173] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1174] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; Enab Baladi, *Economic lifeline for Turkey, Syrian opposition, and regime Abu al-Zandeen crossing charts future of northern Syria*, 30 augustus 2024.

kosten en hoge veiligheidsrisico's, omdat er meerdere controleposten moesten worden gepasseerd en er vaak steekpenningen betaald moesten worden.[1175]

Alle machthebbers eisten van de burgers die hun controlegebied binnen wilden reizen dat zij een lokale sponsor hadden of – in regeringsgebied - een veiligheidsverklaring.[1176] Een veiligheidsverklaring betekende dat een persoon niet op een van de lijsten stond van door het Syrische veiligheidsapparaat gezochte personen (zie paragraaf 7.10). Het reizen tussen de verschillende controlegebieden was moeilijk en niet zonder gevaar (zie paragraaf 1.14.2). Vaak moesten burgers op zoek gaan naar informele reisroutes om controleposten te vermijden en zo gevrijwaard te blijven van afpersing en andere problemen.[1177]

4.2 Officiële uitreismogelijkheden

Om naar het buitenland te kunnen reizen, moesten burgers al hun identiteitsdocumenten bij zich hebben, inclusief een geldig paspoort. Personen onder de achttien moesten om te reizen toestemming van hun ouders of voogden hebben. Ambtenaren of beroepsmilitairen hadden een veiligheidsverklaring en een uitreistoestemming nodig. Verder moesten moeders die met hun kinderen zonder de vader naar het buitenland wilden reizen eerst de tijdelijke voogdij door een rechtbank toegewezen krijgen om dit te mogen doen (zie paragraaf 2.7.5). Dienstplichtigen die hun militaire dienstplicht nog niet hadden vervuld moesten verzoeken om uitstel en uitreistoestemmingen van het lokale rekruteringsbureau (zie paragraaf 2.2.1.19).[1178] Bij vertrek vonden veiligheidsonderzoeken plaats. Deze konden resulteren in een arrestatie. Het is niet mogelijk om aan geven in welke situaties dit gebeurde.[1179] Een uitreisverbod behoorde ook tot de mogelijkheden.[1180]

Behalve vanaf de internationale luchthaven van Damascus (zie paragraaf 4.4) vertrokken ook internationale vluchten vanaf de luchthaven van Aleppo. Het was in de verslagperiode mogelijk om vanaf deze luchthaven per vliegtuig uit te reizen naar Erbil in Irak en Sharjah in de Verenigde Arabische Emiraten.[1181]

4.3 Illegale uitreis

De buurlanden hadden een strenge grensbewaking, zodat een groot deel van de buitengrenzen niet eenvoudig illegaal kon worden overgestoken.[1182] Zo had Turkije langs delen van de ongeveer 911 kilometer lange grens met Syrië grensmuren

[1175] The Syria Report, *Many Idlib residents unable to preserve their property rights in Damascus*, 9 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1176] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 69; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; Enab Baladi, *Displaced people from Lebanon prevented from entering northern Syria,* 3 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 11; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria*, 21 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1177] SOHR, *Returning from pilgrimage. Fourth Division "rob" people at Al-Tabaka crossing*, 25 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1178] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1179] SOHR, *Accused of expressing his political opinion. Regime security services arbitrarily arrest civilian at Damascus international airport,* 27 januari 2023.
[1180] SOHR, *After security measures against her brother and her husband; Sources suggest that Luna Al-Shibl may have been subjected to assassination attempt*, 3 juli 2024.
[1181] Flightradar24, *Flight history for Cham Wings Airlines flight SAW762*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1182] State Documentation of the Federal Office for Immigration and Asylum, *Syria: The border situation between Turkey Syria and Iraq*, 10 oktober 2023, p. 12.

gebouwd.[1183] Er waren meerdere berichten over Turkse grensbewakers die op Syriërs hadden geschoten die de grens probeerden over te steken.[1184] Irak bouwde in de verslagperiode aan een grensmuur en greppels langs de ongeveer 599 kilometer lange grens met Syrië. In de zuidoostelijke grensregio's van Syrië waren namelijk drugssmokkelaars en ISIS-strijders actief.[1185] Verder werd de grens met Jordanië streng bewaakt.[1186] Ook het oversteken van de grens met Libanon was niet zonder gevaar. Zo raakten in september 2023 twee Syriërs gewond en kwam een Syriër te overlijden door toedoen van een landmijn toen zij illegaal de grens met Libanon probeerden over te steken.[1187]

Volgens verschillende bronnen was een illegale uitreis over landsgrenzen en gebiedsgrenzen doorgaans alleen mogelijk met behulp van smokkelaars. Daarvoor waren connecties en veel geld nodig.[1188]

4.4 Luchthaven van Damascus

In de verslagperiode sloot de internationale luchthaven van Damascus meerdere keren. Zo sloot de luchthaven op 12 oktober 2023 nadat een landingsbaan beschadigd raakte bij een luchtaanval.[1189] Op 22 oktober 2023 vonden opnieuw luchtaanvallen plaats die de landingsbaan beschadigden.[1190] Een paar uur nadat de luchthaven in bedrijf was genomen, vonden er wederom raketaanvallen plaats die leidden tot de sluiting van de luchthaven.[1191] Eind november 2023 ging de luchthaven weer in bedrijf.[1192]

Bij aankomst op de luchthaven werden de reisdocumenten van de reizigers gecontroleerd en veiligheidsonderzoeken uitgevoerd. Daarbij werd onderzocht of de reizigers op een van de lijsten van gezochte personen stonden.[1193] Er waren meerdere berichten over arrestaties op de luchthaven van binnenlands ontheemden en Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland (zie paragraaf 1.10.2).[1194] Volgens een bron ontvingen reizigers in veel gevallen het bericht dat zij zich moesten melden bij een afdeling van een inlichtingendienst of een

[1183] State Documentation of the Federal Office for Immigration and Asylum, *Syria: The border situation between Turkey Syria and Iraq*, 10 oktober 2023, p. 2; Enab Baladi, *Russia and Turkey resume joint patrols in northern Syria,* 24 augustus 2024.
[1184] HRW, *Turkish border guards torture, kill Syrians,* 27 april 2023; North Press Agency, *Turkish border guards kill, wound Syrians in Idlib,* 6 mei 2024; Rudaw, *Child shot dead in Kobane while trying to cross Turkish border: Monitor,* 17 augustus 2024.
[1185] State Documentation of the Federal Office for Immigration and Asylum, *Syria: The border situation between Turkey Syria and Iraq*, 10 oktober 2023, p. 9 en 12; The New Arab, *Iraq constructs security wall along border with Syria to thwart ISIS infiltration,* 28 februari 2024; BBC Monitoring, *Iraq installs cameras to secure borders, control smuggling,* 2 juli 2024.
[1186] AA, *Jordanian soldiers injured in border clashes with militants near Syria,* 18 december 2023.
[1187] L'Orient Today, *Syrian teen killed, two others injured by landmines crossing into Lebanon,* 13 september 2023.
[1188] ACHR, *What happens after the deportation of refugees from Lebanon?,* 29 januari 2024, p. 15; BBC Monitoring, *Outlet reports new influx of Syrian refugees into Lebanon,* 8 juli 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1189] Arab News, *Syria's two main airports out of service after Israel strikes: state media,* 12 oktober 2023; Asharq Al-Awsat, *Israel targets Aleppo, Damascus airports 10 times in over a year to 'fight Iran',* 16 oktober 2023.
[1190] Rudaw, *Israeli strikes put Damascus, Aleppo airports out of service: State media,* 22 oktober 2023.
[1191] Rudaw, *Damascus airport in service after month-long hiatus: Monitor,* 26 november 2023; VOA, *Israeli airstrikes put Damascus airport out of service again,* 26 november 2023; Reuters, *Syria says Israel strike puts Damascus airpost out of service,* 26 november 2023; AP News, *Syria says an Israeli airstrike hit the Damascus airport and put it out of service,* 26 november 2023.
[1192] SOHR, *Damascus airport in service after month-long hiatus,* 26 november 2023; Enab Baladi, *Damascus International Airport resumes activity without official announcement,* 29 december 2023.
[1193] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1194] MEMO, *Missing Syrian activist arrested in Damascus,* 25 februari 2020; SNHR, *Syrian regime arrested a civilian at Damascus International Airport in Damascus city on October 1,* 3 oktober 2022; North Press Agency, *Four Syrians arrested in Damascus upon deportation from Iraq,* 2 augustus 2023; SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023, including of 129 children and 87 women, with 232 documented in december alone*, 2 januari 2024, p. 4; SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June*, 3 juli 2024, p. 12.

rekruteringsbureau. Als alle noodzakelijke procedures waren afgerond, mochten de reizigers naar alle delen van het regeringsgebied doorreizen.[1195]

Vanuit de luchthaven van Damascus vertrokken binnenlandse vluchten van Syrian Airlines en van de private luchtvaartmaatschappij Cham Wings onder meer naar de luchthaven van Qamishli. Vandaaruit was het mogelijk om naar het DAANES-gebied te reizen.[1196] Vanuit Damascus vertrokken ook bussen naar het DAANES-gebied.[1197]

[1195] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1196] Enab Baladi, *Transport fees doubled between al-Hasakah and Damascus,* 16 november 2023; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Cham Wings announces flights from Aleppo to Istanbul*, 7 november 2024; Cham Wings, *Flights to Qamishli,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1197] Enab Baladi, *Transport fees doubled between al-Hasakah and Damascus,* 16 november 2023.

5 Rechtsbescherming

5.1 Functioneren rechtspraak in de verschillende controlegebieden

5.1.1 Rechtspraak in regeringsgebied

Volgens de grondwet was de rechtspraak onafhankelijk, maar in de praktijk was hiervan geen sprake.[1198] Zo benoemde Assad de voorzitter van het constitutioneel hof.[1199] Van rechters en openbaar aanklagers werd verlangd dat zij lid waren van de Ba'ath-partij.[1200] Verder stond de rechtspraak onder invloed van de inlichtingendiensten.[1201] Lang niet alle strafzaken verliepen volgens de wet.[1202] De rechtspraak in het regeringsgebied was vaak niet transparant en er was dikwijls geen sprake van een eerlijk proces.[1203]

Begin september 2023 vaardigde president Assad decreet nummer 32 uit op basis waarvan de militaire veldrechtbanken zouden worden ontmanteld.[1204] De lopende zaken zouden worden overgedragen aan de militaire rechtbanken.[1205] Volgens verschillende bronnen bleef het onduidelijk wat er met de archieven van de militaire veldrechtbanken zou gebeuren, omdat het decreet daarin niet voorzag.[1206] Verder veranderde naar verluidt de overdracht van de lopende zaken aan de militaire rechtbanken en de rechtbanken voor terrorismebestrijding weinig aan de uitkomsten van de rechtszaken. De praktijk van terdoodveroordelingen van politieke opposanten door de militaire rechtbanken en de rechtbanken voor terrorismebestrijding bleef in stand.[1207]

5.1.2 Rechtspraak in het DAANES-gebied

Het rechtssysteem in het DAANES-gebied bestond uit rechtbanken, juridische commissies en onderzoeksinstanties. Er was geen uitgebreide rechtbankstructuur in het DAANES-gebied.[1208] Volgens verschillende bronnen was de rechtspraak in het DAANES-gebied dikwijls niet transparant. Er waren geen normen voor een eerlijk proces. Er zou ook een hoge mate van straffeloosheid zijn.[1209]

5.1.3 Rechtspraak in het SIG-gebied

Lokale SNA-facties oefenden allen controle uit over een bepaald gebied en beheersten daar ook de civiele structuur. In deze gebieden waren zij vaak degenen

[1198] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5.
[1199] Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 12.
[1200] Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria,* 29 februari 2024.
[1201] Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 13.
[1202] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/54/58)*, 14 augustus 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1203] Freedom House, *Freedom in the world 2024, Syria*, 29 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1204] MEMO, *Assad disbands notorious military field courts in Syria that have killed thousands,* 4 september 2023; Arab News, *Syria's Assad scraps notorious military field courts,* 4 september 2023.
[1205] EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 17.
[1206] HRW, *World report 2024, Syria,* 9 januari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1207] STJ, *Syria: Death penalty as a tool of political repression and elimination of opponents*, 10 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1208] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 24-25.
[1209] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 73; Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024, p. 100; Just Security, *Assessing amnesties and re-assimilation in Northeast Syria,* 7 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

die ook de rechtspraak in handen hadden. Omdat de lokale heersers ook de rechtelijke macht vormden, zou er een hoge mate van straffeloosheid zijn.[1210]

5.1.4 Rechtspraak in het SSG-gebied

Het rechtssysteem in het SSG-gebied was gebaseerd op de sharia.[1211] In Idlib opereerden lokale rechtbanken buiten het zicht van de SSG.[1212] Net als in het DAANES-gebied was de rechtspraak in het SIG-gebied dikwijls niet transparant. Vaak was er geen sprake van een eerlijk proces. Er zou een hoge mate van straffeloosheid zijn.[1213]

5.2 Rechtsbescherming

Volgens een bron bestond in het regeringsgebied de mogelijkheid tot het doen van aangifte bij de politie wel, maar moest er doorgaans smeergeld betaald worden om ervoor te zorgen dat er wat met de aangifte gebeurde. Volgens dezelfde bron kon er ook rechtstreeks bij de rechtbank aangifte worden gedaan.[1214]

Burgers stapten vaak niet naar de politie om aangifte te doen, omdat de politie de reputatie had dat zij eerder onder bedreiging van geweld burgers geld afhandig probeerden te maken, dan dat zij zorgdroegen voor hun bescherming en de rechtstaat respecteerden. In regeringsgebied was in toenemende mate sprake van wetteloosheid, met name in het zuiden van het land.[1215]

In het regeringsgebied gaven de autoriteiten niet altijd de precieze redenen voor arrestaties en detenties, waardoor het voor burgers soms onduidelijk bleef waarom zij precies waren gearresteerd en gedetineerd. Arrestaties werden vaak rechtstreeks door het Syrische veiligheidsapparaat uitgevoerd zonder dat er een arrestatiebevel was uitgevaardigd door de rechterlijke macht.[1216] Burgers werden veelal zonder enige rechtsgrondslag opgepakt en ondervraagd door het Syrische veiligheidsapparaat. Zij mochten geen advocaat aanstellen, contact opnemen met hun familieleden of zichzelf verdedigen.[1217] Het kwam vaak voor dat de autoriteiten een arrestant martelden om een bekentenis af te dwingen.[1218]

Aangezien in alle controlegebieden de rechtsstaat niet afdoende functioneerde, bestond er doorgaans geen rechtsbescherming van de (de facto) autoriteiten in de verschillende controlegebieden.[1219]

[1210] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 73; HRW, *Syria: Abuses, impunity in Turkish-occupied territories,* 29 februari 2024; STJ, *Northwest Syria: Fighters flog a man for "insulting God",* 1 maart 2024.
[1211] USDOS, Syria 2023 human rights report, 23 april 2024, p. 25.
[1212] Vertrouwelijke bron, december 2024.
[1213] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 72; MEI, *Crossroads in Idlib: HTS navigating internal divisions amid popular discontent,* 13 mei 2024.
[1214] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[1215] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 2.
[1216] SNHR, *Civilian arrested in Latakia governorate by Syrian regime forces over criticizing economic situation, August 20, 2023,* 21 augustus 2023; SNHR, *Syrian regime arrests 10 women in Aleppo city, November 5, 2023,* 16 november 2023; SNHR, *Man named Fahd al-Aqra arrested by Syrian regime forces in Hama city, August 4, 2024,* 7 augustus 2024; SNHR, *SNHR condemns the Syrian regime's detention of three activists, including two Alawites, in Latakia governorate over voicing criticism of the regime,* 17 september 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 8.
[1217] SNHR, *In Assad's Syria, arbitrary detention is a codeword for torture,* 18 juni 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1218] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/54/58)*, 14 augustus 2023.
[1219] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 74; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 12.

5.3 Detentieomstandigheden

De humanitaire situatie in Syrië had ook zijn weerslag op de omstandigheden in detentiecentra en gevangenissen. Volgens verschillende bronnen waren de omstandigheden in detentiecentra en gevangenissen in Syrië slecht en in veel gevallen zelfs levensbedreigend. Dat was het gevolg van marteling en seksueel geweld, gebrek aan voedsel en drinkwater, overbevolking, slechte sanitaire omstandigheden, gebrek aan medische zorg en langdurige incommunicado detentie.[1220] In Syrië waren veel clandestiene en geheime detentiecentra aanwezig die door gewapende groepen werden beheerd en waar geen enkel toezicht op was.[1221]

5.4 Corruptie en omkoping

Volgens verschillende bronnen speelden smeergeld en connecties een belangrijke rol in de rechtspraak.[1222] Volgens een bron was voor alles geld nodig om iets geregeld te krijgen. Volgens dezelfde bron gaf de rechter normaal gesproken altijd de minimale straf als er verder geen verzwarende omstandigheden waren. Als er bijvoorbeeld door de eiser smeergeld betaald werd, kon de rechter ervoor kiezen om de gedaagde de maximale straf op te leggen of om voor een ander strafbaar feit een straf te geven.[1223] Het was volgens een andere bron ook mogelijk om na een veroordeling smeergeld te betalen, zodat de registratie van de veroordeling even werd vertraagd. Dat gaf een veroordeelde soms tijd om het land te verlaten.[1224] Het was ook mogelijk om tegen betaling van smeergeld een veroordeelde vrij te krijgen wanneer er nog geen onherroepelijke beslissing was.[1225] Advocaten en andere bemiddelaars eisten dikwijls grote geldsommen om de overplaatsing van een gevangene zeker te stellen, voor vervroegde vrijlating, voor het recht op bezoek in detentie, of om ervoor te zorgen dat een veroordeelde meegenomen werd in een amnestieregeling.[1226] Volgens een bron was er wel een verschil tussen civiele zaken en strafrechtelijke zaken, omdat er in het strafrecht veel meer sprake was van willekeur en corruptie.[1227]

[1220] UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023, p. 13-15; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/54/58)*, 14 augustus 2023; Amnesty International, *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024; UN HRC, *Concluding observations on the fourth periodic report of the Syrian Arab Republic (CCPR/C/SYR/CO/4)*, 25 juli 2024.

[1221] The Syrian Observer, *Daraa secret prisons: To whom do they belong, what fate of inmates?,* 22 november 2023; Ceasefire & YASA, *Escalating human rights violations in Syria's Afrin: 2024 update*, 14 mei 2024, p. 3; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons,* 19 september 2024; STJ, *Syria/Afrin: Illegal transfer of Syrian detainees to Türkiye and subjecting them to sham trials*, 31 oktober 2024.

[1222] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024; Levant 24, *Abduction epidemic escalates in Assad's areas amid security breakdown,* 5 september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1223] Vertrouwelijke bron, september 2024.

[1224] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.

[1225] HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1226] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 5; Syria Direct, *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons*, 19 september 2024.

[1227] Vertrouwelijke bron, september 2024.

6 Ontheemden

6.1 Situatie van binnenlands ontheemden

Als gevolg van het conflict waren er eind juli 2023 ongeveer 7,2 miljoen ontheemden in Syrië.[1228] Volgens cijfers van de VN waren er in 2023 174.000 ontheemden bijgekomen. Ontheemden kampten doorgaans met extreem moeilijke leefomstandigheden, onder meer als gevolg van afnemende hulp en financiering voor humanitaire organisaties, naast de bijzonder slechte economische situatie.[1229] Vanwege het aanhoudende geweld en de militaire operaties langs de frontlinies raakten mensen al dan niet tijdelijk (opnieuw) ontheemd. Zo raakten in oktober 2024 in het noordwesten meer dan 10.000 mensen ontheemd door een toename van de incidenten langs de frontlinies, met name rond de stad Saraqeb.[1230]

Van de ongeveer 5,06 miljoen personen in het noordwesten van Syrië (het gehele SSG-gebied en daarnaast het SIG-gebied in het noorden van de provincie Aleppo) waren er in september 2024 3,54 miljoen ontheemd. Van hen leefden er in september 2024 ongeveer 2,0 miljoen in 1.534 officiële kampen en informele kampen. 79% van deze ontheemden waren vrouwen en kinderen.[1231] In het noordwesten waren de meeste kampen ongeorganiseerd. De bewoners leefden in tenten zonder toegang tot essentiële diensten.[1232] De meeste kampen waren niet toegerust op een strenge winter en er was een gebrek aan eerste levensbehoeften.[1233] In de eerste helft van 2024 raakten honderden tenten van ontheemden beschadigd door de weersomstandigheden.[1234] In de verslagperiode was er in sommige gebieden sprake van overstromingen.[1235] Veel ontheemden waren niet in staat om hun tenten te vervangen. De meesten waren afhankelijk van voedselhulp van internationale hulporganisaties om te overleven. Door het achterblijven van de financiering van hulpprogramma's verslechterden de leefomstandigheden van ontheemden. Het tekort aan financiering dwong VN-organisaties in de verslagperiode om de drinkwatervoorziening van honderden kampen in het noordwesten van Syrië af te sluiten, waardoor de kampbewoners water uit externe, dure bronnen moesten halen, zoals watertrucks en drinkflessen.[1236]

In het DAANES-gebied beperkten de de facto autoriteiten de bewegingsvrijheid van ontheemden die van origine niet uit het noordoosten kwamen of die geen eerste- of tweedegraads familieleden in het noordoosten hadden wonen. Zij moesten in gesloten kampen verblijven.[1237]

[1228] UNHCR, *Syrian Arab Republic,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1229] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1230] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1231] UNOCHA, *Northwest Syria factsheet (As of 23 September 2024),* 23 september 2024.
[1232] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1233] Enab Baladi, *Displaced people unprepared for winter in northern Syria,* 5 november 2024; MSF, *As winter approaches in Syria, people in camps burn shoes for warmth*, 7 november 2023.
[1234] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1235] Al Jazeera, *Flooding submerges refugee camp in northwestern Syria,* 17 januari 2024; Enab Baladi, *United Nations warns of flood risk for displaced persons in northwest Syria,* 19 januari 2024; Levant 24, *Flooding ravages IDP camps in northern Syria,* 21 maart 2024; The Syrian Observer, *UN: 12,000 people affected by floods in northwest Syria,* 10 mei 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1236] Al-Monitor, *Water shortages worsen as funding dries up for northwest Syria displaced,* 10 juli 2024; UNOCHA, *North-West Syria. Situation report,* 29 juli 2024, p. 1; UNOCHA, *North-West Syria. Escalation of hostilities (as of 28 November 2024),* 28 november 2024, p. 2; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1237] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

6.2 Terugkeer naar vroegere woonplaats

In de verslagperiode ging de terugkeer door van ontheemden naar hun vroegere woonplaats in Syrië.[1238] Informatie hierover was slechts beperkt aanwezig. Tussen januari 2023 en juli 2023 keerden volgens informatie van de UNHCR 155.325 ontheemden terug.[1239]

Ontheemden konden bij terugkeer naar overheidsgebied te maken krijgen met ondervraging, bedreiging, arrestatie, marteling, detentie en afpersing door de autoriteiten, met name als zij oorspronkelijk afkomstig waren uit gebieden die voorheen in handen waren van de gewapende oppositie.[1240]

De Syrische autoriteiten vereisten in veel gevallen een veiligheidsverklaring en een individuele verzoening indien een ontheemde vanuit een ander controlegebied naar het regeringsgebied wilde terugkeren.[1241] Indien iemand nog een zaak open had staan bij de Syrische autoriteiten, moest deze persoon eerst zijn status regelen (ook wel een individuele verzoening genoemd) alvorens naar overheidsgebied terug te kunnen keren (zie paragraaf 7.10).[1242] Volgens het Syrische Centrum voor Gerechtigheid en Verantwoording (*Syria Justice and Accountability Centre,* SJAC) vereiste het verkrijgen van een veiligheidsverklaring over het algemeen een mix van connecties, omkoping en het bewijzen dat er geen familieleden waren die gelieerd waren aan oppositiegroepen of oppositionele activiteiten.[1243] Volgens een andere bron kregen teruggekeerde Syriërs vaak te maken met afpersing bij controleposten (zie paragrafen 1.16 en 7.13).[1244]

6.3 Vrouwen en kinderen van vermisten

Familieleden van (vermiste) opposanten die naar hun oorspronkelijke woongebied in het regeringsgebied terugkeerden, liepen een verhoogde kans om gearresteerd te worden als vorm van vergelding en om druk uit te oefenen op hun familieleden om zich over te geven. Dit gold met name voor de familieleden van activisten en prominente dissidenten.[1245] Volgens verschillende bronnen liepen vrouwen en kinderen van vermisten daarbij ook het risico om slachtoffer te worden van seksueel geweld (zie paragraaf 2.3.10).[1246] Voor vrouwen kwam daar nog bij dat woningen vaak op naam van hun echtgenoten stonden, waardoor het voor hen moeilijk was om deze woningen te claimen als hun echtgenoten vermist waren.[1247]

[1238] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1239] UNHCR, *UNHCR Syria: Factsheet Syria (June 2024),* 30 juni 2024.
[1240] Memo, *Syria: regime 'tortured to death' returning displaced person in Aleppo,* 8 augustus 2023; The Syria Report, *Bribes, security services, major obstacle to return in Al-Tadhamon,* 14 november 2023; OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; EUAA, *Syria. Country focus,* 22 oktober 2024, p. 24.
[1241] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1242] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama*, 18 juni 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 24.
[1243] SJAC, *Human rights violations in Syria. April 2024*, 20 mei 2024.
[1244] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1245] USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 34; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 13 en 21; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1246] SNHR, *SNHR's 12th annual report on violations against females in Syria,* 25 november 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1247] NRC, *Facing an impossible choice: Refugee women's housing, land and property rights in Syria,* 1 augustus 2024, p. 8.

7 Terugkeer

7.1 Aantallen

De UNHCR monitorde in 2022 de terugkeer van 50.966 Syrische vluchtelingen uit Turkije, Libanon, Jordanië, Irak en Egypte. In 2023 ging het om 38.257 personen. Tussen januari en eind augustus 2024 ging het om 34.061 personen. Aangezien het hier alleen om door de UNHCR geverifieerde cijfers ging, lag het daadwerkelijke aantal teruggekeerde Syriërs mogelijk hoger.[1248]

Uit een enquête die in april en mei 2024 door de UNHCR werd gehouden onder Syrische vluchtelingen in enkele naburige landen kwam naar voren dat 1,7% van de respondenten van plan was om binnen twaalf maanden terug te keren naar Syrië.[1249]

Na 23 september 2024 keerden honderdduizenden Syriërs terug naar Syrië. Vanaf die datum nam het aantal Syriërs en Libanezen dat op de vlucht was voor de Israëlische bombardementen vanuit Libanon naar Syrië sterk toe.[1250] De UNHCR hield aan de Syrische zijde van een aantal grensovergangen de aankomsten bij. Zij meldde op 25 november 2024 dat sinds 24 september 2024 naar schatting 562.000 Syriërs, Libanezen en personen met een andere nationaliteit vanwege de militaire escalatie in Libanon via de grensovergangen waar zij de aankomsten monitorden, Syrië waren binnengekomen. Naar schatting 63% van hen waren Syriërs en 37% Libanezen en mensen met een andere nationaliteit.[1251] Het aantal mannen in de dienstplichtige leeftijd (18 tot 42 jaar) dat terugkeerde was beperkt.[1252] Veel mannen bleven zonder hun gezinnen achter in Libanon uit vrees voor arrestatie in Syrië wegens ontduiking van de dienstplicht of de reservedienst of omdat hun naam op een van de lijsten van gezochte personen stond.[1253]

De meeste Syriërs die vanaf 23 september 2024 vanuit Libanon naar Syrië vluchtten, reisden via de Masnaa-grensovergang.[1254] Het aantal mensen dat via deze grensovergang reisde liep na 4 oktober 2024 sterk terug.[1255] Op 4 oktober 2024 sloeg er een bom in op de hoofdweg in het niemandsland tussen de controlepost na de stad Masnaa in Libanon en de grensovergang bij Jdeidat Yabous in Syrië. Door de bomkrater konden voertuigen de weg nauwelijks passeren.[1256] Op

[1248] UNHCR, *Operational Data Portal*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1249] UNHCR, *Ninth regional survey on Syrian refugees' perceptions & intentions on return to Syria,* 30 juni 2024, p. 5.
[1250] Enab Baladi, *Hundreds cross from Lebanon to Syria following Israeli escalation,* 24 september 2024; Trouw, *Einde aanvallen in Libanon nog niet in zicht,* 25 september 2024; BBC Monitoring, *Briefing: 'Tens of thousands' of displaced cross from Lebanon to Syria,* 25 september 2024.
[1251] UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief,* 25 november 2024, p. 1; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1252] UNHCR, *UNHCR Syria flash update #4. Response to displacement from Lebanon to Syria,* 30 september 2024; UNHCR, *UNHCR: As crisis deepens in Lebanon, more flee to Syria and beyond to escape bombs,* 4 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief, 13 November 2024,* 14 november 2024, p. 3; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1253] Rudaw, *Kurdish woman pleads for help after fleeing Lebanon,* 7 oktober 2024; UNRWA, *UNRWA Syria response to the influx from Lebanon. UNRWA situation report 3,* 10 oktober 2024; The Syrian Observer, *Wanted for military service in Syria: Lebanon's hell better than regime's prisons,* 11 oktober 2024; Raseef22, *"Lost and facing the unknown": Syrians returning to the "homeland" from the hell of the Israeli war on Lebanon,* 31 oktober 2024; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1254] The Syrian Observer, *Arrivals from Lebanon reach more than 370 thousand,* 14 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria flash update #18. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 25 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1255] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1256] BBC Monitoring, *Briefing: Israeli strike severs key road between Lebanon and Syria,* 4 oktober 2024; NRC, *Israël bombardeert grensovergang tussen Syrië en Libanon waarover honderdduizenden mensen vluchten,* 4 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR: As crisis deepens in Lebanon, more flee to Syria and beyond to escape bombs,* 4 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria flash update #12. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 12 oktober 2024.

22 en 25 oktober 2024 brachten verdere luchtaanvallen nog meer schade aan deze weg aan.[1257] Andere officiële en onofficiële grensovergangen werden vanaf eind september 2024 eveneens getroffen door luchtaanvallen.[1258] Dit bemoeilijkte de vlucht naar Syrië van mensen, waaronder Syriërs die wilden terugkeren naar hun thuisland, die het geweld in Zuid-Libanon trachtten te ontvluchtten.[1259] Syriërs uit het zuiden van Libanon weken uit naar de noordelijker gelegen grensovergangen met de provincies Homs en Tartous.[1260] Volgens enkele bronnen kregen sommige Syriërs aan de grens te horen dat en waarvan zij in Syrië werden beschuldigd. Daarbij zouden zij naar verluidt de keuze hebben gekregen om Syrië al dan niet binnen te gaan. Het was echter niet duidelijk hoe structureel dit plaatsvond.[1261]

Voor wat betreft het aantal mensen dat vanaf 23 september 2024 Syrië in was gereisd, was er waarschijnlijk sprake van onderrapportage.[1262] Sommige Syriërs maakten voor veel geld gebruik van smokkelaars om het land ongezien binnen te komen. Dit waren vermoedelijk voornamelijk mannen in de dienstplichtige leeftijd, personen die op een van de lijsten van gezochte personen stonden en wilden voorkomen dat ze opgepakt werden, en Syriërs die de optie van terugkeer naar het gastland open wilde houden en hiermee wilden voorkomen dat zij hun status in het gastland zouden verliezen.[1263]

7.2 Tijdelijke terugkeer

Het was niet precies bekend hoeveel Syriërs in de verslagperiode voor een (familie-) bezoek naar Syrië gingen.[1264] Sommige schattingen gingen uit van enkele duizenden tot enkele tienduizenden die via één van de buurlanden een bezoek brachten aan Syrië. Voor een deel waren dat Syriërs uit Europa.[1265] Volgens verschillende bronnen waren het veelal vrouwen die Syrië bezochten of mannen die vrijstelling voor militaire dienst hadden.[1266] Volgens een bron waren dat vaak mensen met geld en goede connecties.[1267] Uit door EUAA aangehaalde bronnen volgt dat Syriërs die in Europa woonden en die zonder problemen te ondervinden terugkeerden van een bezoek aan Syrië, degenen waren die het land om

[1257] Asharq Al-Awsat, *Another Israeli strike hits Lebanon-Syria border crossing,* 22 oktober 2024; BBC Monitoring, *Israeli strikes reported at Syria-Lebanon border crossing, near Golan Heights*, 22 oktober 2024; The Syrian Observer, *Al-Masnaa crossing targeted again amid continued exodus to Syria,* 23 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria flash update #18. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 25 oktober 2024.
[1258] Levant 24, *Israel attacks border crossings while thousands flee Lebanon to Syria,* 26 september 2024; BBC Monitoring, *Israeli air strike hits Syria-Lebanon border crossing, injuring several,* 26 september 2024; Enab Baladi, *Israel targets crossings between Syria and Lebanon,* 25 oktober 2024; BBC Monitoring, *Israeli strike on Syria-Lebanon border post kills three soldiers,* 25 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria flash update #18. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 25 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria-Lebanon crossing closed after Israeli strikes,* 2 november 2024; BBC Monitoring, *Israel strikes 'illegal' Lebanon-Syria border crossing – monitor,* 10 november 2024; UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief, 13 November 2024,* 14 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Israel strikes Lebanon-Syria crossing, 'significant damage' reported,* 24 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Israel attacks Syria-Lebanon border crossings, reportedly kills six,* 27 november 2024.
[1259] AP News, *Destruction of Lebanon-Syria border crossings in Israeli airstrikes creates difficulties,* 27 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1260] Raseef22, *"Lost and facing the unknown": Syrians returning to the "homeland" from the hell of the Israeli war on Lebanon,* 31 oktober 2024.
[1261] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1262] UNHCR, *UNHCR Syria: Fact sheet (July 2024),* 6 augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1263] Enab Baladi, *Thousands gather at Syrian border coming from Lebanon,* 25 september 2024; ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; Raseef22, *"Lost and facing the unknown": Syrians returning to the "homeland" from the hell of the Israeli war on Lebanon,* 31 oktober 2024; OHCHR, *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns,* 1 november 2024; The Washington Post, *While Syrian refugees don't want to return, officials in Lebanon and Syria see exodus as opportunity,* 9 november 2024; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1264] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1265] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 32; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1266] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1267] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.

economische redenen hadden verlaten en die geen veiligheidsproblemen hadden. Zij waren vaak regeringsgezind of zij hadden goede connecties bij de autoriteiten.[1268] Via deze connecties konden zij voorafgaand aan de reis nagaan of zij op een van de lijsten van gezochte personen stonden.[1269]

Tot aan de militaire escalatie in Libanon in september 2024 reisden Syriërs die vanuit Europa het regeringsgebied wilden bezoeken doorgaans via Beiroet. Daar namen zij een taxi naar Syrië.[1270] Deze taxi's waren vaak van tevoren geregeld en werden bestuurd door chauffeurs die bekend waren met de mensen bij de controleposten. Onderweg naar de bestemming betaalden zij smeergeld, zodat er volgens enkele bronnen geen uitgebreide controles plaatsvonden.[1271] Vanwege de langere reisafstand en omdat er bij iedere controlepost smeergeld moest worden betaald, was een rit naar Aleppo duurder dan een rit naar Damascus.[1272] Volgens een bron kregen mensen die geen gebruik maakten van deze optie vaak te maken met een verscherpte bagagecontrole waarbij van hen geld en spullen werden afgenomen.[1273]

Een kleiner aantal Syriërs reisde voor een kort bezoek aan Syrië via Jordanië of Saoedi-Arabië. Daar namen zij het vliegtuig, de taxi of de bus naar Syrië.[1274] Volgens een bron betaalden zij enkele duizenden dollars aan tussenpersonen om Syrië in of uit te kunnen reizen. Na de militaire escalatie in Libanon in september 2024 reisden nauwelijks nog Syriërs vanuit Jordanië naar hun familie in Syrië.[1275]

Syriërs die het DAANES-gebied wilden bezoeken, reisden doorgaans via de Iraaks-Koerdische stad Erbil en namen daarvandaan een taxi richting Hasaka.[1276]

Een bezoek aan Syrië via Turkije kwam minder vaak voor. Een van de redenen hiervoor was dat Syriërs die eerder na een verblijf in Turkije illegaal uit Turkije waren gereisd, bijvoorbeeld per boot richting de Griekse eilanden, veelal geen wedertoelating tot Turkije kregen.[1277]

7.3 Terugkeer vanuit Turkije

Op 21 november 2024 verbleven er volgens het Turkse departement voor migratiemanagement (*Presidency of Migration Management*, PMM) 2.935.252 Syriërs met een tijdelijke beschermingsstatus in Turkije, onder wie 511.393 in de provincie Istanbul en 412.153 in de provincie Gaziantep.[1278] Mede vanwege de anti-Syrische geweldsescalatie in de Turkse stad Kayseri van eind juni 2024, waarbij Syriërs het doelwit waren van aanvallen door Turkse burgers (zie paragraaf 1.6.3), nam de vijandigheid tegenover Syriërs in Turkije verder toe.[1279]

Op 20 november 2024 verklaarde de Turkse minister van Binnenlandse Zaken Ali Yerlikaya dat er tussen dat er tussen 2016 en 2024 ongeveer 729.761 Syriërs

[1268] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 32-33.
[1269] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1270] Vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1271] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1272] Vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1273] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1274] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1275] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1276] Syria Direct, *Syrians at a loss after Erbil stops issuing visas,* 22 april 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1277] Vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1278] PMM, *Temporary protection*, url, geraadpleegd op 27 november 2024.
[1279] Syria Direct, *Anti-Syrian riots serve Ankara's goal of refugee returns,* 5 juli 2024; Le Monde, *Syrian refugees attacked in Turkey: 'The crisis makes us perfect scapegoats',* 20 juli 2024; Enab Baladi, *Syrians pack their bags in Turkey,* 25 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

vrijwillig waren teruggekeerd naar Syrië.[1280] In juni 2024 verklaarde hij dat er in 2023 ongeveer 103.045 Syriërs vrijwillig waren teruggekeerd.[1281] Verder verklaarde hij op 20 november 2024 dat er in 2024 ongeveer 114.083 Syriërs vrijwillig waren teruggekeerd.[1282] De terugkeer verliep via de grensovergangen Cilvegözü-Bab al-Hawa (provincie Idlib), Akçakale-Tel Abyad (provincie Raqqa), Öncüpınar-Bab al-Salameh, Karkamış-Jarablus en Zeytindalı-Al-Hamam (provincie Aleppo).[1283]

Er waren meerdere berichten over het intrekken van tijdelijke beschermings-statussen van Syriërs op grond van de *Temporary Protection Regulation*, onder meer in verband met de openbare orde en/of nationale veiligheid – bijvoorbeeld omdat zij zich bevonden in een andere provincie dan de provincie waar ze waren geregistreerd of omdat ze niet de juiste papieren bij zich hadden -, en over mogelijke dwang bij het ondertekenen van de formulieren voor een 'vrijwillige' terugkeer.[1284] De teruggekeerde Syriërs kwamen doorgaans in het SIG-gebied terecht, hoewel velen van hen daar niet oorspronkelijk vandaan kwamen (zie paragraaf 7.11).[1285] Sommige Syriërs probeerden na hun uitzetting met behulp van smokkelaars weer terug te keren naar Turkije. Na hun terugkeer in Turkije verdwenen zij doorgaans in de illegaliteit.[1286]

7.4 Terugkeer vanuit Libanon

Het aantal Syriërs in Libanon werd tegen het einde van de verslagperiode geschat op minstens 1,5 miljoen, op een bevolking van ongeveer 4,5 miljoen Libanezen.[1287] Al voor het conflict in Syrië verbleven enkele honderdduizenden Syriërs in Libanon, voornamelijk als arbeidsmigranten in de bouw, de landbouw en in het huishoudelijke werk. Libanon beschouwde ongeveer de helft van de Syriërs niet als ontheemde of vluchteling.[1288] Libanon was geen partij bij het Vluchtelingenverdrag.[1289]

Al voor de militaire escalatie van september 2024 nam in Libanon de druk toe op Syriërs om terug te keren naar Syrië.[1290] Op 7 april 2024 ontvoerde en doodde een

[1280] Nationale Vergadering van Turkije, *Tutanak dergisi plan ve bütçe komisyonu* (Notulen van de plannings- en begrotingscommissie*)*, 20 november 2024, p. 24, url.
[1281] BBC Monitoring, *Turkish interior minister says more than 100,000 Syrians returned in a year,* 13 juni 2024; Enab Baladi, *Turkey reveals number of refugees returning to Syria in 2023,* 13 juni 2024.
[1282] Nationale Vergadering van Turkije, *Tutanak dergisi plan ve bütçe komisyonu* (Notulen van de plannings- en begrotingscommissie), 20 november 2024, p. 26, url; The Levant, *Decline in temporary protected Syrians in Turkey,* 21 november 2024.
[1283] HRW, *Syrians face dire conditions in Turkish-occupied 'safe zone',* 28 maart 2024; Enab Baladi, *Deportation of Syrians from Turkey: From election card to state approach,* 7 mei 2024; Enab Baladi, *Deportees stranded in Tal Abyad,* 17 september 2024.
[1284] Enab Baladi, *Syrians' deportation from Turkey "voluntarily" on paper; "Forcibly" on ground,* 18 augustus 2023; HRW, *World report 2024, Syria,* 9 januari 2024; Syria Direct, *Deported Syrians struggle to wrap up loose ends in Turkey*, 10 januari 2024; SOHR, *Contrary to Ankara's statements about voluntarily return of 625,000 Syrian refugees: Turkish authorities continue forcible deportation of Syrians*, 16 februari 2024; HRW, *Syrians face dire conditions in Turkish-occupied 'safe zone',* 28 maart 2024; Enab Baladi, *Deportation of Syrians from Turkey: From election card to state approach,* 7 mei 2024; GEM, *Deportation of Syrian LGBTQIA+ refugees from Turkey: "Go to Syria and die there",* 11 juni 2024; North Press Agency, *Turkey deports 16,500 Syrian refugees in June,* 30 juni 2024; BBC Monitoring, *Turkish report claims 150 families facing deportation after anti-Syrian riots,* 19 juli 2024; NRC, *Mishandeld in een Turks uitzetcentrum. 'Dit project is gefinancierd door de EU',* 11 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1285] The New Arab, *600,000 Syrian refugees return home from Turkey as part of repatriation plan,* 3 augustus 2023.
[1286] Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey*, 12 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1287] FP, *Syrians in Lebanon are stuck in limbo,* 9 juli 2024; TIMEP, *Syrian refugees in Lebanon face a crisis within a crisis,* 10 oktober 2024; UNHCR, *Flash appeal Lebanon. Covering the period October-December,* oktober 2024, p. 7; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1288] UNHCR, *UNHCR Lebanon: Fact sheet (April 2024)*, april 2024, p. 1; Pax, *Lebanon: Hundreds of thousands of Syrian refugees at imminent risk of deportation,* 16 mei 2024.
[1289] Enab Baladi, *Syrian prisoners in Lebanon face deportation risk*, 9 mei 2024.
[1290] OHCHR, *Statement by Paulo Sérgio Pinheiro Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. 56th Session of the UN Human Rights Council*, 3 juli 2024.

Syrische criminele bende naar verluidt een Libanese politicus.[1291] Na deze gebeurtenis nam de vijandigheid tegenover Syriërs verder toe.[1292] In het noorden van het land namen de lokale autoriteiten administratieve maatregelen waardoor het voor ongeregistreerde Syriërs moeilijker werd om een huis te huren of om naar school te gaan.[1293] Er vonden in het noorden huisuitzettingen en winkelsluitingen plaats en er werden avondklokken ingesteld.[1294] De Libanese autoriteiten sloten sommige informele vluchtelingenkampen.[1295] Werkgevers werden aangemoedigd om geen Syriërs meer in te huren.[1296] Van een aantal Syriërs werd de verblijfsvergunning ingetrokken. Ook stegen de kosten voor het vernieuwen van de jaarlijks verlopende verblijfsvergunning.[1297] Veel Syriërs konden deze nauwelijks opbrengen. Volgens de UNHCR had ongeveer 90% van de Syriërs in Libanon humanitaire hulp nodig om te overleven.[1298]

Het lukte Libanon in de verslagperiode maar op een beperkte schaal om vrijwillige terugkeer van Syrische vluchtelingen naar Syrië te organiseren, omdat de Syrische regering minimale aantallen accepteerde van Libanon.[1299] De Syrische autoriteiten zouden geen initiatieven willen ondernemen om de terugkeer van Syrische vluchtelingen en asielzoekers te bevorderen.[1300] Daarbij waren er ook berichten over gedwongen terugkeer vanuit Libanon.[1301] Volgens verschillende bronnen vond onder het mom van vrijwillige terugkeer, gedwongen uitzetting plaats. Zo werden Syriërs die hun UNHCR-registratiekaart waren vergeten bij controleposten van het Libanese leger gearresteerd en het land uitgezet.[1302] Er waren aanwijzingen dat sommige Syriërs na hun uitzetting uit Libanon binnen enkele uren of dagen met behulp van smokkelaars weer terugkeerden naar Libanon.[1303] In de verslagperiode organiseerden de Libanese autoriteiten enkele terugkeerkonvooien waarmee enkele honderden Syriërs naar Syrië terugkeerden. De Syrische autoriteiten gaven bij deze

[1291] L'Orient Today, *Pascal Sleiman killed, body taken to Syria, says Lebanese army,* 8 april 2024; Ahram Online, *Lebanon shaken as army says Syrian gang kills local official,* 8 april 2024; The Syrian Observer, *Coordinated by Libanese-Syrian: Syrians responsible for abduction and killing of Pascal Suleiman arrested,* 10 april 2024.
[1292] HRW, *Lebanon: Stepped-up repression of Syrians,* 25 april 2024; The Guardian, *'If they see a Syrian, they beat them up': the refugees living in fear in Lebanon,* 8 mei 2024; AP News, *Hundreds of Syrian refugees head home as anti-refugee sentiment surges in Lebanon,* 14 mei 2024; Enab Baladi, *Extortion card and punching bag for inter-community and regional conflicts. Lebanon officially demonizes Syrian refugees,* 17 mei 2024; BBC, *Lebanon's shift from safe haven to hostile country for Syrian refugees,* 27 mei 2024; Reuters, *Syrians in Lebanon fear unprecedented restrictions, deportations,* 29 mei 2024.
[1293] BBC Monitoring, *Briefing: Lebanon tightens measures against Syrian refugees in northern areas*, 8 juni 2024.
[1294] AP News, *Hundreds of Syrian refugees head home as anti-refugee sentiment surges in Lebanon,* 14 mei 2024; Amnesty International, *World leaders must commit to protecting Syrian refugees as Lebanon steps up crackdown ahead of Brussels conference,* 27 mei 2024; SNHR, *On World Refugee Day. At least 4,714 returning refugees & IDPs have been arbitrarily arrested by Syrian regime forces*, 20 juni 2024, p. 4; BBC Monitoring, *Briefing: Lebanese authorities expel Syrian migrants from northern towns,* 28 augustus 2024.
[1295] Enab Baladi, *Lebanon: Syrians homeless after demolition of al-Waha camp,* 24 mei 2024.
[1296] The Arab Weekly, *Syrians in Lebanon fear unprecedented restrictions as pressure mounts for their deportation,* 29 mei 2024.
[1297] The Syrian Observer, *Syrians in Lebanon confirm cancellation of temporary residency under "sponsorship" system,* 7 mei 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1298] UNHCR, *Twelve years on, Syrian refugees face deepening debt and hunger,* 15 maart 2023; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1299] BBC Monitoring, *Syrian state media showcase return of displaced Syrians from Lebanon,* 11 juli 2024; Enab Baladi, *Return of a group of Syrian refugees from Lebanon: Is Syria safe?,* 11 juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1300] Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey,* 12 september 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1301] HRW, *World report 2024, Syria,* 9 januari 2024; ACHR, *What happens after the forced deportation of refugees from Lebanon?*, 29 januari 2024; HRW, *Lebanon: Stepped-up repression of Syrians,* 25 april 2024; Pax, *Lebanon: Hundreds of thousands of Syrian refugees at imminent risk of deportation,* 16 mei 2024; Reuters, *Syrians in Lebanon fear unprecedented restrictions, deportations,* 29 mei 2024; Heinrich-Böll-Stiftung, *EU-Lebanon deal: Turning a blind eye to reality,* 16 juli 2024; De Morgen, *Libanon werkt samen met Cyprus om vluchtelingen naar Syrië te deporteren, stelt mensenrechtenorganisatie,* 4 september 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1302] ACHR, *What happens after the deportation of refugees from Lebanon?,* 29 januari 2024, p. 12; Enab Baladi, *Lebanon's plans for Syrian refugee returns criticized for legal violations,* 22 mei 2024; The National, *Weaponising residency: Lebanon's crackdown on Syrian refugees,* 2 juni 2024.
[1303] ACHR, *What happens after the forced deportation of refugees from Lebanon?*, 29 januari 2024, p. 19; SNHR, *Man named Mahmoud Hasana dies on May 9, 2024, of wounds sustained on May 1 from a regime gunshot near the Syrian-Lebanese borders,* 13 mei 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

konvooien slechts inreistoestemming aan een beperkt deel van de Syriërs die wilden terugkeren, vaak niet meer dan 20% van degenen die oorspronkelijk op de Libanese lijst stonden.[1304]

7.5 Controles bij de grensovergangen met Libanon

Syriërs die vanuit Libanon terug wilden keren naar Syrië, kwamen na het passeren van de Libanese kant van de grens eerst aan bij een Syrische controlepost. Daar moest doorgaans een klein bedrag aan smeergeld betaald worden.[1305]

Sinds juli 2020 moesten Syriërs die ouder dan achttien waren, bij de grensovergangen verplicht 100 USD wisselen tegen de officiële wisselkoers van de centrale bank van Syrië. Zonder het bonnetje van het wisselen, kregen de Syriërs geen inreisstempel en mochten zij Syrië niet binnenkomen.[1306] Op 29 september 2024 besloot de ministerraad om deze maatregel gedurende een week op te schorten voor de Syriërs die vanuit Libanon vluchtten.[1307] Deze opschorting werd nadien enkele malen verlengd, laatstelijk tot 30 november 2024.[1308]

Bij de Immigratie- en Paspoortenafdeling moesten Syriërs een geldig Syrisch paspoort of een Syrisch identiteitsbewijs tonen om een inreisstempel te kunnen ontvangen. Dat ging doorgaans vergezeld van een klein bedrag aan smeergeld.[1309] Bij de paspoortcontrole vonden uitgebreide veiligheidscontroles plaats. Daarbij controleerden de autoriteiten onder meer of de naam voorkwam op een van de lijsten van gezochte personen.[1310] Als gezochte personen werden aangetroffen, werden zij uit de rij gehaald en in een politiebus gezet. Deze bus bracht hen aan het einde van de dag weg.[1311] Mannen in de dienstplichtige leeftijd die gezocht werden vanwege de militaire dienstplicht, kregen bij de paspoortenafdeling doorgaans een oproep om zich binnen vijftien dagen na binnenkomst in Syrië te melden bij een lokaal rekruteringsbureau (zie paragraaf 2.2.1.11). Ontduikers van de militaire dienstplicht of de reservedienst moesten bij de paspoortenafdeling dikwijls ook een hoger bedrag aan smeergeld betalen.[1312]

Na de paspoortcontrole volgde de bagagecontrole.[1313] Volgens een bron konden de controles op dit punt per grensovergang verschillen. Zo werd er bij de ene

[1304] The New Humanitarian, *300 Syrians return from Lebanon,* 16 mei 2024; UNHCR, *UNHCR Syria: Fact sheet (July 2024)*, 6 augustus 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse*, 16 oktober 2024.
[1305] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.
[1306] Enab Baladi, *New mechanism to exchange $100 upon entering Syria,* 29 augustus 2024; Enab Baladi, *Regime extorts Syrians with decisions to pay money to enter their country,* 12 september 2024; Enab Baladi, *No exemption for Syrians from exchanging $100 at border*, 26 september 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syrians fleeing Lebanon still required to exchange $100 at border*, 27 september 2024; ETANA, *Brief: Displacements & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 9; STJ, *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1307] UNHCR, *UNHCR Syria flash update #4. Response to displacement from Lebanon to Syria,* 30 september 2024, p. 2.
[1308] Enab Baladi, *Extension of suspension of $100 exchange requirement at Syrian borders*, 5 oktober 2024; Enab Baladi, *Regime extends suspension of $100 exchange requirement at Syrian borders*, 15 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief,* 17 november 2024, p. 3; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1309] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1310] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1311] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1312] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024.
[1313] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

grensovergang een soort basisprotocol gevolgd, terwijl bij er de andere uitgebreidere controles plaatsvonden, waarbij bijvoorbeeld niet alleen de bagage, maar ook de hele auto werd doorzocht.[1314]

Na de bagagecontrole konden de Syriërs die vanaf eind september 2024 vanuit Libanon waren aangekomen, zich begeven naar tenten van de Syrisch Arabische Rode Halve Maan (*Syrian Arab Red Crescent,* SARC) als er behoefte was aan medische ondersteuning. Daar konden zij ook instappen in particuliere bussen om verder landinwaarts te reizen.[1315]

7.6 Terugkeer vanuit Jordanië

Volgens verschillende bronnen waren er ongeveer 1,2 miljoen Syriërs in Jordanië, van wie ongeveer de helft als vluchteling bij de UNHCR was geregistreerd.[1316] Volgens informatie van de UNHCR van 31 oktober 2024 waren er 621.182 geregistreerde Syrische vluchtelingen in Jordanië op een bevolking van ruim 11 miljoen inwoners.[1317] Ongeveer 18% van de geregistreerde Syrische vluchtelingen verbleef in de vluchtelingenkampen Zaatari en Azraq.[1318] Volgens een bron keerden in de eerste zeven maanden van 2024 4.060 Syriërs vrijwillig terug vanuit Jordanië.[1319] Volgens een andere bron waren de meeste Syriërs die vanuit Jordanië terugkeerden afkomstig uit de zuidelijke provincies Daraa en Suweida.[1320] Er waren geen berichten over uitzettingen naar Syrië gevonden.

7.7 Terugkeer vanuit Irak

Volgens informatie van de UNHCR van 31 oktober 2024 waren er 295.546 geregistreerde Syrische vluchtelingen in Irak.[1321] De meesten waren van Koerdische afkomst en verbleven in kampen in de Koerdische autonome regio van Irak.[1322] In de verslagperiode zetten de Iraakse autoriteiten ook enkele Syriërs gedwongen uit naar Damascus en het DAANES-gebied.[1323]

7.8 Terugkeer vanuit landen in Europa en de VS

Voor zover bekend vonden er in de verslagperiode vanuit de landen in de Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland en de Verenigde Staten geen gedwongen uitzetting van Syriërs naar Syrië plaats. Verder vond er nauwelijks vrijwillige terugkeer plaats vanuit deze landen. Het was niet mogelijk om exacte cijfers van het aantal

[1314] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1315] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.
[1316] Carnegie Endowment for International Peace, *Syrian refugees in Jordan: A crisis of dwindling humanitarian aid,* 9 januari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1317] UNHCR, *Operational Data Portal. Syria Regional Refugee Response*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; AlleCijfers.nl, *Jordanië in cijfers en grafieken,* url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1318] UNHCR, *Twelve years on, Syrian refugees face deepening debt and hunger,* 15 maart 2023; UNHCR, *Jordan. Refugee camps*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1319] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1320] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1321] UNHCR, *Operational Data Portal. Syria Regional Refugee Response*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1322] UNHCR, *Twelve years on, Syrian refugees face deepening debt and hunger,* 15 maart 2023; UNHCR, *Operational Data Portal. Iraq operation*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1323] North Press Agency, *Iraq deports Syrian refugees to Northeast Syria,* 17 april 2024; HRW, *Iraq: Unlawful deportations of Syrians,* 27 juni 2024; VOA, *Human rights group calls on Iraq to halt deportations of Syrian refugees,* 27 juni 2024; The New Arab, *Iraq's broken promise: How Syrian refugees are at risk of unlawful deportation despite legal protections,* 3 september 2024; Global Detention Project, *Iraq summarily deporting refugees,* 11 september 2024; Rudaw, *Iraq deported 68 foreign nationals since July,* 21 september 2024.

permanent teruggekeerde Syriërs vanuit Europa en de VS te geven.[1324] Sporadisch keerden Syriërs vrijwillig permanent terug vanuit Nederland.[1325] Wanneer daarbij gebruik werd gemaakt van terugkeerondersteuning (zie paragraaf 7.17), verliep deze terugkeer via de Jordaanse hoofdstad Amman. Vanuit Amman reisden zij met de bus naar Damascus.[1326] Volgens verschillende bronnen keerden Syriërs vanuit Europa doorgaans niet terug naar het noordwesten van Syrië.[1327] Een enkele bron stelde dat er meer Syriërs vanuit Europa – vaak tijdelijk - terugkeerden naar het noordoosten dan naar het noordwesten van Syrië.[1328]

Volgens een bron werd er in de verslagperiode geen onderscheid gemaakt en gold er geen speciale behandeling voor Syriërs op basis van het land waarvandaan zij terugkeerden.[1329] Volgens andere bronnen werd van Syriërs die terugkeerden vanuit onder meer Europa vaak aangenomen dat zij beschikten over financiële middelen. Daardoor konden zij slachtoffer worden van arrestatie, detentie en ontvoering (zie paragraaf 1.10). Er kon in hun geval om losgeld gevraagd worden.[1330] Volgens een bron die door EUAA was geraadpleegd, waren er enkele gevallen bekend van Syriërs die de nationaliteit van een van de EU-lidstaten hadden, die tijdens hun bezoek aan Syrië waren ondervraagd door de inlichtingendiensten en die grote geldsommen moesten betalen alvorens zij het land weer konden verlaten.[1331]

7.9 Controlegebieden waarnaar werd teruggekeerd

In de verslagperiode vond vanuit het buitenland terugkeer plaats naar alle controlegebieden.[1332] Syriërs die vanuit het buitenland terugkeerden, keerden doorgaans terug naar hun oorspronkelijke woonplaatsen.[1333] In de praktijk was de toegang tot en de terugkeer naar de oorspronkelijke woonplaatsen vaak afhankelijk van de toestemming van de lokale veiligheidsactoren (zie paragraaf 7.11).[1334]

De meeste Syriërs die vanaf september 2024 vanuit Libanon waren teruggekeerd bleven in het regeringsgebied, voornamelijk in de provincies Damascus en Homs.[1335] Enkele tienduizenden personen reisden vanaf september 2024 door naar het noordoosten.[1336] Op 25 oktober 2024 berichtte de UNHCR dat sinds 24 september 2024 50.779 personen vanuit Libanon het DAANES-gebied waren binnengekomen. De meesten reisden over land naar de provincie Raqqa.[1337] Zij kwamen vanuit het

[1324] Deutscher Bundestag, *Sachstand zu Abschiebungen nach Afghanistan und Syrien aus Deutschland und ausgewählten EU-Mitgliedstaaten*, 8 april 2024, p. 10; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 31- 32; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1325] Reformatorisch Dagblad, *"Risico's groot bij vertrek naar Syrië"*, 30 augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1326] Reuters, *Cyprus suspends Syrian asylum applications as it struggles with arrivals spike,* 14 april 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024.
[1327] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1328] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1329] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1330] SOHR, *SOHR exclusive. Regime security services arrest and blackmail Syrians returning voluntarily to the "safe homeland",* 12 juni 2022; UN HRC, *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5),* 10 juli 2023; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 33; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1331] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 32-33.
[1332] AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hostility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024.
[1333] SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 11; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1334] The Syria Report, *Some displaced residents allowed to return to new neighbourhoods in Al-Hajar Al-Aswad,* 6 juni 2023; The Syria Report, *Property fraud and poor services in the Yarmouk Palestinian refugee camp,* 9 juli 2024; ISPI, *The illusion of safe zones in Syria*, 8 augustus 2024; MEI, *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, 31 oktober 2024, p. 4.
[1335] UNHCR, *UNHCR Syria flash update #12. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 12 oktober 2024; UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief, 13 November 2024,* 14 november 2024, p. 2; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1336] North Press Agency, *Dozens of Syrian families arrive in NE Syria from Lebanon*, 30 september 2024.
[1337] UNHCR, *UNHCR Syria flash update #18. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 25 oktober 2024.

regeringsgebied het DAANES-gebied voornamelijk binnen via de Tabqa overgang in de provincie Raqqa en de al-Tayha overgang in de provincie Aleppo.[1338] Daarnaast arriveerden mensen via de Sabka overgang in de provincie Raqqa en de luchthaven van Qamishli.[1339] Een deel van de mensen maakte gebruik van smokkelaars om het noordoosten binnen te komen.[1340] Ongeveer 95% kon terecht bij vrienden of familie. De rest ging naar gesloten ontheemdenkampen (4%), zoals het Serakaniye kamp bij de stad Hasaka en de plaats Al-Adnaniyah in de provincie Raqqa, of naar informele nederzettingen en tijdelijke opvangplekken (1%).[1341] De meesten die terugkeerden naar het DAANES-gebied kwamen oorspronkelijk uit dit gebied of zij kwamen uit de stad Afrin en hadden in het DAANES-gebied familieleden wonen.[1342]

Enkele duizenden personen reisden vanaf september 2024 vanuit het DAANES-gebied door naar het SIG-gebied.[1343] Daarbij maakten ze vaak gebruik van smokkelaars die daarvoor honderden dollars vroegen.[1344] Begin oktober 2024 strandden de meeste mensen gedurende enkele dagen bij de Awn al-Dadat overgang.[1345] Daar werden zij aanvankelijk tegengehouden door lokale SNA-facties.[1346] Er was sprake van lange wachttijden, onder meer door de veiligheidsonderzoeken die werden uitgevoerd.[1347] Op 16 oktober 2024 verklaarde de UNHCR dat sinds 23 september 2024 meer dan 4.000 mensen vanuit Libanon in het noordwesten waren gearriveerd, veelal via de Awn al-Dadat overgang.[1348] De meesten die terugkeerden naar het SIG-gebied kwamen daar oorspronkelijk vandaan of hadden daar familieleden wonen.[1349]

7.10 Voorwaarden voor terugkeer naar regeringsgebied

Volgens verschillende bronnen moesten Syriërs die vanuit het buitenland wilden terugkeren naar het regeringsgebied – net zoals ontheemden die vanuit de andere controlegebieden wilden terugkeren – een screening ondergaan alvorens te kunnen terugkeren. Er waren twee procedures die een prominente rol speelden om terug te kunnen keren, namelijk de veiligheidsverklaring en de individuele verzoening. Indien iemand nog een zaak open had staan bij de Syrische autoriteiten, moest deze persoon eerst zijn status regelen (ook wel een individuele verzoening genoemd) alvorens naar overheidsgebied terug te kunnen keren. Zowel de veiligheidsverklaring als de individuele verzoening werden afgehandeld door de Syrische inlichtingendiensten.[1350] Volgens een bron zou iemand met het vermoeden van banden met de oppositie nooit een veiligheidsverklaring krijgen.[1351] Er was geen

[1338] SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 11.
[1339] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1340] North Press Agency, *Displaced persons from Lebanon find shelter in camps in NE Syria,* 6 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1341] North Press Agency, *Displaced persons from Lebanon find shelter in camps in NE Syria,* 6 oktober 2024; Rudaw, *Kurdish woman pleads for help after fleeing Lebanon,* 7 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1342] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1343] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1344] Vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1345] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1346] North Press Agency, *Turkey-backed armed groups block Syrians fleeing Lebanon from returning,* 3 oktober 2024; SOHR, *Following its closure and activity of smuggling networks. Awn Al-Dadat crossing opens its doors to returnees from Lebanon,* 9 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1347] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024.
[1348] UNHCR, *Northwest Syria flash update #4. Response to displacement from Lebanon to Syria,* 17 oktober 2024.
[1349] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1350] OHCHR, "We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees, 13 februari 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; ISPI, *The illusion of safe zones in Syria,* 8 augustus 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 28; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 4; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1351] Vertrouwelijke bron, december 2024.

eenduidig beeld te schetsen van de duur van deze procedures, het aantal contactmomenten met de autoriteiten, de bij deze procedures behorende documenten en de betrokken instanties.[1352]

Syriërs die terug wilden keren naar het regeringsgebied hadden in elk geval een geldig Syrisch paspoort of Syrisch identiteitsbewijs nodig.[1353] Daarnaast moesten ze in het bezit zijn van een veiligheidsverklaring van de Syrische autoriteiten.[1354] Een veiligheidsverklaring betekende dat een persoon niet op een van de lijsten stond van door het Syrische veiligheidsapparaat gezochte personen. Deze verklaring konden zij bij een Syrische ambassade in het buitenland aanvragen.[1355] De veiligheidsverklaring was ook nodig om in Syrië zaken te kunnen regelen, zoals het terugeisen van eigendommen, waaronder een woning of een stuk land, of het verkrijgen van overheidsdocumenten.[1356]

De individuele verzoening was nodig om terug te kunnen keren als de Syriër die wilde terugkeren gezocht werd door de Syrische autoriteiten of als er een veiligheidsdossier was over deze persoon (zie paragraaf 6.2). Deze procedure was bedoeld om overwonnen oppositie te 're-integreren' in de staat, zodat zij bijvoorbeeld weer toegang kregen tot civiele documenten. In veel gevallen ging het om dienstplichtontduiking en ontduiking van de reservedienst (zie paragraaf 2.2.1.11), maar het kon ook gaan om (politieke) activiteiten uit het verleden. Deze procedure kon via een Syrische ambassade in het buitenland gestart worden, bij de officiële grensovergangen of via tussenpersonen.[1357] Als de aanvraag voor individuele verzoening door de autoriteiten werd ingewilligd en de naam van de betrokken personen van de lijsten met gezochte personen was gehaald, kregen de betrokken personen een bewijs mee waarmee zij naar Syrië konden terugkeren. De VN-Mensenrechtenraad sprak in juli 2024 zijn zorgen uit over de onduidelijkheid van het verzoeningsproces en de selectieve toepassing daarvan.[1358] Soms werden de aanvragen om verzoening zonder nadere toelichting afgewezen.[1359]

Het doorlopen van het verzoeningsproces en het daarmee verkrijgen van een goedkeuring van de zijde van de inlichtingendiensten vormde geen garantie dat de betrokken personen niet opnieuw gearresteerd, gedetineerd of slachtoffer van gedwongen verdwijning konden worden.[1360] Dat volgde uit meerdere berichten over de arrestatie, detentie en gedwongen verdwijning van personen die het verzoeningsproces hadden doorlopen.[1361]

[1352] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; UN HRC, *Concluding observations on the fourth periodic report of the Syrian Arab Republic (CCPR/C/SYR/CO/4)*, 25 juli 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 28; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1353] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 82; The Syrian Observer, *New decisions deny passport to category of Syrians,* 16 mei 2024.

[1354] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 82; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 23-24; Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024.

[1355] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 82.

[1356] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 83; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024, p. 23-24.

[1357] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1358] UN HRC, *Concluding observations on the fourth periodic report of the Syrian Arab Republic (CCPR/C/SYR/CO/4)*, 25 juli 2024.

[1359] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024.

[1360] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1361] SNHR, *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023, including of 129 children and 87 women, with 232 documented in december alone*, 2 januari 2024; SOHR, *Regime-controlled areas in 2023. Nearly 2,625 fatalities in acts of violence…alarming increase in crime rate…deteriorating security situation…chronic stifling crises*, 4 januari 2024; OHCHR*, "We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; SNHR, *Man named Abdul Latif Tou'ma arrested by regime personnel in Damascus city, March 9, 2024,* 19 maart 2024; The Syrian Observer, *Assad's forces detain civilians in Damascus*

7.11 Voorwaarden voor terugkeer naar andere controlegebieden

Volgens een bron waren de gebieden die niet onder controle stonden van de regering het minst riskant voor Syriërs die vanuit het buitenland naar Syrië wilden terugkeren zo lang als zij verder geen problemen hadden met de lokale autoriteiten en zij niet als een bedreiging werden beschouwd.[1362] Het reizen naar de andere controlegebieden was vaak moeilijk en niet zonder gevaar. Vaak moesten Syriërs op zoek gaan naar informele reisroutes om controleposten in het regeringsgebied te vermijden.[1363]

Naast het hebben van een geldig identiteitsbewijs eisten alle machthebbers van Syriërs die vanuit het buitenland hun controlegebied binnen wilden reizen, dat zij een lokale sponsor hadden en/of een veiligheidsverklaring.[1364] Zo verlangde het de facto bestuur van het DAANES-gebied dat zij een lokale sponsor hadden en dat zij een veiligheidsonderzoek ondergingen.[1365] Voor Syriërs in de dienstplichtige leeftijd, die in het buitenland een verblijfsvergunning hadden en die een bezoek wilden brengen aan het DAANES-gebied, was het mogelijk om dit tegen betaling van 400 USD te doen (zie paragraaf 2.2.2).[1366] Voor terugkeer naar het SIG-gebied was een geldig identiteitsbewijs vereist dat door de lokale autoriteiten in het SIG-gebied was afgegeven.[1367] Verder gaven de SNA-facties geen toestemming aan mannen tussen de 18 en 30 om terug te keren.[1368]

7.12 Problemen na aankomst in Damascus

Sommige Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland kregen na aankomst in Damascus problemen. Sommigen werden opgeroepen door een inlichtingendienst. Anderen kregen te maken met afpersing bij een controlepost. Van sommigen werden bezittingen in beslag genomen. Anderen werden gearresteerd (zie paragraaf 1.10.2). Er waren ook berichten over uit Libanon teruggekeerde Syriërs die, terwijl zij op doorreis waren naar hun oorspronkelijke woonplaatsen, in Damascus in hun hotel of bij een busstation gearresteerd werden (zie paragraaf 1.19.1). Verder waren er meerdere berichten over arrestaties op de luchthaven van binnenlands ontheemden en Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland (zie paragraaf 4.4). Teruggekeerde Syriërs kregen ook te maken met problemen die voortkwamen uit de alarmerende economische situatie en het ontbreken van diensten (zie hoofdstuk 3).[1369]

---

for visiting relatives in Northern Syria, 6 september 2024; SOHR, *Despite settling his status. Deportee from Turkey die under torture in regime detention centre in Aleppo,* 11 september 2024; Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey,* 12 september 2024; The Syrian Observer, *After being returned from Turkey: Syrian engineer dies in Aleppo Military Security branch,* 13 september 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024.

[1362] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1363] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1364] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; Memo, *Syrians must produce regime issued passports to travel through border with Turkiye*, 12 september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1365] ETANA, *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1366] Artikel 27 van de Wet op de zelfverdedigingsdienst; DIS, *Syria. Military recruitment in North and East Syria,* 2 juli 2024, p. 16; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1367] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1368] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024.

[1369] MEMO, *Missing Syrian activist arrested in Damascus,* 25 februari 2020; SNHR, *Syrian regime arrested a civilian at Damascus International Airport in Damascus city on October 1,* 3 oktober 2022; North Press Agency, *Four Syrians arrested in Damascus upon deportation from Iraq,* 2 augustus 2023; SNHR, *At least 223 arbitrary*

7.13 Behandeling in de verschillende controlegebieden

Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland konden in alle controlegebieden te maken krijgen met discriminatie, omdat zij het land verlieten ten tijde van het conflict. Zij konden ervan beschuldigd worden dat zij verraders, spionnen, oppositieleden en/of terroristen waren, omdat zij niet in Syrië waren gebleven.[1370] In alle controlegebieden kregen zij te maken met veiligheidsonderzoeken.[1371] Verder konden Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland in alle controlegebieden het slachtoffer worden van ernstige mensenrechtenschendingen, zoals willekeurige detentie, marteling, mishandeling, verdwijning en afpersing (zie hieronder).[1372]

Volgens OHCHR zouden teruggekeerde Syrische vluchtelingen nog kwetsbaarder zijn voor mensenrechtenschendingen dan personen die Syrië nooit hadden verlaten, omdat zij bij terugkeer stelselmatig ondervraagd en doorgelicht werden. Deze kwetsbaarheid kwam ook voort uit de perceptie dat zij een potentiële dreiging vormden voor de autoriteiten, omdat zij Syrië hadden verlaten en daarom verdacht werden van betrokkenheid bij terroristische activiteiten.[1373]

OHCHR onderzocht waar Syriërs die vanuit het buitenland terugkeerden naar Syrië tegenaan liepen. Daarvoor interviewden zij tussen oktober 2022 en juni 2023 onder meer tientallen teruggekeerde Syriërs. Zij constateerden dat veel van hen bij hun terugkeer naar Syrië te maken kregen met mensenrechtenschendingen en misbruik, waaronder willekeurige arrestaties, detentie, marteling en ernstige mishandeling, waarna zij besloten om weer uit Syrië te vertrekken.[1374]

7.13.1 Regeringsgebied

Syriërs die terugkeerden naar het regeringsgebied (zie paragraaf 1.6.1) konden worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen, waaronder willekeurige detentie, marteling, gedwongen verdwijningen, afpersing en mishandeling door de Syrische autoriteiten. Omdat er geen structurele monitoring was van teruggekeerde Syriërs en er geen zicht was op alle teruggekeerde Syriërs, was het niet mogelijk om exacte cijfers te geven van de verschillende mensenrechtenschendingen in het regeringsgebied.[1375]

---

arrests/detentions documented in August 2023, including 14 children and 17 women, 2 september 2023, p. 4; SNHR, *No fewer than 182 cases of arbitrary arrest documented in January 2024, including of eight children and four women,* 2 februari 2024, p. 8; X.com, *Al-Jumhuriya*, 7 oktober 2024, url; SNHR, *A dreadful homecoming: Widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 8; ETANA, *Survey: Recent Returns from Lebanon to Syria*, 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1370] Pax, *Syrië veilig? Misleidend en een cynisch voorwendsel,* 10 september 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 3; Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1371] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1372] OHCHR, *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns,* 1 november 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.

[1373] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 27.

[1374] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 6 en 25-26.

[1375] EIP, *Refugee return in Syria: Dangers, security risks and information scarcity,* juli 2019; HRW, *Lebanon: Armed forces summarily deporting Syrians,* 5 juli 2023; OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; SNHR, *On World Refugee Day. At least 4,714 returning refugees & IDPs have been arbitrarily arrested by Syrian regime forces,* 20 juni 2024; Enab Baladi, *Syrian regime denies arrest of returning refugees despite documentation of thousands of cases,* 28 augustus 2024; SOHR, *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others,* 2 oktober 2024; Enab Baladi, *Regime arrests nine Syrians returning from Lebanon,* 2 oktober 2024; BBC Monitoring, *Syrians returning from Lebanon reportedly detained by authorities,* 8 oktober 2024; The Syrian Observer, *Syrians returning from Lebanon arrested by regime,* 10 oktober 2024; BBC Monitoring, *Further*

In de verslagperiode waren er meerdere berichten dat teruggekeerde Syriërs bij controleposten waren mishandeld.[1376] Er waren ook berichten over marteling van teruggekeerde Syriërs.[1377] Zo constateerde *Human Rights Watch* (HRW) in juli 2023 dat er Syriërs na hun uitzetting uit Libanon waren gemarteld door de militaire inlichtingendienst en vervolgens als reservist waren ingelijfd in het leger.[1378] Verder rapporteerde OHCHR in februari 2024 over een man die na zijn terugkeer naar het regeringsgebied was gemarteld.[1379]

Verder kwam het voor dat teruggekeerde Syriërs bij controleposten werden afgeperst en dat degenen die niet betaalden werden gearresteerd.[1380] Ook waren er berichten dat teruggekeerde Syriërs zich binnen een paar dagen na aankomst moesten melden bij een afdeling van de inlichtingendiensten. Daar volgde een ondervraging. Dit kon soms uitmonden in een arrestatie en een gedwongen verdwijning.[1381]

Er waren veel berichten over arrestaties van teruggekeerde Syriërs bij grensovergangen en controleposten.[1382] In sommige gevallen hield dit verband met het ontduiken van de militaire dienstplicht en de reservedienst.[1383] Zo berichtte het

arrests reported as Syrians return from Lebanon, 10 oktober 2024; SOHR, *Upon returning from Lebanon. Military intelligence arrests civilian near border crossing in Homs,* 10 oktober 2024; ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; SOHR, *After having returned back from Lebanon. Members of military intelligence branch arrest three civilians in Rif Dimashq,* 12 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; The Guardian, *'Nowhere to go': Syrians fleeing Israeli strikes in Lebanon face perilous return*, 23 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 4; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.

[1376] *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1377] AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1378] HRW, *Lebanon: Armed forces summarily deporting Syrians,* 5 juli 2023.

[1379] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024, p. 25.

[1380] The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; SOHR, *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others,* 2 oktober 2024; ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; The Guardian, *'Nowhere to go': Syrians fleeing Israeli strikes in Lebanon face perilous return*, 23 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 3; STJ, *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1381] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 6; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1382] OHCHR, "We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees, 13 februari 2024; AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; SNHR, *On World Refugee Day. At least 4,714 returning refugees & IDPs have been arbitrarily arrested by Syrian regime forces,* 20 juni 2024, p. 3; Enab Baladi, *Syrian regime denies arrest of returning refugees despite documentation of thousands of cases,* 28 augustus 2024; BBC Monitoring, *Further arrests reported as Syrians return from Lebanon,* 10 oktober 2024; SOHR, *Upon returning from Lebanon. Military intelligence arrests civilian near border crossing in Homs,* 10 oktober 2024; ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; SOHR, *After having returned back from Lebanon. Members of military intelligence branch arrest three civilians in Rif Dimashq,* 12 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; The Guardian, *'Nowhere to go': Syrians fleeing Israeli strikes in Lebanon face perilous return*, 23 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; STJ, *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country,* 29 november 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.

[1383] Enab Baladi, *Regime arrests nine Syrians returning from Lebanon,* 2 oktober 2024; BBC Monitoring, *Syrians returning from Lebanon reportedly detained by authorities,* 8 oktober 2024; The Syrian Observer, *Syrians returning from Lebanon arrested by regime,* 10 oktober 2024; BBC Monitoring, *Further arrests reported as Syrians return from Lebanon,* 10 oktober 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse,* 16 oktober 2024; SNHR, *A dreadful*

SOHR op 2 oktober 2024 dat regeringsstrijdkrachten bijna 35 personen hadden gearresteerd, terwijl zij vanuit Libanon via regeringsgebied op weg waren naar het DAANES-gebied. Hun arrestatie zou verband gehouden hebben met het ontduiken van de militaire dienstplicht en de reservedienst.[1384] Er waren ook berichten dat mannen in de dienstplichtige leeftijd na het passeren van de grens de aanzegging kregen dat zij zich binnen vijftien dagen tot drie maanden moesten melden bij het leger voor het vervullen van de militaire dienstplicht of de reservedienst.[1385]

Er waren meerdere berichten over Syriërs die na hun uitzetting uit Turkije of Libanon naar Syrië in regeringsgebied in detentie kwamen te overlijden.[1386]

Sommige teruggekeerde Syriërs werden gearresteerd omdat zij op een lijst van gezochte personen stonden vanwege (vermeende) politieke activiteiten in het verleden of vanwege desertie.[1387] Er waren ook meerdere berichten over Syriërs die bij terugkeer werden gearresteerd, omdat zij werden aangezien voor een opposant met dezelfde naam.[1388]

In mei 2024 documenteerde het SNHR 23 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties van mensen die vanuit Libanon en Jordanië waren teruggekeerd.[1389] Begin juli 2024 berichtte het SNHR dat zij in de eerste zes maanden van 2024 minstens 126 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties had gedocumenteerd van personen die vanuit Libanon waren uitgezet.[1390] In juli 2024 documenteerde het SNHR 17 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties van mensen die Libanon waren uitgezet via de Al-Masnaa grensovergang.[1391] In augustus 2024 documenteerde het SNHR 19 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties van mensen die vanuit Libanon waren uitgezet; in september 2024 9 gevallen van willekeurige arrestaties/detenties van mensen die vanuit Libanon waren teruggekeerd; en in oktober 2024 17 gevallen van willekeurige

homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon, 29 oktober 2024, p. 4; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1384] SOHR, *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others,* 2 oktober 2024.

[1385] The New Arab, *Syrian regime detains dozens of refugees who returned from Lebanon in July,* 8 augustus 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse*, 16 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 4; Raseef22, *"Lost and facing the unknown": Syrians returning to the "homeland" from the hell of the Israeli war on Lebanon,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1386] SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; The Syrian Observer, *Young Syrian man returns from Lebanon to be killed in Assad's prison,* 1 juli 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon who died in a Damascus hospital,* 9 juli 2024; North Press Agency, *Government forces execute Daraa detainee in Saydnaya Prison,* 5 augustus 2024; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Türkiye,* 9 augustus 2024; SOHR, *Despite settling his status. Deportee from Turkey die under torture in regime detention centre in Aleppo,* 11 september 2024; Levant 24, *Syrian refugee dies in Assad regime custody after deportation from Turkey,* 12 september 2024; The Syrian Observer, *After being returned from Turkey: Syrian engineer dies in Aleppo Military Security branch,* 13 september 2024; The New Humanitarian, *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse*, 16 oktober 2024; SOHR, *Having returned from Lebanon. Young man dies under torture in regime prison,* 23 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 4; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.

[1387] HRW, *Lebanon: Stepped-up repression of Syrians,* 25 april 2024; HRW, *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return,* 30 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.

[1388] SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon,* 28 juni 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1389] SNHR, *At least 228 cases of arbitrary detention cases recorded in May 2024, including of 13 children and four women,* 3 juni 2024, p. 9.

[1390] SNHR, *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 recorded in June,* 3 juli 2024, p. 11.

[1391] SNHR, *At least 209 arbitrary detentions recorded in July 2024, including of 14 children and three women,* 2 augustus 2024, p. 9.

arrestaties/detenties van mensen die vanuit Libanon waren teruggekeerd.[1392] Naast het gegeven dat er zich onder de gearresteerde/gedetineerde personen vrouwen en kinderen bevonden, gaf het SNHR geen nader profiel van de gearresteerde/gedetineerde personen.

ETANA schatte eind oktober 2024 dat sinds 23 september 2024 minstens 130 mensen waren gearresteerd bij de grensovergangen en controleposten. ETANA meldde dat er aanwijzingen waren dat de autoriteiten hun aandacht op teruggekeerde Syriërs richtten nadat zij op hun bestemming waren aangekomen. De organisatie stelde dat dit vanuit een optisch perspectief een betere optie was voor de autoriteiten , aangezien arrestaties bij officiële grensovergangen konden worden gedocumenteerd door UNHCR-vertegenwoordigers die daar aanwezig waren.[1393] Volgens het *Tahrir Institute for Middle East Policy* (TIMEP) hadden zij ook vernomen dat de autoriteiten soms maanden wachtten voordat ze iemand arresteerden. Zodoende zou men vlak na terugkeer de indruk kunnen krijgen dat Syriërs veilig waren teruggekeerd en niet in gevaar waren, terwijl zij dat in feite op dat moment nog steeds waren.[1394] Volgens een andere bron kwamen sommige teruggekeerde Syriërs pas zes maanden na aankomst in de problemen.[1395] Verder merkte SJAC op dat rapporteurs in oktober 2024 aangaven dat mensen die in het regeringsgebied verbleven, doorgaans terughoudend waren om over hun ervaringen te praten. Het zou waarschijnlijk enige tijd duren voordat rapporteurs personen konden identificeren die in het regeringsgebied woonden en die bereid waren om uitgebreid te worden geïnterviewd.[1396]

7.13.2 DAANES-gebied

Er was weinig informatie beschikbaar over de positie van teruggekeerde Syriërs in het DAANES-gebied in de verslagperiode. Uit de beschikbare informatie volgt dat Syriërs die terugkeerden naar het DAANES-gebied (zie paragraaf 1.6.2) konden worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen door de SDF (zie de paragrafen 1.8 tot en met 1.11). Het was niet mogelijk om exacte cijfers te geven van de verschillende mensenrechtenschendingen in het DAANES-gebied.[1397]

Volgens UNCOI bleven de onrust in het oostelijke deel van de provincie Deir ez-Zor en de vijandelijkheden tussen Turkije en de SDF negatieve gevolgen hebben voor de burgers in het DAANES-gebied. Ook bleven er onwettige vrijheidsberovingen en rekrutering van minderjarige strijders plaatsvinden.[1398]

7.13.3 SIG-gebied

Er was weinig informatie beschikbaar over de positie van teruggekeerde Syriërs in het SIG-gebied in de verslagperiode. Uit de beschikbare informatie volgt dat Syriërs die terugkeerden naar het SIG-gebied (zie paragraaf 1.6.3) konden worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen door de SNA-facties (zie paragrafen 1.8 tot en met 1.11). Het was niet mogelijk om exacte cijfers te geven van de verschillende mensenrechtenschendingen in het SIG-gebied ten

[1392] SNHR, *At least 214 arbitrary detentions recorded in August 2024, including of 13 children and seven women,* 2 september 2024, p. 9; SNHR, *At least 206 arbitrary detentions recorded in September 2024*, 2 oktober 2024, p. 9; SNHR, *At least 213 arbitrary detentions recorded in October 2024,* 4 november 2024, p. 9.
[1393] ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.
[1394] YouTube, *TIMEP, Syria and Syrian refugees: From EU migration policies to Israel's war on Lebanon,* 25 november 2024, url, [09:42-10:41].
[1395] Vertrouwelijke bron, december 2024.
[1396] SJAC, *Human rights violations in Syria. October 2024,* 19 november 2024.
[1397] EIP, *Refugee return in Syria: Dangers, security risks and information scarcity,* juli 2019; OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1398] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 16.

aanzien van teruggekeerde Syriërs.[1399] Volgens een bron werd een teruggekeerde Syriër in het SIG-gebied doorgaans enkele uren of dagen vastgehouden om de identiteit te verifiëren en om het reisdoel vast te stellen.[1400]

Volgens UNCOI gingen in de verslagperiode in het SIG-gebied arrestaties, geweld en afpersing door de SNA-facties door. Koerdische en Arabische vrouwen en mannen die vanuit het regeringsgebied of het DAANES-gebied aankwamen, werden routinematig door de militaire politie opgeroepen en vastgehouden totdat ze werden vrijgesproken of berecht in militaire rechtbanken van de SNA-facties voor vermeende terroristische misdrijven of voor banden met de SDF.[1401]

7.13.4 SSG-gebied

Er was weinig informatie beschikbaar over de positie van teruggekeerde Syriërs in het SSG-gebied in de verslagperiode. Uit de beschikbare informatie volgt dat Syriërs die terugkeerden naar het SSG-gebied (zie paragraaf 1.6.4) konden worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen door HTS (zie ook de paragrafen 1.8 tot en met 1.11). Het was niet mogelijk om exacte cijfers te geven van de verschillende mensenrechtenschendingen in het SSG-gebied ten aanzien van teruggekeerde Syriërs.[1402]

Volgens UNCOI verspreidden vanaf februari 2024 ongekend grote protesten zich over het SSG-gebied. Demonstranten riepen op tot de vrijlating van politieke en veiligheidsgevangenen, tot hervormingen van bestuur en sociaaleconomische hervormingen en tot de verwijdering van HTS-leider Abu Mohammad al-Jolani. De demonstraties werden veroorzaakt door meldingen van marteling en mishandeling van gevangenen door de algemene veiligheidsdienst van HTS, na maandenlange arrestatiecampagnes door HTS gericht op hun eigen leden, evenals leden van andere gewapende groepen en politieke partijen, zoals *Hizb al-Tahrir*.[1403]

7.14 Soort document bij terugkeer

Bij de grensovergang naar het regeringsgebied moesten Syriërs een geldig Syrisch paspoort of een Syrisch identiteitsbewijs tonen om een inreisstempel te kunnen ontvangen.[1404] In het buitenland lagen de leges voor een Syrisch paspoort tussen 265 en 1.000 euro. Daarbij was de geldigheid van het paspoort in het geval van mannen die uitstel hadden gekregen van de militaire dienst teruggebracht naar twee jaar. De consulaire inkomsten vormden een belangrijke inkomstenbron voor de Syrische regering.[1405]

[1399] SOHR, *Demanding ransoms in return for their release. Turkish-backed factions detain refugees deported forcibly from Turkey,* 11 juli 2024; The Syria Report, *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama,* 18 juni 2024; ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; North Press Agency, *Syrian families displaced, devastated by Turkey's "Peace Spring",* 10 oktober 2024; North Press Agency, *SNA releases Syrian returnees from Lebanon for $100 each,* 14 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 12; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1400] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1401] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 13.

[1402] State Documentation of the Federal Office for Immigration and Asylum, *Syria: The border situation between Turkey Syria and Iraq*, 10 oktober 2023, p. 8-9; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1403] UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 11.

[1404] ETANA, *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon,* 10 oktober 2024; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

[1405] North Press Agency, *Syrians race to get passports despite skyrocketing costs,* 28 november 2023; Enab Baladi, *Three ways for Syrians abroad to obtain a passport,* 25 januari 2024; SNHR, *The Syrian regime perpetrates multiple types of violations against citizens obtaining passports in and outside Syria,* 28 februari 2024, p. 1; DW, *Syrian passports: How German money funds war crimes in Syria,* 28 maart 2024.

In het SIG-gebied werden alleen documenten erkend die door de autoriteiten in het SIG-gebied waren uitgegeven.[1406]

7.15 Groepen met een verhoogde kans op detentie, marteling en/of verdwijning

Grote delen van de bevolking liepen een verhoogde kans om tot verdachte groepen gerekend te worden en/of te worden gearresteerd en gedetineerd. Burgers werden om het minste of geringste door de Syrische autoriteiten aangemerkt als opposant of bedreiging, bijvoorbeeld vanwege een uiting op de sociale media of het internet.[1407] De geraadpleegde bronnen noemden verschillende groepen die een verhoogde kans liepen op detentie, marteling en/of verdwijning bij terugkeer naar Syrië. Het ging hierbij om:

- Mensen die behoorden tot de (gewapende) oppositie (zie paragraaf 1.6).[1408]
- Mensen die op een van de lijsten van gezochte personen stonden of die een naam hadden die leek op de naam van iemand die daarop stond (zie paragraaf 1.14.2).[1409]
- Mensenrechtenactivisten (zie paragraaf 1.15).[1410]
- Mannen in de dienstplichtige leeftijd (zie paragraaf 2.2).[1411]
- Deserteurs (zie paragraaf 2.2.1.13).[1412]
- Journalisten en anderen die zich kritisch hadden uitgelaten, bijvoorbeeld op sociale media (zie paragraaf 2.3).[1413]
- Mensen die behoorden tot de politieke oppositie (zie paragraaf 2.3.1).[1414]
- Familieleden van politieke activisten en opposanten (zie paragraaf 2.3.3).[1415]
- Lhbtiq+ (zie paragraaf 2.4).[1416]
- Mensen die voor de overheid hadden gewerkt en het land zonder toestemming hadden verlaten (zie paragraaf 4.2).[1417]
- Familieleden van politieke activisten en/of vermisten (zie paragraaf 6.3).[1418]
- Mensen van wie vermoed werd dat zij vermogend waren (zie paragraaf 7.8).[1419]
- Mensen die Syrië illegaal verlaten hadden (zie paragraaf 7.16).[1420]

[1406] SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 12; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1407] SNHR, *Law No. 20 of 2022 promulgated by the Syrian regime further perpetuates the oppression of freedom of opinion and expression, and has been used as grounds for dozens of cases of arbitrary arrest and torture,* 18 augustus 2023; SNHR, *Civilian arrested in Latakia governorate by Syrian regime forces over criticizing economic situation, August 20, 2023,* 21 augustus 2023; SNHR, *SNHR condemns Syrian regime forces' detention of lawyer Thamer al-Talla and his subsequent death in a regime detention center due to medical negligence,* 10 mei 2024.
[1408] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 85; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 26.
[1409] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1410] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1411] SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 7; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1412] The Syrian Observer, *New decisions deny passport to category of Syrians,* 16 mei 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1413] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1414] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 17; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1415] AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 18; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1416] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1417] The Syrian Observer, *New decisions deny passport to category of Syrians,* 16 mei 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1418] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1419] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[1420] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.

- Mensen uit gebieden die (voorheen) onder controle stonden van de gewapende oppositie (zie paragraaf 7.19).[1421]

7.16 Eerdere illegale uitreis

Als naar het regeringsgebied teruggekeerde Syriërs eerder illegaal uit waren gereisd – hetgeen gold voor een groot deel van de Syrische vluchtelingen in het buitenland – moesten zij bij de grens een procedure voor een individuele verzoening starten.[1422] Zie paragrafen 6.2.1 en 7.10 voor meer informatie over individuele verzoening.

Binnen een paar dagen na aankomst moesten teruggekeerde Syriërs zich melden bij de politie of een afdeling van de inlichtingendiensten om uitleg te geven over de reden van de eerdere illegale uitreis en de manier waarop dit gegaan was.[1423] Deze ondervraging kon soms uitmonden in een arrestatie en een gedwongen verdwijning.[1424] Volgens een bron duurde de ondervraging doorgaans hooguit een dag. Daarna werd de betrokkene voorgeleid bij een rechter. Als er verder niets bijzonders speelde, bijvoorbeeld met betrekking tot de militaire dienst of een van de lijsten met gezochte personen, en er wat smeergeld was betaald, kon de betrokkene volgens deze bron onder een bestraffing uitkomen.[1425]

Volgens een bron waren er in het DAANES-gebied, SIG-gebied en SSG-gebied geen consequenties indien een Syriër het land eerder op niet-legale wijze had verlaten.[1426] Volgens een andere bron was dit in het SSG-gebied afhankelijk van het profiel van de betrokkene.[1427]

7.17 Organisaties die ondersteuning bieden aan teruggekeerde Syriërs

Verschillende organisaties, waaronder de UNHCR, gaven aan dat de omstandigheden in Syrië in de verslagperiode niet de voorwaarden boden voor een veilige, waardige en vrijwillige terugkeer van Syrische vluchtelingen en asielzoekers.[1428] Syriërs die vrijwillig naar Syrië wilden terugkeren, kregen daarom geen structurele monitoring en ondersteuning van VN-organisaties en daaraan gelieerde organisaties, zoals de

[1421] SNHR, *Syrian regime arrests 10 women in Aleppo city, November 5, 2023,* 16 november 2023; DIS, *Syria: Military service*, 25 januari 2024, p. 52; AP News, *Some Syrian refugees risk returning to opposition-held areas as hotility in host Lebanon grows,* 12 juni 2024; SNHR, *Man named Fahd al-Aqra arrested by Syrian regime forces in Hama city, August 4, 2024,* 7 augustus 2024; EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 22; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1422] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1423] EUAA, *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024, p. 33; ETANA, *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria,* 31 oktober 2024.
[1424] OHCHR, *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024; vertrouwelijke bron, augustus 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1425] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[1426] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1427] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1428] OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 21 december 2023; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64),* 9 februari 2024, p. 4; UNOCHA, *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024),* 3 maart 2024, p. 29; Reuters, *With few signs of Syria solution, EU pledges more support to refugees,* 27 mei 2024; UNHCR, *UNHCR Syria: Fact sheet (July 2024)*, 6 augustus 2024; Enab Baladi, *UNHCR: We do not encourage wide-scale voluntary return of Syrians,* 7 augustus 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. September 2024,* 21 oktober 2024; UN, *Highlighting "alarming" effects of Israel's regional incursions on Syria, Security Council underscores need to protect thousands of refugees pouring into country*, 23 oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.

International Organization for Migration (IOM).[1429] Syriërs konden bij aankomst in Syrië enige ondersteuning krijgen van het SARC.[1430] Verder waren er voor zover bekend in Syrië geen organisaties actief die structurele monitoring en ondersteuning boden aan teruggekeerde Syriërs.[1431]

In Nederland was er een drietal organisaties waar Syriërs terecht konden voor herintegratieondersteuning. Daarbij ging het om Solid Road, de Goedwerk Foundation en Stichting ROS.[1432]

7.18 Regelingen van buurlanden voor tijdelijke terugkeer

Sinds 2014 kregen Syriërs die in Turkije verbleven daar een tijdelijke beschermingsstatus. Dit konden zij aantonen middels een identiteitskaart voor tijdelijke bescherming. Zij verloren deze tijdelijke status wanneer zij vrijwillig naar Syrië terugkeerden.[1433] Het was mogelijk om na vertrek uit Turkije te verzoeken om deze tijdelijke status terug te krijgen, maar in de meeste gevallen werd dit afgewezen. Alleen in enkele zeldzame gevallen kregen mensen wedertoelating tot Turkije.[1434]

Verder waren er in Turkije enkele regelingen getroffen waarmee sommige in dat land verblijvende Syriërs tijdelijk konden terugkeren naar Syrië en daarna weer werden toegelaten tot Turkije. Zo konden vrachtwagenchauffeurs makkelijk heen en weer reizen tussen Syrië en Turkije.[1435] Het was ook mogelijk om te vragen om toestemming voor een tijdelijke terugkeer om medische, humanitaire of zakelijke redenen, bijvoorbeeld wanneer een familielid ernstig ziek was. Deze toestemming moest worden gevraagd aan de gouverneur van de Turkse provincie waar de Syriër was ingeschreven. Daarbij moesten ook leges worden betaald.[1436] Sinds april 2022 gaven de Turkse autoriteiten geen toestemming meer voor bezoeken aan familieleden in verband met de (islamitische) feestdagen.[1437]

Na de aardbeving van februari 2023 had Turkije een regeling getroffen voor Syrische vluchtelingen die in de tien getroffen Turkse provincies verbleven.[1438] Zij konden bij de grens toestemming vragen voor een tijdelijke terugkeer van maximaal zes maanden naar Syrië.[1439] In deze regeling gold aanvankelijk de datum van 15 september 2023 als de uiterste datum waarop zij weer terug moesten zijn in Turkije.[1440] In augustus 2023 berichtte het Turkse departement voor migratiemanagement (PMM) dat deze deadline met drie maanden werd verlengd.[1441]

[1429] IOM, *IOM becomes a related organization to the UN,* 25 juli 2016; IOM Nederland, *Terugkeer naar Jemen, Libië of Syrië*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1430] UNOCHA, *Humanitarian update. Syrian Arab Republic. Issue 24. May 2024*, 15 juli 2024.
[1431] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1432] Solid Road, *About Solid Road,* url, geraadpleegd op 13 december 2024; Goedwerk Foundation, *Veelgestelde vragen aan Goedwerk Foundation*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; Stichting ROS, *Over Stichting ROS*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1433] UNHCR, *Türkiye. Information for Syrians. Rights and obligations*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.
[1434] Vertrouwelijke bron, november 2024.
[1435] Vertrouwelijke bron, juni 2024.
[1436] Enab Baladi, *Syrians' hopes for "Eid visit" clash with costly alternatives*, 5 april 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1437] Enab Baladi, *Syrian refugees in Turkey allowed to head home for Eid: a right or a pretext for deportation*, 29 juli 2021; Syria Direct, *Cancellation of Eid visits to Syria a 'turning point' in Turkey's refugee policy,* 27 april 2022; Enab Baladi, *Syrians' hopes for "Eid visit" clash with costly alternatives*, 5 april 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1438] Het ging hierbij om de volgende tien provincies: Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Malatya, Kilis, Osmaniye, Diyarbakır, Adana, Adıyaman en Şanlıurfa; Al Jazeera, *Syrian refugees return home from Turkey after quake devastation,* 16 februari 2023.
[1439] MEE, *Turkey earthquake: Syrians in hard-hit areas head home after devastation,* 16 februari 2023.
[1440] DIS, *Türkiye. Syrians in Türkiye. The Temporary Protection Regulation and its implementation,* 8 oktober 2023, p. 40.
[1441] UNHCR, *Türkiye. Announcements*, url, geraadpleegd op 13 december 2024.

Volgens verschillende bronnen hadden 65.000 tot 70.000 mensen gebruik gemaakt van deze regeling. De meesten van hen waren nadien weer teruggekeerd naar Turkije.[1442]

Libanon had geen regeling op basis waarvan in dat land verblijvende Syrische vluchtelingen en asielzoekers tijdelijk konden terugkeren naar Syrië. Als zij tijdelijk naar Syrië terugkeerden, kregen ze geen wedertoelating tot Libanon. Zij konden een inreisverbod opgelegd krijgen, tenzij ze voldeden aan de reguliere Libanese inreis- en visavereisten.[1443] Syriërs die met een verblijfsvergunning in Libanon verbleven konden voor een bezoek terugkeren naar Syrië.[1444]

Jordanië had evenmin een regeling op basis waarvan in dat land verblijvende Syrische vluchtelingen en asielzoekers tijdelijk konden terugkeren naar Syrië. Als zij tijdelijk naar Syrië terugkeerden, kregen zij geen wedertoelating tot Jordanië, tenzij ze voldeden aan de reguliere Jordaanse inreis- en visavereisten.[1445] Syriërs die met een verblijfsvergunning in Jordanië verbleven konden voor een bezoek terugkeren naar Syrië. Daarvoor hadden zij toestemming nodig van het Jordaanse ministerie van Binnenlandse Zaken.[1446]

In federaal Irak zou het voor Syrische vluchtelingen en asielzoekers die waren geregistreerd bij het Iraakse ministerie van Binnenlandse Zaken leiden tot een intrekking van hun status als zij, zelfs voor een kort bezoek, zouden terugkeren naar Syrië. Syriërs die een verblijfsvergunning hadden en die geen asielzoekers of vluchtelingen waren, was het op grond van Wet nummer 76 uit 2017 toegestaan om naar Syrië terug te keren. In Iraaks Koerdistan konden asielzoekers met een identiteitskaart een uitreisvisum aanvragen om voor korte of lange periodes te reizen, inclusief een terugkeer naar Syrië. Bij deze aanvraag was onder meer de goedkeuring vereist van de binnenlandse veiligheidstroepen (*asayish*). Afhankelijk van de uitkomst, kon de persoonlijke identificatiekaart bij de Iraakse autoriteiten worden bewaard tot hun terugkeer. Syriërs die andersoortige verblijfsvergunningen in Iraaks Koerdistan hadden, konden ook een aanvraag indienen voor een kortdurende uitreis.[1447]

7.19 Terugkeer naar regeringsgebied van personen uit oppositiegebied

Syriërs die terugkeerden vanuit het buitenland naar het regeringsgebied en die afkomstig waren uit een gebied dat (voorheen) behoorde tot de gewapende oppositie, moesten bij terugkeer een procedure starten voor een individuele verzoening. Volgens een bron werden zij doorgaans enkele dagen na terugkeer door een inlichtingendienst opgeroepen voor een ondervraging.[1448] Volgens een bron werden personen die afkomstig waren uit de provincies Idlib en het in de verslagperiode onrustige Suweida als (potentieel) oppositioneel beschouwd.[1449] Een andere bron noemde nog als voorbeelden de provincies Hama, Daraa en Quneitra en enkele wijken van de stad Aleppo die niet onder controle stonden van de regering

[1442] DIS, *Türkiye. Syrians in Türkiye. The Temporary Protection Regulation and its implementation,* 8 oktober 2023, p. 40; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1443] UNHCR, *Lebanon. Detention and deportation*, url, geraadpleegd op 13 december 2024; UNHCR, *Lebanon. Legal residency,* url, geraadpleegd op 13 december 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1444] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 90.
[1445] Vertrouwelijke bron, november 2024.
[1446] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* 7 augustus 2023, p. 89; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1447] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1448] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1449] Vertrouwelijke bron, oktober 2024.

(zie paragraaf 7.15).[1450] Volgens verschillende bronnen werden Koerden en Arabieren uit het DAANES-gebied die vanuit het buitenland terugkeerden naar Syrië door de Syrische autoriteiten niet zozeer vanwege hun etnische afkomst als (potentieel) oppositioneel beschouwd. Bij terugkeer was het meer van belang of iemand op een van de lijsten van gezochte personen stond en welke banden iemand onderhield met de Syrische regering.[1451] Zie paragrafen 6.2.1 en 7.10 voor meer informatie over individuele verzoening.

7.20 Terugkeer naar de oorspronkelijke woonplaatsen

Veel teruggekeerde Syriërs ondervonden economische problemen.[1452] Zij hadden bijvoorbeeld moeite om werk te vinden vanwege discriminatie en een gebrek aan werkgelegenheid.[1453] Zij hadden niet altijd de juiste connecties en financiële reserves. Ook ontdekten velen bij terugkeer dat hun woningen en boerderijen waren vernield en dat zij geen middelen van bestaan meer hadden.[1454] Woningen, appartementen en ander eigendom van vertrokken Syriërs waren, met name in voormalig oppositiegebied, dikwijls vernietigd, geplunderd of toegeëigend door gewapende actoren.[1455] Het kwam ook voor dat buren of binnenlands ontheemden in de woningen waren getrokken en/of dat de eigendommen tegen lage prijzen waren geveild.[1456]

Er bestonden geen duidelijke overheidsprocedures of loketten die claims op eigendom faciliteerden. Sinds 2012 namen de Syrische autoriteiten wetgeving aan die het voor Syriërs moeilijk maakten om hun huizen terug te krijgen in het geval van langdurige afwezigheid. Zo namen de Syrische autoriteiten in 2018 wetgeving aan die specifieke gebieden aanwees voor wederopbouw. Als de eigenaren van woningen in de aangewezen gebieden binnen een jaar geen bewijs van eigendom konden overleggen, werd het land of eigendom overgedragen aan lokale autoriteiten. Zelfs als er documenten waren verstrekt, gingen de lokale autoriteiten in sommige gevallen door met de onteigening.[1457] Veel teruggekeerde Syriërs waren niet meer in het bezit van (onbeschadigde) eigendomspapieren of identiteits-

[1450] Vertrouwelijke bron, september 2024.
[1451] Vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1452] WHO, *Fleeing conflict twice, a family returns to northwest Syria in search of safety*, 25 november 2024.
[1453] Pax, *Syrië veilig? Misleidend en een cynisch voorwendsel,* 10 september 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 3; Syria Direct, *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon,* 25 november 2024; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024.
[1454] OHCHR, *Statement by Paulo Sérgio Pinheiro Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. 56th Session of the UN Human Rights Council*, 3 juli 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1455] The Syria Report, *Some displaced residents allowed to return to new neighbourhoods in Al-Hajar Al-Aswad*, 6 juni 2023; MEI, *Amid calls for refugee returns, Assad's property grab continues,* 20 juni 2023; The Syria Report, *Bribes, security services, major obstacle to return in Al-Tadhamon*, 14 november 2023; The Day After, *Violating the HLP rights post the trilogy (siege – distruction – displacement),* 31 januari 2024; HRW, *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria,* 29 februari 2024; The The New Arab, *Mass Syria regime looting of homes revealed in explosive new report,* 23 mei 2024; HRW, *Türkiye's troubling embrace of Syrian groups accused of grave crimes,* 30 juli 2024; ISPI, *The illusion of safe zones in Syria,* 8 augustus 2024; The Syrian Observer, *Protests in al-Bukamal for removal IRGC's 47th regiment HQ,* 19 september 2024; STJ, *"My entire life savings vanished overnight". Housing, land, and property rights violations in "Peace Spring" strip,* oktober 2024; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, juli 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1456] The Syria Report, *Regime tallies IDP properties in Idlib and Hama for auction,* 22 juni 2021; The Syria Report, *In a first, Idlib governate offers absentee-owned olive, almond and fig orchards for public auction,* 6 september 2023; USDOS, *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024, p. 31; SOHR, *Idlib. Regime's government announces public auctions for investment in farmlands and properties belonging to displaced people,* 8 september 2024; vertrouwelijke bron, september 2024.
[1457] The Guardian, *Millions of Syrian refugees face fight to reclaim homes, says human rights group,* 25 mei 2023; L'Orient Today, *What risks do Syrians returning home face?,* 17 mei 2024; SNHR, *The Syrian regime is using provisional seizure of assets as an instrument of collective punishment*, 16 juli 2024; HRW, *Syria: Mass unlawful asset freezes,* 18 juli 2024; Syria Direct, *Displaced Syrian women grapple with loss of real estate ownership,* 14 november 2024.

documenten.[1458] Zij konden vaak ook geen bewijsstukken meer regelen, omdat kadasters beschadigd waren of ontbraken en/of het personeel van de kadasters was gevlucht.[1459]

De regering Assad bood doorgaans weinig tot geen opvang, hulp om huizen te repareren of andere (financiële) ondersteuning. Evenmin kon de teruggekeerde Syriër hulp van de autoriteiten verwachten indien diens woning in beslag was genomen door een andere partij.[1460] Teruggekeerde Syrië die op zoek waren naar een woning werden geconfronteerd met hoge huurprijzen, waardoor zij bij familieleden, vrienden of in ontheemdenkampen onderdak probeerden te vinden.[1461]

Op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg kregen teruggekeerde Syriërs te maken met overvolle schoolklassen en een tekort aan betaalbare medicijnen.[1462]

[1458] The Syria Report, *Some displaced residents allowed to return to new neighbourhoods in Al-Hajar Al-Aswad,* 6 juni 2023; Syria Direct, *Displaced Syrian women grapple with loss of real estate ownership,* 14 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2024; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1459] Syria Direct, *Seized properties sold 'dirt cheap' in Afrin,* 25 juli 2023; vertrouwelijke bron, november 2024.
[1460] Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië,* augustus 2023, p. 84; The Syria Report, *Syria shelters Lebanese refugees, leaving Syrian returnees on their own,* 22 oktober 2024; SNHR, *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024, p. 9; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024.
[1461] The Syria Report, *High demand for rentals in opposition-controlled Northwest Syria,* 3 juli 2024; Enab Baladi, *House rents rise by 70% in Idlib in one year,* 25 september 2024; The Syrian Observer, *Syrian refugees returning from Lebanon flock to areas controlled by the Autonomous Administration,* 4 oktober 2024; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024; vertrouwelijke bron, december 2024.
[1462] UNHCR, *UNHCR Syria. Emergency response brief,* 17 november 2024, p. 3; Enab Baladi, *Syria disowns its children. Lebanon displaced set adrift in Syria,* 21 november 2024.

8 Bijlagen

8.1 Lijst van gebruikte afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
ALF	Afrin Liberation Forces
BNP	Bruto Nationaal Product
COI	Country of Origin Information
DAANES	Democratic Autonomous Administration of Northeast Syria
DMC	Deir ez-Zor Military Council
EU	Europese Unie
EUAA	European Union Agency for Asylum
FPV	First-person view
HRW	Human Rights Watch
HTS	Hay'at Tahrir al-Sham (Bevrijdingsorganisatie voor de Levant)
ICJ	International Court of Justice
IDF	Israel Defense Forces
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
IED	Improvised Explosive Devices
IEP	Institute for Economics & Peace
INSO	International NGO Safety Organisation
IOM	International Organization for Migration
IRGC	Islamic Revolutionary Guard Corps
ISIS	Islamitische Staat van Irak en Al-Sham
KNC	Kurdish National Council
LDF	Local Defense Forces
Lhbtiq+	Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgender personen, interseksen, queers en andere diverse identiteiten
NDF	National Defense Forces
Ngo	Niet-gouvernementele organisatie
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
OSES	Office of the Special Envoy of the Secretary-General for Syria
PKK	Partiya Karkerên Kurdistan (Koerdische Arbeiderspartij)
PMF	Popular Mobilization Forces
PMM	Presidency of Migration Management
PYD	Partiya Yekîtiya Demokrat (Democratische Unie Partij)
RSF	Reporters sans frontières
SAA	Syrian Arab Army
SARC	Syrian Arab Red Crescent
SDC	Syrian Democratic Council
SDF	Syrian Democratic Forces
SIG	Syrian Interim Government
SJAC	Syria Justice and Accountability Centre
SNA	Syrian National Army
SNHR	Syrian Network for Human Rights
SOHR	Syrian Observatory for Human Rights
SSG	Syrian Salvation Government
SYP	Syrian Pound
TIMEP	Tahrir Institute for Middle East Policy
TOR	Terms of Reference
UNCOI	Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic

UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
USD	Amerikaanse dollar
VN	Verenigde Naties
VNVR	VN-Veiligheidsraad
VS	Verenigde Staten
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organization
WPS	Wet op het Personeel Statuut
YPG	Yekîneyên Parastina Gel (Volksverdedigingseenheden)
YPJ	Yekîneyên Parastina Jinê (Vrouwelijke Volksverdedigingseenheden)

8.2 Rapporten en publicaties

Access Center for Human Rights (ACHR)
- *Lebanon's violation of human rights through the forced deportation of refugees*, 19 mei 2023.
- *What happens after the forced deportation of refugees from Lebanon?*, 29 januari 2024.

ACLED
- *Actor profile: Hayat Tahrir al-Sham (HTS),* 26 juli 2023.
- *Fatalities. Uses and limitations of ACLED data*, 7 mei 2024.
- *Armed Conflict Location & Event Data (ACLED) Codebook*, 3 oktober 2024.
- *Expanding Israeli operations in Lebanon and the escalation of the Middle East crisis*, 4 oktober 2024.

Al-Jabassini, Abdullah
- *Territorial fragmentation, violence, and local governance in Syria's Daraa governorate*, Konrad-Adenauer-Stiftung, 5 augustus 2024.
- *Syria Policy Brief: Understanding violence in postwar southern Syria*, Friedrich-Ebert-Stiftung, november 2024.

Al Majalla
- *Dara'a locals fight drug dealers head-on*, 9 augustus 2023.
- *Syria has 830 foreign military sites. 70% belong to Iran*, 19 augustus 2023.
- *How Syria's vast militia network is eroding state sovereignty*, 6 februari 2024.
- *Surge in bomb attacks show fragile security in regime-held areas of Syria*, 21 april 2024.

Al-Monitor
- *Kurdish forces kill 14 pro-Turkish fighters in north Syria attack*, 18 september 2023.
- *What we know about latest airstrikes in northeast Syria*, 26 maart 2024.
- *Iran cuts Syria presence after strikes blamed on Israel: monitor*, 24 april 2024.
- *Seven protesters killed in north Syria clashes with Turkish forces: new toll*, 2 juli 2024.

- *Water shortages worsen as funding dries up for northwest Syria displaced*, 10 juli 2024.
- *Clashes between Arab tribes, SDF forces in Syria pose challenge to US*, 8 augustus 2024.

Amnesty International
- *Human Slaughterhouse: Mass hangings and extermination at Saydnaya prison, Syria*, 7 februari 2017.
- *Syrian Kurdish student disappeared in Syria: Fidaa Mohammad Qassem*, 29 januari 2024.
- *Aftermath. Injustice, torture and death in detention in North-East Syria*, 17 april 2024.
- *The state of the world's human rights*, 23 april 2024.
- *World leaders must commit to protecting Syrian refugees as Lebanon steps up crackdown ahead of Brussels conference*, 27 mei 2024.

Association of Detainees & The Missing in Sednaya Prison
- *The administrative structure and organizational ties of Sednaya prison*, 2 oktober 2022.

Atlantic Council
- *Breaking Ghouta*, september 2018.
- *Factbox: Iranian presence in Syria's Deir ez-Zor province*, 18 mei 2021.
- *This organization is helping Syria's LGBTQI community. Here's how*, 21 juni 2022.
- *Economic recovery in opposition-held Syria is challenging but still possible*, 4 juni 2024.
- *Syrian elections are decided before election day*, 25 juli 2024.
- *Can northeast Syria delink from the PKK?*, 6 augustus 2024.

Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation (ACCORD)
- *Anfragebeantwortung zu Syrien: Informationen zur Dauer des Prozederes des Freikaufs vom Wehrdienst bei der syrischen Armee nach mindestens einjährigem Aufenthalt im Ausland [a-12448]*, 30 augustus 2024.

Bertelsmann Stiftung
- *BTI 2024 country report. Syria*, 19 maart 2024.

Brookings
- *Syria's dissolving line between state and nonstate actors*, 27 januari 2023.

Carnegie Endowment for International Peace
- *Starving the Palestinian Yarmouk camp*, 28 april 2014.
- *Going south in East Ghouta*, 17 februari 2017.
- *Why Iranian entrenchment in southern Syria worries neighboring countries*, 21 maart 2024.
- *Borders without a nation: Syria, outside powers, and open-ended instability*, 10 september 2024.

Ceasefire & YASA
- *Escalating human rights violations in Syria's Afrin: 2024 update*, 14 mei 2024.

Center for Justice and Accountability (CJA)
- *The Islamic State and its treatment of 'out-groups': A comparative analysis*, augustus 2023.

Chatham House
- *Syria's transactional state: How the conflict changed the Syrian state's exercise of power*, 3 april 2024.
- *The illusion of legitimacy: unveiling Syria's sham elections*, 16 juli 2024.

Committee to Protect Journalists (CPJ)
- *Syrian journalist Mahmoud Ibrahim arrested after post on anti-Assad protests*, 17 mei 2024.

Council on Foreign Relations (CFR)
- *Conflict in Syria*, 13 februari 2024.

Crisis24
- *Syria: Suspected Israeli airstrikes reported in As-Suwayda and Daraa governates early April 19*, 19 april 2024.
- *Syria: Explosion reported in Daraa's Al-Qusour neighborhood late Oct. 28*, 28 oktober 2024.

Danish Immigration Service (DIS)
- *Syria. Military service: recruitment procedure, conscripts' duties and military service for naturalised Ajanibs*, 7 juli 2023.
- *Türkiye. Syrians in Türkiye. The Temporary Protection Regulation and its implementation*, 8 oktober 2023.
- *Syria. Military service,* 25 januari 2024.
- *Syria. Military recruitment in North and East Syria*, 2 juli 2024.

Deutscher Bundestag
- *Sachstand zu Abschiebungen nach Afghanistan und Syrien aus Deutschland und ausgewählten EU-Mitgliedstaaten*, 8 april 2024.

ETANA
- *Syria Military Brief: North-West Syria. September 2023*, 9 oktober 2023.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. October 2023*, 6 november 2023.
- *Syria Military Brief: South Syria. November 2023*, 4 december 2023.
- *Syria Military Brief: South Syria. January 2024*, 12 februari 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. Januari 2024*, 12 februari 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. February 2024*, 3 maart 2024.
- *Memo: Protest killing & unrest in Suwayda*, 5 maart 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. February 2024*, 7 maart 2024.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. February 2024*, 10 maart 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. March 2024*, 7 april 2024.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. March 2024*, 8 april 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. March 2024*, 17 april 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. April 2024*, 7 mei 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. April 2024*, 8 mei 2024.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. April 2024*, 13 mei 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. May 2024*, 5 juni 2024.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. May 2024*, 10 juni 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. May 2024*, 10 juni 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. June 2024*, 15 juli 2024.

- *Syria. Situation update: North-East Syria (June 2024)*, 30 juni 2024.
- *Syria. Situation update: North-East Syria (July 2024)*, 31 juli 2024.
- *Syria. Situation update: North-West Syria (July 2024)*, 31 juli 2024.
- *Syria. Situation update: South Syria (July 2024)*, 31 juli 2024.
- *Syria Military Brief: North-West Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
- *Syria Military Brief: North-East Syria. July 2024*, 8 augustus 2024.
- *Suwayda marks one year of regime resistance*, 19 augustus 2024.
- *Brief: Displacement & refugee returns from Lebanon*, 10 oktober 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. September 2024*, 23 oktober 2024.
- *Survey: Recent returns from Lebanon to Syria*, 31 oktober 2024.
- *Syria military brief: North-East Syria. October 2024*, 31 oktober 2024.
- *Syria Military Brief: South Syria. October 2024*, 5 november 2024.

EuroMed Feminist Initiative
- *Violence against women and girls in Syria*, 31 juli 2024.

European Institute of Peace (EIP)
- *Refugee return in Syria: Dangers, security risks and information scarcity*, juli 2019.

European Union Agency for Asylum (EUAA)
- *Syria. Security situation*, 2 juli 2021.
- *Syria. Country focus*, 22 oktober 2024.
- *Syria. Security situation*, 22 oktober 2024.

Ezzi, Mazen
- *Syria Policy Briefs. The regime's reach. Analyzing Damascus' approach to Suwayda after 2011, Friedrich-Ebert-Stiftung*, 3 december 2023.

Foreign Affairs
- *Alawites for Assad*, 16 april 2012.

Foreign Policy (FP)
- *Iran's proxies in Syria move toward escalation with Israel*, 10 november 2023.
- *Syrians in Lebanon are stuck in limbo*, 9 juli 2024.
- *Another uprising has started in Syria*, 18 juli 2024.

Freedom House
- *Freedom in the world 2024, Syria*, 29 februari 2024.

Friedrich-Ebert-Stiftung
- *Education under strain in Al-Hasakeh governorate: Disjointed curricula and political antagonism impact civilians*, december 2023.

Geneva Centre for Security Policy (GCSP)
- *The Syrian National Army (SNA): Structure, functions, and three secenarios for its relationship with Damascus*, oktober 2020.

German Institute for Global and Area Studies (GIGA)
- *GIGA Focus Middle East; Syria is not safe: A look to its regions (Number 5)*, 23 augustus 2024.

Global Detention Project
- *Iraq summarily deporting refugees*, 11 september 2024.

Guardians of Equality Movement (GEM)
- *The Guardians of Equality Movement to help LGBTQ+ people in Syria*, 23 augustus 2023.
- *Deportation of Syrian LGBTQIA+ refugees from Turkey: "Go to Syria and die there"*, 11 juni 2024.
- *The Syrian LGBTQIA+ people in conflict and displacement: Peace and accountability efforts*, 15 juni 2024.

Heinrich-Böll-Stiftung
- *EU-Lebanon deal: Turning a blind eye to reality*, 16 juli 2024.

Human Dignity Trust
- *Syria*, 12 september 2024.

Human Rights Watch (HRW)
- *Syria: Afrin residents blocked from fleeing, aid*, 8 april 2018.
- *Turkish border guards torture, kill Syrians*, 27 april 2023.
- *Lebanon: Armed forces summarily deporting Syrians*, 5 juli 2023.
- *No, Syria is still not safe for refugee returns*, 29 september 2023.
- *Northeast Syria: Turkish strikes disrupt water, electricity*, 26 oktober 2023.
- *Northwest Syria: Government uses cluster munitions*, 5 november 2023.
- *World report 2024, Syria*, 9 januari 2024.
- *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria*, 29 februari 2024.
- *Syrians face dire conditions in Turkish-occupied 'safe zone'*, 28 maart 2024.
- *Lebanon: Stepped-up repression of Syrians*, 25 april 2024.
- *Iraq: Unlawful deportations of Syrians*, 27 juni 2024.
- *Syria: Mass unlawful asset freezes*, 18 juli 2024.
- *Türkiye's troubling embrace of Syrian groups accused of grave crimes*, 30 juli 2024.
- *Lebanon/Cyprus: Refugees pulled back, expelled, then forced back to Syria*, 4 september 2024.
- *Another hollow amnesty will not solve Syria's detainee crisis*, 26 september 2024.
- *Northeast Syria: Military recruitment of children persists*, 2 oktober 2024.
- *Syrians fleeing Lebanon risk repression upon return*, 30 oktober 2024.
- *Syria violating world court order*, 20 november 2024.

Humanists International
- *The freedom of thought report, Syria*, 25 september 2020.

Institute for Economics & Peace (IEP)
- *Global Peace Index 2024*, 12 juni 2024.

Institute for the Study of War (ISW)
- *Iran, Russia, and the Syrian regime are coordinating to expel US forces from Syria*, 3 augustus 2023.

Inter Press Service (IPS)
- *Abandoned children growing problem in northern Syria*, 27 maart 2024.

- *Conflict deprives children of education in northern Syrian IDP camps*, 18 juni 2024.

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC)
- *Syria – Disasters compound challenges for IDPs and drive first increase in displacements in four years*, 14 mei 2024.
- *Global report on internal displacement 2024*, 14 mei 2024.

International Crisis Group (ICG)
- *Golan Heights and South/West Syria*, 3 juni 2024.

International Federation of Journalists (IFJ)
- *Syria: Journalist Bakr al-Kassem released one week after his arrest by Türkiye-backed authorities*, 3 september 2024.
- *Syria: Israeli airstrike kills state TV anchor in Damascus*, 1 oktober 2024.

International IDEA
- *Explainer: Syria's 2024 legislative elections*, 8 juli 2024.

International NGO Safety Organisation (INSO)
- *Safety and access review Q4 2023*, 2024.
- *Safety and access review Q1 2024*, 2024.

Istituto per gli Studi di Politica Internazionale (ISPI)
- *Fight or flight: The Syrian conscription nightmare*, 5 juni 2023.
- *The illusion of safe zones in Syria*, 8 augustus 2024.

Jusoor for Studies
- *Map of foreign forces' military points in Syria. Mid 2023*, 3 juli 2023.
- *Islamic State steps up attacks in the Syrian desert*, 16 januari 2024.
- *Map of foreign forces in Syria, Mid-2024*, 2 juli 2024.

Just Security
- *Assessing amnesties and re-assimilation in Northeast Syria*, 7 november 2024.

LQIOO
- *Everything you need to know about LGBTQ rights in Syria*, 2 september 2023.

Médecins Sans Frontières (MSF)
- *As winter approaches in Syria, people in camps burn shoes for warmth*, 7 november 2023.

Middle East Eye (MEE)
- *Turkey earthquake: Syrians in hard-hit areas head home after devastation*, 16 februari 2023.
- *Syria: Assad forces kill civilians in Idlib shelling as Turkey bombs northeast*, 6 oktober 2023.
- *Syria: Who is responsible for the Homs Military academy attack?*, 9 oktober 2023.
- *Syria: At least 20 killed in clashes between rival groups in Daraa*, 7 april 2024.

- *Syrian refugees flee Lebanon for Kurdish and Turkish-controlled parts of northern Syria*, 6 oktober 2024.

Middle East Institute (MEI)
- *Manufacturing division; The Assad regime and minorities in South-West Syria*, maart 2020.
- *Amid calls for refugee returns, Assad's property grab continues*, 20 juni 2023.
- *Alawites in Syria breaking silence?: Criticizing the dictatorship from within*, 11 augustus 2023.
- *After an uprising and violent crackdown, Syria's Deir ez-Zor is at a critical juncture*, 14 september 2023.
- *Turkish escalation in northeastern Syria amid changes in military strategy*, 11 oktober 2023.
- *Locals fight their own war on drugs in Syria's Daraa Province*, 9 januari 2024.
- *Growing unrest in Syria's Suwayda as Jordanian airstrikes and civilian deaths increase*, 1 februari 2024.
- *Crossroads in Idlib: HTS navigating internal divisions amid popular discontent*, 13 mei 2024.
- *Syrian armed groups divided over Turkey-Syria normalization push*, 11 juli 2024.
- *Smoke and mirrors: The Syrian regime's dubious anti-drug campaigns*, 11 juli 2024.
- *CENTCOM says ISIS is reconstituting in Syria and Iraq, but the reality is even worse*, 17 juli 2024.
- *Assad's economic fragility exposed by Israel's war on Lebanon*, 30 oktober 2024.
- *Inside Damascus's reconstruction lab: Navigating the framework of return and recovery*, 31 oktober 2024.
- *Assad and Hezbollah hunker down in Syria*, 15 november 2024.

Middle East Monitor (MEMO)
- *Missing Syrian activist arrested in Damascus*, 25 februari 2020.
- *Syria: regime 'tortured to death' returning displaced person in Aleppo*, 8 augustus 2023.
- *Assad disbands notorious military field courts in Syria that have killed thousands*, 4 september 2023.
- *Syria raises electricity prices by up to 500%*, 21 februari 2024.
- *New Syria intelligence appointments benefit Russia at expense of Iran*, 11 mei 2024.
- *Kurdish militia in Syria forcibly recruited over 200 children in 2023, UN report reveals*, 13 juni 2024.
- *Assad regime arrests, disappears 200 Syria civilians returning from opposition areas*, 10 september 2024.
- *Syrians must produce regime issued passports to travel through border with Turkiye*, 12 september 2024.
- *Syria receives Jordan drivers held hostage by regime-linked gang*, 14 september 2024.

Ministerie van Buitenlandse Zaken
- *Thematisch ambtsbericht Syrië documenten,* 5 december 2019.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 15 mei 2020.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 14 juni 2021.

- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 31 mei 2022.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, 7 augustus 2023.

Ministerie van Buitenlandse Zaken van Turkije
- *Regarding the High-Level Meeting on Syria held in Astana on 24-25 January 2024*, 25 januari 2024.
- *Joint statement by representatives of Iran, Russia and Türkiye on outcomes of the 22nd international meeting on Syria in the Astana format, 11-12 November 2024*, 12 november 2024.

Nationale Vergadering van Turkije
- *Tutanak dergisi plan ve bütçe komisyonu (Notulen van de plannings- en begrotingscommissie)*, 20 november 2024.

NES NGO Forum
- *NES Forum statement: Escalations of hostilities in Northeast Syria*, 31 oktober 2024.

New Lines Magazine
- *Syria's Kurdish northeast ratifies a new constitution*, 31 januari 2024.

Norwegian Refugee Council (NRC)
- *Guide to children's rights in Syria*, juli 2023.
- *Facing an impossible choice: Refugee women's housing, land and property rights in Syria*, 1 augustus 2024.

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
- *UN Commission of Inquiry on Syria: The siege and recapture of eastern Ghouta marked by war crimes, crimes against humanity*, 20 juni 2018.
- *UN Syria Commission welcomes landmark ICJ order to Syria to prevent torture and destruction of evidence*, 16 november 2023.
- *Syrian returnees subjected to "gross human rights violations and abuses", UN report details*, 13 februari 2024.
- *"We did not fear death but the life there". The dire human rights situation facing Syrian returnees*, 13 februari 2024.
- *UN Commission of Inquiry: "Syria, too, desperately needs a ceasefire"*, 11 maart 2024.
- *Torture allegations continue in Syria despite ICJ order: UN expert*, 1 juli 2024.
- *Statement by Paulo Sérgio Pinheiro Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. 56th Session of the UN Human Rights Council*, 3 juli 2024.
- *UN Commission warns Syrian war is intensifying amid continuing patterns of war crimes and fear of large-scale regional conflict*, 10 september 2024.
- *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns*, 1 november 2024.
- *Statement by Paulo Pinheiro, chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 79th session of the United Nations General Assembly Third Committee*, 1 november 2024.

Office of the Special Envoy of the Secretary-General for Syria (OSES)
- *United Nations Special Envoy for Syria mr. Geir O. Pedersen statement at the conclusion of the eighth session of the small body of the Syrian Constitutional Committee*, 3 juni 2022.

- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 27 september 2023.
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 21 december 2023.
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council,* 25 april 2024.
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 30 mei 2024.
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 23 oktober 2024.

Omran Center for Strategic Studies
- *Power centers in the Syrian army: A sectarian approach*, 31 maart 2020.
- *From settlement to captagon: The security dynamics in Syria's Daraa*, 28 december 2023.
- *Monthly briefing on the events of the Syrian scene. July 2024*, 21 augustus 2024.
- *Syria's reserve military service transformations and objectives*, 21 augustus 2024.
- *Syrian amnesty decree 27: Old policy, no progress*, 5 november 2024.

Openly
- *Gay Syrian refugees see intolerance rise in once-liberal Lebanon*, 9 november 2023.

Pax
- *Lebanon: Hundreds of thousands of Syrian refugees at imminent risk of deportation*, 16 mei 2024.
- *Syrië veilig? Misleidend en een cynisch voorwendsel*, 10 september 2024.

Publicatieblad van de Europese Unie
- *Besluit (GBVB) 2024/1510 van de Raad van 27 mei 2024 tot wijziging van Besluit 2013/255/GBVB betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië*, 27 mei 2024.

Raad van de EU en de Europese Raad
- *Syrië: Raad verlengt sancties en humanitaire vrijstelling met 1 jaar*, 28 mei 2024.

Raseef22
- *"Lost and facing the unknown": Syrians returning to the "homeland" from the hell of the Israeli war on Lebanon*, 31 oktober 2024.

Reporters Sans Frontières (RSF)
- *Police attack reporters covering protest in northwestern Syria*, 22 december 2023.
- *Syrian journalists threatened by neighbouring states, as Syria remains second most dangerous country in the world for reporters, RSF and SCM warn*, 14 juni 2024.

Security Council Report
- *June 2024 monthly forecast*, 1 juni 2024.

State Documentation of the Federal Office for Immigration and Asylum
- *Syria: The border situation between Turkey Syria and Iraq*, 10 oktober 2023.

Syria Civil Defence
- *Suicide drone attacks in northwest Syria: A new threat to civilians*, 30 oktober 2024.

Syria Direct
- *Cancellation of Eid visits to Syria a 'turning point' in Turkey's refugee policy*, 27 april 2022.
- *In Suwayda, 'organized gangs' serve as an arm of Damascus and violence threatens to ignite interfamilial conflicts*, 15 juni 2022.
- *Community in the collapse: Syrian LGBTQ+ refugees carve out their own havens in Beirut*, 31 januari 2023.
- *'Strangers in our own homes': A waning Assyrian community holds on in northeastern Syria*, 21 maart 2023.
- *Yazidis' long struggle against landlessness and discrimination in rural Hasakah*, 4 april 2023.
- *Darayya's al-Khalij neighborhood 'unoccupied, destroyed houses' as hopes of return fade seven years into regime control*, 2 juni 2023.
- *Seized properties sold 'dirt cheap' in Afrin*, 25 juli 2023.
- *Hasakah residents ration as 'water war' persists*, 24 oktober 2023.
- *Women returning from al-Hol face an uphill battle in Raqqa*, 13 november 2023.
- *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations*, 11 december 2023.
- *'Worst since the beginning of the 20th century': What does 2024 hold for Syria's economy in freefall?*, 28 december 2023.
- *Deported Syrians struggle to wrap up loose ends in Turkey*, 10 januari 2024.
- *'Ambiguous relationship': Where does Latakia stand on Suwayda's movement?*, 26 januari 2024.
- *'Today Heba, tomorrow us': Feminist activist's hanging casts long shadow*, 2 maart 2024.
- *Syrian students' futures hostage to brokers and state employee bribes*, 25 maart 2024.
- *How Suwayda became a drug-smuggling hub*, 26 maart 2024.
- *Communities in southern Syria take on the drug trade*, 29 maart 2024.
- *Daraa residents turn to clan reconciliation over the court system*, 4 april 2024.
- *A generation left behind: Poverty puts northwestern Syria's children to work*, 9 april 2024.
- *Syrians at a loss after Erbil stops issuing visas*, 22 april 2024.
- *'A government job is a burden': Syrian regime institutions bleed staff*, 21 mei 2024.
- *Wheat price 'disaster' in northeastern Syria spells trouble for next season*, 6 juni 2024.
- *Daraa communities' foot the bill for public education*, 10 juni 2024.
- *The war over AANES municipal elections in northeastern Syria*, 11 juni 2024.
- *Hostages and siege: Daraa frees detainees by any means necessary*, 13 juni 2024.
- *Suwayda sidesteps a 'spiral of violence' following clashes*, 26 juni 2024.
- *Restrictions on local journalists in northeastern Syria multiply*, 4 juli 2024.
- *Anti-Syrian riots serve Ankara's goal of refugee returns*, 5 juli 2024.

- *The short arm of the law: Daraa police absent or constrained*, 11 juli 2024.
- *As Ankara and Damascus inch closer, northeastern Syria stands to lose*, 16 juli 2024.
- *Murhij al-Jarmani assassinated: A 'turning point' for Suwayda's uprising?*, 19 juli 2024.
- *Deir e-Zor civilians under fire as regime-backed groups attack the SDF*, 12 augustus 2024.
- *'We feel the loss': Afrin Kurds mourn Maydanki's forest*, 14 augustus 2024.
- *Unable to afford cooking gas, Hasakah residents turn to a 'deadly' alternative*, 27 augustus 2024.
- *'Exacerbating the crisis, not managing it': Basic services scarce in Moadamiyat al-Sham*, 2 september 2024.
- *New residency requirements leave Syrians in Egypt in limbo*, 5 september 2024.
- *'Liberated Saydnaya': Enforced disappearance and extortion in Syrian National Army prisons*, 19 september 2024.
- *Will Iran's proxies in Syria mobilize in support of Hezbollah?*, 3 oktober 2024.
- *Regime and AANES conscription traps Syrians in Lebanon as thousands flee*, 8 oktober 2024.
- *As Israel strikes Iran-linked figures in Damascus, civilians pay the price*, 10 oktober 2024.
- *Displaced Syrian women grapple with loss of real estate ownership*, 14 november 2024.
- *No return to Yarmouk for Syrian-Palestinians fleeing Lebanon*, 25 november 2024.

Syria Justice and Accountability Centre (SJAC)
- *"She is still a child". Investigating child recruitment practices by the Revolutionary Youth in NE Syria*, 24 april 2024.
- *Human rights violations in Syria. April 2024*, 20 mei 2024.
- *Human Rights violations in Syria. May 2024*, 20 juni 2024.
- *Human rights violations in Syria. August 2024*, 10 oktober 2024.
- *Human rights violations in Syria. September 2024*, 21 oktober 2024.

Syria Untold
- *Exploitation of widows and child recruitment in widow homes*, 27 maart 2024.

Syria Weekly
- *Syria: October 29-November 5, 2024*, 5 november 2024.

Syrian Association for Citizens' Dignity (SACD)
- *Fading vision of safe Syria*, 29 mei 2024.

Syrian Network for Human Rights (SNHR)
- *Syrian regime arrested a civilian at Damascus International Sirport in Damascus city on October 1*, 3 oktober 2022.
- *Breaking down the amnesty decrees issued by the Syrian regime between March 2011 and October 2022*, 16 november 2022.
- *1,057 civilians, including 251 children, 94 women, and 133 victims who died due to torture, were documented killed in Syria, in 2022*, 1 januari 2023.
- *At least 2,221 arbitrary arrests/detentions documented in Syria in 2022*, 3 januari 2023.

- *SDF arrests a media worker in Hasaka governate, August 15, 2023*, 17 augustus 2023.
- *The Syrian regime is responding to the August 2023 protests with the same savage mindset with which it reacted to the protests of March 2011*, 26 augustus 2023.
- *161 civilians, including 34 children, 44 women, and two individuals who died due to torture documented killed in Syria in October 2023*, 1 november 2023.
- *No fewer than 73 attacks on vital civilian facilities by Syrian-Russian alliance forces in northwestern Syria since October 5, 2023*, 14 november 2023.
- *Amnesty decree no. 36 of 2023 excludes political prisoners*, 21 november 2023.
- *SNHR's 12th annual report on violations against females in Syria*, 25 november 2023.
- *Boy named Hanan Hassan abducted by SDF in Aleppo, November 22, 2024*, 25 november 2024.
- *SNHR, Syrian regime forces bombard Shuhada Afis School in E. Idlib, injuring a teacher and three children*, 2 december 2023.
- *1,032 civilian deaths, including 181 children and 150 women as well as 57 deaths due to torture, documented in 2023*, 1 januari 2024.
- *At least 2,317 arbitrary arrests/detentions documented in 2023, including of 129 children and 87 women, with 232 documented in december alone*, 2 januari 2024.
- *Three civilians killed, incl. a woman and a boy, in an HTS bombardment on W. Aleppo, January 1, 2024*, 3 januari 2024.
- *SNHR's 13th annual report: most notable human rights violations in Syria in 2023*, 23 januari 2024.
- *Two children named Walid al-Sfouq and Mohammad al-Dleim killed by war remnants of unidentified source in E. Rural Damascus, January 25, 2024*, 28 januari 2024.
- *Girl named Maya Shaker abducted by the SDF in Hasaka, January 20, 2024*, 29 januari 2024.
- *Girl named Samira Ali abducted by the SDF in Aleppo, January 30, 2024*, 31 januari 2024.
- *Three months after the ICJ's ruling, the Syrian regime has blatantly breached it, killing more Syrian citizens under torture*, 22 februari 2024.
- *SNHR condemns the assassination of activist Heba Suhaib Haj Aref in eastern rural Aleppo governorate*, 28 februari 2024.
- *No fewer than 194 cases of arbitrary arrest documented in February 2024, including of seven children and five women,* 2 maart 2024.
- *Distress call to end the suffering of about 2,000 IDP families in al-Shahba area in rural Aleppo who have been struggling for weeks with no access to drinking water*, 4 maart 2024.
- *Most notable human rights violations in Syria in March 2024: Violations recorded across all areas of control are further evidence that Syria in its entirety is unsafe for the return of refugees*, 8 april 2024.
- *68 civilian deaths, including 13 children and three women as well as nine deaths due to torture, documented in Syria in April 2024*, 1 mei 2024.
- *No fewer than 212 cases of arbitrary detention cases recorded in April 2024, including of 12 children and seven women*, 2 mei 2024.
- *SNHR condemns Syrian regime forces' detention of lawyer Thamer al-Talla and his subsequent death in a regime detention center due to medical negligence*, 10 mei 2024.

- *Man named Mahmoud Hasana dies on May 9, 2024, of wounds sustained on May 1 from a regime gunshot near the Syrian-Lebanese borders*, 13 mei 2024.
- *Man named Ayman Abdul Kafi shot dead by SDF personnel in E. Aleppo, May 21, 2024*, 24 mei 2024.
- *At least 228 cases of arbitrary detention cases recorded in May 2024, including of 13 children and four women*, 3 juni 2024.
- *SNHR condemns Syrian regime forces' arrest of two women and two boys in Damascus City on June 2, 2024*, 5 juni 2024.
- *SNHR, SDF arrests a female media worker with the Kurdish National Council and a Yekiti Party member in Hasaka, June 10, 2024*, 11 juni 2024.
- *Girl named Amani Sheikh Khalil abducted by the SDF in Aleppo governorate, June 6, 2024*, 13 juni 2024.
- *The Syrian regime's law no. 19 of 2024 on establishing a media ministry blatantly violates freedom of media, opinion, and expression*, 13 juni 2024.
- *In Assad's Syria, arbitrary detention is a codeword for torture*, 18 juni 2024.
- *On World Refugee Day. At least 4,714 returning refugees & IDPs have been arbitrarily arrested by Syrian regime forces*, 20 juni 2024.
- *On the International Day in Support of Victims of Torture: SNHR has documented the death of 15,383 Syrians under torture since March 2011, with 157,287 still detained and/or forcibly disappeared*, 27 juni 2024.
- *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon*, 28 juni 2024.
- *429 civilian deaths, including 65 children and 38 women, as well as 53 deaths due to torture, documented in Syria in the first half of 2024*, 1 juli 2024.
- *At least 1,236 arbitrary detentions including of 56 children and 30 women, documented in Syria in the first half of 2024, with 217 Recorded in June*, 3 juli 2024.
- *Three civilians, including a child, killed in a ground regime attack in W. Rural Damascus, July 2, 2024*, 3 juli 2024.
- *SNHR condemns Syrian regime forces for detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Lebanon who died in a Damascus hospital*, 9 juli 2024.
- *The Syrian regime is using provisional seizure of assets as an instrument of collective punishment*, 16 juli 2024.
- *The Syrian regime's 2024 parliamentary elections are illegitimate and predetermined by the regime's security apparatus*, 24 juli 2024.
- *At least 209 arbitrary detentions recorded in July 2024, including of 14 children and three women*, 2 augustus 2024.
- *Girl named Mariam Ibou abducted by the SDF in Aleppo governate, August 2, 2024*, 5 augustus 2024.
- *SDF arrests multiple civilians in E. Aleppo, August 6, 2024*, 7 augustus 2024.
- *SNHR condemns Syrian regime forces' detention, fatal torture of a refugee forcibly deported from Türkiye*, 9 augustus 2024.
- *Man killed, two others injured by a landmine of unidentified source in E. Rural Damascus, August 11, 2024*, 14 augustus 2024.
- *In the nine months since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 43 individuals due to torture, and arrested at least 756 civilians, including nine children and 24 women*, 15 augustus 2024.
- *SNHR condemns SNA's detention of media worker Bakr Qasim in Aleppo governorate on August 26, 2024*, 28 augustus 2024.

- *SNHR's 13th annual report on enforced disappearance in Syria on the International Day of the Disappeared: No end in sight for the crime of enforced disappearance in Syria*, 30 augustus 2024.
- *Boy named Akid Muslim abducted by the SDF in E. Aleppo, August 28, 2024*, 30 augustus 2024.
- *57 civilian deaths, including 13 children and six women, as well as six deaths due to torture, documented in Syria in August 2024*, 1 september 2024.
- *At least 214 arbitrary detentions recorded in August 2024, including of 13 children and seven women*, 2 september 2024.
- *Three children injured by a landmine of unidentified source in N. Aleppo, August 31, 2024*, 2 september 2024.
- *Syrian regime forces bomb al-Haj Akid al-Aswad Mosque in N. Idlib, September 3, 2024*, 6 september 2024.
- *SNHR condemns the Syrian regime's detention of three activists, including two Alawites, in Latakia governorate over voicing criticism of the regime*, 17 september 2024.
- *At least 206 arbitrary detentions recorded in September 2024*, 2 oktober 2024.
- *Man named Abdul Aziz al-Dahik dies due to torture in regime detention centers, September 30, 2024*, 3 oktober 2024.
- *Three men arrested by Syrian regime forces after returning from Lebanon, October 9, 2024*, 11 oktober 2024.
- *SNHR Condemns Israeli Occupation of Syrian Lands in Quneitra in Syrian Golan Since September 15, 2024*, 15 oktober 2024.
- *Woman injured, mosque damaged in a ground regime attack on E. Idlib, October 19, 2024*, 22 oktober 2024.
- *Investigation proving two Russian forces' attacks in Idlib. A massacre in which 11 civilians were killed & the destruction of a power station depriving thousands of civilians of water*, 23 oktober 2024.
- *A dreadful homecoming: widespread human rights violations against Syrian refugees returning from Lebanon*, 29 oktober 2024.
- *89 civilian deaths, recorded in Syria in October 2024, including of 25 children and 12 women, with four, including a child, dying due to torture*, 1 november 2024.
- *At least 213 arbitrary detentions recorded in October 2024*, 4 november 2024.
- *Syrian regime forces bomb two schools in W. Aleppo*, 9 november 2024.
- *In the one year since the ICJ issued its order, the Syrian regime has killed at least 84 individuals through torture, and arrested at least 1,161 civilians, including 18 children and 43 women*, 15 november 2024.
- *71 civilian deaths, documented in Syria in November 2024, including of 20 children and six women, with three dying due to torture*, 1 december 2024.
- *At least 196 arbitrary detentions recorded in November 2024*, 3 december 2024.

Syrian Observatory for Human Rights (SOHR)

- *SOHR exclusive. Regime security services arrest and blackmail Syrians returning voluntarily to the "safe homeland"*, 12 juni 2022.
- *Lowest annual death toll ever. 3,825 people killed across Syria in 2022*, 31 december 2022.
- *Accused of expressing his political opinion. Regime security services arbitrarily arrest civilian at Damascus international airport*, 27 januari 2023.

- *Amid removing checkpoints in different provinces. Regime forces remove the largest checkpoint in Damascus*, 29 september 2023.
- *Security chaos. Civilian killed in regime-held areas in centre of Al-Suwaydaa City*, 22 oktober 2023.
- *Ongoing security chaos. Members of gang affiliated with "Shuja'a Al-Ali" kidnap young man near Syria-Lebanon border*, 8 november 2023.
- *Damascus airport in service after month-long hiatus*, 26 november 2023.
- *Highest annual death toll in three years. 4,361 people killed across Syria in 2023*, 31 december 2023.
- *Regime-controlled areas in 2023. Nearly 2,625 fatalities in acts of violence…alarming increase in crime rate…deteriorating security situation…chronic stifling crises*, 4 januari 2024.
- *Monthly death toll. 143 civilians among 359 people killed in January 2024*, 1 februari 2024.
- *Contrary to Ankara's statements about voluntarily return of 625,000 Syrian refugees: Turkish authorities continue forcible deportation of Syrians*, 16 februari 2024.
- *Monthly death toll. 142 civilians among 405 people killed in February 2024*, 1 maart 2024.
- *For "refusing to pay zakat". ISIS cells threaten a civilian with a grenade in Deir Ezzor countryside*, 7 maart 2024.
- *Ongoing security chaos. Member of criminal security service shot dead in the capital Damascus*, 16 maart 2024.
- *Turkish occupation of Afrin six years on. Over 8,700 kidnappings and arbitraty arrests and over 4,000 other violations by Turkish forces and their proxy factions*, 17 maart 2024.
- *Monthly death toll. 204 civilians among 514 people killed in March 2024*, 1 april 2024.
- *Under pressure from Turkey. "Al-Shahba'a Gathering" faction announces its dissolution and the integration of its military formations into "Al-Jabha Al-Shamiyyah"*, 5 april 2024.
- *SOHR booklet, comprising 13 reports with infographics, summarises all key developments in Syria in March 2024*, 8 april 2024.
- *New assassination. Unidentified gunmen shoot officer and member of state security branch dead in Douma city*, 17 april 2024.
- *Amid growing public panic. Regime forces besiege Talbiseh city and start military fortifications in and around the city*, 24 april 2024.
- *After detention of officers. Regime forces bring military reinforcements to Al-Suwaydaa*, 25 april 2024.
- *In response to kidnapping of retired policeman. Passenger bus kidnapped on Homs-Talbisah road*, 29 april 2024.
- *Monthly death toll. 149 civilians among 376 people killed in April 2024*, 1 mei 2024.
- *Military escalation. HTS attacks the 46th Regiment frontline and regime kamikaze drone attacks tractor in western Aleppo*, 21 mei 2024.
- *Military escalation. Turkish ground forces shell two villages in Kurdish areas in Aleppo countryside*, 26 mei 2024.
- *Monthly death toll. 100 civilians among 254 people killed in May 2024*, 1 juni 2024.
- *Al-Suwaydaa. Armed gang kidnaps child and another gang attempts to kidnap another child*, 10 juni 2024.
- *In two separate incidents in less than 24 hours. Six children killed in explosion of war remnants in regime-held areas*, 19 juni 2024.

- *Since early 2024. SOHR documents 113 kidnappings with Homs topping the list*, 19 juni 2024.
- *Despite its continuation for about 20 days with complete absence of Iranian militias: Combing campaign in Syrian desert fails to kill any "ISIS" member*, 23 juni 2024.
- *After attacks on security headquarters. Regime forces bring military reinforcements to Al-Suwaydaa*, 25 juni 2024.
- *Under public pressure. Kidnapping gang releases young man and hands him over to dignitaries of Talbisah city*, 25 juni 2024.
- *Government plant to restore "smart card" subsidization in Syria*, 25 juni 2024.
- *After having returned from Lebanon. Young man dies under torture in notorious "Palestine branch" prison in Damascus*, 26 juni 2024.
- *To pressure regime forces: Local people siege security building in Inkhil and military checkpoint near Jassem in Daraa*, 30 juni 2024.
- *Monthly death toll. 138 civilians among 332 people killed in June 2024*, 1 juli 2024.
- *SOHR booklet, comprising 13 reports with infographics, summarises all key developments in Syria in June 2024*, juli 2024.
- *After security measures against her brother and her husband; Sources suggest that Luna Al-Shibl may have been subjected to assassination attempt*, 3 juli 2024.
- *Amid concerns about storming Kanaker town. Regime forces send military reinforcement to checkpoints in Rif Dimashq*, 4 juli 2024.
- *June 2024. SOHR documents 375 arrests and kidnappings across Syria*, 6 juli 2024.
- *Third targeting since beginning of year. Israeli airstrikes target two buildings near Baniyas city*, 9 juli 2024.
- *Demanding ransoms in return for their release. Turkish-backed factions detain refugees deported forcibly from Turkey*, 11 juli 2024.
- *Accused of "practicing witchcraft". Woman hanged to death in her house in Daraa countryside*, 12 juli 2024.
- *Tribal infighting. Young man killed in southern Al-Hasakah*, 12 juli 2024.
- *Amid regime forces' failure to control security situation. 13 people killed in 14 incidents of security disorder in Daraa since early July*, 12 juli 2024.
- *Al-Quneitra. Israeli forces cross border with occupied Syrian Golan and arrest civilian in southern countryside*, 19 juli 2024.
- *Following infiltration operation by "Afrin Liberation Forces". Three members of Turkish-backed faction killed in northern countryside of Aleppo*, 21 juli 2024.
- *In two security operations. "SDF" arrests seven people accused of belonging to "ISIS" in eastern countryside of Deir Ezzor*, 31 juli 2024.
- *Monthly death toll. 153 civilians among 257 people killed in July 2024*, 1 augustus 2024.
- *Guided missile. Regime forces kill and injure five civilians in Sahl Al-Ghab*, 6 augustus 2024.
- *Tribal clashes. Woman killed and five injured in Deir Ezzor countryside*, 6 augustus 2024.
- *Major mobilization. Regime forces demand the release of 20 prisoners including officers*, 11 augustus 2024.
- *Tartous. Girl kidnapped and gang demands 500,000,000 Syrian liras for her release*, 11 augustus 2024.

- *Aleppo. Turkish-backed factions impose royalties and threaten Kurdish landowners who clung to them and refuse to migrate from Afrin*, 13 augustus 2024.
- *After four years of detention. Young man dies under torture in regime's prisons*, 14 augustus 2024.
- *War remnants. Man killed and two women injured in explosion of landmine in eastern countryside of Hama*, 19 augustus 2024.
- *Demanding huge amounts of money. Military intelligence blackmail people returning to Syria*, 20 augustus 2024.
- *Leaving three dead and wounded. HTS-backed General Security Service carries out security operation targeting ISIS cell in Idlib countryside*, 25 augustus 2024.
- *Monthly death toll. 154 civilians among 298 people killed in August 2024*, 1 september 2024.
- *August 2024. SOHR documents 280 arrests and kidnappings across Syria*, 6 september 2024.
- *After being ambushed by "ISIS" cells. Two persons executed by slaughtering on charged of cooperating with "SDF" intelligence in Al-Raqqah desert*, 8 september 2024.
- *Idlib. Regime's government announces public auctions for investment in farmlands and properties belonging to displaced people*, 8 september 2024.
- *New assassination. Regime lieutenant shot dead in Tartous countryside*, 10 september 2024.
- *24 hours after having been kidnapped. Body of young man found dumped near bread bakery in western Daraa countryside*, 10 september 2024.
- *For refusing to stop. Members of "Eight Brigade" open fire two people in Daraa countryside*, 10 september 2024.
- *Despite settling his status. Deportee from Turkey die under torture in regime detention centre in Aleppo*, 11 september 2024.
- *Due to fuel shortages. Bus drivers' strike in Al-Qamishli hits transport*, 14 september 2024.
- *Participated in recruiting females and children. Female leader in IRGC assassinated in Deir Ezzor*, 15 september 2024.
- *New crime. Civilian killed by a member of "SDF" in Deir Ezzor countryside*, 16 september 2024.
- *Having showed up fraud in People's Assembly elections. Regime security services arrest journalist in Homs*, 19 september 2024.
- *After attacking house with RPG shell | Eighth Brigade attacks group of "regime" in Daraa countryside*, 25 september 2024.
- *Monthly death toll. 138 civilians among 342 people killed in September 2024*, 1 oktober 2024.
- *For not being able to pay ransoms. Children and women face unknown fate in "Peace Spring" area*, 2 oktober 2024.
- *Amid dire living conditions. Regime forces impose levies on returnees from Lebanon and arrest 35 others*, 2 oktober 2024.
- *Following its closure and activity of smuggling networks. Awn Al-Dadat crossing opens its doors to returnees from Lebanon*, 9 oktober 2024.
- *Upon returning from Lebanon. Military intelligence arrests civilian near border crossing in Homs*, 10 oktober 2024.
- *After having returned back from Lebanon. Members of military intelligence branch arrest three civilians in Rif Dimashq*, 12 oktober 2024.
- *Expressing their rejection of educational system of Autonomous Administration. Dozens of people participate in protest in Manbij*, 14 oktober 2024.

- *Following military escalation in "Putin-Erdogan" area. Member of "HTS" killed on frontline in Latakia countryside*, 15 oktober 2024.
- *Appeals to end clashes. Civilians injured in tribal infightings in eastern Deir Ezzor countryside*, 15 oktober 2024.
- *New murder crime. Civilian in his fifties shot dead by unidentified gunmen in Tartus*, 17 oktober 2024.
- *With machineguns. "ISIS" cells attack military checkpoint in Deir Ezzor countryside*, 19 oktober 2024.
- *Grenade attack. Unidentified gunmen target checkpoint of 18th division in Homs*, 20 oktober 2024.
- *Daraa. Mayor of Atman assassinated by unknown gunmen in western countryside*, 24 oktober 2024.
- *Dramatic military escalation in NE Syria. Turkish forces attack nearly 40 vital institutions in four days and aerial and ground attacks leave 77 civilian casualties*, 27 oktober 2024.
- *Second incident in 24 hours. Unknown gunmen kidnap civilian in Daraa and ask for large ransom*, 30 oktober 2024.
- *Amid displacement of civilians from west Aleppo countryside. Regime forces bombard Al-Atareb city*, 31 oktober 2024.
- *Monthly death toll. 152 civilians among 287 people killed in October 2024*, 1 november 2024.
- *Al-Hasakah. Assassination attempt targeted civil police official in Ras Al-Ain city*, 3 november 2024.
- *New attack. ISIS members assassinate the head of local council in northern Deir Ezzor countryside*, 4 november 2024.
- *Ongoing arrest campaigns, Joint security patrol of regime security services arrest four young men in Rif Dimashq*, 5 november 2024.
- *SDF-held areas in October 2024. 47 fatalities in acts of violence…unprecedented escalation by Turkish forces in 2024 leaves heavy human and material losses*, 5 november 2024.
- *October 2024. SOHR documents nearly 360 arrests and kidnappings across Syria*, 6 november 2024.
- *Following demands to release detainee. Gunmen attack two checkpoints of airforce intelligence in Daraa*, 7 november 2024.
- *Arbitrary arrest. Members of regime security services arrest civilian at checkpoint in Rif Dimashq*, 10 november 2024.
- *Including a child. Regime forces arbitrarily arrest two people in the capital Damascus*, 16 november 2024.
- *Security chaos. Unknown persons kidnap medical student in Daraa countryside*, 19 november 2024.
- *Highest monthly death toll ever in nearly 60 months. 176 civilians among 746 people killed in November 2024*, 1 december 2024.

Syrians for Truth and Justice (STJ)

- *Adoption in Syria*, 2 maart 2022.
- *Syria: Over 100 cases of child abandonment between 2021 and 2022*, 2 maart 2023.
- *Syria: Protests escalate in the areas controlled by the government and the latter responds with arrests and ready-made accusations*, 27 september 2023.
- *Syria: Role of international agreements in forced displacement (2). The four towns agreement: Demographic change on a sectarian basis*, 17 oktober 2023.

- *International crimes in Afrin in northern Syria: Federal public prosecutor's office must investigate*, 18 januari 2024.
- *Syria: Over 50 children recruited in AANES areas in 2023*, 21 januari 2024.
- *Northwest Syria: Syrian-Russian attacks killing civilians and hammering critical infrastructure*, 26 januari 2024.
- *Northwest Syria: Fighters flog a man for "insulting God"*, 1 maart 2024.
- *Northwest Syria: Local authorities attack journalists, suffocate freedom of expression*, 29 maart 2024.
- *Aleppo: Syrian government forces block essential supplies to Kurdish neighbourhoods*, 5 april 2024.
- *In the absence of accountability: Torture as a systematic policy in Northern Syria*, 26 juni 2024.
- *Northwest Syria: Local authorities arrest 15 Syrians for protesting near a Turkish convoy*, 9 juli 2024.
- *Northwest Syria: Levant Front responsible for executing suspects in A'zaz bombing*, 15 augustus 2024.
- *Northern Syria: Replacement of Kurdish landmarks in Afrin, Turkification in Al-Bab*, 29 augustus 2024.
- *Syria: Ministry of Information stifles digital platforms citing "indecent content," "offending national constants"*, 19 september 2024.
- *Between reformist discourse and actual repression: How Hay'at Tahrir al-Sham handled Idlib protests*, 2 oktober 2024.
- *Syria: Death penalty as a tool of political repression and elimination of opponents*, 10 oktober 2024.
- *"My entire life savings vanished overnight". Housing, land, and property rights violations in "Peace Spring" strip*, oktober 2024.
- *Syria: Decision imposing the exchange of $100 on Syrians: Disguised legalization and extortion of those entering their country*, 29 november 2024.

Tahrir Institute for Middle East Policy (TIMEP)
- *Syrian refugees in Lebanon face a crisis within a crisis*, 10 oktober 2024.
- *Caught between two wars: The risky return of Syrian refugees from Lebanon*, 13 november 2024.
- *Syria and Syrian refugees: From EU migration policies to Israel's war on Lebanon*, 25 november 2024.

The Carter Center
- *Quarterly review of Syrian political and military dynamics July-September 2023*, oktober 2023.

The Century Foundation
- *Into the tunnels*, 21 december 2016.

The Day After
- *Violating the HLP rights post the trilogy (siege – distruction – displacement)*, 31 januari 2024.

The Economist
- *Is Syria's drug-dealing dictator coming in from the cold?*, 11 september 2024.

The Equality Pathway
- *Turkey deports Syrian LGBT+ refugees back to danger*, 30 oktober 2024.

The Syria Report
- *Regime tallies IDP properties in Idlib and Hama for auction*, 22 juni 2021.
- *Some displaced residents allowed to return to new neighbourhoods in Al-Hajar Al-Aswad*, 6 juni 2023.
- *In a first, Idlib governate offers absentee-owned olive, almond and fig orchards for public auction*, 6 september 2023.
- *Bribes, security services, major obstacle to return in Al-Tadhamon*, 14 november 2023.
- *Rise of Shia militias and drug trade in Homs informal area push Alawites out*, 14 mei 2024.
- *Travel documents denied for regime defectors*, 11 juni 2024.
- *IDPs return to regime-controlled areas in Idlib and Hama*, 18 juni 2024.
- *High demand for rentals in opposition-controlled Northwest Syria*, 3 juli 2024.
- *Property fraud and poor services in the Yarmouk Palestinian refugee camp*, 9 juli 2024.
- *Many Idlib residents unable to preserve their property rights in Damascus*, 9 juli 2024.
- *Government seizes dissidents' properties in Suweida*, 8 oktober 2024.
- *Syria shelters Lebanese refugees, leaving Syrian returnees on their own*, 22 oktober 2024.
- *Israel strikes pro-Iranian militias in Mazzeh district, raising residents' fears*, 19 november 2024.

The New Humanitarian
- *Turkish airstrikes in northeast Syria leave millions short of power, fuel, and water*, 21 februari 2024.
- *300 Syrians return from Lebanon*, 16 mei 2024.
- *The risk of return: As Israel bombs Lebanon, Syrian deportees face detention, conscription, or worse*, 16 oktober 2024.

The Washington Institute (TWI)
- *Northern Syria's new democratic federal system*, 27 mei 2016.
- *Damascus control emboldens Assad nationally*, 2 augustus 2016.
- *How the Caesar Act restricts normalisation with Syria*, 17 juni 2023.
- *The SDF's insurgency challenge in Deir ez-Zor*, 14 november 2023.
- *Turkish drone war damages SDF infrastructure in NE Syria, restricts counterterrorism efforts*, 21 november 2023.
- *Profile: Liwa al-Tafuf (13th PMF Brigade)*, 3 februari 2024.
- *Profile: Arab tribal and clan forces*, 15 april 2024.
- *A year of Arab engagement with Assad has failed*, 15 mei 2024.
- *Iran's evolving strategy in eastern Syria*, 18 juli 2024.

United Nations (UN)
- *Press conference by Independent International Commission of Inquiry on Syria*, 28 november 2011.
- *Syria: UN chief welcomes reopening of life-saving aid corridor*, 19 september 2023.
- *Violence raging 'in all theatres of Syria', UN Special Envoy tells Security Council, urging return to political track inclusive of all actors, all issues*, 21 december 2023.
- *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of December 2023*, 1 januari 2024.

- *Syria: From orphans to earthquake survivors*, 6 februari 2024.
- *As Syria's humanitarian crisis worsens, delegates in Security Council stress need for Damascus to re-engage with Constitutional Committee*, 27 februari 2024.
- *13 years on, Syria's war requires political solution, sustained aid, end to impunity, secretary-general says, stressing entire generation 'already paid too high a price'*, 9 maart 2024.
- *UNRWA cash assistance crucial to mitigate Palestine refugee hardship in Syria. UNRWA press release*, 19 april 2024.
- *Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of June 2024*, 1 juli 2024.
- *Meetings coverage Security Council: Tensions in Syria, region 'have reached dangerous new levels', Special Envoy warns Security Council, calling for inclusive political process*, 28 augustus 2024.
- *Highlighting "alarming" effects of Israel's regional incursions on Syria, Security Council underscores need to protect thousands of refugees pouring into country*, 23 oktober 2024.
- *Syria being pulled into the catastrophic conflict engulfing the region, UN Commission warns*, 1 november 2024.

United Nations General Assembly (UNGA) & United National Security Council (UNSC)
- *Children and armed conflict (A/78/842-S/2024/384)*, 3 juni 2024.

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
- *Twelve years on, Syrian refugees face deepening debt and hunger*, 15 maart 2023.
- *UNHCR Lebanon: Fact sheet (April 2024)*, april 2024.
- *UNHCR Syria: Fact sheet (June 2024)*, 30 juni 2024.
- *Ninth regional survey on Syrian refugees' perceptions & intentions on return to Syria*, 30 juni 2024.
- *UNHCR Lebanon: Fact sheet (July 2024)*, 6 augustus 2024.
- *UNHCR Syria: Fact sheet (July 2024)*, 6 augustus 2024.
- *Syria Arab Republic. Operational update (June-July 2024)*, 16 september 2024.
- *UNHCR Syria flash update #4. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 30 september 2024.
- *Flash appeal Lebanon. Covering the period October-December*, oktober 2024.
- *UNHCR: As crisis deepens in Lebanon, more flee to Syria and beyond to escape bombs*, 4 oktober 2024.
- *UNHCR Syria flash update #12. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 12 oktober 2024.
- *Northwest Syria flash update #4. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 17 oktober 2024.
- *UNHCR Syria flash update #18. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 25 oktober 2024.
- *Syria Arab Republic. Operational update (August-September 2024)*, 30 oktober 2024.
- *UNHCR Syria short brief: Response to displacement from Lebanon to Syria - Reporting period: 24 September - 30 October 2024*, 31 oktober 2024.
- *Northwest Syria flash update #7. Response to displacement from Lebanon to Syria*, 8 november 2024.
- *UNHCR Syria. Emergency response brief, 13 November 2024*, 14 november 2024.

- *UNHCR Syria. Emergency response brief*, 17 november 2024.
- *UNHCR Syria. Emergency response brief,* 21 november 2024.
- *UNHCR Syria. Emergency response brief,* 25 november 2024.

United Nations Human Rights Council (UN HRC)
- *"No end in sight": torture and ill-treatment in the Syrian Arab Republic 2020-2023 (A/HRC/53/CRP.5)*, 10 juli 2023.
- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/54/58)*, 14 augustus 2023.
- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024.
- *Punishing the innocent: Ending violations against children in the north-east of the Syrian Arab Republic*, 19 maart 2024.
- *Resolution adopted by the Human Rights Council on 4 April 2024 (A/HRC/RES/55/22)*, 9 april 2024.
- *Concluding observations on the fourth periodic report of the Syrian Arab Republic (CCPR/C/SYR/CO/4)*, 25 juli 2024.
- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024.

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)
- *After 13 years of conflict in Syria, more children than ever in need of humanitarian assistance and a chance*, 14 maart 2024.

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA)
- *Syrian Arab Republic, Governorates Profile (June 2014)*, 6 augustus 2014.
- *Press briefing by Martin Griffiths, under-secretary-general for humanitarian affairs and emergency relief coordinator*, 7 juli 2023.
- *North-West Syria. Situation report*, 21 december 2023.
- *Syrian Arab Republic: IDP movements (October 2023)*, 22 december 2023.
- *Syrian Arab Republic: 2024 humanitarian needs overview (February 2024)*, 3 maart 2024.
- *Syrian Arab Republic. Humanitarian overview: As Sweida, Dar'a and Quneitra Governorates*, 21 maart 2024.
- *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths. Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Syria, 30 May 2024*, 30 mei 2024.
- *Today's top news: Occupied Palestinian Territory, Syria, Sudan, Haiti*, 11 juli 2024.
- *Humanitarian update. Syrian Arab Republic. Issue 24. May 2024*, 15 juli 2024.
- *Syria: North-East Syria flash update. Flash update 1: Hostilities in Deir-Ez-Zor. As of 11 August 2024*, 12 augustus 2024.
- *OCHA warns Security Council of Syria's 'generational crisis' as children endure conflict and deprivation*, 20 september 2024.
- *Northwest Syria Factsheet (As of 23 September 2024)*, 23 september 2024.
- *North-West Syria. Situation Report*, 18 oktober 2024.
- *North-West Syria. Escalation of hostilities (as of 28 November 2024)*, 28 november 2024.

United Nations Population Fund (UNFPA)
- *13 years on, the Syria crisis is pushing women and girls to the brink*, 15 maart 2024.
- *Voices from Syria 2024*, 10 november 2024.

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)
- *Post distribution monitoring. Emergency multi-purpose cash and in-kind food assistance*, maart 2024.
- *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024*, 3 april 2024.
- *UNRWA Situation Report #7 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon*, 24 oktober 2024.
- *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2024. Progress report*, 5 november 2024.
- *UNRWA situation report #10 on the Syria emergency response to displacement from Lebanon*, 11 november 2024.

United Nations Security Council (UNSC)
- *Resolution 2254 (2015), S/RES/2254 (2015)*, 18 december 2015.

United States Agency for International Development (USAID)
- *Syria – Complex emergency*, 28 juni 2024.

United States Central Command
- *U.S. Central Command conducts airstrikes against several ISIS camps in Syria*, 30 oktober 2024.

United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF)
- *2024 annual report*, 2 mei 2024.

United States Department of State (USDOS)
- *Syria 2023 human rights report*, 23 april 2024.
- *2024 trafficking in persons report: Syria*, 25 juni 2024.
- *Syria 2023 international religious freedom report*, 26 juni 2024.
- *Elections in Syria*, 13 september 2024.

Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC)
- *Syrische Nederlanders op sommige gebieden nu minder goed af dan eerste jaren na aankomst*, 21 september 2023.

World Bank
- *Syria economic monitor: Syria's economy in ruins after a decade-long war*, 17 maart 2023.
- *Syria economic monitor: Conflict, crises, and the collapse of household welfare*, 24 mei 2024.
- *The welfare of Syrian households after a decade of conflict*, 24 mei 2024.

World Health Organization (WHO)
- *Unprecedented number of Syrians in need of aid after 13 years of war*, 16 maart 2024.
- *Whole of Syria (WoS) monthly situation report*, juli 2024.
- *Whole of Syria (WoS) monthly situation report*, augustus 2024.

Zelin, Aaron Y. & Devorah Margolin
- The Islamic State's shadow governance in eastern Syria since the fall of Baghruz, in: *CTC Sentinel*, jaargang 16, nummer 9, september 2023.

8.3 Websites

- AlleCijfers.nl, www.allecijfers.nl
- Amnesty International, www.amnesty.org
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), www.acleddata.com
- Carter Center, www.cartercenter.org
- Central Intelligence Agency (CIA), www.cia.gov
- Cham Wings, www.chamwings.com
- Child Houses, www.childhouses.org
- Committee to Protect Journalists (CPJ), www.cpj.org
- Flightradar24, www.flightradar24.com
- Foreign Affairs, www.foreignaffairs.com
- Freedom House, www.freedomhouse.org
- Global Security, www.globalsecurity.org
- Goedwerk Foundation, www.goedwerkfoundation.nl
- Haberler.com, www.haberler.com
- Human Rights Watch (HRW), www.hrw.org
- International Crisis Group (ICG), www.crisisgroup.org
- International NGO Safety Organisation (INSO), www.ngosafety.org
- IOM Nederland, www.iom-nederland.nl
- Kaos GL, www.kaosgl.org
- Middle East Concern (MEC), www.meconcern.org
- Minority Azerbaijan, www.minorityaze.org
- Minority Rights Group (MRGI), www.minorityrights.org
- Office of the Special Envoy of the Secretary-General for Syria (OSES), www.specialenvoysyria.unmissions.org
- Presidency of Migration Management (PMM), www.en.goc.gov.tr
- Reporters Without Borders (RSF), www.rsf.org
- Rijksoverheid, www.rijksoverheid.nl
- Solid Road, www.solidroad.nl
- Statistisches Bundesamt, www.destatis.de
- Stichting ROS, www.stichtingros.nl
- Syria Justice and Accountability Centre (SJAC), www.syriaaccountability.org
- Syria Revisited, www.syriarevisited.substack.com
- Syria Weekly, www.syriaweekly.com
- Syrian Network for Human Rights (SNHR), www.snhr.org
- Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), www.syriahr.com
- United Nations (UN), www.un.org
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), www.unhcr.org
- United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), www.unicef.org
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), www.unocha.org
- United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), www.unrwa.org
- World Food Programme (WFP), www.wfp.org
- World Health Organization (WHO), www.who.int
- World Population Review (WPR), www.worldpopulationreview.com
- X, www.x.com
- Xe, www.xe.com
- YouTube, www.youtube.com

8.4 Nieuwsbronnen

- ABC News
- Ahram Online
- Al Fassel
- Al Jazeera
- Al-Jumhuriya
- Anadolu Agency (AA)
- AP News
- Arab News
- Asharq Al-Awsat
- BBC
- BBC Monitoring
- Bianet
- CBS News
- CNN
- Daily Sabah
- De Morgen
- De Volkskrant
- Deutsche Welle (DW)
- Die Welt
- Duvar
- Enab Baladi
- Financial Times
- France 24
- Het Parool
- HLN
- Hürriyet Daily News
- Iran International
- Kurdistan 24
- Le Monde
- Levant 24
- L'Orient Today
- North Press Agency
- NOS
- NRC
- PBS
- Politico
- Reformatorisch Dagblad
- Reuters
- Rudaw
- Saudi Gazette
- Saudi Press Agency (SPA)
- Syrian Arab News Agency (SANA)
- Syrian Democratic Times
- The Arab Weekly
- The Astana Times
- The Guardian
- The Independent
- The Levant
- The National
- The New Arab
- The New York Times
- The Syrian Observer
- The Washington Post
- Trouw
- VOA

8.5 Wet- en regelgeving

- Grondwet van de Arabische Republiek Syrië van 26 februari 2012, url.
- Militair Wetboek van Strafrecht, url.
- Wet op het Personeel Statuut (WPS), url.
- Wet op de zelfverdedigingsdienst (DAANES-gebied), url.
- Wetboek van Strafrecht, url.

8.6 Kaart van Syrië met provincies en hoofdsteden

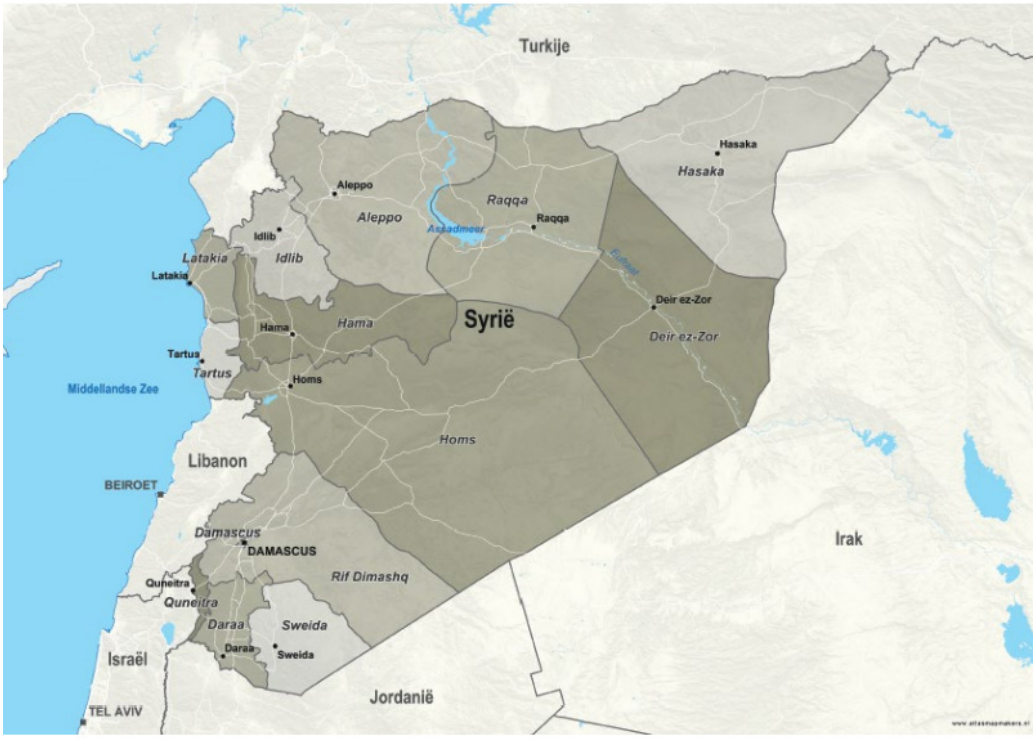

Bron: Atlas Mapmakers

De weergave van grenzen en namen op deze kaart en de gebruikte benamingen dienen niet te worden opgevat als een bevestiging of aanvaarding daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.